

LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2006:11

*Sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten
täytäntöönpano*

OIKEUSMINISTERIÖN LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2006:11

*Sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten
täytäntöönpano*

OIKEUSMINISTERIÖ
HELSINKI 2006

ISSN 1458-7149
ISBN 952-466-398-8
Oikeusministeriö
Helsinki

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Työryhmämietintö	
Sakko- ja konfiskaatiotyöryhmä		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
Puheenjohtaja: lainsäädäntöjohtaja Jan Törnqvist Sihteeri: lainsäädäntösihteeri Mikko Monto		Toimielimen asettamispäivä 4.11.2005	
Julkaisun nimi Sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten täytäntöönpano			
Julkaisun osat			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Mietinnössä ehdotetaan, että säädettäisiin laki ns. sakkopuitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta sekä laki ns. konfiskaatiopuitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta. Laeilla pantaisiin täytäntöön kaksi Euroopan unionin puitepäätöstä. Nämä ovat Euroopan unionin jäsenvaltioiden 24 päivänä helmikuuta 2005 hyväksymä ns. sakkopuitepäätös (2005/214/YOS), sekä ns. konfiskaatiopuitepäätös, josta on saavutettu poliittinen yhteisymmärrys 8 päivänä kesäkuuta 2004. Puitepäätösten täytäntöönpanossa sovellettaisiin valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytettyä tekniikkaa siten, että ehdotetut lait olisivat valtiosopimusten niin sanottujen sekamuotoisten voimaansaattamislakien kaltaisia sekamuotoisia täytäntöönpanolakeja. Täytäntöönpanolakien asiasisällölliset säännökset olisivat lähinnä menettelyä koskevia ja tarkentavia säännöksiä.</p> <p>Puitepäätöksien mukaan jäsenvaltion on tunnustettava ja pantava alueellaan täytäntöön toisen jäsenvaltion viranomaisen määräämä puitepäätöksissä tarkoitettu seuraamus. Sakkopuitepäätös kattaa rikosasioissa määrätyt taloudelliset seuraamukset sekä taloudelliset seuraamukset sellaisista rikkomuksista, joissa henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia erityisesti rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, sekä esimerkiksi tietyt oikeudenkäynnistä aiheutuneet kulut. Konfiskaatiopuitepäätös kattaa tuomioistuimien rikosasioissa määräämät menettämisseuraamukset.</p> <p>Mietinnön mukaan puitepäätöksissä tarkoitettut seuraamukset pantaisiin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä vastaavalla tavalla kuin kotimaiset sakot ja menettämisseuraamukset. Toimivaltainen viranomainen Suomessa olisi oikeusrekisterikeskus. Oikeusrekisterikeskus päättäisi toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanoon ryhtymisestä. Oikeusrekisterikeskuksen päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla Tampereen käräjäoikeuteen.</p> <p>Mietinnössä ehdotetaan myös muutettavaksi lakia sakon täytäntöönpanosta sekä kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettua lakia.</p>			
Avainsanat: (asiasanat) sakko, menettämisseuraamus, kansainvälinen rikosoikeus			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 25/481/2005, OM054;00/2005			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2006:11		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-398-8
Kokonaissivumäärä	Kieli Suomi	Hinta	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIE MINISTERIET

Utgivningsdatum 28.4.2006

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Arbetsgruppsbetänkande	
Bötesstraff- och förverkandearbetsgruppen		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
Ordförande: lagstiftningsdirektör Jan Törnqvist Sekreterare: lagstiftningssekreterare Mikko Monto		Datum då organet tillsattes 4.11.2005	
Publikation (även den finska titeln) Sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten täytäntöönpano Genomförande av rambesluten om bötesstraff och förverkande			
Publikationens delar			
<p>Referat</p> <p>I betänkandet föreslås att det stiftas en lag om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det s.k. rambeslutet om bötesstraff och om tillämpningen av rambeslutet samt en lag om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det s.k. förverkanderambeslutet och om tillämpningen av rambeslutet. Syftet med lagarna är att genomföra två av Europeiska unionens rambeslut. Dessa är det s.k. rambeslutet om bötesstraff (2005/214/RIF), som antogs av Europeiska unionens medlemsstater den 24 februari 2005, och det s.k. förverkanderambeslutet, om vilket politiskt samförstånd nåddes den 8 juni 2004. Vid genomförandet tillämpas samma teknik som vid ikraftsättandet av fördrag, och de föreslagna lagarna om genomförande av rambesluten är således blandlagar av samma typ som de ikraftträdandelagarna av blandform som används för att sätta i kraft fördrag. De materiella bestämmelserna i genomförandelagarna gäller främst förfarandena och precisering av dem.</p> <p>Enligt rambesluten skall medlemsstaterna erkänna och på sitt territorium verkställa sådana påföljder enligt rambesluten som har dömts ut av en myndighet i en annan medlemsstat. I rambeslutet om bötesstraff ingår bestämmelser om bötesstraff som döms ut som påföljd för brott samt om bötesstraff för överträdelser i sådana fall när personen i fråga har haft möjlighet att få fallet prövat inför en domstol med särskild behörighet i brottmål och om bl.a. vissa kostnader för rättegångsförfaranden. I förverkanderambeslutet ingår bestämmelser om förverkandepåföljder som döms ut av en domstol i brottmål.</p> <p>Enligt betänkandet verkställs de påföljder som avses i rambesluten i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter, på motsvarande sätt som nationella bötesstraff och förverkandepåföljder. I Finland är rättsregistercentralen den behöriga myndigheten. Det föreslås att rättsregistercentralen skall besluta om erkännande och verkställighet av ett beslut som utfärdats av en annan medlemsstat. Rättsregistercentralens beslut får överklagas genom besvär hos Tammerfors tingsrätt.</p> <p>I betänkandet föreslås också ändringar i lagen om verkställighet av böter och lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder.</p>			
Nyckelord böter, förverkandepåföljd, internationell straffrätt			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-nummer, andra referensnummer) JM 25/481/2005, JM054;00/2005			
Seriens namn och nummer Justitieministeriet, Utlåtanden och utredningar 2006:11		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-398-8
Sidoantal	Språk finska	Pris	Sekretessgrad Offentligt
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

Oikeusministeriölle

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 24 päivänä helmikuuta 2005 puitepäätöksen vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin (EUVL L 76, 22.3.2005, s. 16), jäljempänä *sakkopuitepäätös*. Puitepäätöksen mukaan kansallisten täytäntöönpanotoimien määräaika on 22.3.2007.

Euroopan unionin neuvoston puitepäätöksestä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin (14622/04 COPEN 135), jäljempänä *konfiskaatiopuitepäätös*, on saavutettu poliittinen yhteisymmärrys 8 päivänä kesäkuuta 2004. Puitepäätös tultaneen hyväksymään lähitulevaisuudessa.

Oikeusministeriö asetti 4 päivänä marraskuuta 2005 työryhmän valmistelemaan puitepäätöksien edellyttämiä täytäntöönpanotoimia ja kansallisia lainmuutoksia. Täytäntöönpanotoimien lähtökohdaksi asetettiin puitepäätösten täytäntöönpano blanketti- tai sekamuotoisella lailla valtiosopimuksien voimaansaattamisen tapaan. Vaikka konfiskaatiopuitepäätös ei ollut vielä lopullisesti hyväksytty, katsottiin perustelluksi suorittaa sitä koskeva valmistelu sakkopuitepäätöksen yhteydessä sillä sakkojen ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanon katsottiin muodostavan yhtenäisen kokonaisuuden ja niiden täytäntöönpanon olevan tarkoitus tapahtua samanlaisessa menettelyssä.

Koska konfiskaatiopuitepäätöstä ei ole vielä lopullisesti hyväksytty, mietinnössä esitettyä valtiosopimusten voimaansaattamislakien kaltaista täytäntöönpanotapaa eli sekamuotoista täytäntöönpanolakia voidaan konfiskaatiopuitepäätöksen osalta kuitenkin käyttää vain, mikäli konfiskaatiopuitepäätös tulee kansainvälisesti voimaan.

Työryhmän tuli valmistella ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän tuli tehdä ehdotuksensa 30.4.2006 mennessä.

Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin lainsäädäntöjohtaja Jan Törnqvist oikeusministeriöstä ja jäseniksi kihlakunnanvouti Visa Kallio Helsingin kihlakunnan ulosottovirastosta, apulaisjohtaja Leena Silvennoinen oikeusrekisterikeskuksesta sekä lainsäädäntösihteeri Mikko Monto oikeusministeriöstä. Monto toimi myös työryhmän sihteerinä.

Työryhmäkäsittelyn aikana harkittiin mahdollisuutta nimetä ulosottoviranomainen puitepäätöksissä tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomeen puitepäätöksien mukaisesti täytäntöönpantavaksi saapuvien päätösten osalta. Mietinnöstä ilmi käyvin tavoin katsottiin kuitenkin perustelluksi, että toimivaltainen viranomainen sekä Suomeen saapuvien että Suomesta lähetettävien päätösten osalta on oikeusrekisterikeskus.

Työryhmä on kuullut asiantuntijoina professori Veli-Pekka Viljasta Turun yliopistosta, lainsäädäntöneuvos Leena Halilaa oikeusministeriöstä sekä kärjätuomari Petteri Palomäkeä Tampereen kärjäoikeudesta.

Saatuun työnsä valmiiksi työryhmä kunnioittavasti luovuttaa mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 2006

Jan Törnqvist

Visa Kallio

Leena Silvennoinen

Mikko Monto

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta, laiksi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että säädettäisiin laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta sekä laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta. Laeilla pantaisiin täytäntöön kaksi Euroopan unionin puitepäätöstä. Nämä ovat Euroopan unionin jäsenvaltioiden 24 päivänä helmikuuta 2005 hyväksymä puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin (jäljempänä sakkopuitepäätös), sekä puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin (jäljempänä konfiskaatiopuitepäätös), josta on saavutettu poliittinen yhteisymmärrys 8 päivänä kesäkuuta 2004.

Puitepäätösten täytäntöönpanossa sovellettaisiin valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytettyä tekniikkaa siten, että ehdotetut lait olisivat valtiosopimusten niin sanottujen sekamuotoisten voimaansaattamislakien kaltaisia sekamuotoisia täytäntöönpanolakeja. Tällaisessa täytäntöönpanotavassa kansallisella täytäntöönpanolailla säädetään puitepäätöksen määräykset Suomessa lakina noudatettavaksi. Täytäntöönpanolakien asiasisällöiset säännökset olisivat lähinnä menettelyä koskevia ja tarkentavia säännöksiä.

Puitepäätöksiin mukaan jäsenvaltion on tunnustettava ja pantava alueellaan täytäntöön toisen jäsenvaltion viranomaisen määräämä seuraamus. Sakkopuitepäätös kattaa rikosasioissa määrätyt taloudelliset seuraamukset sekä taloudelliset seuraamukset sellaisista rikkomuksista, joissa henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia erityisesti rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, sekä esimerkiksi tietyt oikeudenkäynnistä aiheutuneet kulut. Konfiskaatiopuitepäätös kattaa tuomioistuimien rikosasioissa määräämät menettämisseuraamukset.

Esityksen mukaan puitepäätöksissä tarkoitetut seuraamukset pantaisiin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä vastaavalla tavalla kuin kotimaiset sakot ja menettämisseuraamukset. Toimivaltainen viranomainen Suomessa olisi oikeusrekisterikeskus Suomen ollessa sekä päätöksen lähettävä että vastaanottava valtio. Oikeusrekisterikeskus päättäisi toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanoon ryhtymisestä sekä lähettäisi Suomessa tehdyt päätökset täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Oikeusrekisterikeskuksen päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla Tampereen käräjäoikeuteen.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi lakia sakon täytäntöönpanosta sekä kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettua lakia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	3
YLEISPERUSTELUT.....	4
1. Johdanto.....	4
2. Nykytila.....	6
2.1 Yleistä.....	6
2.2 Kotimaisten sakkorangaistusten ja menettämisseuraamusten täytäntöönpano Suomessa.....	6
2.3 Sakkorangaistuksen täytäntöönpano vieraan valtion pyynnöstä.....	7
2.5 Kansainväliset sopimukset ja järjestelyt.....	9
Sakkorangaistusten täytäntöönpano.....	9
Menettämisseuraamusten täytäntöönpano.....	9
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	12
3.1 Puitepäätökset instrumentteina ja niiden täytäntöönpanotapa.....	12
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	13
4. Esityksen vaikutukset.....	16
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	16
4.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	17
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	18
5. Asian valmistelu.....	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	18
1. Puitepäätösten sisältö ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön.....	18
1.1 Neuvoston puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin (sakkopuitepäätös).....	18
1 artikla. Määritelmät.....	19
2 artikla. Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen.....	21
3 artikla. Perusoikeudet.....	21
4 artikla. Päätösten lähettäminen ja keskusviranomaiseen turvautuminen.....	22
5 artikla. Soveltamisala.....	23
6 artikla. Päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano.....	25
7 artikla. Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.....	26
8 artikla. Maksettavan määrän määrittely.....	29
9 artikla. Täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö.....	30
11 artikla. Amnestia, armahdus, tuomion uudelleen käsittely.....	31
12 artikla. Täytäntöönpanon lopettaminen.....	32
13 artikla. Päätösten täytäntöönpanosta kertyneet varat.....	33
14 artikla. Täytäntöönpanovaltion toimittamat tiedot.....	33
15 artikla. Päätöksen lähettämisen seuraukset.....	34
16 artikla. Kielet.....	35
17 artikla. Kulut.....	35
18 artikla. Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin.....	35
19 artikla. Alueellinen soveltaminen.....	36
20 artikla. Täytäntöönpano.....	36
21 artikla. Voimaantulo.....	37
1.2 Neuvoston puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin (konfiskaatiopuitepäätös).....	37
1 artikla. Tavoite.....	37
2 artikla. Määritelmät.....	38
3 artikla. Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen.....	41
4 artikla. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen.....	42
5 artikla. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen yhdelle tai useammalle täytäntöönpanovaltiolle.....	43
6 artikla. Rikokset.....	44
7 artikla. Tunnustaminen ja täytäntöönpano.....	47
8 artikla. Perusteet olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön.....	49

9 artikla. Oikeussuojakeinot tunnustamista ja täytäntöönpanoa vastaan täytäntöönpanovaltiossa.....	56
10 artikla. Täytäntöönpanon lykkääminen.....	58
11 artikla. Useita menetetyksi tuomitsemista koskevia päätöksiä.....	61
12 artikla. Täytäntöönpanoon sovellettava lainsäädäntö.....	62
13 artikla. Amnestia, armahdus, menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen uudelleen käsittely.....	63
14 artikla. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettämisen seuraukset.....	64
15 artikla. Täytäntöönpanon lopettaminen.....	65
16 artikla. Menettely menetetyksi tuomitun omaisuuden suhteen.....	66
17 artikla. Täytäntöönpanon tuloksista ilmoittaminen.....	67
18 artikla. Korvaaminen.....	68
19 artikla. Kielet.....	69
20 artikla. Kulut.....	69
21 artikla. Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin.....	70
22 artikla. Täytäntöönpano.....	71
23 artikla. Voimaantulo.....	71
2 Lakiehdotusten perustelut.....	71
2.1 Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.....	71
2.2 Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja (puitepäätöksen) soveltamisesta.....	82
2.3 Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta.....	92
2.4 Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	93
3. Puitepäätöksiä nojalla tehtävät ilmoitukset.....	93
4. Voimaantulo.....	94
5. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	94
LAKIEHDOTUKSET.....	97
Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.....	97
Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.....	101
Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta.....	105
Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	106

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Esitys sisältää ehdotukset vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2005/214/YOS), jäljempänä sakkopuitepäätös, sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2007/xxx/YOS), jäljempänä konfiskaatiopuitepäätös, kansallisesta täytäntöönpanosta. Sakkopuitepäätös hyväksyttiin Euroopan unionin neuvostossa 24 päivänä helmikuuta 2005 ja konfiskaatiopuitepäätös ... päivänä ...kuuta 200x¹.

Puitepäätökset ovat osa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa. Yhteistyö perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston

¹ Konfiskaatiopuitepäätöksestä on saavutettu poliittinen yhteisymmärrys 8 päivänä kesäkuuta 2004. Yhdellä jäsenvaltiolla on vielä puitepäätöstä koskeva parlamenttivarauksa.

määräyksiin. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaan neuvosto voi tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätökset velvoittavat saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten harkittavaksi muodon ja keinot. Puitepäätöksestä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta, vaan sen täytäntöönpanotoimet suoritetaan kansallisin lainsäädäntötoimin.

Sakkopuitepäätös perustuu Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, Ranskan tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan aloitteeseen (EYVL C 278, 2.10.2001, s. 4). Puitepäätös perustuu Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joiden mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta pitäisi tulla unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakivi sekä siviili- että rikosoikeudellisissa asioissa. Neuvosto hyväksyi 29 päivänä marraskuuta 2000 Tampereen päätelmien mukaisesti toimenpideohjelman rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöön panemiseksi antaen etusijan sellaisen välineen hyväksymiselle, jossa sovelletaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon (toimenpide 18).

Konfiskaatiopuitepäätös perustuu Tanskan kuningaskunnan aloitteeseen (EYVL C 184, 2.8.2002, s. 8). Puitepäätös perustuu niin ikään edellä mainitun Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmiin koskien vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta. Päätelmien 55 kohdan mukaan Eurooppa-neuvosto on päättänyt erityisesti rahanpesun osalta pitää huolen siitä, että ryhdytään konkreettisiin toimiin rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämiseksi, jäädyttämiseksi, takavarikoimiseksi ja menetetyksi tuomitsemiseksi. Tältä osin Eurooppa-neuvosto kehottaa päätelmiensä 55 kohdassa lähentämään rahanpesun torjuntaa koskevia rikosoikeudellisia säännöksiä ja menettelyjä (esimerkiksi varojen jäljittäminen, jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen).

Esityksessä ehdotetaan, että puitepäätökset pantaisiin täytäntöön säätämällä erilliset lait vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta. Täytäntöönpanotapa kummankin puitepäätöksen osalta olisi eräs valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytetty malli eli sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaava täytäntöönpanolaki, joka blankettimuotoisen täytäntöönpanosäännöksen ohella sisältäisi joitakin puitepäätöksen velvoitteiden täytäntöönpanemisen ja lain soveltamisen kannalta tarpeellisia asiasisältöisiä säännöksiä. Blankettityyppisellä tai sekamuotoisella lailla tapahtuvalle puitepäätöksen täytäntöönpanolle ei rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla ole estettä. Puitepäätökset ovat siinä määrin yksityiskohtaisia ja tarkkoja, että tarvittavan täydentävän sääntelyn määrä on vähäinen. Myöskin perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2003 vp katsonut, että puitepäätös on kansainvälinen velvoite, jonka täytäntöönpanoa merkitsevän lakiehdotuksen käsittelyjärjestys määräytyy perustuslain 95 §:n mukaan. Vaikka lausunnossa oli kyse poikkeuslakimenettelyn soveltamisesta erään puitepäätöksen osalta, voidaan perustuslakivaliokunnan kannan katsoa näin ollen tukevan sitä, että puitepäätöksien täytäntöönpanotoimet voidaan suorittaa valtiosopimusten voimaansaattamista vastaavalla tavalla.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös lakia sakon täytäntöönpanosta (672/2002) ja kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettua lakia (21/1987).

2. Nykytila

2.1 Yleistä

Kansainvälinen yhteistyö rangaistusten täytäntöönpanossa rakentuu säädösten rakenteen ja soveltamisen osalta samojen periaatteiden varaan kuin muu kansainvälinen rikosoikeusapu. Täytäntöönpanoa koskevat säännökset sisältyvät pääosin lakiin kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa (21/1987), jäljempänä *yhteistoimintalaki*, asetukseen kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa (22/1987), jäljempänä yhteistoiminta-asetus sekä lakiin Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa (326/1963), jäljempänä *pohjoismainen yhteistoimintalaki* sekä asetukseen kyseisen lain täytäntöönpanosta (620/1964). Mainittujen lakien nojalla Suomen viranomaiset *voivat* panna täytäntöön vieraan valtion määräämän seuraamuksen ja pyytää toisen valtion viranomaisilta Suomalaisen seuraamuksen täytäntöönpanoa. Periaatteena on, että Suomen viranomaiset voivat panna vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöön siitä riippumatta, onko Suomen ja täytäntöönpanoa pyytäneen valtion välillä voimassa valtiosopimusta.

Voimassaolevan lainsäädännön mukaan Pohjoismaiden välillä voidaan tehdä yhteistyötä sekä sakkorangaistusten että menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa. Muiden valtioiden osalta on mahdollista vain menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö.

Vaikka Suomen viranomaiset voivat pelkästään yhteistoimintalain ja pohjoismaisen yhteistoimintalain nojalla antaa ja pyytää niissä tarkoitettua täytäntöönpanoa koskevaa oikeusapua toisen valtion viranomaiselta, Suomen kansainväliset velvoitteet toisia valtioita kohtaan sekä oikeudet suhteessa toisiin valtioihin määräytyvät kansainvälisten sopimusten nojalla.

2.2 Kotimaisten sakkorangaistusten ja menettämisseuraamusten täytäntöönpano Suomessa

Sakkorangaistusten ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanosta on säädetty lailla sakon täytäntöönpanosta (672/2002). Lain 3 §:n mukaan oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia mainitussa laissa tarkoitettua täytäntöönpanosta ja käyttää muutenkin valtion puhevaltaa oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantavina oleviin seuraamuksiin liittyvissä asioissa.

Oikeusrekisterikeskus huolehtii ensivaiheessa sekä sakon että menettämisseuraamuksen perinnästä. Sakon osalta oikeusrekisterikeskuksen on haettava ulosottoa, jos se ei itse lähetä maksukehotusta tai jos lähetetty maksukehotus ei ole johtanut sakon maksamiseen (8 §).

Myöskin menettämisseuraamuksen osalta oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Mikäli rahamääräisen menettämisseuraamuksen ollessa kyseessä menetetyksi tuomittu rahamäärä ei jo ole esimerkiksi poliisin hallussa, tapahtuu täytäntöönpano vastaavalla tavalla kuin sakon täytäntöönpano (38 §). Muissa tapauksissa menettämisseuraamuksen panee täytäntöön kihlakunnan poliisilaitos jolta oikeusrekisterikeskuksen tulee hakea menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa (41 §).

2.3 Sakkorangaistuksen täytäntöönpano vieraan valtion pyynnöstä

Suomen voimassaolevassa lainsäädännössä ei ole säännöksiä liittyen muissa valtioissa kuin Pohjoismaissa määrättyjen sakkorangaistusten täytäntöönpanoon. Yhteistoimintalaki, koskee vain vapaudenmenetystä tarkoittavaa seuraamusta ja menettämisseuraamusta. Pohjoismainen yhteistoimintalaki sen sijaan mahdollistaa myös sakkorangaistusten täytäntöönpanoa koskevan yhteistyön.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 1 §:n mukaan Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan tuomioistuimen antama tuomio tai päätös, jolla joku on tuomittu sakkoon tai uhkasakkoon, voidaan pyynnöstä panna täytäntöön Suomessa. Vastaavasti tällainen Suomessa annettu tuomio tai päätös voidaan jättää pantavaksi täytäntöön muissa Pohjoismaissa. Mainitun lain 32 §:n mukaan tuomiolla tarkoitetaan myös sellaista muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antamaa päätöstä tai määräystä, jolla asianomaisen valtion lainsäädännön mukaan on sama vaikutus kuin tuomiolla. Suomen järjestelmän osalta tämä merkitsee sitä, että esimerkiksi rikesakot ja syyttäjän vahvistamat rangaistusmääräykset voidaan jättää pantavaksi täytäntöön toisessa Pohjoismaassa.

Toisessa Pohjoismaassa tuomitun sakon täytäntöönpano tapahtuu lain 3 §:n mukaan Suomen lain mukaisesti. Sakkoa ei kuitenkaan voi täällä muuntaa vankeudeksi.

Pohjoismainen yhteistoimintalaki sisältää erittäin vähän kieltäytymisperusteita. Syynä tähän on se, että laki ei sisällä täytäntöönpanovelvoitetta, vaan toisessa Pohjoismaassa tuomittu sakko *voidaan* panna täytäntöön. Sanamuoto jättää siten päätöksentekijälle harkintavaltaa. Lain 25 §:n mukaan toisessa Pohjoismaassa sellaisesta rikoksesta annettua tuomiota, jota koskeva syyte on Suomen tuomioistuimessa vireillä tai lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu taikka josta rikoksesta valtakunnansyyttäjä on määrännyt syytteen nostettavaksi, ei saa panna Suomessa täytäntöön. Pykälän 2 momentin mukaan tuomiota ei myöskään saa määrätä pantavaksi täytäntöön Suomessa, ellei se ole täytäntöönpanokelpoinen siinä valtiossa, jossa tuomio annettiin.

Lain 24 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus ratkaisee, onko toisen pohjoismaan esittämään täytäntöönpanopyyntöön suostuttava. Vastaavasti lain 27 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus myöskin esittää sakon täytäntöönpanoa koskevan pyynnön toisen pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Pohjoismainen täytäntöönpanoyhteistyö toimii nykyisellään hyvin. Käytännössä oikeusrekisterikeskus pyytää määräjain tuomioistuinten sille toimittamien sakon sisältävien päätöksien täytäntöön panemista toisissa pohjoismaissa ja vastaanottaa tällaisia pyyntöjä toisista pohjoismaista.

Pohjoismaiden välisessä yhteistyössä Suomeen toimitetaan täytäntöönpanotavaksi toisista pohjoismaista vuosittain noin 500 sakkorangaistusta. Ylivoimaisesti suurin osa sakoista on peräisin Ruotsista. Suomesta lähetetään täytäntöönpanotavaksi toisiin pohjoismaihin noin 200 sakkorangaistusta vuodessa. Suurin osa päätöksistä lähetetään Ruotsiin.

2.4 Menettämisseuraamuksen täytäntöönpano vieraan valtion pyynnöstä

Vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus *voidaan* panna Suomessa täytäntöön ja Suomen tuomioistuimen tuomitsema menettämisseuraamus jättää täytäntöön pantavaksi vieraassa valtiossa *yhteistoimintalain* säännösten mukaisesti. Rikoksen tuottaman

hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskevaa yleissopimusta (583/1994, SopS 53, jäljempänä vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus) sovelletaan lisäksi suhteessa yleissopimuksen osapuolena olevaan vieraaseen valtioon. Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat ratifioineet yleissopimuksen. Yhteistoimintalaki ei aseta velvollisuutta menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon, vaan täytäntöönpano on harkinnanvaraista. Yleissopimus sen sijaan asettaa velvollisuuden siinä määritetyin edellytyksin sopimusvaltiossa tuomitun menettämisseuraamuksen täytäntöön panemiseksi. Mainitun yleissopimuksen sisältöä sekä muita kansainvälisiä sopimuksia selostetaan tarkemmin jaksossa 2.5 (kansainväliset sopimukset ja järjestelyt).

Yhteistoimintalain mukaan edellytyksenä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanolle on, että tuomio on lainvoimainen tai täytäntöönpanokelpoinen siinä valtiossa missä se on annettu (3 §). Lisäksi edellytetään niin sanotun kaksoisrangaistavuuden edellytyksen täyttymistä tai sitä, että kyseessä on rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003, jäljempänä EU-luovuttamislaki) 3 §:ssä tarkoitettu teko eli niin sanottu listarikos. Vieraassa valtiossa määrättyä seuraamusta ei saa panna Suomessa täytäntöön, jos syyte siitä rikoksesta, josta seuraamus on määrätty, tai menettämisseuraamuksen osalta erikseen ajettu kanne on täällä vireillä tai asia on lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu taikka jos valtakunnansyyttäjä on määrännyt syytteen nostettavaksi tuosta rikoksesta. Yhteistoimintalaissa säädetyt edellytykset ja kieltäytymisperusteet ovat suhteellisen vähälukuiset, minkä voidaan katsoa olevan perusteltua johtuen täytäntöönpanon yleisestä harkinnanvaraisuudesta.

Yhteistoimintalain mukaan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa päättää oikeusministeriö (5 §). Oikeusministeriö päättää myöskin voidaanko vieraassa valtiossa tuomittu menettämisseuraamus panna täytäntöön sellaisenaan (*täytäntöönpanon jatkaminen*) vai onko ryhdyttävä toimenpiteisiin vieraassa valtiossa tuomitun seuraamuksen muuntamiseksi Suomessa täytäntöön pantavaksi seuraamukseksi (*seuraamuksen muuntaminen*) (6 §). Seuraamus on muunnettava, jos menettämisseuraamus on laadultaan sellainen, jota Suomen lain mukaan ei olisi mahdollista määrätä. Vaatimuksen seuraamuksen muuntamiseksi tutkii Helsingin käräjäoikeus (8 §). Menettämisseuraamus muunnetaan Suomen lain mukaiseksi menettämisseuraamukseksi. Vieraassa valtiossa määrätyn tiettyä esinettä koskevan menettämisen sijasta tuomistuin voi määrätä esineen arvon menetettäväksi, mikäli arvon menettämiseen voitaisiin tuomita Suomen lain mukaan vastaavanlaisesta rikoksesta ja vieras valtio on sitä pyytänyt tai siihen suostunut (9a §). Yhteistoimintalaissa tarkoitettun seuraamuksen täytäntöönpano tapahtuu Suomessa niin kuin Suomen tuomioistuimen antaman lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään (14 §). Näin ollen oikeusministeriön toimittaman vieraan valtion päätöksen tai seuraamuksen muuntamista edellyttävissä tilanteissa Helsingin käräjäoikeuden päätöksen täytäntöönpanosta huolehtii oikeusrekisterikeskus. Tilanteesta riippuen oikeusrekisterikeskus hakee päätöksen täytäntöönpanoa joko ulosotto- taikka poliisiviranomaisilta.

Pantaessa vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus Suomessa täytäntöön, menee menetetyksi tuomittu esine tai omaisuus Suomen valtiolle. Vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä oikeusministeriö voi kuitenkin päättää, että omaisuus, osa siitä tai menetetyksi tuomittu esine luovutetaan vieraalle valtiolle (14 §).

Lain 20 §:n mukaisesti Suomessa tuomitun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa vieraassa valtiossa voi pyytää oikeusministeriö.

Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan tuomioistuimen määräämän menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa ja Suomen tuomioistuimen määräämän menettämisseuraamuksen jättämisestä täytäntöön pantavaksi Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa säädetään Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa. Täytäntöönpano tapahtuu vastaavasti kuten edellä on selostettu sakkorangaistusten täytäntöönpanon osalta.

Menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö on lukumääräisesti vähäistä. Pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa menettelyssä Suomeen toimitetaan vuosittain täytäntöön pantavaksi enintään muutama päätös. Suomesta lähetetyistä päätöksistä ei ole olemassa tilastotietoa. Muiden kuin pohjoismaiden kanssa tapahtuva yhteistoiminta on tältä osin vielä vähäisempää.

2.5 Kansainväliset sopimukset ja järjestelyt

Sakkorangaistusten täytäntöönpano

Sakkorangaistuksen osalta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välinen yhteistyö perustuu yhteispohjoismaiseen lainsäädäntöön, jota on kuvattu edellä. Eräs keskeinen kansainvälinen sopimus, joka kattaa myös sakkorangaistusten täytäntöönpanon on Euroopan neuvoston rikostuomioiden kansainvälistä pätevyyttä koskeva yleissopimus vuodelta 1970 (European convention on the international validity of criminal judgments, ETS 070). Suomi ei ole liittynyt mainittuun yleissopimukseen. Määräyksiä sakon täytäntöönpanosta on myös laissa Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja perussäännön soveltamisesta (1284/2000), sekä mainitussa perussäännössä (SopS 56/2002).

Menettämisseuraamusten täytäntöönpano

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon osalta sovellettavaksi tulevia säännöksiä on useissa kansainvälisissä sopimuksissa. Kuten edellä on todettu, vieraan valtion tuomitsema menettämisseuraamus voidaan harkinnanvaraisesti ja varsin vähäisin kieltäytymisperustein panna täytäntöön yhteistoimintalainkin nojalla, mutta kansainvälisen sopimuksen tullessa sovellettavaksi tulevat myös siinä olevat määräykset sovellettaviksi. Tämä merkitsee erityisesti sitä, että tuolloin menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon voi sopimuksen sanamuodosta riippuen olla velvollisuus. Tällöin tulevat kuitenkin sovellettavaksi kulloisenkin sopimuksen sallimat kieltäytymisperusteet ja muut edellytykset. Näin ollen yhteistoimintalakia ja kansainvälisiä sopimuksia sovelletaan rinnakkain toistensa kanssa.

Keskeisimpiä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevia kansainvälisiä sopimuksia ovat Euroopan neuvoston vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus ja Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden kauppaa vastaan (SopS 44/1994, jäljempänä YK:n huumausaineyleissopimus). Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus ei rajoitu, toisin kuin YK:n huumausaineyleissopimus, ainoastaan huumausainerikoksia koskevaan täytäntöönpanoon, vaan sen soveltamisala ulottuu lähtökohtaisesti kaikkiin rikoksiin. Toisin kuin YK:n huumausaineyleissopimus, (5 artiklan 4 kappaleen c kohta) vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus asettaa velvoitteen ryhtyä toisen sopimuspuolen pyynnöstä täytäntöönpanotoimiin, jollei yleissopimuksen 18 artiklassa yksityiskohtaisesti säänneltyä kieltäytymisperustetta ole olemassa.

Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus asettaa velvollisuuden sopimusvaltion tuomitseman menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon Suomessa (13 art.). Yleissopimus sisältää kuitenkin useita *harkinnanvaraisia* kieltäytymisperusteita. Yleissopimuksen kansainvälistä yhteistyötä koskevan III luvun 5 osa sisältää määräykset yhteistyöstä kieltäytymiselle ja sen lykkäämiselle. 18 artiklan 1 kohta sisältää *yleiset* koko yleissopimuksen tarkoittamaa yhteistyötä koskevat kieltäytymisperusteet. Mainitut perusteet liittyvät pyynnön vastaanottaneen osapuolen oikeusjärjestelmän peruseriaatteiden vastaisuuteen, täysivaltaisuuden, turvallisuuden, yleisen järjestyksen (*ordre public*) tai muiden olennaisien etujen vahingoittumiseen, tapauksen vähäiseen tärkeyteen, rikoksen poliittiseen luonteeseen tai siihen, että kyseessä on verorikos, *ne bis in idem* –periaatteeseen sekä valtionulkoisen (ekstraterritoriaalisen) toimivallan käyttöön kytkettyyn kaksoisrangaistavuuden vaatimukseen.

Artiklan 4 kohta sisältää lisäksi lukuisia *harkinnanvaraisia* kieltäytymisperusteita koskien *erityisesti* menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevaa yhteistyötä. Kohdan mukaan yhteistyöstä voidaan kieltäytyä, jos pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädäntö ei mahdollista menetetyksi tuomitsemista siitä rikoslajista, jonka johdosta pyyntö on esitetty. Kieltäytyminen on mahdollista myöskin, jos täytäntöönpano olisi vastoin pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen sisäisen lainsäädännön periaatteita koskien menetetyksi tuomitsemisen rajoittamista sen mukaan, mikä rikoksen suhde on siihen taloudelliseen etuun, jota voitaisiin pitää rikoksen tuottamana hyötynä tai omaisuuteen, jota voitaisiin pitää rikoksentekeväliseinä. Viimeksi mainitun kieltäytymisperusteen osalta on kuitenkin huomioitava se, että se ei vaikuta 13 artiklan 3 kappaleessa tarkoitettuun arvokonfiskaatiota koskevaan velvoitteeseen.

Kieltäytyminen on 4 artiklan mukaan mahdollista myöskin perusteilla, jotka liittyvät vanhentumiseen, sekä siihen, että pyyntö ei liity tuomioon, jossa todetaan, että on tehty rikos. Kieltäytyminen on mahdollista myös tilanteissa, jossa menettämisseuraamus ei olisi täytäntöönpanokelpoinen pyynnön esittäneessä sopimusvaltiossa tai siitä voidaan vielä valittaa taikka pyyntö perustuisi vastaajan poissa ollessa annettuun tuomioon.

Artiklan 8 kohdan a alakohdan mukaan yhteistyöstä ei saa kieltäytyä sillä perusteella, että se, joka on asiassa tutkittavana tai jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu on oikeushenkilö. Yleissopimuksen 19 artiklan mukaan pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi lykätä toimenpiteisiin ryhtymistä, jos kyseiset toimet haittaisivat sen viranomaisten tutkintaa tai oikeudenkäyntiä asiassa.

Yleissopimuksen 22 artikla sisältää määräykset ulkomaisten päätösten tunnustamisesta koskien kolmansia osapuolia. Artiklan 1 kohdan mukaan yleissopimuksen III luvun 3 ja 4 osan (turvaamistoimet, menetetyksi tuomitseminen) perusteella lähetettyjä yhteistyöpyyntöjä käsitellessään pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli *tunnustaa* pyynnön esittäneen sopimuspuolen *kolmansien osapuolien oikeuksia koskevan* tuomioistuinpäätöksen. Artiklan 2 kohdan mukaan tunnustamisesta voidaan kieltäytyä, jos a) kolmansilla osapuolilla ei ole ollut riittävää tilaisuutta puolustaa oikeuksiaan, tai b) päätös on ristiriidassa pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen viranomaisen aiemmin asiassa antaman päätöksen kanssa, tai c) se on ristiriidassa pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen yleisen järjestyksen (*ordre public*) kanssa, tai d) päätös on annettu vastoin pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaista yksinomaista lainkäyttöoikeutta.

Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen voimaansaattamisasetuksen (583/1994) 7 §:ssä on lisäksi toistettu ja täsmennetty kolmansien oikeutta koskeva 22 artiklan sisältö. Sen mukaan vieraan valtion määräämän menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta tai pakkokeinojen käytöstä vieraan valtion tuomioistuimen määräämän menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamiseksi voidaan kieltäytyä siltä osin kuin päätös koskee jonkin toisen kuin seuraamukseen tuomitun oikeutta, jos 1) sille, jonka oikeutta päätös koskee, ei ollut asianmukaisesti varattu tilaisuutta tulla asiassa kuulluksi; 2) päätös on ristiriidassa asiassa Suomessa annetun päätöksen kanssa; 3) päätöksen täytäntöönpano olisi vastoin yleistä järjestystä (*ordre public*); tai 4) Suomen tuomioistuimella on asiassa yksinomainen toimivalta. Voimaansaattamisasetuksen 5 §:n mukaan yleissopimuksen lisäksi menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa noudatetaan, mitä yhteistoimintalaissa säädetään.

Yleissopimuksen 40 artiklassa säädetään sallituista varaumista. Suomi on mainitun artiklan ja 25 artiklan 3 kappaleen mukaisesti antanut vain pyyntöjä ja niihin liittyviä asiakirjoja koskevaa kieltä koskevan selityksen. Muita varauksia Suomi ei ole tehnyt.

Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus on korvattu yleissopimuksella rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemisesta sekä terrorismin rahoittamisesta. Mainittu yleissopimus on tehty 16.5.2005 mutta se ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Suomi on allekirjoittanut yleissopimuksen 16.12.2005, mutta ei ole vielä saattanut yleissopimusta voimaan. Suomi. Täytäntöönpanoa koskevan oikeudellisen yhteistyön osalta yleissopimuksessa ei ole merkittäviä uudistuksia. Uusia määräyksiä on muun muassa omaisuuden siirtämisestä pyynnön esittäneeseen sopimusvaltioon, kieltäytymisperusteiden rajoittamisesta terrorismin rahoittamisen osalta sekä viranomaisten välisistä yhteyksistä.

Tässä esityksessä tarkoitettua kansainvälistä menettämisseuraamusten täytäntöönpanoyhteistyötä koskevia määräyksiä sisältyy myös Yhdistyneiden kansakuntien järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen yleissopimukseen eli niin sanottuun Palermon sopimukseen (SopS 20/2004), sekä Euroopan unionin neuvoston puitepäätökseen rahanpesusta, rikoksentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittämisestä, jäädyttämisestä tai takavarikoimisesta ja menetetyksi tuomitsemisesta (EYVL L 182, 5.7.2001, s. 1). Oikeudellista yhteistyötä koskevilta osin puitepäätös edellytti muun muassa sitä, että jäsenvaltioissa tulisi olla mahdollista myös rikoksen tuottaman hyödyn arvon menetetyksi tuomitseminen samoin kuin toisessa jäsenvaltiossa tuomitun arvokonfiskaation täytäntöönpano. Puitepäätös ei oikeudellisen yhteistyön osalta edellyttänyt Suomen lainsäädännön muuttamista.

Menetetyksi tuomitsemista koskee myös Euroopan unionin neuvoston puitepäätös rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikoksentekovälineiden menetetyksi tuomitsemisesta (EUVL L 68, 15.3.2005, s. 49). Mainittu puitepäätös koskee kuitenkin kansallisia menetetyksi tuomitsemisen edellytyksiä eikä täytäntöönpanoyhteistyötä. Kyseinen puitepäätös ei ole edellyttänyt Suomen kansallisen lainsäädännön muuttamista. Esityksessä tarkoitettuun menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskevaan oikeudelliseen yhteistyöhön liittyy myös Euroopan unionin neuvoston yhteinen toiminta rahanpesusta, rikoksentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittämisestä, jäädyttämisestä, takavarikosta ja menetetyksi tuomitsemisesta (EYVL L 333, 9.12.1998, s. 1). Säännöksiä ja määräyksiä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta on myös laissa Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja perussäännön soveltamisesta (1284/2000),

mainitussa perussäännössä (SopS 56/2002), sekä Yhdistyneiden kansakuntien korruptionvastaisessa yleissopimuksessa (HE 197/2005 vp).

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Puitepäätökset instrumentteina ja niiden täytäntöönpanotapa

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Säännös puitepäätöksestä lisättiin unionisopimukseen vuonna 1997 tehdyllä ja vuonna 1999 voimaan tulleella Amsterdamin sopimuksella (SopS 55/1999). Puitepäätöksen unionin niin sanotun kolmannen pilarin keinovalikoimaan lisännyt säännös oli eduskunnan perustuslakivaliokunnan (PeVL 10/1998 vp) mukaan yksi säännös, joka edellytti Amsterdamin sopimuksen käsittelemistä supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Valiokunta totesi puitepäätösten muistuttavan lainsäädännön harmonisointinormeina EY:n direktiivejä. Valiokunnan mukaan päätösmenettelyn on kokonaisuutena tarkastellen katsottava rajoittavan eduskunnalle ja tasavallan presidentille kuuluvaa lainsäädäntövaltaa.

Amsterdamin sopimuksen voimaansaattamisen supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä voitiin katsoa olleen tarpeen sen vuoksi, että puitepäätös merkitsee sitä, ettei tällaista kansainvälistä velvoitetta enää perustuslain 94 §:n edellyttämällä tavalla saateta eduskunnan hyväksyttäväksi. Sen sijaan niitä koskee perustuslain 93 §:n 2 momentti. Sen mukaan valtioneuvosto vastaa Euroopan unionissa tehtävien päätösten kansallisesta valmistelusta ja päättää niihin liittyvistä Suomen toimenpiteistä, jollei päätös vaadi eduskunnan hyväksymistä. Asiasisällöstään riippumatta puitepäätökset sitovat siis Suomea ilman erillisiä voimaansaattamistoimia. Sen sijaan ne jo unionisopimuksenkin mukaan edellyttävät erillisiä kansallisia täytäntöönpanotoimia ja muistuttavat tässä suhteessa direktiivejä. Kansallisesti kyse on tällaisten puitepäätösten osalta ainoastaan, puitepäätösten jo ollessa voimassa, täytäntöönpanotoimista perustuslain 95 §:n mukaisesti. Näin on siitä huolimatta, että perustuslain 95 §:ssä käytetään käsitettä voimaansaattaminen.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2003 vp todennut puitepäätöksen olevan sellainen kansainvälinen velvoite, jonka täytäntöönpanemista merkitsevän lakiehdotuksen käsittelyjärjestys määräytyy perustuslain 95 §:n 2 momentin säännösten mukaisesti. Vaikka lausunnossa oli kyse poikkeuslakimenettelyn soveltamisesta erään puitepäätöksen osalta, voidaan perustuslakivaliokunnan kannan katsoa näin ollen tukevan sitä, että puitepäätöksien täytäntöönpanotoimet voidaan suorittaa valtiosopimusten voimaansaattamista vastaavalla tavalla. Lausunnossa tarkoitettu käsittelyjärjestystä koskeva viittaus tarkoittanee kuitenkin kyseisen lausunnon osalta vain juuri mahdollisuutta soveltaa perustuslain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslakimenettelyä. Lausunnon ei voi katsoa tarkoittavan sitä, että puitepäätökset tulisi erikseen kansallisesti *saattaa voimaan*.

Esityksen tavoitteena on panna Suomessa täytäntöön Euroopan unionin jäsenvaltioiden hyväksymät kaksi puitepäätöstä. Sakkopuitepäätös pantaisiin täytäntöön säätämällä erillinen laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamista taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta (jäljempänä EU-sakkotäytäntöönpanolaki). Vastaavasti konfiskaatiopuitepäätös pantaisiin täytäntöön säätämällä erillinen laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta

menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta (jäljempänä EU-konfiskaatiolaki). Lait olisivat niin sanottuja sekamuotoisia täytäntöönpanolakeja. Koska puitepäätökset eivät ole suoraan sovellettavaa oikeutta, olisi ehdotetuissa laeissa blankettimuotoiset täytäntöönpanosäännökset, joilla saatetaan puitepäätösten määräykset osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lait sisältäisivät lisäksi joitakin puitepäätösten velvoitteiden täytäntöönpanon ja lakien soveltamisen kannalta tarpeellisia asiasisältöisiä säännöksiä. Puitepäätökset velvoittavat Suomea saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansalliseen harkintaan toteuttamisen muodot ja keinot.

Täytäntöönpanotapa kummankin puitepäätöksen osalta olisi siten eräs valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytetty malli eli sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaava täytäntöönpanolaki. Blankettityyppisellä tai sekamuotoisella lailla tapahtuvalle puitepäätöksen täytäntöönpanolle ei rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla ole estettä. Puitepäätökset ovat siinä määrin yksityiskohtaisia ja tarkkoja, että tarvittavan täydentävän sääntelyn määrä on vähäinen.

Vaihtoehto, jossa tässä esityksessä tarkoitettujen puitepäätösten täytäntöönpanotoimet suoritettaisiin niin sanotulla transformaatiolla eli säätämällä kattavat, asiasisällöiset täytäntöönpanolait saattaisivat johtaa puutteellisiin tai muuten sellaisiin sanamuotoihin, joita puitepäätöksiä laadittaessa ei ole tarkoitettu. Näin on vaarana käydä mikäli säännöksiä pyritään kirjoittamaan kotimaisen lainsäädännön systematiikkaan ja lain kirjoitustapaan paremmin soveltuvalla tavalla. Blankettimuotoisella täytäntöönpanotavalla turvataan paremmin puitepäätösten sisältämien määräysten yhdenmukainen kansainvälinen soveltaminen. Lisäksi puitepäätösten asiasisällön kirjoittaminen uudelleen on tarpeetonta sellaisten määräysten kohdalla, jotka ovat riittävän yksityiskohtaisia ja tarkkoja. Transformaatioon ei ole tarvetta myöskään sen vuoksi, että säännöksillä on käytännössä vain yksi soveltaja.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Ehdotusten peruseriaatteena on, että toisen EU:n jäsenvaltion määräämä sakkorangaistus tai menettämisseuraamus pannaan Suomessa täytäntöön sellaisenaan. Täytäntöönpano tapahtuisi vastaavasti kuin Suomen viranomaisten määräämän sakon tai menettämisseuraamuksen täytäntöönpano. Vastaavasti Suomen toimivaltaisten viranomaisten määräämä sakko tai tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus voitaisiin lähettää täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Keskeinen viranomaisen sekä toisesta jäsenvaltiosta saapuvien päätösten täytäntöönpanossa että lähetettäessä suomalainen päätös täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon olisi oikeusrekisterikeskus. Oikeusrekisterikeskus voisi päättää toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä.

Voimassaolevassa laissa kansainvälinen yhteistoiminta rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa perustuu *yhteistoimintalakiin* ja *pohjoismaiseen yhteistoimintalakiin*. Oikeusrekisterikeskus huolehtii nykyisinkin kotimaisten sakkorangaistusten ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanosta. Myöskin pohjoismaisessa sakkojen ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskevassa yhteistyössä oikeusrekisterikeskus on nykyisin keskeisin viranomaisen. Muiden vieraiden valtioiden kuin pohjoismaiden kanssa tehtävä yhteistyö on nykyisellään rajoittunut vain menettämisseuraamusten täytäntöönpanoon. Näissä tilanteissa vieraassa valtiossa tuomitun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta päättää oikeusministeriö. Sekä yhteistoimintalain että pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaan täytäntöönpano Suomessa tapahtuu kuten vastaavan suomalaisen tuomion tai päätöksen

täytäntöönpano. Ulkomailla eli toisessa Pohjoismaassa tuomittua sakkoa ei kuitenkaan ole mahdollista muuntaa vankeudeksi.

Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii nykyisinkin kaikkien toisista valtioista, joko oikeusministeriön kautta tai pohjoismaisessa menettelyssä suoraan oikeusrekisterikeskukselle saapuneiden päätösten täytäntöönpanosta joskin, kuten myös kansallisten seuraamusten täytäntöönpanon osalta, varsinaiset täytäntöönpanotoimet suorittaa usein ulosotto- tai poliisiviranomainen.

Muutoksenhaun osalta ehdotetaan, että oikeusrekisterikeskuksen puitepäätösten täytäntöönpanolakien mukaisesti tekemistä päätöksistä ei valitettaisi hallinto-oikeuteen. Oikeusrekisterikeskuksen tekemästä toisen EU:n jäsenvaltion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä saisi valittaa Tampereen käräjäoikeuteen. Kyseessä olisi siten poikkeaminen tavanomaisesta hallintovalitustiestä. Poikkeamista voidaan perustella tässä esityksessä tarkoitettujen päätösten erityisellä luonteella. Valituksia käsittelevä tuomioistuin käsittelee ennen kaikkea puitepäätöksissä tarkoitettuja kieltäytymisperusteita, jotka ovat luonteeltaan rikosoikeudellisia. Rikosoikeudellisten kysymysten arviointi kuuluu luontevimmin yleisille tuomioistuimille. Kieltäytymisperusteet ovat lisäksi pitkälti samoja kuin muissa EU:n vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen sisältävissä instrumenteissa ja niiden täytäntöönpanolaeissa kuten EU-luovuttamislaisissa ja EU-jäädäyttämislaisissa. Mainituissa laeissa päätöksentekijänä tai muutoksenhakuasteena on tietyt neljä käräjäoikeutta joista yksi on Tampereen käräjäoikeus. On perusteltua, että rikosoikeudellista erityisasiantuntemusta vaativat tehtävät keskitetään tiettyihin käräjäoikeuksiin. Näin voidaan taata paremmin asiassa vaadittavan asiantuntemuksen ja erikoistumisen syntyminen sekä yhdenmukaisen linjan kehittyminen. Tässä esityksessä on katsottu perustelluksi keskittää muutoksenhaku Tampereen käräjäoikeuteen, sillä se sijaitsee maantieteellisesti lähellä Hämeenlinnassa sijaitsevaa oikeusrekisterikeskusta. Sellaisten tapausten lukumäärä, joissa muutoksenhakuun turvauduttaisiin olisi kuitenkin todennäköisesti melko vähäinen.

Eräs keskeisin peruste käräjäoikeuslinjan valitsemiselle on se, että tarkoituksenmukaisinta on luoda samanlaiset menettelyt ja muutoksenhakusäännökset sekä sakkopuitepäätöksen että konfiskaatiopuitepäätöksen mukaiseen täytäntöönpanoon. Molempien puitepäätösten mukainen täytäntöönpano tulee esityksen mukaan tapahtumaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Konfiskaatiopuitepäätöksen täytäntöönpanolain muutoksenhakusäännösten yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin on erityisen tärkeää, että konfiskaatiopuitepäätöksen ja EU-jäädäyttämislain mukaisessa menettelyssä on käytössä sama tuomioistuinlinja. Muussa tapauksessa tuomioistuinlinja vaihtuu kesken ”saman” menettelyn.

Esityksen mukaan pohjoismaisen yhteistoimintalain mukainen järjestelmä säilyisi kuitenkin ennallaan eikä sen osalta poikettaisi voimassaolevasta muutoksenhakumenettelystä. Tämä on perusteltua muun muassa sen vuoksi, että pohjoismaainen yhteistoiminta on vähäisine kieltäytymisperusteineen pääosin harkinnanvaraista, eikä sen yhteydessä ole tarvetta puitepäätöksissä tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden arvioimiselle.

Muutoksenhaussa noudatettavan menettelyn osalta esityksen valmisteluvaiheessa on ollut esillä vaihtoehto, jonka mukaan tuomioistuimen käsitellessä oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä tehtävää valitusta noudatettaisiin soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa tarkoitettua hakemusasioiden käsittelyä koskevaa menettelyä. Oikeusturvavasyistä esityksessä on päädytty ehdottamaan, että asian käsittelyssä noudatettaisiin täytäntöönpanolaeissa olevan

erityissäntelyn lisäksi soveltuvin osin mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään. Käräjäoikeudessa järjestettäisiin asiaa koskeva istunto kuitenkin vain, mikäli käräjäoikeus pitäisi sitä tarpeellisena. Istunto järjestettäisiin myös valittajan vaatimuksesta, mikäli käräjäoikeus ei pitäisi istunnon järjestämistä ilmeisen tarpeettomana. Pääsääntönä asian käsittelyssä olisi siten kirjallinen menettely. Rikosasioiden käsittelyjärjestyksestä poiketen kutsu mahdolliseen istuntoon voitaisiin toimittaa valittajan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoittamaan prosessiosoitteeseen.

Esityksen mukaan keskeisin sisällöllinen uudistus sakkojen täytäntöönpanon osalta olisi se, että sakkojen täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö tulisi mahdolliseksi Suomen ja toisten EU:n jäsenvaltioiden kesken. Suomen osalta sakkojen täytäntöönpano on nykyisin mahdollista vain pohjoismaiden välisissä suhteissa. Kyseessä olisi näin ollen täysin uusi rikosoikeudellisen yhteistyön muoto suhteissa muihin EU:n jäsenvaltoihin.

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevan yhteistyön osalta keskeisimmät sisällölliset uudistukset koskisivat kieltäytymisperusteita. Puitepäätos sisältää jonkin verran vähemmän kieltäytymismahdollisuuksia kuin keskeisin Suomen ja muiden jäsenvaltioiden välisissä suhteissa nykyisin sovellettava sopimus eli Euroopan neuvoston vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus. Esityksen mukaan kieltäytyminen täytäntöönpanosta ei olisi muun muassa mahdollista sen vuoksi, että pyydetty toimenpide olisi pyynnön vastaanottaneen valtion oikeusjärjestelmän peruseriaatteiden vastainen tai täytäntöönpano voisi vahingoittaa sen yleistä järjestystä (*ordre public*) tai muita olennaisia etuja. Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus sallii tietyissä tilanteissa kieltäytymisen myös sillä perusteella, että kaksoisrangaistavuuden edellytys ei täyty. Esityksessä ehdotetaan, että puuttuvan kaksoisrangaistavuuden perusteella ei olisi mahdollista kieltäytyä siltä osin kuin kyseessä olisi konfiskaatiopuitepäättökseen 6 artiklassa tarkoitettu ”listarikos”. Kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevan yhteistyön osalta on esityksessä tarkoitettua laajuudessa Suomessa asiallisesti luovuttu jo lailla 1289/2003 niin sanottua eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäättökseen täytäntöönpanon yhteydessä. Tuolloin yhteistoimintalain 3 §:ää muutettiin siten, että vapausrangaistusten ja myös menettämisseuraamusten täytäntöönpanon osalta kaksoisrangaistavuutta ei edellytetä, jos teko on rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 3 §:ssä tarkoitettu teko. Mainittu pykälä sisältää saman listan kuin esityksessä tarkoitettuna konfiskaatiopuitepäättökseen 6 artikla. Yhteistoimintalaki ei kuitenkaan edellä esitetyin tavoin aseta velvollisuutta menettämisseuraamuksen täytäntöönpanemiseksi.

Eräs merkittävä muutos vieraassa valtiossa tuomitun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon osalta olisi, että esityksen mukaan toisessa jäsenvaltiossa tuomitun menettämisseuraamuksen muuntaminen yhteistoimintalain mukaisesti kotimaiseksi menettämisseuraamukseksi ei olisi enää mahdollista, vaan vieraan valtion menettämisseuraamuksen sisältävä tuomio pantaisiin täytäntöön sellaisenaan. Lisäksi esitys sisältää aikaisempaa selkeämmät määräykset menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa kertyneiden varojen jakamisesta ja palauttamisesta tuomion antaneeseen valtioon. Pääsääntönä on, että jos kertyneet varat ovat 10 000 euroa tai vähemmän, ne jäävät täytäntöönpanovaltioon. Muussa tapauksessa 50 prosenttia varoista siirretään tuomion antaneeseen valtioon. Pohjoismaisen yhteistyön osalta säilyisi kuitenkin voimassa nykyinen järjestelmä, jonka mukaisesti täytäntöönpanossa kertyneet varat siirretään kokonaisuudessaan tuomion antaneeseen valtioon.

Ehdotuksen mukaan pohjoismaiden välisessä yhteistyössä voitaisiin edelleen soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia. Näin ollen pohjoismainen sakkojen ja

menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö säilyisi ehdotuksen mukaan entisellään. Pohjoismainen yhteistoimintalaki sisältää muun muassa vähemmän kieltäytymisperusteita kuin esityksessä tarkoitettu sakko- tai konfiskaatiopuitepäätös. Näin ollen pohjoismaisen yhteistoimintalain mukainen yhteistyö on lähtökohtaisesti tehokkaampaa kuin puitepäätöksissä tarkoitettujen järjestelmien. Mainittu laki ei kuitenkaan sisällä velvoitetta toisessa pohjoismaassa tuomitun seuraamuksen täytäntöönpanemiseen. Tämän vuoksi puitepäätösten mukaisten järjestelmien soveltamista ei suljettaisi pois myöskään pohjoismaiden välisissä suhteissa. Tanska on ottanut tässä tarkoitettujen puitepäätösten täytäntöönpanolainsäädäntöönsä säännöksen, jonka mukaan yhteispohjoismaista lainsäädäntöä sovelletaan sikäli kun se mahdollistaa täytäntöönpanon laajemmin kuin puitepäätöksissä tarkoitettu järjestelmä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Sakkopuitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvien täytäntöönpanopyyntöjen tulevaa määrää EU:n jäsenvaltioiden välillä ei ole mahdollista tarkkaan arvioida, sillä Suomen osalta sakkojen perintää koskeva täytäntöönpanoyhteistyö on ollut tähän asti mahdollista vain pohjoismaiden kanssa. Pohjoismaiden välisessä yhteistyössä Suomeen toimitetaan täytäntöön pantavaksi toisista pohjoismaista vuosittain noin 500 sakkorangaistusta. Suomesta lähetetään täytäntöön pantavaksi toisiin pohjoismaihin noin 200 sakkorangaistusta vuodessa. Suurin osta näistä lähetetään Ruotsiin. Pohjoismaisen yhteistyön perusteella ei voida täysin vetää johtopäätöksiä puitepäätöksen mukaisessa menettelyssä täytäntöön pantavien sakkorangaistusten määrästä. Voidaan arvioida, että puitepäätöksen mukainen täytäntöönpanoyhteistyö yksittäisten EU:n jäsenvaltioiden kanssa ei välttämättä tule olemaan yhtä laajaa kuin pohjoismainen täytäntöönpanoyhteistyö sillä pohjoismaisen yhteistoimintalain mukainen yhteistyö on jo säännöksistä johtuen yksinkertaisempaa kuin puitepäätöksen mukainen menettely. Lisäksi jatkossakin EU:iin kuuluvien pohjoismaiden kanssa täytäntöönpanoyhteistyö tulee pääsääntöisesti perustumaan yhdenmukaisten pohjoismaisten lakien mukaiseen järjestelmään. Näin ollen Ruotsin ja Tanskan kanssa tehtävä yhteistyö ei siirry puitepäätöksen mukaiseen järjestelmään. Ruotsin osuus sakkorangaistusten täytäntöönpanoa koskevasta yhteistyöstä tullee jatkossakin olemaan merkittävä johtuen muun muassa maantieteellisestä läheisyydestä.

Konfiskaatiopuitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvien menettämisseuraamusten täytäntöönpanoyhteistyö on jo nykyisin mahdollista pohjoismaiden välillä yhdenmukaiseen pohjoismaiseen lainsäädäntöön perustuvan järjestelmän mukaisesti. Muiden valtioiden kanssa täytäntöönpano on ollut mahdollista yhteistoimintalain sekä muun muassa vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen mukaisesti. Pohjoismaiden välisessä yhteistyössä Suomeen toimitetaan täytäntöön pantavaksi vuosittain enintään muutamia menettämisseuraamusten sisältäviä päätöksiä. Suomesta lähetettävistä päätöksistä ei ole olemassa tilastotietoja. Muiden kuin pohjoismaiden kanssa yhteistyö on teoreettisesta mahdollisuudesta huolimatta vähäistä. Konfiskaatiopuitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvien täytäntöönpanopyyntöjen tulevaa määrää EU:n jäsenvaltioiden välillä ei ole myöskään mahdollista tarkkaan arvioida. Yhteistyön vähäisyys muiden kuin pohjoismaiden kanssa on voinut osin johtua siitä, että menettely on ollut melko monimutkainen. Puitepäätöksen mukaisen järjestelmän käyttöönotto saattaa tämän vuoksi lisätä yhteistyön määrää. Toisaalta yhteistyö Ruotsin ja Tanskan kanssa perustuisi jatkossakin yhdenmukaisen pohjoismaisen lainsäädännön mukaiseen järjestelmään.

Voidaan kuitenkin arvioida, että oikeusrekisterikeskuksen työmäärä tulee jonkin verran lisääntymään, sillä esityksen mukaan se olisi molempien puitepäätösten osalta toimivaltainen viranomainen sekä lähettämään että vastaanottamaan päätöksiä ja päättämään niiden täytäntöönpanosta. Oikeusrekisterikeskus huolehtii nykyiselläänkin pohjoismaisesta yhteistyöstä sakkojen ja menettämisseuraamusten perinnässä. Vastaavasti ulosottoviranomaisten työmäärä sakkojen täytäntöönpanon, sekä poliisi- ja ulosottoviranomaisten työmäärä menettämisseuraamusten täytäntöönpanon osalta saattaa jonkin verran lisääntyä, sillä nämä viranomaiset panisivat päätökset täytäntöön vastaavasti kuin kotimaiset sakot ja menettämisseuraamukset. Myöskin Tampereen käräjäoikeuden, Turun hovioikeuden ja korkeimman oikeuden työmäärä saattaa vähäisessä määrin lisääntyä sen vuoksi, että esityksessä tarkoitettussa menettelyssä muutoksenhaku ohjautuisi hallinto-oikeuksien sijasta Tampereen käräjäoikeuteen. Näiden tuomioistuimien työmäärä saattaa lisääntyä myöskin sen vuoksi, että uudessa järjestelmässä ei olisi menettämisseuraamusten täytäntöönpanon osalta enää yhteistoimintalain kaltaista valituskieltoa. Oikeusministeriön tehtävät vähenisivät siltä osin kuin yhteistoimintalain ja esimerkiksi vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen mukainen yhteistyö korvautuu konfiskaatiopuitepäätöksen mukaisella yhteistyöllä. Oikeusministeriö on näissä menettelyissä keskeisin viranomainen. Myöskin Helsingin käräjäoikeuden tehtävät vähenisivät mikäli yhteistoimintalaissa tarkoitettuun seuraamuksen muuntamismenettelyyn tulevien päätösten määrä vähenee nykyisestä.

Esityksellä ei olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, jos puitepäätöksissä tarkoitettujen täytäntöönpanopyyntöjen määrä ei merkittävästi lisääntyisi nykyisestä tasosta. Selvää on, että sakon täytäntöönpanoa koskevat pyynnöt saattavat lisääntyä, koska mainittu yhteistyö ei ole aiemmin ollut mahdollista Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden kuin pohjoismaiden välillä. Eniten työtä tulisi aiheuttamaan Suomeen saapuva täytäntöönpanopyyntö.

Esityksellä olisi taloudellisia vaikutuksia myös siten, että oikeusrekisterikeskuksen henkilöstöä sekä jossain määrin myös ulosottohenkilöstöä ja poliiseja olisi koulutettava puitepäätösten mukaisiin uusiin tehtäviin. Ulosottohenkilöstön ja poliisien koulutustarve on kuitenkin jossain määrin vähäisempi, sillä esimerkiksi Suomeen saapuvan päätöksen osalta oikeusrekisterikeskus päättäisi päätöksen täytäntöönpanosta ja esimerkiksi kieltäytymisperusteiden soveltamisesta, kun taas tilanteesta riippuen ulosotto- tai poliisiviranomainen panisi päätöksen täytäntöön kuten vastaavan kansallisen päätöksen.

Konfiskaatiopuitepäätöksen mukaisen järjestelmän käyttöönotto Suomen lisäksi muissa jäsenvaltioissa lisää Suomen mahdollisuuksia saada konfiskoitua varoja, jotka sijaitsevat toisissa jäsenvaltioissa.

4.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Kuten edellä on todettu, esitys vaikuttaisi puitepäätösten soveltamisalaan kuuluvien päätösten osalta lähinnä vain oikeusministeriön ja oikeusrekisterikeskuksen väliseen tehtävänjakoon siltä osin kuin kyseessä olisi muiden EU:n jäsenvaltioiden kuin pohjoismaiden kanssa tehtävä menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö. Esityksen mukaan myös EU:n jäsenvaltioiden kanssa tehtävä puitepäätöksessä tarkoitettu menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö siirtyisi oikeusrekisterikeskuksen vastuulle. Muilta osin viranomaisten tehtävänjako sakkojen ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa ei merkittävästi muuttuisi. Muutoksenhaun osalta oikeusrekisterikeskuksen päätöksiä koskevan valitustien muuttuminen tapahtuvaksi hallinto-oikeuden sijasta Tampereen käräjäoikeuteen ei

aiheuttane merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Sakkoja ja menettämisseuraamuksia koskevassa pohjoismaisessa yhteistyössä ei oikeusrekisterikeskuksen päätökseen kohdistuvia valituksia ole nykyisin käytännössä esiintynyt.

Vaikka ulosotto- ja poliisiviranomaisten työmäärä saattaa lisääntyä tilanteessa, jossa Suomeen saapuu täytäntöönpantavaksi puitepäätöksissä tarkoitettuja päätöksiä, ei esityksellä kuitenkaan voida katsoa olevan sanottavia henkilöstövaikutuksia. Mahdollinen työmäärän lisäys tasaantuu näiden viranomaisten osalta valtakunnan eri yksiköihin. Oikeusrekisterikeskuksen osalta esitys ei edellytä uusia resursseja.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksessä tarkoitettujen taloudellisten seuraamusten ja menettämisseuraamusten Euroopan unionin laajuisen täytäntöönpanon mahdollistava järjestelmä edistäisi rikosvastuun toteuttamista.

5. Asian valmistelu

Sakkopuitepäätöksen valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän U 55/2001 vp sekä lisäksi täydentäviä tietoja asian käsittelystä Euroopan unionissa.

Lakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon 1/2002 vp.

Konfiskaatiopuitepäätöksen valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän U 52/2002 vp.

Lakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon 20/2002 vp.

Oikeusministeriö asetti 4 päivänä marraskuuta 2005 työryhmän valmistelemaan puitepäätöksiä edellyttämiä täytäntöönpanotoimia ja kansallisia lainmuutoksia. Valmistelun lähtökohdaksi asetettiin puitepäätösten voimaansaattaminen blanketti- tai sekamuotoisella lailla valtiosopimuksien tapaan. Työryhmään kutsuttiin edustajat oikeusministeriöstä, oikeusrekisterikeskuksesta ja Helsingin kihlakunnan ulosottovirastosta. Työryhmän tuli laatia ehdotuksena hallituksen esityksen muotoon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Puitepäätösten sisältö ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

1.1 Neuvoston puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin (*sakkopuitepäätös*)

1 artikla. Määritelmät

Artiklassa määritellään puitepäätöksen soveltamisala sekä eräät puitepäätöksessä käytetyt käsitteet. Artiklan a kohdassa määritellään *päätös*, joka on keskeisin puitepäätöksen soveltamisalaa koskeva käsite. Soveltamisalaan kuuluvat tuomioistuinten rikosasioissa antamien päätösten lisäksi myös muun viranomaisen rikosasiassa antamat päätökset edellyttäen, että henkilöllä on ollut mahdollisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa (alakohdat i ja ii).

Määräykset merkitsevät sitä, että Suomesta voidaan puitepäätöksen määräysten mukaisesti lähettää täytäntöön pantavaksi toiseen EU:n jäsenvaltioon tuomioistuinten rikosasioissa määräämien sakkojen sekä rikoslain 9 luvussa tarkoitettujen yhteisösakkojen lisäksi myös esimerkiksi poliisin määräämät rikesakot sekä syyttäjän rangaistusmääräysmenettelyssä määräämät sakot. Mainituissa menettelyissä henkilöllä on halutessaan mahdollisuus saada asia käsiteltäväksi rikosasioissa toimivaltaisessa tuomioistuimessa, eli ensi asteena kärjäoikeudessa (Laki rikesakkomenettelystä 12 §, 66/1983 ja L rangaistusmääräysmenettelystä 8 §, 692/1993).

Soveltamisalaan kuuluvat myös muun viranomaisen kuin tuomioistuimen *muussa kuin rikosasiassa* antamat päätökset edellyttäen, että henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi (alakohta iii), sekä mainitun tuomioistuimen edellä tarkoitettua asiaa koskevat päätökset (alakohta iv).

Viimeksi mainitut määräykset kattavat sellaiset tilanteet, joissa esimerkiksi jonkin jäsenvaltion tieliikennettä koskevaa sääntelyä ei olisi rakennettu rikosoikeudellisen järjestelmän varaan, vaan tieliikennettä koskevat rikkomukset olisivat rangaistavia eräänlaisina hallinnollisina rikkomuksina (ordnungswidrigkeiten). Tällöinkin edellytetään, että asia voidaan viime kädessä saattaa rikosasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Suomen osalta iii ja iv alakohtien määräykset merkitsevät sitä, että esimerkiksi aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain (300/1979) 2a luvussa tarkoitettu öljypäästömaksu voidaan lähettää täytäntöön pantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, sillä rajavartiolaitoksen määräämästä seuraamusmaksusta voi valittaa Helsingin kärjäoikeudessa toimivaan merioikeuteen (1163/2005, 19 k §, HE 77/2005). Toisaalta esimerkiksi Suomessa määrätyt pysäköintivirhemaksut eivät kuulu soveltamisalaan, sillä niitä koskevat valitukset tehdään pysäköintivirhemaksusta annetun lain (248/1970) 14 §:n mukaisesti hallinto-oikeudelle. Samoin esimerkiksi ulkomaalaislain (301/2004) 179 §:ssä tarkoitettu liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu ei kuuluisi soveltamisalaan sillä valitus seuraamusmaksusta tehdään hallinto-oikeudelle. Myöskin kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) 7 §:ssä tarkoitettu kilpailurikkomismaksu jää soveltamisalan ulkopuolelle, sillä markkinaoikeuden määräämästä maksusta valitetaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Muita lain soveltamisalaan kuulumattomia seuraamuksia ovat esimerkiksi joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) mukainen tarkastusmaksu, ylikuormamaksusta annetun lain (51/1982) mukainen ylikuormamaksu, päästökauppain (683/2004) 62 §:ssä tarkoitettu päästöoikeuden ylitysmaksu, valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 35 §:ssä tarkoitettu tarkastusmaksu ja kotikuntalain (2001/1994) 14 §:ssä tarkoitettu ilmoitusrikemaksu, sillä näistä maksuista valitetaan hallinto-oikeuteen. Soveltamisalaan ei kuuluisi myöskään viestintämarkkinalain (393/2003) 122 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 36a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eikä rahoitustarkastuksesta annetun lain (587/2003) 26a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, sillä seuraamusmaksun määräävän markkinaoikeuden päätöksestä valitetaan näissä tapauksissa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Soveltamisalaan ei kuuluisi myöskään uudessa ehdotetussa (HE 271/2004 vp) oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu tuomioistuimen määräämä

järjestyssakko. Kyseessä ei ole rikosoikeudellinen seuraamus, joten seuraamus ei kuulu i kohdan soveltamisalaan. Kyseessä ei kuitenkaan ole muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antama päätös, joten seuraamus ei kuulu myöskään iii kohdan soveltamisalaan. Seuraamus ei kuulu myöskään iv kohdan soveltamisalaan, sillä tuomioistuin on määrännyt seuraamuksen ensimmäisenä viranomaisasteena eikä muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antaman päätöksen johdosta.

Se, että Suomen oikeusjärjestelmän edellä mainitut seuraamukset eivät kuulu puitepäätöksen soveltamisalaan ei merkitse sitä, etteikö jonkin toisen jäsenvaltion vastaavia asioita koskevat seuraamukset saata kuulua puitepäätöksen soveltamisalaan. Tämä saattaa tulla kysymykseen tilanteessa, jossa esimerkiksi jonkin toisen jäsenvaltion kilpailurajoituksia koskeva seuraamusjärjestelmä on luonteeltaan rikosoikeudellinen.

Artiklan b kohdassa määritellään *taloudellinen seuraamus*. Mainittu käsite kattaa ensinnäkin rahasumman, joka on päätöksessä määrätty maksettavaksi jonkin rangaistavan teon johdosta. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sakkoa (alakohta i). Toiseksi käsite kattaa samassa päätöksessä rikoksen uhrille maksettavaksi määrätyn korvauksen (compensation). Tällöin uhri ei saa kuitenkaan olla asianosaisena oikeudenkäynnissä. Lisäedellytyksenä on lisäksi, että tuomioistuin käyttää rikosoikeudellista lainkäyttövaltaansa (alakohta ii). Viimeksi mainitulla korvauksella ei tarkoiteta varsinaista siviilioikeudellista vahingonkorvausta. Mainitulla luetelmakohdalla on tarkoitus kattaa esimerkiksi Yhdistyneissä kuningaskunnissa käytössä oleva seuraamuslaji (compensation orders), jossa rikoksen uhri ei ole yksityisoikeudellinen asianosainen asiassa, eikä hänellä edes ole oikeutta vaatia tässä tarkoitettua korvausta. Joissain tapauksissa tässä tarkoitettu korvaus on ainoa rangaistus, joka käsiteltävänä olevasta rikoksesta määrätään.

Taloudellisen seuraamuksen käsite kattaa myös päätökseen johtaneesta oikeudenkäynnistä tai hallinnollisesta menettelystä aiheutuneet kulut (alakohta iii). Käsite kattanee esimerkiksi rikosasian oikeudenkäynnissä syntyneet todistelukulut ja päihdetutkimuskulut, jotka tuomittu veloitetaan maksamaan valtiolle. Käsite kattaa myöskin rahasumat, jotka on samassa päätöksessä, esimerkiksi rikosasian tuomiossa, määrätty maksettavaksi julkiselle rahastolle tai rikoksen uhrien tukijärjestölle (alakohta iv). Suomessa ei ole olemassa viimeksi mainittua järjestelmää. Puitepäätöksen on kuitenkin tarkoitus kattaa sellaiset järjestelmät, joissa ”sakko” kohdistetaan tässä tarkoitettuun tavoin esimerkiksi jollekin yleishyödylliselle yhteisölle.

Artiklan b kohdassa määritellään tarkentavasti myös se mitä puitepäätöksessä tarkoitettuun taloudelliseen seuraamukseen ei sisälly. Taloudelliseen seuraamukseen eivät ensimmäisen luetelmakohdan mukaan sisälly rikosentekovälineiden tai rikoksen tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemista koskevat määräykset. Toisen luetelmakohdan mukaan soveltamisalasta on suljettu pois myös yksityisoikeudelliset määräykset, jotka johtuvat vahingonkorvausvaateesta ja jotka ovat täytäntöönpanokelpoisia tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden tunnustamisesta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 mukaisesti (ns. Bryssel I-asetus). Näin ollen sekä menettämisseuraamusten, että rikoksen uhrille tuomitettujen yksityisoikeudellisten korvausten täytäntöönpano tapahtuu omien järjestelyidensä mukaisesti. Menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskee toinen tässä esityksessä tarkoitettu puitepäätös eli konfiskaatiopuitepäätös.

Artiklan kohdassa c määritellään päätöksen antanut valtio ja kohdassa d täytäntöönpanovaltio.

Suomella on tässä puitepäätöksessä tarkoitettua taloudellisten seuraamusten (sakkojen) täytäntöönpanoyhteistyötä koskevaa sääntelyä nykyisin vain suhteessa toisiin pohjoismaihin. Pohjoismainen yhteistoimintalaki kattaa myöskin muut kuin tuomioistuimien antamat päätökset. Mainitun lain 32 §:n mukaan tuomiolla tarkoitetaan pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa myös muun viranomaisen kuin tuomioistuimen määräystä tai päätöstä, jolla on sama vaikutus kuin tuomiolla. Pohjoismainen yhteistoimintalaki kattaa sakkojen lisäksi uhkasakot, menettämisseuraamukset ja oikeudenkäynnistä aiheutuneet kustannukset (1 §).

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi 1 artiklaa koskevaa asiasisältöistä sääntelyä.

2 artikla. Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

Artiklan 1 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio määrittelee itse, mitkä viranomaiset ovat kyseisessä jäsenvaltiossa toimivaltaisia viranomaisia puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa. Nämä viranomaiset tulee ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle. Artiklan 2 kohta sallii lisäksi yhden tai useamman keskusviranomaisen nimeämisen huolehtimaan päätösten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten avustamisesta. Artiklan 3 kohdan mukaan neuvoston pääsihteeristön tulee saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Voimassaolevassa lainsäädännössä sakkojen täytäntöönpanoa koskevasta yhteistyöstä on säännöksiä vain pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa. Lain 24 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus ratkaisee, onko toisen pohjoismaan esittämään täytäntöönpanopyyntöön suostuttava. Vastaavasti lain 27 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus myöskin esittää sakon täytäntöönpanoa koskevan pyynnön toisen pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Täytäntöönpano Suomessa tapahtuu lain 3 §:n mukaan Suomen lain mukaisesti. Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii ensivaiheessa sakon perinnästä, vastaavasti kuin Suomessakin tuomittujen sakkojen osalta. Mikäli tuomitu ei esimerkiksi oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta suorita sakkoa, on oikeusrekisterikeskuksen haettava ulosottoa (L sakon täytäntöönpanosta 8 §).

Artikla edellyttää asiasisältöisiä säännöksiä puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin. Esityksessä ehdotetaan, että perusratkaisu viranomaisten osalta puitepäätöksen mukaisessa järjestelmässä olisi pohjoismaista yhteistoimintalakia vastaava. Näin ollen oikeusrekisterikeskus sekä vastaanottaisi toisista jäsenvaltioista Suomeen täytäntöönpantaviksi saapuvat päätökset ja tekisi päätöksen niiden täytäntöönpanosta että lähettäisi Suomessa määrätyt puitepäätöksessä tarkoitetut päätökset täytäntöönpantaviksi toisiin jäsenvaltioihin. Näin ollen Suomi nimeäisi oikeusrekisterikeskuksen artiklassa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Suomi ei nimeäisi erityistä keskusviranomaista puitepäätöksessä tarkoitettuihin tehtäviin.

3 artikla. Perusoikeudet

Artiklassa todetaan, että puitepäätös ei aiheuta muutoksia veloitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita. Mainittu unionisopimuksen artikla sisältää viittaukset muun muassa Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimukseen ja perusoikeuksiin sellaisena kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä.

Artikla on luonteeltaan toteava, eikä esityksen mukaan edellytä asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin.

4 artikla. Päätösten lähettäminen ja keskusviranomaiseen turvautuminen

Artikla sisältää keskeiset määräykset siitä mihin jäsenvaltioon ja mitä menettelyjä noudattaen puitepäätöksessä tarkoitettu päätös voidaan lähettää täytäntöönpantavaksi. Artiklan 1 kohdan mukaan päätös voidaan lähettää sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa sillä luonnollisella tai oikeushenkilöllä, jota vastaan päätös on annettu, on omaisuutta tai tuloja taikka asuinpaikka tai, jos kyse on oikeushenkilöstä, rekisteröity kotipaikka. Päätös tulee lähettää yhdessä puitepäätöksen liitteenä olevan todistuksen kanssa.

Artiklan 2 kohdassa edellytetään, että päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava ja todistettava sisällöltään oikeaksi edellä mainittu todistus.

Artiklan 3 kohta sisältää määräykset päätöksen lähettämistavasta. Päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös yhdessä todistuksen kanssa suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta sen aitouden. Muotoilu tarkoittanee sitä, että myös tietyt sähköiset lähettämistavat ovat sallittuja. Kyseinen muotoilu on jossain määrin vakiintunut ja sitä on käytetty myös muissa rikosoikeudellista yhteistyötä koskevissa instrumenteissa. Artiklan mukaan alkuperäinen päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus lähetetään täytäntöönpanovaltioon tämän sitä vaatiessa. Virallinen yhteydenpito tapahtuu kohdan mukaan niin ikään suoraan toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Artiklan 4 kohdan mukaan päätös voidaan lähettää täytäntöönpantavaksi vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan. Jäljempänä selostettava 15 artikla sisältää määräyksen, jonka mukaan päätöksen lähettävä valtio ei saa myöskään itse jatkaa puitepäätöksessä tarkoitettua seuraamuksen täytäntöönpanoa.

Artiklan 5 ja 6 kohdat sisältävät määräykset niitä tilanteita varten, joissa täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole päätöksen lähettävän valtion tiedossa tai päätös on lähetetty väärään paikkaan. Näissä tilanteissa voidaan hyödyntää muun muassa Euroopan oikeudellisen verkoston (EJN) yhteyspisteitä. Suomessa Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteitä on muun muassa keskusrikospoliisissa, oikeusministeriössä ja valtakunnansyyttäjänvirastossa. Päätöksen vastaanottaneen viranomaisen, joka ei olisi toimivaltainen, tulee toimittaa päätös edelleen oikealle viranomaiselle ja ilmoittaa tästä päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Artiklan 7 kohta sisältää Yhdistyneitä kuningaskuntia ja Irlantia koskevat keskusviranomaisen ilmoittamista koskevat määräykset.

Suomen voimassaolevassa lainsäädännössä on valtioiden välistä sakkojen täytäntöönpanoyhteistyötä koskevia menettelysäännöksiä pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ja mainitun lain täytäntöönpanoasetuksessa. Mainitun lain mukaan oikeusrekisterikeskus on toimivaltainen ratkaisemaan sen onko toisen pohjoismaan täytäntöönpanopyyntöön suostuttava (24 §). Lain mukaan oikeusrekisterikeskus myös esittää muun muassa sakon täytäntöönpanoa koskevan pyynnön (27 §). Edellä mainittu asetus sisältää säännökset siitä, mitä

täytäntöönpanopyynnössä on ilmoitettava ja mitä asiakirjoja lähetettävä. Asetuksen 2 §:n 3 momentti sallii kuitenkin sen, että esimerkiksi sakkoa koskevan täytäntöönpanopyynnön yhteydessä toimitetaan pykälän 1 momentissa mainitun laajemman selvityksen sijasta vain todistus, joka sisältää sakkoluetteloon otettavat tiedot ja rikoksen yksilöimiseksi ehkä tarpeelliset muut selvitykset. Pohjoismaisessa yhteistyössä ei näin ollen nykyisin edellytetä, puitepäätöksestä poiketen, esimerkiksi tuomion lähettämistä. Todistuksessa tarkoitetut tiedotkin ovat vähäisemmät kuin puitepäätöksessä tarkoitetussa todistuksessa edellytetyt tiedot.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä on katsottu, että artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä ei ole tarpeen ottaa puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin. Sikäli kun täytäntöönpanoa koskevassa yhteistyössä tulisi kyseeseen sakon täytäntöönpanosta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettu sakkorekisterin tietojen luovuttaminen toisen jäsenvaltion viranomaisille, on tietojen luovuttamiseen oikeuttava säännös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 30 §:ssä. Edellisen artiklan perusteluissa todetuista tavoista esityksessä ehdotetaan, että Suomi ilmoittaa toimivaltaiseksi viranomaiseksi oikeusrekisterikeskuksen. Tämä merkitsee sitä, että oikeusrekisterikeskus tekee päätöksen Suomessa määrätyn puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvan seuraamuksen lähettämisestä täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Oikeusrekisterikeskuksen on myöskin täytettävä puitepäätöksen liitteenä oleva todistus ja oltava yhteydessä tarvittaessa toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisiin viranomaisiin. Tässä tarkoitetut tehtävät eivät poikkeaisi olennaisesti siitä, mitä oikeusrekisterikeskuksen tehtäviin nykyisin pohjoismaisen yhteistyön osalta kuuluu.

5 artikla. Soveltamisala

Artikla sisältää otsikostaan huolimatta määräykset siitä, missä tilanteissa päätöksen vastaanottaneella jäsenvaltiolla on velvollisuus päätöksen täytäntöönpanoon *kaksoisrangaistavuutta* tutkimatta. Artiklan 1 kohta sisältää 39 -kohtaisen luettelon rangaistavista teoista. Mikäli mainitut teot ovat päätöksen antaneessa valtiossa rangaistavia, sellaisina kuin ne on määritelty päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä, tulee päätös tunnustaa ja panna täytäntöön puitepäätöksen mukaisesti ja ilman kaksoisrangaistavuuden tutkimista. Luettelon 32 ensimmäistä kohtaa vastaavat eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn puitepäätöksen (2002/584/YOS, jäljempänä eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva puitepäätös) 2 artiklan 2 kohdassa olevaa, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003, jäljempänä EU-luovuttamislaki) 3 §:n 2 momentissa olevaa, omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa tehdyn puitepäätöksen (2003/577/YOS, jäljempänä jäädyttämispuitepäätös) 3 artiklan 2 kohdassa olevaa, sekä omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetun lain (540/2005, jäljempänä EU-jäädyttämislaki) 3 §:n 3 momentissa olevaa luetteloa. Esityksessä tarkoitettua puitepäätöksen luetteloa poikkeaa edellä mainituista siltä osin, että sen soveltaminen ei edellytä, että rikoksesta päätöksen tehneessä valtiossa säädetyt ankarimmat rangaistukset tulisi olla vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus. Näin ollen listan soveltamisalaan kuuluu jonkin verran enemmän rikoksia.

Esityksessä tarkoitettua puitepäätöksen rikosluetteloa sisältää EU-luovuttamislainsäädännössä ja EU-jäädyttämislainsäädännössä olevan 32 -kohtaisen listan lisäksi vielä seitsemän muuta kohtaa, jotka liittyvät tieliikenneturvaksiin, tavaroiden salakuljetukseen, aineettomien oikeuksien loukkaamiseen, henkilöihin kohdistuviin uhkauksiin ja väkivallantekoihin, vahingontekoon ja varkauteen.

Listan viimeinen kohta käsittää teot, jotka päätöksen antanut valtio on säätänyt rangaistaviksi pannakseen täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla hyväksytyistä välineistä johtuvat velvoitteet.

Esityksessä ei ole perusteltua ryhtyä selostamaan yksityiskohtaisesti mitä tekoja listassa mainitut yleisluonteiset nimikkeet Suomen lainsäädännössä vastaavat. EU-luovuttamislaissa tarkoitettuna ja tässä esityksessä tarkoitettua listaa pääosin vastaavan 32-kohtaisen listan sisältöä on tarkemmin analysoitu kyseistä lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 88/2003 vp, s. 18-19). Kyseessä olisi kuitenkin myös tässä esityksessä vain esimerkkiluettelo johtuen listassa mainittujen nimikkeiden avoimuudesta. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on yksittäistapauksessa tulkita mikä kansallinen rikos kuuluu listassa mainittujen nimikkeiden alaisuuteen. Suomeen täytäntöönpantavaksi saapuvan päätöksen osalta täytäntöönpanosta huolehtivan viranomaisen eli esityksen mukaisesti oikeusrekisterikeskuksen, ei pääsääntöisesti tule tutkia sitä onko esimerkiksi toisen jäsenvaltion rikoslainsäädännössä tarkoitettu rikos, josta seuraamus on tuomittu, puitepäätöksessä tarkoitettu listarikos. Tämän päätöksen ja tulkinnan tekee päätöksen lähettänyt viranomainen. Suomen toimivaltainen viranomainen voi jäljempänä esiteltävin tavoin kuitenkin tietyissä tilanteissa kieltäytyä täytäntöönpanosta, jos päätöksen mukana toimitettu todistus ei selvästikään vastaa päätöstä.

Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio, tulee lähettämiseen toimivaltaisen viranomaisen eli esityksen mukaan oikeusrekisterikeskuksen tulkita, onko rikos, josta henkilö on Suomessa tuomittu, puitepäätöksen 39 -kohtaisessa listassa tarkoitettu ”listarikos”. Esimerkkinä voidaan mainita tieliikenne rikkomuksia koskeva luetelmakohta. Selvää lienee, että mainittu kohta kattaa nimestään huolimatta esimerkiksi kaikki rikoslain 23 luvussa tarkoitettut liikenne rikokset.

Artiklan 2 kohta sisältää määräykset siitä, miten edellä mainittua 39 -kohtaista rikosluetteloa voidaan myöhemmin muuttaa ja tarkastella. Kohdan mukaan neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn 39 artiklan 1 kohdan edellytyksin päättää lisätä rikoslajeja 1 kohdassa olevaan luetteloon. Määräys merkitsee sitä, että ilman Suomen hyväksyntää listaa ei voida laajentaa.

Artiklan 1 ja 2 kohtien määräykset ovat niin yksityiskohtaiset, että niitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että mainittujen kohtien osalta asiasisällölliset säännökset täytäntöönpanolaissa eivät ole tarpeen. Tällaiset säännökset eivät toisi lisäarvoa määräysten selkeyden osalta.

Artiklan 3 kohta mahdollistaa sen, että muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen rangaistavien tekojen eli niin sanottujen listarikosten osalta, täytäntöönpanovaltio voi asettaa päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että päätös liittyy menettelyyn, joka olisi rangaistava täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, riippumatta sen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta. Kohta sallii toisin sanoen kaksoisrangaistavuuden edellyttämisen näiden tekojen osalta. Jäädättämissuositusten 3 artiklan 4 kohta sisältää vastaavankaltaisen muotoilun. Kirjoitettaessa mainittua määräystä vastaavaa säännöstä EU-jäädättämissäin 3 §:ään on käytetty muotoilua ”on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos”. Viimeksi mainitun muotoilun on tarkoitettu kattavan myös niin sanotut kansallisesti rajoittuneet rikokset. Sen nojalla esimerkiksi toisessa jäsenvaltiossa tehty veropetos, joka siis kohdistuu kyseisen valtion julkisiin varoihin eikä ole Suomen lain mukaan veropetos, voidaan katsoa Suomen lain mukaiseksi veropetokseksi, jos teko olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä veropetos. Toisaalta edellytyksenä ei ole, että päätöksen perusteena oleva teko on Suomessa rangaistava

samalla rikosnimikkeellä kuin päätöksen tehneessä valtiossa. Riittävää on, että päätöksen perusteena oleva teko on Suomessa rangaistava riippumatta siitä, mikä on teon rikosnimike.

Esityksessä ehdotetaan, että 3 kohdan osalta täytäntöönpanolakiin ei oteta asiasisältöisiä säännöksiä. Kohdan harkinnanvaraista kaksoisrangaistavuuden vaatimusta koskeva määräys on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Määräyksen sanamuodon voidaan tulkita kattavan edellä selostetulla tavalla niin sanotut kansallisesti rajoittuneet rikokset. Kaksoisrangaistavuuden edellytys, siltä osin kuin se puitepäätöksen mukaan on sallittu, jäisi siten harkinnanvaraiseksi täytäntöönpanon edellytykseksi Suomen ollessa päätöksen täytäntöönpaneva valtio. Suomen toimivaltainen viranomainen, esityksen mukaan oikeusrekisterikeskus, harkitsisi yksittäistapauksessa sen kieltäytyäkö Suomessa täytäntöönpanosta sen vuoksi, että kaksoisrangaistavuuden edellytys ei täyty. Käytännössä tällaiset harkintatilanteet olisivat harvinaisia sillä on oletettavaa, että valtaosa sellaisista teoista, jotka ovat rangaistavia toisissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ovat rangaistavia myös Suomessa. Vaikka kaksoisrangaistavuuden edellytys ei jossain poikkeuksellisessa tapauksessa täytyisikään, voidaan täytäntöönpanoon käytännössä ryhtyä ellei kyseisen teon rangaistavuuden voisi katsoa olevan Suomen oikeusjärjestyksen peruseriaatteiden vastaista.

Suomen voimassaolevassa laissa on määräyksiä toisissa valtioissa tuomittujen sakkojen täytäntöönpanon osalta vain pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa. Mainitussa laissa täytäntöönpanon edellytykseksi ei ole asetettu kaksoisrangaistavuuden täyttymistä. Laki ei kuitenkaan aseta ehdotonta velvollisuutta toisessa pohjoismaassa tuomitun sakon täytäntöönpanemiselle, vaan sen *voidaan* panna täytäntöön. Lain mukaan täytäntöönpanosta päättää oikeusrekisterikeskus. Näin ollen esityksessä ehdotettu ratkaisu harkinnanvaraisen kaksoisrangaistavuuden edellytyksen ja siitä päättävän viranomaisen osalta vastaa asiallisesti pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa nykyisin säädettyä menettelyä.

6 artikla. Päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano

Artikla sisältää määräykset täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta tunnustaa ja panna täytäntöön 4 artiklan mukaisesti lähetetty päätös, jollei toimivaltainen viranomainen päätä vedota johonkin jäljempänä selostettavan 7 artiklan perusteista tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklan määräysten osalta ei oteta säännöksiä täytäntöönpanolakiin. Artikla on niin yksityiskohtainen ja selkeä, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Aiemmin selostetuin tavoin Suomi ilmoittaisi toimivaltaiseksi viranomaiseksi oikeusrekisterikeskuksen. Oikeusrekisterikeskus tekisi artiklassa tarkoitetun päätöksen. Oikeusrekisterikeskuksen 7 artiklassa tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden soveltamista koskevasta päätöksestä saisi täytäntöönpanolain yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuin tavoin valittaa.

Jäljempänä 9 artiklan osalta selostetuin tavoin oikeusrekisterikeskus huolehtisi päätöksen täytäntöönpanosta vastaavalla tavalla kuin kotimaisen päätöksen täytäntöönpanosta sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.

Voimassa olevan pohjoismaisen yhteistoimintalain 24 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus päättää toisen pohjoismaan esittämään sakon täytäntöönpanoa koskevaan pyyntöön suostumisesta. Mainitun lain 1 § ei aseta velvollisuutta täytäntöönpanoon ryhtymiselle vaan toisessa pohjoismaassa annettu tuomio tai päätös *voidaan* panna täytäntöön.

7 artikla. Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle

Artikla sisältää määräykset kieltäytymisperusteista. Kaikki artiklassa tarkoitetut kieltäytymisperusteet ovat *harkinnanvaraisia* eli toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tai täytäntöönpanemasta päätöstä kieltäytymisperusteen tullessa sovellettavaksi. Kuten edellä on todettu, esityksessä ehdotetaan, että Suomi ilmoittaa toimivaltaiseksi viranomaiseksi oikeusrekisterikeskuksen. Näin ollen oikeusrekisterikeskus harkitsisi Suomeen saapuvien päätösten osalta sen, tuleeko jokin kieltäytymisperuste sovellettavaksi.

Artiklan 1 alakohdassa tarkoitettu kieltäytymisperuste liittyy päätöksen mukana toimitettavaan todistukseen jonka malli on puitepäätöksen liitteenä. Toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä täytäntöönpanosta, jos todistusta ei ole toimitettu, se on puutteellinen tai ei selvästi vastaa päätöstä. Todistus on keskeinen osa puitepäätöksessä tarkoitettua järjestelmää. Se sisältää kaikki täytäntöönpanon kannalta olennaiset tiedot. Todistuksen merkitystä korostaa myöskin se, että jäljempänä 16 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoitin vain todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle tai sen hyväksymälle kielelle. Täytäntöönpanosta voitaisiin esimerkiksi kieltäytyä, jos teko johon päätös perustuu ei ole todistuksessa riittävästi yksilöity. Kohta sallii kieltäytymisen myös esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, jossa päätöksen tehnyt valtio olisi merkinnyt todistukseen teon olevan jokin 5 artiklassa tarkoitettu niin sanottu listarikos, teko ei olisi Suomessa rangaistava ja päätöksestä kävisi kiistattoman selkeästi ilmi, että kyseessä ei voi edes tulkinnan avulla olla kyseessä todistuksessa tarkoitettu listarikos.

Artiklan 2 kohdan a alakohta sisältää määräykset niin sanottua *ne bis in idem* –sääntöä koskevasta kieltäytymisperusteesta. Alakohdan mukaan kieltäytyminen on mahdollista, jos tuomittua henkilöä vastaan on annettu päätös samoista teoista täytäntöönpanovaltiossa tai missä tahansa muussa valtiossa kuin päätöksen antaneessa tai täytäntöönpanovaltiossa ja että viimeksi mainitussa tapauksessa kyseinen päätös on pantu täytäntöön.

Näin ollen kieltäytyminen on mahdollista silloin, kun päätöksen täytäntöönpanoa varten vastaanottaneessa valtiossa olisi annettu samoja tekoja koskeva päätös kyseessä olevaa henkilöä vastaan. Edellytyksenä ei tässä tapauksessa ole se, että täytäntöönpanovaltiossa annettu päätös olisi myös pantu täytäntöön. Tässä tarkoitettun täytäntöönpanoedellytyksen puuttuminen on perusteltua sen vuoksi, että mainitun kysymyksen noustua esiin on melko varmaa, että jommankumman valtion päätös, mikäli se sisältää jonkin seuraamuksen, tullaan panemaan täytäntöön.

Jos päätös on sen sijaan annettu jossakin muussa valtiossa kuin päätöksen nyt antaneessa valtiossa tai valtiossa, jolta tässä tapauksessa täytäntöönpanoa pyydetään, on kieltäytymisen edellytyksenä se, että mainittu muun valtion päätös on pantu täytäntöön. Perusteluna viimeksi mainitulle edellytykselle voidaan ajatella olevan rikosvastuun toteutumisen varmistaminen. Vain jos jonkin kolmannen valtion määräämä rangaistus on tosiasiallisesti saatu pantua täytäntöön, on vahvasti perusteltua, että samaa tekoa koskevaa toista rangaistusta ei panna täytäntöön. Muussa tapauksessa on mahdollista, että henkilö välttää tietyissä tilanteissa rangaistuksen täytäntöönpanon. Tämä on mahdollista, jos henkilö on poistunut tuomion antaneesta valtiosta, eikä mainitun, mahdollisesti Euroopan unioniin kuulumattoman valtion ja henkilön oleskeluvaltion välillä ole voimassa täytäntöönpanoa koskevaa sopimusta tai muuta järjestelyä. Vastaavankaltaista niin sanottua täytäntöönpanoedellytystä koskevaa rakennetta valtioiden välistä *ne bis in idem* –periaatetta säänneltäessä on käytetty myös muissa kansainvälisissä

instrumenteissa. Esimerkkinä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 3 artiklan 3 kohta ja 4 artiklan 5 kohta, sekä Schengenin yleissopimuksen (tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehty yleissopimus, SopS 23/2001) 54 artikla.

Alakohdan mukaan kieltäytyminen on mahdollista, jos henkilöä *vastaan* on annettu päätös samoista teoista. Sanamuoto viittaa siihen, että vain esimerkiksi täytäntöönpanovaltiossa annettu samaa tekoa koskeva langettava tuomio mahdollistaisi kieltäytymisen. Vastaavaa vaikutusta ei siten annettaisi vapauttavalle tuomiolle. Mainitun kysymyksen pitäisi kuitenkin EU:n jäsenvaltioiden välisissä suhteissa olla melko teoreettinen, sillä Schengenin yleissopimuksen 54 artiklaa soveltaen toisessa jäsenvaltiossa ei enää pitäisi edes antaa samaa asiaa koskevaa päätöstä, jos henkilö on saanut vapauttavan tuomion jossakin muussa jäsenvaltiossa.

Alakohdassa tarkoitettuna *ne bis in idem* –sääntöä koskevan kieltäytymisperusteen on perusteltua olla harkinnanvarainen. Vieraassa valtiossa annetun tuomion negatiivisesta oikeusvoimavaikutuksesta uuden oikeudenkäynnin osalta on poikkeuksia myös Schengenin yleissopimuksen asiaa koskevissa määräyksissä (55 artikla) sekä esimerkiksi rikoslain 1 luvun 13 §:ssä. Näin ollen myöskään täytäntöönpanovaihetta koskevan kieltäytymisperusteen ei ole syytä olla ehdoton.

Voimassa olevassa lainsäädännössä puitepäätöksessä tarkoitettujen seuraamusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset *ne bis in idem* –periaatetta koskevan kieltäytymisperusteen osalta ovat pohjoismaisen yhteistoimintalain 25 §:ssä. Pykälässä kielletään toisessa pohjoismaassa annetun tuomion täytäntöönpano Suomessa, jos asiaa koskeva syyte on Suomessa lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu.

Artiklan 2 kohdan b alakohta sisältää määräykset kaksoisrangaistavuutta koskevan kieltäytymisperusteen osalta. Kieltäytymisperusteen asiallinen sisältö on selostettu 5 artiklaa koskevien perustelujen yhteydessä. Täytäntöönpanosta kieltäytyminen puuttuvan kaksoisrangaistavuuden perusteella on mahdollista, jos kyseessä ei ole 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu listarikos.

Artiklan 2 kohdan c alakohta sisältää määräykset vanhentumista koskevan kieltäytymisperusteen osalta. Alakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos oikeus panna päätös täytäntöön on vanhentunut täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, ja päätös liittyy tekoihin, jotka kuuluvat kyseisen valtion toimivaltaan sen oman lainsäädännön mukaan.

Sakon täytäntöönpanon raukeamisesta on säännökset rikoslain 8 luvun 13 §:ssä. Pääsäännön mukaan sakkorangaistus raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antopäivästä. Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta säädetään rikoslain 1 luvussa. Sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta voitaisiin siten esimerkiksi kieltäytyä, jos toisen EU:n jäsenvaltion tuomioistuimien olisi tuominnut Suomen kansalaisen sakkoon toisen Suomen kansalaisen pahoinpitelystä, joka olisi tapahtunut mainitussa jäsenvaltiossa ja tuomio olisi annettu yli viisi vuotta sitten.

Vastaavaa säännöstä ei ole Suomen voimassaolevassa lainsäädännössä. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa on osin päinvastainen säännös. Lain 30 §:n 1 momentin mukaan jos sen

jälkeen kun täytäntöönpanopyyntöön on suostuttu, syntyy kysymys täytäntöönpanon vanhentumisesta, on se ratkaistava sen valtion lain mukaan, jossa tuomio on annettu.

Artiklan 2 kohdan d alakohdassa on määräykset niin sanottua alueperiaatetta ja valtionulkoista toimivaltaa koskevista kieltäytymisperusteista. Alakohdan i luetelmakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos päätös liittyisi tekoon, joka täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan katsotaan tehdyksi kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai siihen rinnastettavassa paikassa. Määräys merkitsee sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä esimerkiksi, jos teko olisi tehty rikoslain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla Suomessa. Kieltäytymisperuste soveltuu myöskin tilanteeseen, jossa teko olisi tehty rikoslain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tavoin Suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa.

Alakohdan ii luetelmakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä myöskin, jos päätös liittyisi tekoon joka on tehty päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella eikä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan olisi mahdollista nostaa syytettä samoista rangaistavista teoista, jos ne olisi tehty sen alueen ulkopuolella. Määräys mahdollistaa siten yhteistyöstä kieltäytymisen sellaisissa tilanteissa, joissa päätöksen tehnyt valtio olisi käyttänyt sellaista valtionulkoista (*ekstraterritoriaalista*) rikosoikeudellista toimivaltaa, jollaisen käyttö vastaavassa tilanteessa täytäntöönpanovaltiossa ei olisi mahdollista. Määräys ei tulle usein sovellettavaksi Suomen ollessa päätöksen täytäntöönpanovaltio sillä Suomen rikosoikeudellinen toimivalta on rikoslain 1 luvun mukaisesti melko laaja.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole d alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan e alakohta sisältää määräykset niin sanottua *immunitteettia* koskevasta kieltäytymisperusteesta. Alakohdan mukaan täytäntöönpanosta kieltäytyminen on mahdollista, jos on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen koskemattomuus, joka tekee päätöksen täytäntöönpanon mahdottomaksi. Tässä tarkoitetut tilanteet olisivat todennäköisesti harvinaisia. Lähinnä kyseeseen voisi tulla esimerkiksi tilanne, jossa päätöksen täytäntöönpano koskisi vieraan valtion diplomaattista edustajaa. Kieltäytymisperusteen harkinnanvaraisuudesta huolimatta se olisi esimerkissä mainitussa tilanteessa käytännössä ehdoton johtuen esimerkiksi diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 4/1970) luomasta immunitteetista.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole e alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan f alakohdassa on määräykset rikosoikeudellista vastuukärajaa koskevasta kieltäytymisperusteesta. Määräys mahdollista sen, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä täytäntöönpanosta jos henkilö ei rikoslain 3 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu tavoin olisi tekohetkellä vielä täyttänyt viittätoista vuotta. Täytäntöönpanolain yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostettu tavoin tässä tarkoitettu kieltäytymisperuste muutettaisiin esityksen mukaan ehdottomaksi kieltäytymisperusteeksi. Rikosoikeudellinen vastuukäraja on siinä määrin Suomen oikeusjärjestyksen perusperiaatteita koskeva kysymys, että esityksessä ei ole katsottu perustelluksi jättää harkinnanvaraisesti mahdolliseksi panna täytäntöön sellaista taloudellista seuraamusta, joka on määrätty sellaisen rikoksen vuoksi, jota tehdessään henkilö ei ollut vielä täyttänyt viittätoista vuotta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole f alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan g alakohta sisältää määräykset kieltäytymisperusteista jotka voivat tulla sovellettaviksi tilanteissa, joissa menettely on ollut kirjallinen tai tuomio on annettu henkilön poissa ollessa (*in absentia*). Tiivistäen voidaan todeta, että kieltäytyminen on näissä tilanteissa mahdollista vain, jos henkilö ei ole päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti saanut henkilökohtaisesti tai edustajan kautta tietoa asian käsittelystä, taikka henkilö on tuomittu hänen poissa ollessaan ja hän on ilmoittanut riitauttavansa asian. Alakohdan soveltamisen edellytyksenä on, että täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisen saa tässä tarkoitettun tiedon päätösvaltion toimivaltaisen viranomaisen täyttämästä todistuksesta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole g alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan h alakohdassa on määräykset niin sanotusta kynnyssummasta. Sen mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos taloudellinen seuraamus on alle 70 euroa tai sitä vastaava summa. Tämä kieltäytymisperuste on perusteltu sen vuoksi, että valtioiden välistä yhteistyötä ei kuormitettaisi tarpeettoman vähäisillä asioilla. Toisaalta on perusteltua, että erityisesti unioninlaajuisen yleisestävän vaikutuksen turvaamiseksi mahdollisimman monet sakkorangaistukset saadaan täytäntöön pantua. Kieltäytymisperuste sinällään vaikuttanee siten, että jäsenvaltiot eivät lähetä täytäntöön pantavaksi alle 70 euron määräisiä taloudellisia seuraamuksia. Suomen toimiessa täytäntöönpanovaltiona ei kuitenkaan ole välttämätöntä kieltäytyä 70 euron alittavan taloudellisen seuraamuksen täytäntöönpanosta mikäli sellainen Suomeen lähetetään. Alakohdan sanamuodosta ilmenevin tavoin kyseessä on seuraamuskohtainen kynnyssumma.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole perittävän sakon vähimmäismäärää koskevia säännöksiä.

Artiklan 3 kohdassa veloitetaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisen kuulemaan päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista ennen kuin se tekee 1 kohdan tai 2 kohdan c tai g alakohdan perusteella päätöksen olla tunnustamatta ja panematta päätöstä täytäntöön. Mainitut kohdat koskevat todistuksen puutteellisuutta, täytäntöönpano-oikeuden vanhentumista ja kirjallisessa menettelyssä tai henkilön poissa ollessa annettujen päätöksien täytäntöönpanoa. Päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista on tarvittaessa pyydettävä toimittamaan mahdolliset tarvittavat tiedot viipymättä.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain täytäntöönpanoasetuksessa on vastaavankaltaisia säännöksiä. Asetuksen 7 §:n mukaan, jos muun pohjoismaan viranomaisen täytäntöönpanopyyntöön liitetty selvitys on puutteellinen, on kyseistä viranomaista pyydettävä täydentämään sitä.

Esityksessä ehdotetaan, että kieltäytymisperusteita koskevan artiklan osalta ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin. Artiklan määräykset ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan.

8 artikla. Maksettavan määrän määrittely

Artikla sisältää määräykset perittävän seuraamuksen enimmäismäärästä ja määrätyn seuraamuksen muuntokurssista. Artiklan 1 kohta mahdollistaa sen, että täytäntöönpanovaltio voi alentaa täytäntöön pantavan seuraamuksen määrän siten, että se vastaa samankaltaisista teoista täytäntöönpanovaltion kansallisen lain mukaan säädettyä enimmäismäärää, kun teot kuuluvat

kyseisen valtion toimivaltaan. Edellytyksenä on, että päätös liittyy tekoihin, joita ei ole tehty päätöksen antaneen valtion alueella, eli päätösvaltio on käyttänyt valtionulkoista toimivaltaansa.

Kohdan säännös ei Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio tulle usein sovellettavaksi. Suomessa ei esimerkiksi päiväsakoin tuomittavien sakkojen osalta ole rahamääräistä kattoa. Yhteisösakon osalta Suomessa on rikoslain 9 luvun 5 §:ssä säädetty 850000 euron katto. Näin ollen ei ole poissuljettua, että tässä tarkoitettua kieltäytymisperustetta voitaisiin joissain tapauksissa soveltaa, mikäli Suomeen on lähetetty täytäntöönpanotavaksi yli 850000 euron yhteisösakko tai sitä vastaava seuraamus.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole 1 kohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa muunnettava seuraamus täytäntöönpanovaltion valuutaksi seuraamuksen määräämisajankohdan valuuttakurssia käyttäen. Kohdan määräys on tarpeen, sillä kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ei ole käytössä sama rahayksikkö.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 2 § sisältää säännöksen seuraamuksen muuntamisesta täytäntöönpanovaltion valuutan määräiseksi. Sen mukaan perittävä rahamäärä on päätöksessä, jolla täytäntöönpanopyyntöön suostutaan, muunnettava Suomen rahaksi päätöstä edeltäneen päivän ostokurssin mukaan.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

9 artikla. Täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö

Artikla sisältää määräykset täytäntöönpanoon sovellettavasta lainsäädännöstä, jo suoritettun maksun vähentämisestä ja oikeushenkilöitä koskevien seuraamusten täytäntöönpanosta.

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion määräämään taloudelliseen seuraamukseen. Kohdassa määrätään kuitenkin, että tästä huolimatta artiklan 3 kohdan ja 10 artiklan määräyksiä on noudatettava. Mainittu määräys tarkoittaa, että 3 kohdan mukaisesti oikeushenkilöä vastaan langettu taloudellinen seuraamus on pantava täytäntöön, vaikka täytäntöönpanovaltio ei tunnustaisi oikeushenkilöiden rikosoikeudellisen vastuun periaatetta. Tämä merkitsee Suomen osalta sitä, että seuraamus on pantava täytäntöön, vaikka rikoslaissa ei juuri kyseisestä rikoksesta olisi säädetty yhteisösakkoa mahdolliseksi seuraamukseksi. Viittaus 10 artiklaan merkitsee sitä, että taloudellisen seuraamuksen sijasta sovellettavia vaihtoehtoisia seuraamuksia esimerkiksi sakon muuntorangaistusta voidaan käyttää vain, mikäli päätöksen antanut valtio on sen toimittamassaan todistuksessa sallinut. Lisäksi vaihtoehtoisen seuraamuksen ankaruus ei saa ylittää päätösvaltion todistuksessa mahdollisesti ilmoittamaa enimmäistasoa. Kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, myös täytäntöönpanon lopettamisperusteista.

Kohdan määräykset merkitsevät sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, taloudellinen seuraamus pannaan täytäntöön niin kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa ja tarvittaessa ulosottolaissa säädetään. Täytäntöönpanon lopettamisperusteita koskeva toimivalta merkitsee Suomen osalta esimerkiksi sitä, että täytäntöönpanosta voidaan luopua sakon täytäntöönpanosta

annetun lain 21 §:ssä ja sakon täytäntöönpanosta annetun asetuksen 9 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. Mainitut perusteet liittyvät saatavan vähäisyyteen tai kauan jatkuneeseen tuloksettomaan perintään.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 3 §:n pääsäännön mukaan toisen pohjoismaan määräämän seuraamuksen täytäntöönpano tapahtuu Suomen lain mukaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan seuraamuksesta missä tahansa valtiossa peritty osuus on kokonaisuudessaan vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpantavasta määrästä. Jos tuomittu henkilö toimittaa todisteen missä tahansa valtiossa suoritetusta maksusta täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuultava päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista.

Artiklan 3 kohdan sisältö on selostettu edellä 1 kohdan yhteydessä.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

10 artikla. Perimättä jääneen taloudellisen seuraamuksen sijaan määrättävä vankeusrangaistus tai muu vaihtoehtoinen seuraamus

Artiklassa on määräykset vaihtoehtoisten seuraamusten käytöstä. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sakon muuntorangaistusta. Artiklan mukaan täytäntöönpanovaltio voi soveltaa vaihtoehtoisia seuraamuksia, vapausrangaistukset mukaan lukien, jos päätöstä ei voida panna kokonaan tai osittain täytäntöön ja jos sen omassa lainsäädännössä sitä tällaisissa tapauksissa edellytetään. Edellytyksenä kuitenkin on, että päätöksen antanut valtio on 4 artiklassa tarkoitetussa todistuksessa sallinut kyseisten vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisen. Artiklan mukaan vaihtoehtoisen seuraamuksen ankaruus määräytyy täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, mutta se ei saa ylittää päätöksen antaneen valtion mahdollisesti ilmoittamaa enimmäistasoa.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 3 §:n mukaan Suomessa ei voida muuntaa vankeudeksi toisen pohjoismaan määräämää sakkorangaistusta, joka on Suomessa täytäntöönpantavana.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan periaatteessa soveltaa suoraan. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että sakon muuntorangaistuksen osalta täytäntöönpanolakiin otettaisiin asiasisältöinen säännös, jonka mukaan Suomessa täytäntöönpantavana olevaa toisen Euroopan unionin jäsenvaltion määräämää taloudellista seuraamusta ei muunnettaisi Suomessa vankeudeksi. Säännöksen sisältöä selostetaan tarkemmin täytäntöönpanolakia koskevien perustelujen yhteydessä. Suomesta toiseen jäsenvaltioon lähetettävän päätöksen osalta vaihtoehtoisten seuraamusten soveltaminen suljettaisiin vastaavasti pois. Tämä on perusteltua vastavuoroisuusnäkökohdat sekä muuntamisen tekniset vaikeudet huomioiden. Toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen tulee näin ollen merkitä lähettämäänsä todistukseen, ettei vaihtoehtoisia seuraamuksia sallita.

11 artikla. Amnestia, armahdus, tuomion uudelleen käsittely

Artikla sisältää määräykset siitä, millä valtiolla on oikeus käyttää armahdusoikeutta ja missä valtiossa mahdollinen tuomion uudelleen käsittely eli tuomion purku on mahdollista käsitellä.

Artiklan 1 kohdan mukaan sekä päätöksen antanut valtio että täytäntöönpanovaltio voivat myöntää sekä yleisen armahduksen että yksittäistapausta koskevan armahduksen.

Suomen perustuslain 105 §:n 1 momentissa on säännökset tasavallan presidentin oikeudesta myöntää armahdus yksittäistapauksessa. Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen lailla tapahtuvasta yleisestä armahduksesta. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 30 §:n 2 ja 3 momentissa on asiasisällöltään puitepäätöksen 11 artiklan 1 kohtaa vastaavat säännökset.

Artiklan 2 kohdan mukaan vain päätöksen antanut valtio on oikeutettu ratkaisemaan päätöksen uudelleen käsittelyä koskevan hakemuksen. Kohdan mukaan artiklan säännös ei kuitenkaan rajoita 10 artiklan soveltamista. Mainittu määräys merkitsee sitä, että kohdan määräyksillä ei estetä mahdollisen muuntorangaistusasian käsittelyä täytäntöönpanovaltiossa.

Kohdassa tarkoitettulla uudelleenkäsittelyllä tarkoitetaan Suomen lainsäädännössä oikeudenkäymiskaaren 31 luvussa tarkoitettua ylimääräistä muutoksenhakua. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole artiklan 2 kohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan määräykset ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklaa koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä.

12 artikla. Täytäntöönpanon lopettaminen

Artikla sisältää määräykset päätösvaltion ilmoitusvelvollisuudesta koskien täytäntöönpanon lopettamista sekä täytäntöönpanovaltion velvollisuudesta lopettaa täytäntöönpano. Artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka seurauksena päätös ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen tai se vedetään jostain muusta syystä pois täytäntöönpanovaltiosta.

Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, kohdassa tarkoitettu tilanne saattaisi tulla kysymyksen esimerkiksi silloin, jos henkilö on Suomessa suorittanut hänelle tuomitun sakan joka on lähetetty Suomesta täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Mainittu tilanne lienee kuitenkin melko harvinainen, sillä 15 artiklasta ilmi käyvin tavoin, lähetettyään päätöksen toiseen jäsenvaltioon täytäntöön pantavaksi päätöksen tehnyt valtio ei saa enää jatkaa taloudellisen seuraamuksen perintää. Muita, joskin harvinaisia esimerkkejä ovat esimerkiksi päätöksentekovaltiossa tapahtunut tuomionpurku tai armahdus. Kohdassa ei ole kuitenkaan lainkaan edellytyksiä päätöksen pois vetämiselle täytäntöönpanovaltiosta. Se voisi tulla kyseeseen myös esimerkiksi silloin kun taloudelliseen seuraamukseen tuomitulta henkilöltä yllättäen löytyisi varoja jostakin toisesta jäsenvaltiossa kuin siitä, johon päätös on alun perin lähetetty täytäntöön pantavaksi. Pois vetäminen viimeksi mainitusta syystä voi olla tarpeen sen vuoksi, että 4 artiklan 4 kohdan mukaan päätös voidaan lähettää täytäntöön pantavaksi vain yhteen valtioon kerrallaan.

Artiklan 2 kohta sisältää itsestään selvän määräyksen, jonka mukaan täytäntöönpanovaltion on lopetettava päätöksen täytäntöönpano heti kun päätöksen antaneen valtion toimivaltainen viranomainen ilmoittaa sille 1 kohdassa tarkoitettua päätöksestä tai toimenpiteestä.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia määräyksiä, mutta artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanon keskeyttäminen lienee mahdollista ilman nimenomaista säännöstäkin.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta ei oteta asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin.

13 artikla. Päätösten täytäntöönpanosta kertyneet varat

Artiklassa on määräykset varojen jaosta. Pääsääntönä on, että täytäntöönpanovaltio saa täytäntöönpanosta kertyneet varat. Tästä pääsäännöstä voidaan poiketa, mikäli päätöksen antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion kesken on asiasta sovittu toisin. Tältä osin artiklassa viitataan erityisesti 1 artiklan b kohdan ii alakohdassa tarkoitettuihin tapauksiin.

Pääsäännöstä tapahtuvaa poikkeamista tarkoittavilla sopimuksilla tarkoitettaneen tulevia valtiosopimuksia, joilla varojen jakoa säänneltäisiin.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole täytäntöönpanossa kertyneitä varoja koskevaa säännöstä. Lain 33 §:ssä on kuitenkin säännös, jonka mukaan Suomessa tapahtuneesta täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut jäävät valtion vahingoksi siltä osin kuin niitä ei saada täytäntöönpanossa perityksi. Lain 3 §:n mukaan toisessa pohjoismaassa tuomitun sakon täytäntöönpano tapahtuu Suomessa Suomen lain mukaan. Käytännössä pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa menettelyssä perityt varat tilitetään tuomion antaneeseen pohjoismaahan.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta ei oteta säännöstä täytäntöönpanolakiin. Mikäli myöhemmin valtiosopimuksella niin sovitaan, voidaan luoda mekanismi, jolla yksittäisessä tapauksessa voidaan päättää kertyneiden varojen siirtämisestä täytäntöönpanovaltioon, jos päätös koskee 1 artiklan b kohdan ii alakohdassa tarkoitettua päätöstä. Mainitut, lähinnä Yhdistyneiden kuningaskuntien oikeusjärjestelmään kuuluvat korvaukset (compensation order) eivät kuulu niin sanotun Bryssel I –asetuksen soveltamisalaan. Näissä tapauksissa varojen siirtäminen on tarpeen uhrin oikeusturvan kannalta, sillä muussa tapauksessa uhrin mahdollisuus saada korvausta ovat rajoitetut. Tällaiset tilanteet olisivat kuitenkin todennäköisesti harvinaisia. Yhteistoimintalain 14 §:n 2 momentissa on tämänkaltainen säännös. Säännös koskee tosin vain täytäntöön pantavia menettämisseuraamuksia. Mainitun säännöksen mukaan oikeusministeriö voi vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä päättää, että menetetyksi tuomittu omaisuus tai osa siitä luovutetaan vieraalle valtiolle.

14 artikla. Täytäntöönpanovaltion toimittamat tiedot

Artikla sisältää luettelon tilanteista, jolloin täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä tehtävä ilmoitus päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Päätösvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle on ilmoitettava ensinnäkin siitä mille viranomaiselle päätös on täytäntöönpanovaltiossa toimitettu, jos päätösvaltion viranomaisen on lähettänyt päätöksen alun perin väärälle täytäntöönpanovaltion viranomaiselle (4 artiklan 6 kohta). Ilmoitus on tehtävä myöskin 7 artiklassa tai 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun kieltäytymisperusteen soveltamisesta, sekä tilanteissa, joissa päätös on jätetty panematta täytäntöön 8 artiklassa, 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa sekä 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua syystä. Mainitut tilanteet koskevat niin sanotun sakkokaton soveltamista, täytäntöönpanon lopettamisesta kansallista lainsäädäntöä soveltaen, taloudellisen seuraamuksen väitettyä jo

tapahtunutta suorittamista sekä armahdusta ja yleistä armahdusta. Lisäksi ilmoitus tulee tehdä kun täytäntöönpano on suoritettu loppuun tai on sovellettu 10 artiklassa tarkoitettuja vaihtoehtoisia seuraamuksia, esimerkiksi sakon muuntorangaistusta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai mainitun lain täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa ei ole vastaavankaltaisia säännöksiä. Selvää kuitenkin on, että tätä artiklaa vastaava tietoa kulkee nykyisin tarvittaessa myös pohjoismaisen välillä. Pohjoismaisen yhteistoimintalain täytäntöönpanoasetuksen 8 §:n mukaan päätöksen antaneelle valtiolle on ilmoitettava päätöksen täytäntöönpanoa kohdanneesta esteestä, mikäli päätöstä ei saada pannuksi täytäntöön.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei oteta artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä.

15 artikla. Päätöksen lähettämisen seuraukset

Artiklan 1 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan päätöksen antanut valtio ei saa jatkaa toiseen jäsenvaltioon 4 artiklan mukaisesti täytäntöönpanotavaksi lähetetyn päätöksen täytäntöönpanoa muuta kuin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa. Pääsääntönä on näin ollen se, että täytäntöönpano tapahtuu yhdessä jäsenvaltiossa kerrallaan.

Artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan täytäntöönpano-oikeus palautuu päätöksen antaneelle valtiolle, kun täytäntöönpanovaltio on ilmoittanut sille täydellisestä tai osittaisesta päätöksen tunnustamatta tai täytäntöönpanematta jättämisestä. Edellytyksenä on, että täytäntöönpanematta jättäminen johtuu 7 artiklassa tai 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun kieltäytymisperusteen soveltamisesta taikka 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta armahduksesta tai yleisestä armahduksesta. Täytäntöönpano-oikeus ei kuitenkaan palaudu päätösvaltiolle, jos täytäntöönpanosta on kieltäydytty 7 artiklan 2 kohdan a alakohdan eli niin sanotun *ne bis in idem* –säännön perusteella.

Kohdan b alakohdan mukaan täytäntöönpano-oikeus palautuu päätösvaltiolle myöskin silloin, kun se on 12 artiklan mukaisesti ilmoittanut vetävänsä päätöksen pois täytäntöönpanovaltiosta. Tällainen tilanne voisi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, kun päätöksen lähettämisen jälkeen päätöksen tehneestä valtiosta löytyisi varoja joihin täytäntöönpano voitaisiin kohdistaa. Alakohdan mukaisesti toimitaan myös silloin kun päätösvaltion tietoon tulisi, että päätöksen kohteena olevalla henkilöllä olisi varoja jossakin kolmannessa jäsenvaltiossa. Tällöin päätöksen tehnyt valtio voi vetää päätöksen pois ensimmäisestä täytäntöönpanovaltiosta ja lähettää sen täytäntöönpanotavaksi edellä mainittuun kolmanteen jäsenvaltioon.

Artiklan 3 kohdassa on määräykset niiden tilanteiden varalta, jossa tuomittu henkilö on vapaaehtoisesti päätöksen lähettämisen jälkeen tehnyt suorituksen päätöksen tehneessä valtiossa. Tällöin päätöksen tehneen valtion viranomaisen, joka on vastaanottanut rahasumman, on viipymättä ilmoitettava tästä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Mainittu rahasumma vähennetään luonnollisesti täytäntöönpanotavasta määrästä. Vaikka 3 kohdan sanamuoto viittaa siihen, että suorituksen vastaanottaneen viranomaisen tulisi olla suoraan yhteydessä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiseen viranomaiseen, voitaneen kohtaa tulkita niin, että Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, voi yhteydenpito tapahtua toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen kautta niissä tilanteissa, joissa suorituksen vastaanottaisi muu viranomainen kuin oikeusrekisterikeskus. Kohdassa nimenomaan todetaan, että näissä tilanteissa sovelletaan 9 artiklan 2 kohtaa. Viimeksi mainitun kohdan mukaan juuri

toimivaltaiset viranomaiset konsultoivat toisiaan tällaisissa tilanteissa. Tässä tarkoitettut tilanteet, joissa jokin muu viranomainen kuin oikeusrekisterikeskus vastaanottaisi varoja päätöksen lähettämisen jälkeen lienevät harvinaisia. Esimerkiksi ulosotossa tapahtuvan perinnän tulisi päättyä, jos päätös lähetetään toiseen jäsenvaltioon täytäntöönpantavaksi.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole artiklaa vastaavia säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklaa koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä.

16 artikla. Kielet

Artiklassa on määräykset puitepäätöksen mukaisessa yhteistyössä käytettävien asiakirjojen kielestä. Artiklasta käy ilmi, että päätösvaltion on käännettävä ainoastaan puitepäätöksessä tarkoitettu todistus, jonka vakiolomake on puitepäätöksen liitteenä. Todistus tulee kääntää täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa mainita, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle Euroopan unionin toimielimen viralliselle kielelle tehdyn käännöksen.

Artiklan 2 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan myös varsinainen päätös voidaan kääntää. Se tapahtuu kuitenkin täytäntöönpanovaltion kustannuksella. Päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä ajaksi, joka on tarpeen sen käännättämiseksi.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai sen täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa ei ole säännöksiä käytettävistä kielistä.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että Suomi tekisi ilmoituksen, jonka mukaan todistus hyväksytään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin kielellä. Vastaavasti täytäntöönpanolakiin otettaisiin ilmoitusta vastaava asiasisältöinen säännös.

17 artikla. Kulut

Artikla sisältää määräyksen, jonka mukaan jäsenvaltiot eivät saa vaatia toisiltaan korvausta tämän puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 33 § sisältää asiasisällöltään vastaavanlaisen säännöksen.

Artikla on niin selkeä, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Täytäntöönpanolakiin ei ehdoteta otettavaksi artiklaa koskevaa asiasisältöistä säännöstä.

18 artikla. Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin

Artikla sisältää määräykset puitepäätöksen mukaisen järjestelmän suhteesta muihin valtioiden välisiin taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa koskeviin järjestelmiin. Artiklan mukaan puitepäätös ei estä jäsenvaltioiden välisten kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamista, sikäli kuin niiden avulla voidaan edetä puitepäätöksen määräyksiä

pidemmälle ja sikäli kuin ne entisestään yksinkertaistavat tai helpottavat taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanomenettelyjä.

Artiklan määräys merkitsee sitä, että Suomi voisi edelleen soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia suhteissaan toisiin pohjoismaihin jotka ovat myös EU:n jäsenvaltioita. Kyseiset valtiot ovat Ruotsi ja Tanska. Pohjoismainen yhteistoimintalaki on osa niin sanottua yhdenmukaista pohjoismaista lainsäädäntöä. Toisissa pohjoismaissa on voimassa vastaavansisältöiset lait. Pohjoismaisen yhteistoimintalain voitaneen katsoa kokonaisuudessaan olevan sellainen että se entisestään helpottaa taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanomenettelyjä. Pohjoismainen yhteistoimintalaki ei esimerkiksi sisällä kaksoisrangaistavuutta koskevaa kieltäytymismahdollisuutta. Muutoinkin kieltäytymisperusteet ovat lukumääräisesti vähäisemmät kuin puitepäätöksessä. Myös toiseen jäsenvaltioon toimitettavaksi vaaditut tiedot ovat vähäisemmät. Toisaalta pohjoismainen yhteistoimintalaki ei sisällä lainkaan velvollisuutta päätöksen täytäntöönpanoon, joskin yhdenmukaista lainsäädäntöä valmisteltaessa on sovittu, että lain edellytykset täyttävään täytäntöönpanopyyntöön yleensä suostutaan. Lisäksi pohjoismaisen yhteistoimintalain 25 § sisältää sellaisen saman asian vireilläoloa koskevan kieltäytymisperusteen, jollaista ei ole puitepäätöksessä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan täytäntöönpanolain yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin, että puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamista suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan ei näiden teoreettisten tilanteiden vuoksi täytäntöönpanolaissa suljettaisi pois. Pääsääntöisesti pohjoismaiden välisissä suhteissa sovellettaisiin siten edelleen pohjoismaista yhteistoimintalakia.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, kuitenkin, että täytäntöönpanolakiin otettaisiin artiklaa koskevat selkeyttävät asiasisältöiset säännökset.

19 artikla. Alueellinen soveltaminen

Artiklan mukaan puitepäätöstä sovelletaan myös Gibraltariin.

20 artikla. Täytäntöönpano

Artikla sisältää määräykset puitepäätöksen edellyttämien kansallisten täytäntöönpanotoimien määräajasta, puitepäätöksen soveltamisen rajaamisesta määräajaksi tuomioistuimen päätöksiin sekä oikeushenkilöitä koskevan täytäntöönpanon rajoittamisesta määräajaksi. Artikla sisältää myös määräykset perusoikeuksia koskevasta kieltäytymisperusteesta sekä puitepäätöksen kansallisia täytäntöönpanotoimia ja yksittäisiä soveltamistilanteita koskevista valvonta- ja riidanratkaisumenettelyistä.

Artiklan 1 kohta sisältää määräajan puitepäätöksen edellyttämille kansallisille täytäntöönpanotoimille.

Artiklan 2 kohdan mukana kukin jäsenvaltio voi enintään viiden vuoden ajan tämän puitepäätöksen voimaantulosta eli 22.3.2005 lukien rajata sen soveltamisen 1 artiklan a kohdan i ja iv alakohdassa tarkoitettuihin eli tuomioistuimen tekemiin päätöksiin. Lisäksi oikeushenkilöiden osalta soveltaminen voidaan rajata päätöksiin, jotka liittyvät menettelyyn, jonka osalta eurooppalaisessa välineessä edellytetään oikeushenkilöiden vastuun periaatteen

soveltamista. Jäsenvaltion, joka haluaa soveltaa 2 kohtaa, on tullut tehdä sitä koskeva ilmoitus neuvoston pääsihteeristölle puitepäätöksen tekemisen yhteydessä. Yksikään jäsenvaltio ei ole tehnyt tässä tarkoitettua ilmoitusta.

Artiklan 3 kohta sisältää ihmis- ja perusoikeuksia koskevan kieltäytymisperusteen. Kohdassa tarkoitettua aiheen perusoikeusrikkomuksen oletetusta tapahtumisesta täytyy ilmetä 4 artiklassa tarkoitettua todistuksesta ja sen sisältämistä tiedoista. Ennen tämän kohdan perusteella tapahtuvaa kieltäytymistä, tulee päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista konsultoida 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Artiklan 4 kohta sisältää määräyksen vastavuoroisuusperiaatteesta. Sen mukaan jäsenvaltio voi soveltaa vastavuoroisuusperiaatetta 2 kohtaa soveltavaan toiseen jäsenvaltioon. Näin ollen jäsenvaltiolla ei ole esimerkiksi velvollisuutta panna toisen jäsenvaltion muiden viranomaisten kuin tuomioistuimien päätöksiä täytäntöön, mikäli kyseinen toinen jäsenvaltio ei myöskään itse pane täytäntöön ensiksi mainitun jäsenvaltion muita kuin tuomioistuimien antamia päätöksiä. Kuten 2 kohdassa on todettu, 2 kohdan soveltamista koskevia ilmoituksia ei ole tehty.

Artiklan 5 - 9 kohdat sisältävät määräyksiä puitepäätöksen kansallisten täytäntöönpanotoimien arvioinnista ja tiedottamisesta. Artiklan 8 kohdassa jäsenvaltio veloitetaan ilmoittamaan neuvostolle ja komissiolle vuosittain, mikäli 3 kohdassa tarkoitettua perusoikeuksia koskevaa kieltäytymisperustetta on sovellettu. Määräys merkitsee käytännössä sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, esityksessä ehdotetun toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen tulee ilmoittaa valtioneuvostolle kunkin vuoden alussa, mikäli edellisen vuoden aikana on sovellettu mainittua kieltäytymisperustetta. Valtioneuvosto eli käytännössä oikeusministeriö toimittaa tämän tiedon edelleen neuvostolle ja komissiolle.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei oteta artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä. Asetuksella säädettäisiin tarvittaessa artiklan 8 kohdan osalta sovellettavasta teknisestä viranomaismenettelystä.

21 artikla. Voimaantulo

Artikla sisältää tavanomaisen puitepäätöksen voimaantuloa koskevan määräyksen. Puitepäätöksen määräykset tulevat Suomen viranomaisten sovellettavaksi kuitenkin vasta kun esityksessä tarkoitettu puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskeva laki tulee voimaan.

1.2 Neuvoston puitepäätös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin (*konfiskaatiopuitepäätös*)

1 artikla. Tavoite

Artikla sisältää yleisluonteiset määräykset puitepäätöksen tavoitteista. Artikla 1 kohdan mukaan puitepäätöksen sääntöjen mukaisesti tunnustetaan ja pannaan täytäntöön toisen jäsenvaltion rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen tekemä päätös menetetyksi tuomitsemisesta. Määräys merkitsee sitä, että Suomen ollessa päätöksen tekevä valtio, vain yleisten

tuomioistuimien eli käräjäoikeuden, hovioikeuden ja korkeimman oikeuden rikosasiassa määräämät menettämisseuraamukset kuuluvat puitepäätöksen soveltamisalaan.

Artiklan 2 kohta sisältää itsestään selvän toteamuksen siitä, että puitepäätös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita. Mainittu artikla sisältää viittauksen muun muassa Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimukseen.

Vieraan valtion tuomitseman menettämisseuraamuksen täytäntöönpano Suomessa ja Suomen tuomioistuimen määräämään menettämisseuraamuksen täytäntöönpano vieraassa valtiossa on mahdollista myös voimassaolevan lainsäädännön mukaan. Säännökset vieraassa valtiossa tuomittujen menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa perustuvat pohjoismaiseen yhteistoimintalakiin ja muiden kuin pohjoismaiden välisessä yhteistyössä yhteistoimintalakiin. Suomen osalta keskeisin kansainvälinen sopimus, joka voi tulla sovellettavaksi on Euroopan neuvoston vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus. Edellä yleisperusteluissa on selostettu näiden lakien ja yleissopimuksen sisältöä. Yleisperusteluissa selostetuin tavoin yhdenmukaiseen pohjoismaiseen lainsäädäntöön perustuva täytäntöönpanoyhteistyö toimii nykyisellään hyvin. Muiden valtioiden kanssa täytäntöönpanoyhteistyö on vähäisempää ja perustuu Suomen osalta nykyisin lähinnä edellä mainittuun yleissopimukseen, jonka soveltaminen on jäänyt tältä osin vähäiseksi. Suomi voi tosin yhteistoimintalain perusteella panna vieraassa valtiossa määrätyn menettämisseuraamuksen täytäntöön ilman kansainvälistä sopimusvelvoitettakin, mutta Suomen tuomioistuimien tuomitsemien menettämisseuraamusten täytäntöönpano toisissa valtiossa voi olla ilman sovellettavaksi tulevaa sopimusta jossain määrin vaikeampaa. Lisäksi yhteistoimintalaki sisältää vain harkinnanvaraisen mahdollisuuden panna vieraassa valtiossa tuomittu menettämisseuraamus täytäntöön. Valtioiden väliseen suhteeseen sovellettavaksi tuleva sopimus useimmiten asettaa velvollisuuden täytäntöönpanemiseen siinä määrätellyin ehdoin ja edellytyksin.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

2 artikla. Määritelmät

Artiklassa määritellään puitepäätöksessä käytettävät käsitteet. Artiklan a ja b kohdissa määritellään päätöksen tehnyt valtio ja täytäntöönpanovaltio. Päätöksen tehneellä valtiolla tarkoitetaan jäsenvaltiota, jossa *tuomioistuin* on tehnyt menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen rikosoikeudellisessa menettelyssä. Täytäntöönpanovaltiolla tarkoitetaan jäsenvaltiota, jolle päätös menetetyksi tuomitsemisesta on toimitettu täytäntöönpanoa varten.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 1 ja 32 §:n mukaan Suomessa voidaan panna täytäntöön toisen pohjoismaan tuomioistuimen määräämän menettämisseuraamuksen lisäksi myös sellaisen muun viranomaisen päätös, jolla asianomaisen valtion lainsäädännön mukaan on sama vaikutus kuin tuomiolla. Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, tällaisella muun viranomaisen päätöksellä voidaan tarkoittaa esimerkiksi rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain (692/1993) 1 §:n mukaisesti rangaistusmääräysmenettelyssä määrättyä menettämisseuraamusta.

Yhteistoimintalain 1 §:n mukaisesti mainittu laki koskee vain tuomioistuimien määräämiä menettämisseuraamuksia.

Artiklan c kohdassa määritellään menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös. Kohdan mukaan edellytyksenä on, että kyseessä on tuomioistuimen oikeudenkäynnissä rikoksen tai rikosten perusteella määräämä lopullinen toimenpide, jolla omaisuus otetaan pois. Omaisuudella puolestaan tarkoitetaan d kohdan mukaan kaikenlaista aineellista ja aineetonta, irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä oikeudellisia asiakirjoja ja todistuksia omistus- tai muusta oikeudesta tällaiseen omaisuuteen. Kohdan d alakohdissa edellytetään lisäksi, että omaisuus on rikoksen tuottamaa hyötyä tai tällaisen hyödyn arvoa kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta (i) tai rikoksen tekoväline (ii). Omaisuudella voidaan tarkoittaa myös (iii) sellaista omaisuutta, joka on menetetyksi tuomittavaa, koska päätöksen tehneessä valtiossa sovelletaan rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikosentekovälineiden menetetyksi tuomitsemista koskevan puitepäätöksen (2005/212/YOS), jäljempänä *aineellinen konfiskaatiopuitepäätös*, 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja laajempia valtuuksia menetetyksi tuomitsemiseen. Myös sellainen omaisuus kuuluu soveltamisalaan, jonka tuomioistuin on katsonut olevan menetetyksi tuomittavaa päätöksen tehneen valtion lainsäädännön mukaisten laajempia valtuuksia menetetyksi tuomitsemiseen koskevien muiden säännösten nojalla (iv).

Artiklan d kohdan iii alakohdassa tarkoitettussa aineellisen konfiskaatiopuitepäätöksen 3 artiklan 2 kohdassa on asetettu kolme vaihtoehtoista laajennetun menetetyksi tuomitsemisen tapaa, joista ainakin yhden tulee olla mahdollista kussakin jäsenvaltiossa mainitun puitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja rikoksia koskevissa tapauksissa. Mainitun 2 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemisen on oltava mahdollista siinä tapauksessa, että kansallinen tuomioistuin on täsmällisten tosiseikkojen perusteella täysin vakuuttunut, että kyseinen omaisuus on peräisin rikokseen syylliseksi todetun henkilön a) rikollisesta toiminnasta artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rikoksesta tuomitsemista edeltävänä aikana tai vaihtoehtoisesti b) vastaavanlaisesta rikollisesta toiminnasta artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rikoksesta tuomitsemista edeltävänä aikana. Molemmissa alakohdissa on lisäksi edellytyksenä tuomioistuimen tapauksen olosuhteisiin liittyvä kohtuullisuusarvio. Kohdan menetetyksi tuomitsemista koskevan velvoitteen täyttämiseksi riittää c alakohdan mukaisesti myös se, että menetetyksi tuomitseminen on mahdollista siinä tapauksessa, että osoitetaan, että rikokseen syyllistyneeksi todetun henkilön omaisuuden arvo on suhteeton verrattuna hänen laillisiin tuloihinsa, ja kansallinen tuomioistuin on täsmällisten tosiseikkojen perusteella täysin vakuuttunut, että kyseinen omaisuus on peräisin tämän rikokseen syylliseksi todetun henkilön rikollisesta toiminnasta.

Aineellisen konfiskaatiopuitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tapaukset, joihin 2 kohdassa mainittujen menetetyksi tuomitsemista koskevien laajempien valtuuksien tulee soveltua koskevat kahta tapausta. Ensinnäkin kohdan a alakohdan mukaisesti tapaukset liittyvät tilanteisiin, joissa rikos on tehty rikollisjärjestykseen osallistumisesta Euroopan unionin jäsenvaltioissa 21 päivänä joulukuuta 1998 hyväksytyn yhteisen toiminnan 98/733/YOS puiteissa ja ne kuuluvat kuuluu jonkin alakohdassa luetellun kuuden säädöksen soveltamisalaan. Toiseksi kohta koskee tilanteita, jotka kuuluvat terrorismin torjunnasta 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehdyn puitepäätöksen 2002/475/YOS piiriin. Molemmissa tapauksissa edellytyksenä on, että edellä mainittujen puitepäätösten mukaisesti rikoksesta voidaan langettaa vankeusrangaistuksia, joiden pituus enimmillään on vähintään 5-10 vuotta. Rahanpesurikosten osalta edellytyksenä on kuitenkin, että siitä voidaan langettaa rangaistuksia, joiden pituus enimmillään on vähintään 4 vuotta. Edellytyksenä molempien tilanteiden osalta lisäksi on, että rikoksesta voi olla taloudellista hyötyä.

Edellä mainitun aineellisen konfiskaatiopuitepäätöksen ei ole katsottu edellyttävän muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

Rikoslain 10 luvun konfiskaatiota koskevat säännökset kattavat lähtökohtaisesti kaikki puitepäätöksen 2 artiklan d kohdassa tarkoitettut tilanteet. Näin ollen Suomi voi tunnustaa ja panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa määrätyn konfiskaatiotuomion riippumatta siitä, onko kysymyksessä artiklan d kohdan i, ii, iii tai iv alakohdassa tarkoitettu tapaus. Erityisesti on syytä todeta, että 10 luvun 5 §:ssä tarkoitettu rikoksen kohteena ollut omaisuus tai esine kattaa myös mainitussa d kohdassa tarkoitettut tapaukset. Tämä on todettu puitepäätöksen johdanto-osan 11 kohdassa, jossa todetaan, että puitepäätöksessä käytetyt ilmaisut ”rikoksen tuottama hyöty” ja ”rikosentekovälineet” on määritelty riittävän väljästi, jotta ne kattavat tarvittaessa rikoksen kohteet. Alakohdan iv alaisuuteen voi taas kuulua rikoslain 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettu laajennettu hyödyn menettäminen.

Artiklan d alakohdan i-iv kohtien suhteella Suomen lainsäädäntöön on merkitystä lähinnä tilanteessa, jossa Suomi on päätöksen tekevä valtio, sillä täytäntöönpanovaltioon lähetettävän puitepäätöksen liitteenä olevan todistuksen i kohdan mukaan todistukseen tulee merkitä minkä tyyppisestä menetetyksi tuomitsemisesta on kyse. Käytännössä sellaisia rikoslain 10 luvun mukaisia menettämisseuraamuksia, jotka kuuluisivat ja rajoittuisivat artiklan d kohdan iii alakohdan alaisuuteen ei Suomessa määrätä. Rikoslain 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettu laajennettu hyödyn menettäminen perustuu näyttökynnykseen, jonka mukaan omaisuuden on *syytä olettaa* olevan peräisin rikollisesta toiminnasta. Näin ollen kyseinen menettämisseuraamus kuuluu iv alakohdan alaisuuteen. Myöskin rikoslain 10 luvun 8 §:ssä tarkoitettu, esimerkiksi rikosentekovälineen arvon menettäminen kuuluu iv alakohdassa tarkoitettuihin menettämisseuraamuksiin. Suomessa tuomitut menettämisseuraamukset koskevat siten joko i, ii tai iv alakohdissa tarkoitettuja menettämisseuraamuksia.

Artiklan e ja f kohdissa määritellään rikoksen tuottama hyöty ja rikosentekoväline. Hyöty on kohdan mukaan rikoksista koitua taloudellinen etuus ja se voi olla mitä tahansa omaisuutta. Rikosentekovälineellä tarkoitetaan omaisuutta, jota osaksi tai kokonaan käytetään tai aiotaan käyttää millä tahansa tavalla rikoksen tai rikosten tekemiseen. Suomen voimassaolevassa lainsäädännössä säännökset rikoksen tuottaman hyödyn ja rikosentekovälineen menetetyksi tuomitsemista ovat rikoslain 10 luvun 2 ja 4 §:ssä. Puitepäätöksen johdanto-osan 11 kohdan mukaisesti e ja f kohdassa tarkoitettut käsitteet kattavat myös rikoslain 10 luvun 5 §:ssä tarkoitettut rikosesineet.

Artiklan g kohdassa määritellään kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvat kulttuuriesineet. Artiklan h kohta sisältää määräyksen 8 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettujen alueperiaatetta ja valtionulkoisen toimivallan käyttöä koskevasta kieltäytymisperusteesta. Sen mukaan jos menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtava rikosoikeudellinen menettely sisältää esirikoksen sekä rahanpesua, mainitussa 8 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettu rikos tarkoittaa esirikosta. Käytännössä määräys merkinnee sitä, että esimerkiksi jos samassa suomalaisen tuomioistuimen antamassa tuomiossa yksi henkilö on tuomittu Suomessa tehdystä esirikoksesta ja toinen henkilö rikoslain 32 luvun 6 §:ssä tarkoitettusta mainitulla rikoksella hankittua omaisuutta koskevasta rahanpesusta joka on tehty kokonaan tai osittain Saksassa, Saksan viranomaisen ei saa kieltäytyä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta 8 artiklan f kohdan ensimmäisen luetelmakohdan perusteella. Rikoslain 32 luvun 11 §:n rajoitussäännöksen mukaisesti Suomessa ei voida tuomita esimerkiksi luvun 6 §:ssä tarkoitettusta rahanpesusta esirikokseen syyllistynyttä henkilöä. Näin ollen 2 artiklan h kohdan säännöksellä on merkitystä, Suomen ollessa päätöksen tekevä valtio, ainoastaan silloin kun

samassa rikosoikeudellisessa menettelyssä on tuomittu eri henkilöt esirikoksesta ja rahanpesusta. Vastaavasti Suomen viranomaiset eivät saa mainitulla perusteella kieltäytyä täytäntöönpanosta, jos esirikos on tehty Saksassa ja rahanpesu Suomessa.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei oteta artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

3 artikla. Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen

Artiklan 1 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio määrittelee itse, mitkä viranomaiset ovat kyseisessä jäsenvaltiossa toimivaltaisia viranomaisia puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa. Nämä viranomaiset tulee ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle. Artiklan 2 kohta sallii lisäksi yhden tai useamman keskusviranomaisen nimeämisen huolehtimaan päätösten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten avustamisesta. Artiklan 3 kohdan mukaan neuvoston pääsihteeristön tulee saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 24 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus ratkaisee, onko toisen pohjoismaan esittämään täytäntöönpanopyyntöön suostuttava. Vastaavasti lain 27 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus myöskin esittää menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevan pyynnön toisen pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Täytäntöönpano Suomessa tapahtuu lain 3 §:n mukaan Suomen lain mukaisesti. Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii ensivaiheessa menettämisseuraamuksen perinnästä vastaavasti kuin Suomessakin tuomittujen menettämisseuraamusten osalta, mikäli varat eivät jo ole poliisiviranomaisen hallussa. Mikäli tuomittu ei esimerkiksi oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta suorita menettämisseuraamusta, on oikeusrekisterikeskuksen haettava ulosottoa (L sakon täytäntöönpanosta 8 §). Mikäli kyseessä on esinettä koskeva menettämisseuraamus tai varat ovat jo poliisiviranomaisen hallussa, on oikeusrekisterikeskuksen haettava täytäntöönpanoa kihlakunnan poliisilaitokselta (L sakon täytäntöönpanosta 38 § ja 41 §).

Yhteistoimintalain 5 §:n mukaan vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa päättää oikeusministeriö. Vastaavasti lain 20 §:n mukaan oikeusministeriö voi pyytää vieraalta valtiolta Suomessa tuomitun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa. Täytäntöönpano Suomessa tapahtuu lain 14 §:n mukaan niin kuin Suomen tuomioistuimen antaman lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään. Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta vastaavasti kuin edellä on selostettu pohjoismaisen yhteistoimintalain osalta.

Artikla edellyttää asiasisältöisiä säännöksiä puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin. Esityksessä ehdotetaan, että perusratkaisu viranomaisten osalta puitepäätöksen mukaisessa järjestelmässä olisi pohjoismaista yhteistoimintalakia vastaava. Näin ollen oikeusrekisterikeskus sekä vastaanottaisi toisista jäsenvaltioista Suomeen täytäntöönpanotaviksi saapuvat päätökset ja tekisi päätöksen niiden täytäntöönpanosta että lähettäisi Suomessa määrättyt puitepäätöksessä tarkoitetut päätökset täytäntöönpanotaviksi toisiin jäsenvaltoihin. Näin ollen Suomi nimeäisi oikeusrekisterikeskuksen artiklassa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Suomi ei nimeäisi erityistä keskusviranomaista puitepäätöksessä tarkoitettuihin tehtäviin. Ratkaisu olisi vastaava kuin edellä on sakkopuitepäätöksen osalta esitetty.

4 artikla. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen

Artikla sisältää keskeiset määräykset siitä mihin jäsenvaltioon ja mitä menettelyjä noudattaen puitepäätöksessä tarkoitettu päätös voidaan lähettää täytäntöönpantavaksi. Artiklan 1 kohdan mukaan rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt uskoa sillä luonnollisella tai oikeushenkilöllä, jota vastaan päätös on annettu, olevan omaisuutta tai tuloja.

Jos kyseessä on tietyn omaisuuden, esimerkiksi esineen, menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, se voidaan lähettää siihen valtioon, jossa omaisuuden perustellusti uskotaan olevan. Mikäli ei ole tiedossa perusteita, mihin jäsenvaltioon päätös voitaisiin lähettää täytäntöönpantavaksi, päätös voidaan lähettää siihen jäsenvaltioon, jossa on sen luonnollisen henkilön asuinpaikka, jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on tehty. Mikäli kyseessä on oikeushenkilö, voidaan päätös vastaavasti lähettää sen rekisteröidyn kotipaikan toimivaltaiselle viranomaiselle. Päätös tulee aina lähettää yhdessä puitepäätöksen liitteenä olevan todistuksen kanssa.

Suomen ollessa päätöksen tehnyt jäsenvaltio, esityksessä ehdotetun toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen tulisi tilanteesta riippuen pyrkiä hankkimaan omaisuuden sijaintia koskevaa tietoa eri lähteistä. Tällaisessa tilanteessa omaisuuden mahdollisesta sijainnista on saattanut kertyä tietoa jo esitutkintavaiheessa. Esitutkintaviranomaisten ja syyttäjän tiedossa on, mikäli toisessa jäsenvaltiossa on asian johdosta Suomen viranomaisten pyynnöstä ryhdytty esimerkiksi turvaamistoimiin. Näin ollen menetetyksi tuomittu omaisuus saattaa jo olla takavarikoituna tai jäädytettyinä. Esimerkiksi omaisuuden ja todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta annetun lain (540/2005, jäljempänä EU-jäädyttämislaki) mukaisesti Suomen syyttäjäviranomainen on saattanut lähettää toiseen jäsenvaltioon mainitussa laissa tarkoitetun jäädyttämispäätöksen. Tällöin syyttäjän on tietyissä tapauksissa EU-jäädyttämislainsäädännössä tarkoitetussa todistuksessa tullut arvioida milloin mahdollinen lopullinen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskeva pyyntö tullaan lähettämään. Esityksessä tarkoitetun puitepäätöksen liitteenä olevan todistuksen f kohdassa myös edellytetään yksilöitäväksi mahdollinen EU-jäädyttämislain mukaan tehty jäädyttämispyyntö. Näin ollen oikeusrekisterikeskuksen tiivis yhteistyö syyttäjä- ja poliisiviranomaisten kanssa olisi tärkeää Suomessa määrätyn menettämisseuraamusten täytäntöönpanon onnistumiseksi toisessa jäsenvaltiossa.

Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, on vastaavasti saatettu ryhtyä toisen jäsenvaltion pyynnöstä mahdollisen tulevan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon edellyttämiin turvaamistoimenpiteisiin edellä mainitun EU-jäädyttämislain tai pakkokeinolain (450/1987) 3 luvun 6a §:n tai 4 luvun 15a §:n mukaisesti. Myös näissä tilanteissa vastaavanlainen yhteistyö syyttäjä- ja poliisiviranomaisten kanssa on tarpeen.

Artiklan 2 kohta sisältää määräykset päätöksen lähettämistavasta. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös yhdessä todistuksen kanssa suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle jollakin sellaisella tavalla, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta sen aitouden. Muotoilu tarkoittanee sitä, että myös tietyt sähköiset lähettämistavat ovat sallittuja. Kyseinen muotoilu on jossain määrin vakiintunut ja sitä on käytetty myös muissa rikosoikeudellista yhteistyötä koskevissa instrumenteissa. Artiklan mukaan alkuperäinen päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus lähetetään täytäntöönpanovaltioon

tämän sitä vaatiessa. Virallinen yhteydenpito tapahtuu kohdan mukaan suoraan toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Artiklan 3 kohdassa edellytetään, että päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava ja todistettava sisällöltään oikeaksi edellä mainittu todistus.

Artiklan 4 ja 5 kohdat sisältävät määräykset niitä tilanteita varten, joissa täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole päätöksen lähettävän valtion tiedossa tai päätös on lähetetty väärään paikkaan. Näissä tilanteissa voidaan hyödyntää muun muassa Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteitä. Päätöksen vastaanottaneen viranomaisen, joka ei olisi toimivaltainen, tulee toimittaa päätös edelleen oikealle viranomaiselle ja ilmoittaa tästä päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Suomen voimassaolevassa lainsäädännössä on valtioiden välistä menettämisseuraamusten täytäntöönpanoyhteistyötä koskevia menettelysäännöksiä yhteistoimintalaissa, yhteistoiminta-asetuksessa ja pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ja mainitun lain täytäntöönpanoasetuksessa.

Yhteistoimintalain 5 §:n mukaan oikeusministeriö päättää vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa. Lain 20 §:n mukaisesti oikeusministeriö myös pyytää Suomessa tuomitun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa vieraassa valtiossa. Yhteistoiminta-asetuksessa (2 §) on säännökset vaadittavista tiedoista. Lain 25 §:n mukaan yhteydenpidosta vieraan valtion viranomaisiin huolehtii oikeusministeriö. Tarvittaessa yhteydenpito voi tapahtua myös diplomaattista tietä.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaan oikeusrekisterikeskus on toimivaltainen ratkaisemaan sen onko toisen pohjoismaan täytäntöönpanopyyntöön suostuttava (24 §). Lain mukaan oikeusrekisterikeskus myös esittää muun muassa menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevan pyynnön (27 §). Edellä mainittu asetus sisältää säännökset siitä, mitä täytäntöönpanopyynnössä on ilmoitettava ja mitä asiakirjoja lähetettävä. Asetuksen 2 §:n 3 momentti sallii kuitenkin sen, että täytäntöönpanopyynnön yhteydessä toimitetaan pykälän 1 momentissa mainitun laajemman selvityksen sijasta vain todistus, joka sisältää sakkoluetteloon otettavat tiedot ja rikoksen yksilöimiseksi ehkä tarpeelliset muut selvitykset. Pohjoismaisessa yhteistyössä ei näin ollen nykyisin edellytetä, puitepäätöksestä poiketen, esimerkiksi tuomion lähettämistä. Todistuksessa tarkoitetut tiedotkin ovat vähäisemmät kuin puitepäätöksessä tarkoitetussa todistuksessa edellytetyt tiedot.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä on katsottu, että artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä ei ole tarpeen ottaa puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin. Edellisen artiklan perusteluissa todetuin tavoin esityksessä ehdotetaan, että Suomi ilmoittaa toimivaltaiseksi viranomaiseksi oikeusrekisterikeskuksen. Tämä merkitsee sitä, että oikeusrekisterikeskus tekee päätöksen Suomessa määrätyn puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvan seuraamuksen lähettämiseksi täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Oikeusrekisterikeskuksen on myöskin täytettävä puitepäätöksen liitteenä oleva todistus ja oltava yhteydessä tarvittaessa toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisiin viranomaisiin. Tässä tarkoitetut tehtävät eivät poikkeaisi olennaisesti siitä, mitä oikeusrekisterikeskuksen tehtäviin nykyisin pohjoismaisen yhteistyön osalta kuuluu.

5 artikla. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen yhdelle tai useammalle täytäntöönpanovaltiolle

Artikla sisältää määräykset niistä tilanteista, joissa menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää täytäntöönpantavaksi yhtä aikaa useammassa jäsenvaltiossa. Artiklan 1 kohdan mukaan pääsääntönä on, että päätös lähetetään vain yhdelle jäsenvaltiolle kerrallaan.

Artiklan 2 kohta sisältää luettelon tilanteista, joissa muita kuin rahamääriä koskeva päätös voidaan lähettää samanaikaisesti useampaan jäsenvaltioon. Näin voidaan toimia ensinnäkin, jos päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt uskoa, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevaa omaisuutta on eri täytäntöönpanovaltioissa. Kahteen jäsenvaltioon lähettäminen on mahdollista myös silloin, jos tietyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevan omaisuuden täytäntöönpano edellyttää toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa, taikka päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt uskoa, että tietty menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteen oleva omaisuus on yhdessä kahdesta tai useammasta täytäntöönpanovaltiosta.

Artiklan 3 kohta koskee rahamäärän menetetyksi tuomitsemista. Sen mukaan tällainen päätös voidaan lähettää samanaikaisesti useampaan täytäntöönpanovaltioon, jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomaiskatsoo, että siihen on erityinen tarve esimerkiksi jos asianomaista omaisuutta ei ole jäädytetty omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2003/577/YOS mukaisesti. Mainitun puitepäätöksen kansalliset täytäntöönpanotoimet on tehty antamalla EU-jäädyttämislaki. Toinen kohdassa mainittu esimerkki koskee tilanteita, joissa sen omaisuuden arvo, joka voidaan päätöksen tehneessä ja jossakin täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanotoimien tuloksena saada, ei todennäköisesti riitä koko päätöksen täysimääräiseen täytäntöönpanoon.

Edellä 4 artiklassa esitetyin tavoin päätöksen lähettämiseen toimivaltainen viranomaiskatsoo, että siihen on erityinen tarve esimerkiksi jos asianomaista omaisuutta ei ole jäädytetty omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2003/577/YOS mukaisesti. Mainitun puitepäätöksen kansalliset täytäntöönpanotoimet on tehty antamalla EU-jäädyttämislaki. Toinen kohdassa mainittu esimerkki koskee tilanteita, joissa sen omaisuuden arvo, joka voidaan päätöksen tehneessä ja jossakin täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanotoimien tuloksena saada, ei todennäköisesti riitä koko päätöksen täysimääräiseen täytäntöönpanoon.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ja yhteistoimintalaissa ei ole säännöksiä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta yhtä aikaa Suomessa ja toisessa tai useammassa muussa täytäntöönpanovaltiossa.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä ei otettaisi täytäntöönpanolakiin. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

6 artikla. Rikokset

Artikla sisältää määräykset siitä, missä tilanteissa täytäntöönpanovaltiolla on velvollisuus päätöksen täytäntöönpanoon *kaksoisrangaistavuutta* tutkimatta. Artiklan 1 kohta sisältää 32 -kohtaisen luettelon rikoksista tai rikostyypeistä. Mikäli mainitut teot, jotka johtivat menettämisseuraamuksen tuomitsemiseen ovat päätöksen tehneessä valtiossa rikoksia, sellaisina kuin ne on määritelty päätöksen tehneen valtion lainsäädännössä, tulee päätös panna täytäntöönpanovaltiossa täytäntöön ilman kaksoisrangaistavuuden tutkimista. Lisäedellytyksenä on, että rikoksesta tulee voida päätöksen tehneessä valtiossa määrätä vapausrangaistus, jonka enimmäispituus on vähintään kolme vuotta. Luettelo rikoksen rangaistusasteikkoa koskevine

kynnyksineen vastaa asiallisesti eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn puitepäätöksen (2002/584/YOS, jäljempänä eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva puitepäätös) 2 artiklan 2 kohdassa olevaa, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003, jäljempänä EU-luovuttamislaki) 3 §:n 1 ja 2 momentissa olevaa, omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa tehdyn puitepäätöksen (2003/577/YOS, jäljempänä jäädyttämispuitepäätös) 3 artiklan 2 kohdassa olevaa, sekä omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetun lain (540/2005, jäljempänä EU-jäädyttämislaki) 3 §:n 2 ja 3 momentissa olevaa luetteloa.

Esityksessä ei ole perusteltua ryhtyä selostamaan yksityiskohtaisesti mitä tekoja listassa mainitut yleisluonteiset nimikkeet Suomen lainsäädännössä vastaavat. EU-luovuttamislaissa tarkoitettua ja tässä esityksessä tarkoitettua listaa vastaavan 32-kohtaisen listan sisältöä on tarkemmin analysoitu kyseistä lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 88/2003 vp, s. 18-19). Kyseessä olisi vain esimerkkiluettelo johtuen listassa mainittujen nimikkeiden avoimuudesta. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on yksittäistapauksessa tulkita mikä kansallinen rikos kuuluu listassa mainittujen nimikkeiden alaisuuteen Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio. Suomeen täytäntöön pantavaksi saapuvan päätöksen osalta oikeusrekisterikeskuksen ei pääsääntöisesti tule tutkia sitä onko esimerkiksi toisen jäsenvaltion rikoslainsäädännössä tarkoitettu rikos, josta seuraamus on tuomittu, puitepäätöksessä tarkoitettu listarikos. Tämän päätöksen ja tulkinnan tekee päätöksen lähettänyt viranomainen. Suomen toimivaltainen viranomainen voi jäljempänä esiteltävin tavoin kuitenkin tietyissä tilanteissa kieltäytyä täytäntöönpanosta, jos päätöksen mukana toimitettu todistus ei selvästikään vastaa päätöstä. Merkitystä ei näissä tapauksissa kuitenkaan ole sillä onko teko Suomen lain mukaan tähän luetteloon kuuluva teko. Kuitenkin siltä osin, kuuluuko teko kohdassa tarkoitettuun luetteloon, Suomen toimivaltainen viranomainen voisi puuttua vain selviin virheisiin, sillä käsitteet ovat osin laajoja ja tulkinnanvaraisia. Toisen jäsenvaltion ilmoittaessa teon sisältyvän luetteloon, tulee ottaa huomioon, että puitepäätös on hyväksytty kaikilla Euroopan unionin virallisilla kielillä, joten myös erikieliset käännökset voivat aiheuttaa eroja käsitteiden tulkinnassa.

Vaikka Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, ei näissä tapauksissa tutkittaisikaan, onko teko Suomessa rikos, käytännössä kaksoisrangaistavuus täytyisi lähes poikkeuksetta. Luetteloon sisältyvä teko, joka ei olisi Suomessa rikos, saattaisi olla esimerkiksi rikollisjärjestykseen osallistuminen, jos se päätöksen tehneessä jäsenvaltiossa olisi määritelty laajemmin rangaistavaksi kuin Suomessa. Suomessa järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistuminen on säädetty rangaistavaksi rikoslain 17 luvun 1a ja 24 §:ssä. Myös terrorismi saattaisi olla päätöksen tehneessä jäsenvaltiossa säädetty rangaistavaksi laajemmin tunnusmerkistöin kuin Suomessa. Samoin rasismien ja muukalaisvihan osalta päätöksen tehneessä jäsenvaltiossa saattaisi olla sellaisia tekemuotoja, jotka Suomessa eivät ole rangaistavia.

Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio, tulee lähettämiseen toimivaltaisen viranomaisen eli esityksen mukaan oikeusrekisterikeskuksen tulkita, onko rikos, josta henkilö on Suomessa tuomittu, puitepäätöksen 32 -kohtaisessa listassa tarkoitettu ”listarikos”.

Artiklan 2 kohta sisältää määräykset siitä, miten edellä mainittua 32 -kohtaista rikosluetteloa voidaan myöhemmin muuttaa ja tarkastella. Kohdan mukaan neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdan

edellytyksin päättää lisätä rikoslajeja 1 kohdassa olevaan luetteloon. Määräys merkitsee sitä, että ilman Suomen hyväksyntää listaa ei voida laajentaa.

Artiklan 1 ja 2 kohtien määräykset ovat niin yksityiskohtaiset, että niitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että mainittujen kohtien osalta asiasisällöiset säännökset täytäntöönpanolaissa eivät ole tarpeen. Tällaiset säännökset eivät toisi lisäarvoa määräysten selkeyden osalta.

Artiklan 3 kohta mahdollistaa sen, että muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten eli niin sanottujen listarikosten osalta, täytäntöönpanovaltio *voi* asettaa päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että teko, joka johti menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen, on rikos, joka täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan mahdollistaa menetetyksi tuomitsemisen, riippumatta rikoksen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta päätöksen tehneen valtion lainsäädännössä. Kohta sallii toisin sanoen myös kaksoisrangaistavuuden edellyttämisen sen lisäksi, että voidaan edellyttää rikoksesta olevan mahdollista määrätä menettämisseuraamus. Näin ollen Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, vaikka teko olisi myös Suomessa rikos, mutta vastaavassa tilanteessa esimerkiksi kyseistä rikosesinettä ei rikoslain 10 luvun 5 §:n mukaan voitaisi tuomita menetetyksi.

Jäädättämispuitepäätöksen 3 artiklan 4 kohta sisältää vastaavankaltaisen muotoilun kuin tässä tarkoitettu 3 kohdan muotoilu ”riippumatta rikoksen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta päätöksen tehneen valtion lainsäädännössä”. Kirjoitettaessa mainittua määräystä vastaavaa säännöstä EU-jäädättämislain 3 §:ään on käytetty muotoilua ”on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos”. Viimeksi mainitun muotoilun on tarkoitettu kattavan myös niin sanotut kansallisesti rajoittuneet rikokset. Sen nojalla esimerkiksi toisessa jäsenvaltiossa tehty veropetos, joka siis kohdistuu kyseisen valtion julkisiin varoihin eikä ole Suomen lain mukaan veropetos, voidaan katsoa Suomen lain mukaiseksi veropetokseksi, jos teko olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä veropetos. Toisaalta edellytyksenä ei ole, että päätöksen perusteena oleva teko on Suomessa rangaistava samalla rikosnimikkeellä kuin päätöksen tehneessä valtiossa. Riittävää on, että päätöksen perusteena oleva teko on Suomessa rangaistava riippumatta siitä, mikä on teon rikosnimike. Esityksessä tarkoitettua puitepäätöksen 6 artiklan 3 kohtaa voitaneen tulkita tältä osin vastaavalla tavalla.

Suomen voimassaolevassa laissa on määräyksiä vieraassa valtiossa tuomitun menettämisseuraamuksen osalta pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ja yhteistoimintalaissa. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa täytäntöönpanon edellytykseksi ei ole asetettu kaksoisrangaistavuuden täyttymistä. Laki ei kuitenkaan aseta ehdotonta velvollisuutta toisessa pohjoismaassa tuomitun sakon täytäntöönpanemiselle, vaan se *voidaan* panna täytäntöön. Lain mukaan täytäntöönpanosta päättää oikeusrekisterikeskus. Näin ollen esityksessä ehdotettu ratkaisu harkinnanvaraisen kaksoisrangaistavuuden edellytyksen ja siitä päättävän viranomaisen osalta vastaa asiallisesti pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa nykyisin säädettyä menettelyä.

Yhteistoimintalain 3 §:ssä puolestaan asetetaan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon edellytykseksi, että teko, josta seuraamus on määrätty, on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos taikka on EU-luovuttamislain 3 §:ssä tarkoitettu teko. Mainitussa 3 §:ssä oleva 32 -kohtainen lista vastaa rangaistuskynnyksineen tässä puitepäätöksessä tarkoitettua listaa. Näin ollen jo nykyisin voidaan yhteistoimintalain mukaisesti panna toisen valtion menettämisseuraamus täytäntöön kaksoisrangaistavuuden puuttumisesta huolimatta vastaavalla tavalla kuin tässä tarkoitettua puitepäätöksessä

edellytetään. Yhteistoimintalain 5 §:n mukaan vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa päättää oikeusministeriö.

Esityksessä ehdotetaan, että 3 kohdan osalta täytäntöönpanolakiin ei oteta asiasisältöisiä säännöksiä. Kohdan harkinnanvaraista kaksoisrangaistavuuden vaatimusta koskeva määräys on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Määräyksen sanamuodon voidaan tulkita kattavan edellä selostetulla tavalla niin sanotut kansallisesti rajoittuneet rikokset. Kaksoisrangaistavuuden edellytys, siltä osin kuin se puitepäätöksen mukaan on sallittu, jäisi siten harkinnanvaraiseksi täytäntöönpanon edellytykseksi Suomen ollessa päätöksen täytäntöönpaneva valtio. Suomen toimivaltainen viranomainen, esityksen mukaan oikeusrekisterikeskus, harkitsisi yksittäistapauksessa sen kieltäytyäkö Suomessa täytäntöönpanosta sen vuoksi, että kaksoisrangaistavuuden edellytys ei täyty. Käytännössä tällaiset harkintatilanteet olisivat harvinaisia sillä on oletettavaa, että valtaosa sellaisista teoista, jotka ovat rangaistavia toisissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ovat rangaistavia myös Suomessa. Vaikka kaksoisrangaistavuuden edellytys ei jossain poikkeuksellisessa tapauksessa täytyisikään, voidaan täytäntöönpanoon käytännössä ryhtyä ellei kyseisen teon rangaistavuuden voisi katsoa olevan Suomen oikeusjärjestyksen peruseriaatteiden vastaista.

7 artikla. Tunnustaminen ja täytäntöönpano

Artikla sisältää määräykset päätöksen tunnustamisesta, omaisuuden arvoa vastaavan rahamäärän perimisestä tietyn omaisuuden sijasta, rahamäärää koskevan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta ja tarvittaessa käytettävästä valuutan muuntokurssista.

Artiklan 1 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset tunnustavat 4 ja 5 artiklan mukaisesti lähetetyn päätöksen menetetyksi tuomitsemisesta vaatimatta muita muodollisuuksia ja toteuttavat viipymättä kaikki tarvittavat toimet sen täytäntöönpanemiseksi. Tästä voidaan poiketa, mikäli toimivaltainen viranomainen päättää vedota johonkin 8 artiklassa tarkoitettuun kieltäytymisperusteeseen tai 10 artiklassa tarkoitettuun lykkäämisperusteeseen.

Kohta on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että kohdan osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä.

Artiklan 2 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan tilanteessa, jossa täytäntöönpanopyyntö koskee tiettyä omaisuutta, päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat, jos se on kyseisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaista, sopia, että menetetyksi tuomitseminen voidaan täytäntöönpanovaltiossa panna täytäntöön määräämällä maksettavaksi omaisuuden arvoa vastaava rahamäärä.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole asiaa koskevia säännöksiä. Yhteistoimintalain 9a § puolestaan sisältää asiaa koskevan säännöksen sellaisia tilanteita varten, joissa oikeusministeriö on katsonut, että täytäntöönpanoa ei voida jatkaa suoraan vaan on ryhdytty seuraamuksen muuntamisenmenettelyyn tuomioistuimessa. Tällöin tuomioistuin voi pykälän 2 momentin mukaan vieraassa valtiossa määrätyn tiettyä esinettä koskevan menettämisen sijasta määrätä esineen arvon menetettäväksi, mikäli arvon menettämiseen voitaisiin tuomita Suomen lain mukaan vastaavanlaisesta rikoksesta tuomittaessa ja vieras valtio on sitä pyytänut tai siihen suostunut. Käytännössä tällaisilla tilanteilla voitaisiin tarkoittaa tapauksia, joissa rikoslain 10

luvun 4 tai 5 §:ssä tarkoitetun esineen arvo voitaisiin 8 §:n mukaisesti Suomessa tuomita menetetyksi. Asiallisesti menettely tarkoittaa uuden, aikaisemman seuraamuksen korvaavan menettämisseuraamuksen määräämistä Suomen tuomioistuimessa. Tämänkaltaisen ratkaisun tekeminen voitaneen antaa vain tuomioistuimen tehtäväksi.

Kohta edellyttää asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin. Täytäntöönpanolakia koskevissa perusteluissa tarkemmin selostettavin tavoin toimivaltainen viranomainen eli oikeusrekisterikeskus olisi toimivaltainen viranomainen myös tässä kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa. Puitepäätöksen johdanto-osan 4 kohdasta ilmi käyvin tavoin puitepäätöksellä on tarkoitus lakkauttaa kaikki jäsenvaltioiden väliset järjestelmät, joilla menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös muunnetaan kansalliseksi päätökseksi. Päätökset olisi siten voitava panna täytäntöön sellaisenaan. Toisen jäsenvaltion määräämän menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten ei ole perusteltua luoda tuomioistuinmenettelyä, jossa tässä tarkoitetut tilanteet säännönmukaisesti käsiteltäisiin. Esityksen mukaan oikeusrekisterikeskus suorittaisi toisen jäsenvaltion esinettä koskevan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon sijasta esineen arvoa vastaavan täytäntöönpanon, mikäli jäsenvaltio jo alunperin toimittamassaan todistuksessa tai erikseen myöhemmin ilmoittaa määrän, joka kyseisen valtion tuomioistuimen antaman päätöksen mukaan tulee panna täytäntöön. Tällöin esineeseen kohdistuva täytäntöönpano Suomessa lakkaisi. Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, vastaava tietoa ei käytännössä tule lähetettäväksi. Tällaisia rikostuomioita, joissa samalla määrättäisiin menetetyksi sekä tietty esine tai sen arvo ei Suomessa käytännössä anneta, sillä toisaalta esinettä ja toisaalta esineen arvoa koskevasta täytäntöönpanosta vastaavat tietyissä tilanteissa eri viranomaiset.

Artiklan 3 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan tilanteessa, jossa päätös koskee rahamäärää ja maksua ei saada, täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset panevat menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön 1 kohdan mukaisesti kohdistamalla täytäntöönpanon mihin tahansa kyseiseen tarkoitukseen saatavilla olevaan omaisuuteen.

Artikla edellyttää säännöksiä täytäntöönpanolakiin sen vuoksi, että voimansaattamislakiin otettaisiin esityksen mukaan säännös, jonka mukaan puitepäätöksessä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Suomessa oikeusrekisterikeskus. Asiallisesti kohdassa tarkoitettu määräys ei edellytä sääntelyä täytäntöönpanolakiin. Tässä kohdassa tarkoitettujen toimien suorittaa kuitenkin Suomessakin tuomittujen menettämisseuraamusten osalta ulosottoviranomainen. Täytäntöönpanolakia koskevissa perusteluissa selostetuilla tavoin menettämisseuraamus pantaisiin Suomessa täytäntöön vastaavalla tavalla kuin Suomessa tuomittu menettämisseuraamus. Kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa, kuten vastaavissa kansallisissakin tapauksissa, oikeusrekisterikeskuksen tulisi hakea menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa ulosottoviranomaiselta sakon täytäntöönpanosta annetun lain 38 §:n 2 momentin ja 8 §:n mukaisesti. Tällöin ulosottoviranomainen panee maksuvelvoitteen täytäntöön ulosottolain säännösten mukaisesti. Täytäntöönpanolakiin otettaisiin näin ollen säännös, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on ulosottoviranomainen.

Artiklan 4 kohdan mukaan tilanteessa, jossa menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa muunnettava seuraamus täytäntöönpanovaltion valuutaksi menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemisajankohdan valuuttakurssia käyttäen. Kohdan määräys on tarpeen, sillä kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ei ole käytössä sama rahayksikkö.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 2 § sisältää säännöksen seuraamuksen muuntamisesta täytäntöönpanovaltion valuutan määräiseksi. Sen mukaan perittävä rahamäärä on päätöksessä, jolla täytäntöönpanopyyntöön suostutaan, muunnettava Suomen rahaksi päätöstä edeltäneen päivän ostokurssin mukaan. Yhteistoimintalaissa ei ole kohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 5 kohta sisältää määräyksen, joka asiallisesti koskee 8 artiklan 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettua kieltäytymisperustetta. Kohdan mukaan jäsenvaltio voi neuvoston pääsihteeristöön tallettavalla ilmoituksella ilmoittaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset eivät tunnusta tai pane täytäntöön päätöksiä menetetyksi tuomitsemisesta tilanteessa, jossa omaisuus on tuomittu menetetyksi 2 artiklan d kohdan iv alakohdassa tarkoitettujen laajempien menetetyksituomitsemisvaltuuksien nojalla. Kohdan mukaan tällainen ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa. Kohdassa tarkoitettu ilmoitus on sanamuotonsa mukaisesti kuitenkin vapaaehtoinen, eikä sellaisen tekemättä jättäminen estäne 8 artiklan 2 kohdan g alakohdassa olevan kieltäytymisperusteen soveltamista tarvittaessa. Kohdassa mainittu ilmoitus voidaan siten tehdä tai peruuttaa lähinnä informatiivisuussyistä. Käytännössä tällaisen ilmoituksen tehnevät sellaiset jäsenvaltiot, jotka muuttavat kieltäytymisperusteen harkinnanvaraisesta ehdottomaksi.

Esityksessä ehdotetaan, että 4 ja 5 kohdan osalta Täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä. Kohdat ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan.

8 artikla. Perusteet olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön

Artikla sisältää määräykset kieltäytymisperusteista. Artiklan 1 kohta sisältää todistuksen epätäydellisyyttä koskevan kieltäytymisperusteen. Sen mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi harkinnanvastaisesti kieltäytyä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, jos 4 artiklassa edellytettyä todistusta ei esitetä, se on puutteellinen tai ei selvästikään vastaa päätöstä.

Artiklan 1 alakohdassa tarkoitettu kieltäytymisperuste liittyy päätöksen mukana toimitettavaan todistukseen jonka malli on puitepäätöksen liitteenä. Toimivaltainen viranomainen voi harkinnanvaraisesti kieltäytyä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, jos tätä 4 artiklassa edellytettyä todistusta ei ole toimitettu, se on puutteellinen tai ei selvästi vastaa päätöstä. Todistus on keskeinen osa puitepäätöksessä tarkoitettua järjestelmää. Se sisältää kaikki täytäntöönpanon kannalta olennaiset tiedot. Todistuksen merkitystä korostaa myöskin se, että jäljempänä 19 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin vain todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle tai sen hyväksymälle kielelle. Täytäntöönpanosta voitaisiin esimerkiksi kieltäytyä, jos teko johon päätös perustuu ei ole todistuksessa riittävästi yksilöity. Kohta sallii kieltäytymisen myös esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, jossa päätöksen tehnyt valtio olisi merkinnyt todistukseen teon olevan jokin 6 artiklassa tarkoitettu niin sanottu listarikos, teko ei olisi Suomessa rangaistava ja päätöksestä kävisi kiistattoman selkeästi ilmi, että kyseessä ei voi edes tulkinnalla olla todistuksessa tarkoitettu listarikos siten kuin se on tulkittu päätösvaltiossa. Kohdassa tarkoitettu kieltäytymisperusteen harkinnanvaraisuus on perusteltua myös sen vuoksi, että täytäntöönpanosta ei ole tarkoituksenmukaista kieltäytyä esimerkiksi sen perusteella, että todistuksen puutteellisuus koskee jotakin vähämerkityksellistä seikkaa.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole tämän kaltaista kieltäytymisperustetta. Yhteistoiminta-asetuksen 2 §:ssä on kuitenkin säännökset siitä, mitä

tietoja on toimitettava, kun pyydetään vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanoa Suomessa.

Artiklan 2 kohta sisältää luettelon kahdeksasta muusta harkinnanvaraisesta kieltäytymisperusteesta, joiden tullessa sovellettavaksi täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä. Artiklan 1 kohdassa on käytetty muotoilua ”toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä”. Nyt käsiteltävässä kohdassa 2 puolestaan käytetään muotoilua ”toimivaltainen oikeusviranomainen ... voi myös kieltäytyä”. Kohdan mukaan ”oikeusviranomainen” määritellään kunkin valtion lainsäädännössä. Puitepäätöksen mahdollistaman liikkumavaran mukaisesti esityksessä on katsottu perustelluksi, että myös 2 kohdassa tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden osalta harkinnan suorittaa oikeusrekisterikeskus. Ottaen huomioon sen, että puitepäätöksen tavoitteena on, että toisen jäsenvaltion tuomitsema menettämisseuraamus pannaan täytäntöön vastaavalla tavalla kuin kotimainen menettämisseuraamus, ei ole perusteltua luoda järjestelmää, jossa täytäntöönpanosta päättäisi 2 kohdan vuoksi säännönmukaisesti esimerkiksi tuomioistuimien. Tällöin puitepäätöksen mukaisella järjestelmällä ei saavutettaisi täytäntöönpanomenettelyn osalta lisäarvoa, vaan asiallisesti menettely tulisi moniportaisemmaksi kuin nykyinen yhteistoimintalain mukainen menettely. Nykyisin päätöksen täytäntöönpanosta päättää suoraan oikeusministeriö, mikäli se katsoo, että täytäntöönpanoa voidaan jatkaa suoraan (yhteistoimintalain 5 ja 7 §). Asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi vain, jos se tulee muuntaa esimerkiksi sen vuoksi, että menettämisseuraamus on laadultaan sellainen, jota Suomen lain mukaan ei olisi mahdollista määrätä (7 § ja 8 §). Pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaan täytäntöönpanosta päättää oikeusrekisterikeskus (24§).

Esityksessä ehdotetaan, täytäntöönpanolain yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostettavain tavoin, että myös artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa täytäntöönpanosta päättäisi oikeusrekisterikeskus.

Kohdan a alakohta sisältää *ne bis in idem* –periaatetta koskevan harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen. Mainitun periaatteen ajatus on, että henkilöä ei saa kahta kertaa tuomita samasta asiasta. Valtioiden väliseen täytäntöönpanoyhteistyöhön sovellettuna periaate merkitsee sitä, että tilanteessa, jossa esimerkiksi yksi jäsenvaltio olisi jo tuominnut henkilön tietystä rikoksesta ja lähettänyt tuomion täytäntöönpanotavaksi Suomeen, voitaisiin Suomessa kieltäytyä sellaisen samaan asiaan koskevan tuomion täytäntöönpanosta, joka olisi annettu jossakin toisessa jäsenvaltiossa. Käytännössä sellainen tilanne, jossa sama henkilö olisi kahdessa jäsenvaltiossa tuomittu samasta rikoksesta on kuitenkin melko teoreettinen.

Kieltäytymisperuste on alakohdassa määritelty hyvin väljästi ainoastaan periaatteen tasolla. Sen on perusteltua olla joustava, sillä mainitusta periaatteesta ja sitä koskevista kieltäytymisperusteista on valtioiden välisiin suhteisiin sovellettuna monenlaisia poikkeuksia ja määritelmiä. Eräänä perustavanlaatuisimpana esimerkkinä poikkeamisen tarpeesta voidaan mainita tilanne, jossa tuomio olisi annettu jossakin valtiossa vain sen vuoksi, että tekijää suojattaisiin todelliselta rikosoikeudelliselta vastuulta. Käytännössä tässä tarkoitettu kieltäytymisperuste, Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, tulisi sovellettavaksi ainoastaan silloin, kun toinen samassa asiassa annettu päätös tulisi toimivaltaisen viranomaisen, eli oikeusrekisterikeskuksen tietoon.

Voimassa olevassa pohjoismaisen yhteistoimintalain 25 §:n 1 momentissa on *ne bis in idem* –periaatteeseen liittyvä kieltäytymisperuste. Sen mukaan Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa sellaisesta rikoksesta annettua tuomiota, jota koskeva syyte on Suomen tuomioistuimessa vireillä tai lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu taikka josta rikoksesta

valtakunnansyyttäjä on määrännyt syytteen nostettavaksi, ei saa panna Suomessa täytäntöön. Näin ollen pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisesti jossain muussa valtiossa kuin Suomessa samasta rikoksesta annetulla tuomiolla ei ole Suomessa tapahtuvan täytäntöönpanon estävää vaikutusta. Yhteistoimintalain 3 §:n 3 momentti sisältää asiallisesti pohjoismaisen yhteistoimintalain 25 §:n 1 momenttia vastaavan säännöksen. Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus, jota sovelletaan rinnakkain yhteistoimintalain kanssa silloin kun pyynnön esittänyt valtio on mainitun yleissopimuksen osapuoli, sisältää puitepääöksessä tarkoitettua kieltäytymisperustetta vastaavan tarkemmin määrittelemättömän *ne bis in idem* –periaatteeseen liittyvän kieltäytymisperusteen. Yleissopimuksen 18 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan yhteistyöstä voidaan kieltäytyä, jos pyynnön vastaanottanut osapuoli katsoo, että sen noudattaminen olisi *ne bis in idem* –periaatteen vastaista. Mainitun yleissopimuksessa tarkoitettua kieltäytymisperusteen soveltamisesta päättää nykyisin oikeusministeriö.

Esityksessä ehdotetaan, että a alakohdan osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä. Alakohtaa voidaan soveltaa suoraan.

Alakohta b sisältää asiallisesti 6 artiklan 3 kohtaa vastaavan kaksoisrangaistavuutta ja menetetyksi tuomitsemisen täytäntöönpanovaltiossa mahdollistavan rikoksen edellytystä koskevan kieltäytymisperusteen, jota on tarkemmin selostettu edellä 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä. Tätä kieltäytymisperustetta voidaan soveltaa silloin kun kyseessä ei ole 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu niin sanottu listarikos. Alakohta sisältää 6 artiklan 3 kohdassa olevan niin sanotut kansallisesti rajoittuneet rikokset huomioivaa sanamuotoa tarkentavan määräyksen. Sen mukaan veron, maksun tullin tai valuuttatoimen osalta menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta ei voida kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädäntö ei määrää samantyyppisiä veroja tai maksuja tai se ei sisällä veroja, maksuja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin päätöksen tehneen valtion lainsäädäntö.

Edellä 6 artiklan osalta esitetyin tavoin pohjoismaisen yhteistoimintalaki ei sisällä kaksoisrangaistavuuden edellytystä. Yhteistoimintalaki puolestaan sisältää kaksoisrangaistavuuden edellytyksen siltä osin kun kyseessä ei ole EU-luovuttamislain 3 §:ssä tarkoitettu teko. Mainittu pykälä sisältää saman rikoslistan kuin esityksessä tarkoitettua puitepääöksen 6 artiklan 1 kohta. Näin ollen tässä puitepääöksessä tarkoitettujen listarikosten osalta ei kaksoisrangaistavuuden vaatimusta ole myöskään voimassaolevan lain mukaan.

Kohdan c alakohta sisältää määräyksen, jonka mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen koskemattomuus tai erioikeus, joka estäisi asianomaisen omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevan kansallisen päätöksen täytäntöönpanon. Kyseessä on niin sanottua *immunitteettia* koskeva kieltäytymisperuste. Tässä tarkoitettua tilanteita olisivat todennäköisesti harvinaisia. Lähinnä kyseeseen voisi tulla esimerkiksi tilanne, jossa päätöksen täytäntöönpano koskisi vieraan valtion diplomaattista edustajaa. Kieltäytymisperusteen harkinnanvaraisuudesta huolimatta se olisi esimerkissä mainitussa tilanteessa käytännössä ehdoton johtuen esimerkiksi diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 4/1970) luomasta immunitetista.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ja yhteistoimintalaissa ei ole vastaavaa kieltäytymisperustetta.

Kohdan d alakohta sisältää asianosaisten ja kolmansien oikeuksia koskevan kieltäytymisperusteen. Sen mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos

täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaiset asianosaisten, mukaan lukien vilpittömässä mielessä toimivien kolmansien osapuolten, oikeudet tekevät menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon mahdottomaksi, myös jos tämä johtuu 9 artiklan mukaisten oikeussuojakeinojen käyttämisestä.

Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio alakohdan voitaneen katsoa tarkoittavan esimerkiksi rikoslain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettuja tilanteita. Mainitun pykälän pääsäännön mukaan menetetyksi ei tuomita esinettä tai muuta omaisuutta, joka kokonaan tai osaksi kuuluu muulle kuin rikoksenteijälle, rikokseen osalliselle tai sille, jonka puolesta tai suostumuksin rikos on tehty. Tässä kieltäytymisperusteessa tarkoitettu viittaus 9 artiklan oikeussuojakeinoihin johtaa lähinnä kehäpäätelmään. Täytäntöönpanosta kieltäydytään, mikäli asianosainen on esimerkiksi valittanut tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä, jossa täytäntöönpanoon on suostuttu ja voittanut asiansa. Asiallisesti täytäntöönpanosta on tällöin pääsääntöisesti kieltäydytty jollakin muulla kuin tässä alakohdassa tarkoitettulla perusteella. Artiklassa 9 tarkoitettujen oikeussuojakeinojen tullessa käytettäväksi kyseessä olisi lähinnä lykkäämisperuste, joka on todettukin jäljempänä esitetyn tavoin 10 artiklassa.

Alakohdassa tarkoitettu viittaus 9 artiklan oikeussuojakeinoihin tarkoittaa 9 artiklasta ilmiäyntyvää tavoin viittausta myös oikeussuojakeinoihin 7 artiklassa, erityisesti 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tapausten osalta. Edellä 7 artiklan 3 kohdan perusteluissa esitetyn tavoin kyse on tilanteesta, jossa täytäntöönpanotavanana on rahamääräinen menettämisseuraamus, jota ei saada suoraan rahamääräisesti perittyä. Mainitun määräyksen mukaa täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset panevat päätöksen täytäntöön kohdistamalla täytäntöönpanon mihin tahansa kyseiseen tarkoitukseen saatavilla olevaan omaisuuteen. Aiemmin selostetun tavoin Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, tässä tarkoitettu päätös pantaisiin ulosottoviranomaisten toimesta täytäntöön ulosottolain säännösten mukaisesti samalla tavoin kuin vastaava kotimainen päätös. Jos tällaisessa tilanteessa täytäntöönpanon kohdistamisesta tiettyyn omaisuuteen syntyy riitaa, tulee asiassa turvautua ulosottoalaista tarkoitettuun ulosottovalitukseen. Jäljempänä selostettavan 12 artiklan määräysten mukaisesti päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä. Näin ollen tässä tarkoitettua riitaa koskevassa ulosottovalituksessa ei olisi enää kyse kieltäytymisperusteesta, vaan 12 artiklan mukaisesti täytäntöönpanovaltion lain mukaisesti suoritettavista täytäntöönpanotoimenpiteistä. Tässä tarkoitettua ulosottovalitusta käsiteltäessä esityksessä tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskus olisi jo tehnyt 7 artiklassa tarkoitettua tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen. Näin ollen, mikäli ulosottovalituksen lopputulos on tällaisessa tapauksessa täytäntöönpanon epäonnistuminen, ei kyseessä ole toimivaltaisen viranomaisen 8 artiklan 2 kohdan d alakohdan perusteella tapahtunut täytäntöönpanosta kieltäytyminen, vaan 12 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti tapahtunut täytäntöönpano, joka on johtanut siihen lopputulokseen, että rahamäärää ei ole saatu perittyä.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole vastaavankaltaisia säännöksiä. Myöskään yhteistoimintalaki ei sisällä vastaavia säännöksiä. Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen voimaansaattamisasetuksen 7 §:ssä on osittain alakohdassa tarkoitettuun kolmansien oikeuteen liittyvä säännös. Sen mukaan vieraan valtion menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä siltä osin, kun päätös koskee jonkin toisen kuin seuraamukseen tuomitun oikeutta, jos sille, jonka oikeutta päätös koskee ei ole asianmukaisesti varattu tilaisuutta tulla asiassa kuulluksi.

Kohdan e alakohta sisältää poissaolotuomioita koskevan harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen. Kieltäytyminen on mahdollista, mikäli asianomainen henkilö ei 4 artiklan 2 kohdassa edellytetyn todistuksen mukaan ollut henkilökohtaisesti läsnä eikä hänellä ollut edustajanaan lainoppinutta asiamiestä menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, ellei todistuksesta käy ilmi, että oikeudenkäynnistä annettiin hänelle henkilökohtaisesti tai hänen kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajansa kautta tieto päätöksen tehneen valtion lainsäädännön mukaisesti tai että henkilö on ilmoittanut, että hän ei riitautu menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä. Näin ollen mainittua kieltäytymisperustetta sovellettaessa tukeudutaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistuksessa tekemään ilmoitukseen. Käytännössä, mikäli todistuksessa on ilmoitettu henkilön saaneen oikeudenkäynnistä asianmukaisesti tiedon, ei täytäntöönpanosta voida e alakohtan perusteella kieltäytyä. Eri asia on, mikäli kieltäytyminen tulisi kyseeseen artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla perusteella sen vuoksi, että todistus ei selvästikään vastaa päätöstä. Täytäntöönpanosta tulisi luonnollisesti kieltäytyä, mikäli päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen ei ole kyennyt täyttämään todistuksen j laatikkoa lainkaan.

Suomen ollessa päätöksen tekevä valtio, alakohdassa tarkoitettu todistuksen j kohta voidaan kaikissa puitepäätöksen kattamissa tapauksissa täyttää niin, että täytäntöönpanovaltio ei voi kieltäytyä tämän alakohdan perusteella, sillä Suomen lainsäädäntö ei tunne tässä tarkoitettuja poissaolotuomioita puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä. Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen 18 artiklan 4 kohdan f alakohta sisältää harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen, jonka mukaan yhteistyöstä voidaan kieltäytyä, jos pyyntö perustuu vastaajan poissa ollessa annettuun päätökseen menetetyksi tuomitsemisesta, ja pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli katsoo, että annettuun päätökseen johtanut oikeudenkäynti ei pyynnön esittäneessä sopimusvaltiossa ole täyttänyt rikoksesta syytetyn puolustukselle asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Yleissopimuksen 18 artiklan 5 ja 6 kohta sisältävät 4 kohdan f alakohtaa täydentäviä määräyksiä.

Kohdan f alakohta sisältää määräykset niin sanottua alueperiaatetta ja valtionulkoista toimivaltaa koskevista kieltäytymisperusteista. Alakohtan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos päätös menetetyksi tuomitsemisesta perustuu sellaisia rikoksia koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, jotka täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan katsotaan tehdyiksi kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai siihen rinnastettavassa paikassa. Määräys merkitsee sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä esimerkiksi, jos teko olisi tehty rikoslain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla Suomessa. Kieltäytymisperuste soveltuu myöskin tilanteeseen, jossa teko olisi tehty rikoslain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tavoin Suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa. Täytäntöönpanosta ei tulisi luonnollisestikaan kieltäytyä kieltäytymisperusteen lähtökohtaisesta soveltuvuudesta huolimatta sellaisissa tilanteissa, joissa esimerkiksi tarkoituksenmukaisimmasta oikeuspaikasta eli käsittelyvaltiosta olisi viranomaisten välillä päästy sopuun.

Alakohtan toisen luetelmakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä myöskin, jos päätös menetetyksi tuomitsemisesta perustuu sellaisia rikoksia koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn jotka on tehty päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella eikä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan olisi mahdollista ryhtyä oikeudenkäyntiin

kyseisistä rikoksista, jos ne olisi tehty sen alueen ulkopuolella. Määräys mahdollistaa siten yhteistyöstä kieltäytymisen sellaisissa tilanteissa, joissa päätöksen tehnyt valtio olisi käyttänyt sellaista valtionulkoista (*ekstraterritoriaalista*) rikosoikeudellista toimivaltaa, jollaisen käyttö vastaavassa tilanteessa täytäntöönpanovaltiossa ei olisi mahdollista. Määräys ei tulle usein sovellettavaksi Suomen ollessa päätöksen täytäntöönpanovaltio sillä Suomen rikosoikeudellinen toimivalta on rikoslain 1 luvun mukaisesti melko laaja.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ja yhteistoimintalaissa ei ole f alakohtaa vastaavia säännöksiä. Myöskään vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksessa ei ole asiaa koskevia määräyksiä.

Kohdan g alakohta sisältää määräyksen, joka sallii kieltäytymisen tilanteessa, jossa menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on täytäntöönpanovaltion viranomaisen mielestä tehty tilanteessa, jossa omaisuus on tuomittu menetetyksi 2 artiklan d kohdan iv alakohdassa tarkoitettujen laajempien menetetyksi tuomitsemisvaltuuksien nojalla. Mainitun alakohdan sisältöä on selostettu edellä 2 artiklaa koskevissa perusteluissa. Vaikka päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tulee merkitä täytäntöönpanovaltioon lähetettävään todistukseen, onko päätös tehty 2 artiklan d kohdan iv alakohdassa tarkoitettujen valtuuksien nojalla, käy tässä tarkoitettun g alakohdan sanamuodosta ilmi, että täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen ei ratkaisua tehdessään täydy yksin tukeutua sille toimitetussa todistuksessa tehtyyn ilmoitukseen.

Edellä 2 artiklan osalta selostetuoin tavoin Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, artiklan d kohdan iv alakohtaan voi kuulua esimerkiksi rikoslain 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettu laajennettu hyödyn menettäminen. Nyt käsiteltävässä g alakohdassa tarkoitettu kieltäytymisperuste on harkinnanvarainen. Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, alakohdan perusteella ei olisi perusteltua kieltäytyä täytäntöönpanosta ainakaan niissä tapauksissa, joissa vastaavanlainen laajennettu menetetyksi tuomitseminen olisi mahdollista myös Suomen lainsäädännön mukaan. Toisaalta taas täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä tilanteissa, joissa selkeästi kävisi ilmi, että tuomio on esimerkiksi annettu menettelyssä, jossa on sovellettu käännettyä todistustaakkaa, eikä menettämisseuraamus vastaavassa tilanteessa olisi Suomessa mahdollinen.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole asiaa koskevia säännöksiä. Yhteistoimintalain 7 §:n 2 momentti ja 9a §:n 1 momentti sisältää alakohdassa olevaan kieltäytymisperusteeseen liittyvän säännöksen. Niiden mukaan vieraan valtion tuomitseman menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon jatkaminen Suomessa ei ole mahdollista, jos menettämisseuraamus on laadultaan sellainen, jota Suomen lain mukaan ei olisi mahdollista määrätä. Tällöin tulee ryhtyä seuraamuksen muuntamiseen, jolloin tuomioistuimen on muunnettava vieraassa valtiossa tuomittu menettämisseuraamus Suomen lain mukaiseksi menettämisseuraamukseksi.

Alakohta h sisältää vanhentumista koskevan kieltäytymisperusteen. Alakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos oikeus panna päätös täytäntöön on vanhentunut täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, edellyttäen, että teot kuuluvat kyseisen valtion lainkäyttövallan piiriin sen oman lainsäädännön mukaan.

Tuomitun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon raukeamisesta on säännökset rikoslain 8 luvun 14 §:ssä. Pääsäännön mukaan menettämisseuraamus raukeaa kymmenen vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antopäivästä. Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta säädetään rikoslain 1 luvussa. Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta kieltäytyminen Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio voisi siten tulla kyseeseen tilanteessa, jossa toisen EU:n

jäsenvaltion tuomioistuin olisi tuominnut kansalaisensa menettämisseuraamukseen rikoksesta, jonka tämä on tehnyt Suomessa ja tuomio olisi annettu yli kymmenen vuotta sitten.

Vastaavaa säännöstä ei ole pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa on osin päinvastainen säännös. Lain 30 §:n 1 momentin mukaan jos sen jälkeen kun täytäntöönpanopyyntöön on suostuttu, syntyy kysymys täytäntöönpanon vanhentumisesta, on se ratkaistava sen valtion lain mukaan, jossa tuomio on annettu. Vastaavasti yhteistoimintalain 15 §:n mukaan vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanon vanhentuminen määräytyy sen valtion lain mukaan, jossa seuraamus on määrätty.

Esityksessä ehdotetaan, että alakohtien osalta ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin. Määräykset ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan.

Artiklan 3 kohta sisältää 2 artiklan d kohdan iii alakohdassa tarkoitettua laajennettua menetetyksi tuomitsemista koskevan rajoitusperusteen. Sen mukaan, jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaiskatsoo, että päätös on tehty mainittujen iii alakohdassa tarkoitettujen laajempien menetetyksi tuomitsemisvaltuuksien nojalla ja päätös menetetyksi tuomitsemisesta jää sen vaihtoehdon soveltamisalan ulkopuolelle, jonka täytäntöönpanovaltio on valinnut puitepäätöksen (2005/212/YOS) 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti, täytäntöönpanovaltion on pantava päätös täytäntöön vähintään samassa laajuudessa kuin mitä kansallisessa lainsäädännössä säädetään samanlaisten kansallisten tapausten osalta.

Edellä 2 artiklaa koskevien perustelujen yhteydessä on selostettu 2 artiklan d kohdan iii alakohdan sisältöä. Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, tieto päätöksen kuulumisesta mainitun iii kohdan alaisuuteen saadaan ensisijaisesti päätöksen tehneen valtion lähettämästä todistuksesta. Edellä mainitun aineellisen konfiskaatiopuitepäätöksen ei ole katsottu Suomessa edellyttävän lainsäädäntötoimia. Näin ollen Suomessa ei ole valittu mitään tiettyä vaihtoehtoa aineellisen konfiskaatiopuitepäätöksen 3 artiklan 2 kohdan kolmesta vaihtoehdosta. Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, tämä merkitsee sitä, että Suomessa ei voida tämän kohdan perusteella kieltäytyä täytäntöönpanosta, mikäli päätös on toisessa jäsenvaltiossa tehty mitä tahansa mainitun iii alakohdan vaihtoehtoa käyttäen. Edellä 2 artiklan perusteluissa selostetuilla tavoin Suomen ollessa päätöksen tekijä valtio, menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset kuuluisivat lähtökohtaisesti 2 artiklan d kohdan i, ii ja iv alakohtien alaisuuteen. Näin ollen Suomen toimivaltaisen viranomaisen ei todistusta täyttäessään olisi tarpeen ottaa kantaa siihen minkä iii alakohdan kolmen vaihtoehdon piiriin kyseinen päätös kuuluu. Mikäli tulevaisuudessa jonkin Suomessa tehdyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen voitaisiin katsoa kuuluvan iii alakohdan piiriin, tulisi toimivaltaisen viranomaisen kulloinkin kyseeseen tulevan tapauksen yksityiskohtien perusteella määrittellä, mihin edellä mainituista kolmesta vaihtoehdosta päätös kuuluu.

Artiklan 4 ja 5 kohdat sisältävät toimivaltaisten viranomaisten yhteydenpito- ja kuulemisvelvoitteita koskevat määräykset. Artiklan 4 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on kaikissa tapauksissa harkittava päätöksen tehneen valtion toimivaltaisten viranomaisten kuulemista ennen kuin ne päättävät olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön päätöstä 2 kohdan nojalla tai ennen kuin ne päättävät rajata täytäntöönpanoa 3 kohdan nojalla. Kuuleminen on kuitenkin pakollista, jos kieltäytymistä tai rajoittamista koskeva päätös todennäköisesti perustuisi 1 kohtaan eli todistuksen puutteellisuuteen. Kuuleminen on pakollista myöskin, 2 kohdan a, e, f tai g alakohdan tilanteissa

jotka liittyvät ne bis in idem –periaatteeseen, poissaolotuomioon, alueperiaatteeseen ja valtionulkoisen toimivallan käyttöön sekä laajennettuun menetetyksi tuomitsemiseen. Kuulemiseen on velvollisuus myös mikäli kieltäytyminen todennäköisesti perustuisi 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuihin kolmansien oikeuksiin ja oikeussuojakeinojen käyttämiseen, mikäli tietoja ei toimitettaisi jäljempänä selostetuin tavoin 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Kuuleminen on pakollista myöskin kaikissa 3 kohdan täytäntöönpanon rajoittamista koskevissa tilanteissa.

Kohdan 5 mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle on viipymättä ilmoitettava, jos päätöstä on mahdotonta panna täytäntöön siitä syystä, että menetetyksi tuomittu omaisuus on jo tuomittu menetetyksi, kadonnut, tuhoutunut tai sitä ei pystytä löytämään todistuksessa mainitusta paikasta tai omaisuuden sijaintipaikkaa ei ole riittävän tarkasti ilmoitettu edes päätöksen tehneen valtion kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain täytäntöönpanoasetuksen 7 ja 8 §:ssä on säännöksiä viranomaisten välisestä yhteydenpidosta. Asetuksen 7 §:n mukaan, jos muun pohjoismaan viranomaisen täytäntöönpanopyyntöön liitetty selvitys on puutteellinen, on kyseistä viranomaista pyydetävä täydentämään sitä. Asetuksen 8 §:n mukaan milloin tuomiota tai päätöstä ei saada Suomessa täytäntöönpannaksi, on siitä ja täytäntöönpanoa kohdanneesta esteestä ilmoitettava muun pohjoismaan viranomaiselle. Myös yhteistoimintalain 3 § sisältää säännöksiä ilmoitusvelvollisuuksista.

Artiklan 4 ja 5 kohtien määräykset ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että niiden osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä.

9 artikla. Oikeussuojakeinot tunnustamista ja täytäntöönpanoa vastaan täytäntöönpanovaltiossa

Artikla sisältää määräykset velvoitteista varmistaa muutoksenhakuoikeuden olemassaolo, sekä tiedonvälitysvelvoitteista jäsenvaltioiden välillä tilanteessa, jossa oikeussuojakeinojen käyttöön on ryhdytty.

Artiklan 1 kohdassa edellytetään, että kukin jäsenvaltio toteuttaa tarvittavat järjestelyt sen varmistamiseksi, että kaikilla asianosaisilla, mukaan lukien vilpittömässä mielessä toimivilla kolmansilla osapuolilla, on oikeuksiensa suojelemiseksi käytettävissään oikeussuojakeinot menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen 7 artiklan mukaista tunnustamista ja täytäntöönpanoa vastaan. Artiklan mukaan kante nostetaan täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Kanteella voi olla lykkäävä vaikutus täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisen järjestelmän mukaan oikeusrekisterikeskuksen tekemästä päätöksestä koskien toisen pohjoismaan esittämää täytäntöönpanopyyntöä saa valittaa hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain (586/1996) 7 §:n 2 momentin mukaisesti. Tästä ei pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tosin ole nimenomaista säännöstä. Koska varsinainen täytäntöönpano tapahtuu lain 3 §:n mukaisesti Suomen lain mukaan, saa esimerkiksi ulosottoviranomaisten toimin tapahtuvasta täytäntöönpanosta tehdä ulosottolain 10 luvun mukaisesti ulosottovalituksen.

Yhteistoimintalain 5 §:n mukaan vieraassa valtiossa määrätyn menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa päättää oikeusministeriö. Lain 24 §:ssä on muutoksenhakua

koskevia säännöksiä. Menettämisseuraamuksia koskevien päätösten osalta mainittu pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan seuraamuksen muuntamismenettelyä varten määrätylle avustajalle oikeusministeriön määräämästä palkkiosta voi valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen. Muuhun oikeusministeriön yhteistoimintalain nojalla tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Seuraamuksen muuntamista koskeva asia tutkitaan 8 §:n mukaisesti kuitenkin Helsingin käräjäoikeudessa ja asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä on voimassa rikosasian käsittelystä. Myös yhteistoimintalain mukaisessa järjestelmässä varsinaisten täytäntöönpanotoimien osalta on käytettävissä esimerkiksi ulosottovalitus silloin kun täytäntöönpano tapahtuu ulosottoviranomaisten toimesta.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n 3 momentin mukaan toisen pohjoismaan päätös voidaan pannaan täytäntöön oikeusrekisterikeskuksen päätökseen kohdistuvasta valituksesta huolimatta. Näin ollen valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Myöskään ulosottovalitus ei ulosottolain 10 luvun 8:n 1 momentin mukaan keskeytä täytäntöönpanoa, ellei laissa toisin säädetä tai tuomioistuimien toisin määrää.

Yhteistoimintalaissa ei ole säännöksiä hallinto-oikeudelle tehdyn valituksen, niiltä osin kuin se on sallittu, merkityksettömyydestä täytäntöönpanon kannalta. Tällaiset säännökset eivät tosin ole olleet tarpeen, sillä tilanteissa, joissa menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon suostutaan oikeusministeriön päätöksellä ryhtymättä seuraamuksen muuntamismenettelyyn, ei valitusmahdollisuutta asiallisesti ole. Sen sijaan tilanteissa, jossa on ryhdytty seuraamuksen muuntamismenettelyyn, noudatetaan yhteistoimintalain 10 §:n mukaisesti soveltuvin osin mitä on voimassa rikosasian käsittelystä. Yhteistoimintalain 14 §:n 1 momentin mukaan yhteistoimintalaissa tarkoitettu täytäntöönpano tapahtuu Suomessa niin kuin Suomen tuomioistuimen antaman lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan sakon ja omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Näin ollen seuraamuksen muuntamismenettelyn tullessa kyseeseen, voidaan tietyissä, esimerkiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n 3 momentissa ja 39 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa menettämisseuraamuksen täytäntöönpanotoimiin ryhtyä, vaikka päätös ei ole vielä lainvoimainen.

Esityksessä ehdotetaan, että puitepäätöksen mukaisessa järjestelmässä muutoksenhaku tapahtuisi nykyisestä pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaista järjestelmästä poikkeavalla tavalla siten, että oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä voitaisiin sakkopuitepäätöksessä valittua järjestelyä vastaavalla tavalla valittaa Tampereen käräjäoikeuteen. Muilta osin oikeusturvakeinot vastaisivat edellä pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisen järjestelmän osalta kuvattua, sillä päätökset pantaisiin täytäntöön vastaavalla kuin kotimaiset päätökset. Esityksessä ehdotetaan, että muutoksenhausta otettaisiin asiasisällöiset säännökset täytäntöönpanolakiin.

Artiklan 2 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemisen aineellisia perusteita ei voi riitauttaa täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole kohtaa vastaavaa määräystä. Yhteistoimintalain 9b §:n mukaan muunnettaessa vieraassa valtiossa tuomittu menettämisseuraamus Suomen lain mukaiseksi menettämisseuraamukseksi, asiassa ei saa tutkia, onko tuomittu syyllistynyt siihen rikokseen, josta seuraamus on määrätty vieraassa valtiossa.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa nostetaan kanne, siitä on ilmoitettava päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Tämä olisi esityksessä ehdotetun mukaisesti oikeusrekisterikeskuksen tehtävä Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio.

Esityksessä ehdotetaan, että 2 ja 3 kohtien osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä. Määräykset ovat niin yksityiskohtaiset, että niitä voidaan soveltaa suoraan.

10 artikla. Täytäntöönpanon lykkääminen

Artikla sisältää määräykset tilanteista, jolloin täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi lykätä täytäntöönpanotavaksi lähetetyn päätöksen täytäntöönpanoa.

Lykkääminen on artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan mahdollista silloin, jos toimivaltainen viranomainen rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta katsoo, että päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatavan omaisuuden kokonaisarvo on vaarassa ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä määrätyn määrän sen vuoksi, että päätös menetetyksi tuomitsemisesta pannaan samanaikaisesti täytäntöön useammassa jäsenvaltiossa.

Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio määräys merkitsisi sitä, että oikeusrekisterikeskus voisi tehdä tässä tarkoitetun lykkäämispäätöksen, mikäli sillä olisi käytettävissään asiaa koskeva tieto. Käytännössä tällaista tietoa ei välttämättä ole säännönmukaisesti saatavilla, joten täytäntöönpanon lykkääminen tällä perusteella olisi todennäköisesti melko harvinaista. Puitepäätöksessä tarkoitetun todistuksen g kohdassa edellytetään kuitenkin ilmoitettavan, mikäli menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on lähetetty useampaan täytäntöönpanovaltioon. Todistuksessa edellytetään ilmoitettavan myös mainitut valtiot ja viranomaiset, joille päätös on lähetetty. Näin ollen lykkäämisperusteen soveltamisessa tarvittavaa tietoa voitaneen tarvittaessa tiedustella todistuksessa ilmoitetuilta viranomaisilta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä.

Kohdan b alakohdan mukaan lykkääminen on mahdollista myös 9 artiklassa tarkoitetuissa oikeussuojakeinotapauksissa. Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, toimivaltainen viranomainen eli oikeusrekisterikeskus ei käytännössä tekisi alakohdassa tarkoitettua lykkäämispäätöstä. Niissä tilanteissa, joissa täytäntöönpano oikeussuojakeinojen käytön vuoksi lykkääntyisi, seuraisi lykkääntyminen suoraan laista tai muun viranomaisen päätöksestä eikä toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa toimivaltainen viranomainen eli oikeusrekisterikeskus on tehnyt päätöksen panna täytäntöön toisen jäsenvaltion tuomitsema rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus, tilanteessa, jossa varat eivät ole poliisiviranomaisen hallussa ja ulosottoviranomaisten menettelyn johdosta on tehty ulosottovalitus. Tällöin oikeusrekisterikeskus ei tekisi mahdollisesti enää uutta päätöstä täytäntöönpanon lykkäämisestä ulosottovalituksen johdosta, vaan täytäntöönpanon lykkääntyminen johtuisi suoraan valitusta käsittelevän tuomioistuimen mahdollisesta ulosottolain 10 luvun 8 §:n 1 momentin mukaisesta päätöksestä keskeyttää täytäntöönpano. Tästä oikeussuojakeinon käytön aiheuttamasta lykkääntymisestä oikeusrekisterikeskuksen tulisi ilmoittaa päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle jo 9 artiklan 3 kohdan nojalla. Tässä tarkoitettua alakohdassa mainitulle toimivaltaisen viranomaisen mahdolliselle lykkäämispäätökselle ei ole tarvetta Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio. Jo edellä selostetun 9 artiklan 1 kohta sallii sen, että oikeussuojakeinoilla eli kanteella voi täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla olla lykkäävä

vaikutus. Näin ollen mitään erillistä toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen lykkäämispäätöstä ei tarvita.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n 3 momentin mukaan oikeusrekisterikeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta. Molempien lakien mukaan tuomiot pannaan täytäntöön edellä selostetuin tavoin Suomen lain mukaisesti.

Kohdan c alakohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi lykätä täytäntöönpanoa myös, jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano saattaisi haitata parhaillaan suoritettavaa rikostutkintaa tai rikosoikeudellista menettelyä. Lykkäämistä tällä perusteella voidaan jatkaa alakohdan mukaan vain siihen saakka kun toimivaltainen viranomainen katsoo sen olevan asianmukaista. Esityksessä ehdotetun mukaisesti oikeusrekisterikeskus olisi toimivaltainen viranomainen Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio. Esimerkkinä alakohdassa mainitusta tapauksesta voisi olla tilanne, jossa Suomen poliisiviranomaisten suorittama esitutkinta Suomessa olisi kesken ja joiltakin osin vielä sellaisessa vaiheessa, jossa epäilty ei ole tietoinen esitutkintatoimenpiteistä. Tällöin toisen jäsenvaltion tuomioistuimen menettämisseuraamuksen täytäntöönpano saattaisi haitata Suomessa mahdollisesti jostakin muusta rikoksesta johtuvaa samaan henkilöön kohdistuvaa esitutkintaa, sillä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 38 §:n mukaan esimerkiksi esineeseen kohdistuvan täytäntöönpanon suorittaa oikeusrekisterikeskuksen hakemuksesta kihlakunnan poliisilaitos. Jos toisen jäsenvaltion tuomitseman menettämisseuraamuksen tosiasialliset täytäntöönpanotoimet tulisivat poliisiviranomaisen suoritettavaksi, voi oikeusrekisterikeskus käytännössä tehdä päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä, mikäli poliisiviranomaiset päätöksen saatuaan ilmoittavat oikeusrekisterikeskukselle tässä tarkoitetusta tilanteesta. Tässä tarkoitettu muun muassa esitutkinnan häiriintymistä koskeva lykkäämisperuste ei kuitenkaan tulle sovellettavaksi usein, sillä henkilö on useissa tapauksissa tietoinen häneen kohdistetuista rikosoikeudellisista menettelyistä, sillä hän on jo saanut tuomion toisessa jäsenvaltiossa. Lisäksi tässä tarkoitettu tilanne voinee käytännössä tulla esille vain sellaisessa tapauksessa, jossa esineeseen ei ole kohdistettu jäädyttämistoimenpiteitä.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä. Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen 19 artikla sisältää vastaavankaltaisen määräyksen. Sen mukaan pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi lykätä toimenpiteisiin ryhtymistä, jos kyseiset toimenpiteet haittaisivat sen viranomaisten tutkintaa tai oikeudenkäyntiä asiassa.

Kohdan d alakohdan mukaisesti, jos katsotaan olevan tarpeen käännättää menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös tai osia siitä, täytäntöönpanoa voidaan lykätä siihen asti kunnes käänös saadaan käyttöön. Mahdollinen kääntäminen tapahtuu täytäntöönpanovaltion kustannuksella.

Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio kääntäminen ei useinkaan olisi tarpeen, sillä puitepäätöksen mukaisesti kaikki täytäntöönpanossa tarvittava informaatio tulisi olla saatavissa täytäntöönpanovaltion kielellä toimitettavasta todistuksesta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi c ja d alakohtia koskevia asiasisältöisiä säännöksiä. Alakohdat ovat niin yksityiskohtaiset, että niitä voidaan soveltaa suoraan.

Kohdan e alakohdan mukaisesti täytäntöönpanon lykkääminen on mahdollista myös, jos omaisuus on jo menetetyksi tuomitsemista koskevan menettelyn kohteena täytäntöönpanovaltiossa. Alakohta tarkoittanee esimerkiksi tilanteita, joissa toisen jäsenvaltion täytäntöönpanopyyntö koskisi omaisuutta, joka voitaisiin tuomita menetetyksi täytäntöönpanovaltiossa parhaillaan käynnissä olevassa oikeudenkäynnissä. Omaisuus saattaa olla osin esimerkiksi vakuustakavarikossa. Vaikka puitepäätöksessä ei sinänsä aseteta täytäntöönpanovaltion omia päätöksiä toisista jäsenvaltioista saapuvien päätösten edelle, mahdollistaa tässä tarkoitettu määräys täytäntöönpanon lykkäämisen siihen asti kunnes mahdollinen samaa omaisuutta koskeva menettämisseuraamuksen käsittävä tuomio on annettu täytäntöönpanovaltiossa. Tämän jälkeen toimivaltainen viranomainen voi jäljempänä selostettavien 11 artiklan määräysten mukaisesti arvioida, minkä valtion tuomio pannaan täytäntöön, mikäli varoja ei riitä kaikkien menettämisseuraamusten täytäntöönpanoon tai jos kaksi tuomiota koskee saman omaisuuden menettämistä.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä. Rahanpesusta, rikosentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittamisestä, jäädyttämisestä tai takavarikoimisesta ja menetetyksi tuomitsemisesta 26 päivänä kesäkuuta 2001 tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2001/500/YOS) 4 artikla sisältää määräyksen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta kaikille muissa jäsenvaltioista tehdyille omaisuuden tunnistamista, etsimistä, jäädyttämistä tai takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskeville pyynnöille annetaan sama tärkeysasema kuin sellaisille toimenpiteille annetaan kansallisissa menettelyissä. Mainitun määräyksen ei ole katsottu edellyttäneen Suomen lainsäädännön muuttamista.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi c, d ja e alakohtia koskevia asiasisältöisiä säännöksiä. Alakohdat ovat niin yksityiskohtaiset, että niitä voidaan soveltaa suoraan.

Artiklan 2 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ryhdyttävä lykkäyksen aikana kaikkiin sellaisiin toimenpiteisiin, joihin se ryhtyisi samanlaisessa kansallisessa tapauksessa sen estämiseksi, ettei omaisuus olisikaan enää saatavilla menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten.

Kohdassa tarkoitetuilla toimenpiteillä tarkoitettaneen lähinnä turvaamistoimenpiteitä. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole asiaa koskevia säännöksiä. Yhteistoimintalain 13 §:n 3 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan yhteistoimintalaissa tarkoitettun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamisessa noudatetaan, mitä pakkokeinolaissa (450/1987), kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa (4/1994) ja EU-jäädyttämislaissa säädetään. Pakkokeinolain 3 luvun 6a §:ä sisältää säännökset hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta päättämisestä vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta. Pakkokeinolain 4 luvun 15a § sisältää puolestaan säännökset takavarikosta päättämisestä vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta. Edellä mainitut pakkokeinolain pykälät sisältävät viittaussäännökset EU-jäädyttämislakiin, jota noudatetaan mainittujen pakkokeinolain säännösten sijasta silloin, kun kyseessä on EU-jäädyttämislaissa tarkoitettu jäädyttämispyyntö.

Esityksessä tarkoitettu puitepäättös on jatkoa EU-jäädymispuitepäättöksessä ja –laissa tarkoitettulle järjestelmälle. Kyseessä on niin sanotusti menettelyn toinen vaihe. Esityksessä tarkoitettussa puitepäättöksessä tarkoitettu omaisuus lienee usein jo toisen jäsenvaltion pyynnöstä jäädymistään EU-jäädymislain mukaisesti. Tämä ilmenee jo puitepäättöksen liitteenä olevasta todistuksesta, sillä jäädymistä koskevat tiedot tulee ilmoittaa täytäntöönpanovaltiolle todistuksen f kohdassa. Näin ollen alakohdassa tarkoitetuille turvaamistoimille ei useinkaan ole tarvetta. Mikäli omaisuutta ei olisi jäädymetty EU-jäädymislain mukaisesti, voitaisiin tarvittaessa ryhtyä pakkokeinolain mukaisiin turvaamistoimiin toisen jäsenvaltion viranomaisen pyynnöstä. Mikäli turvaamistoimiin ei olisi aikaisemmissa vaiheissa ryhdytty, ei niihin kuitenkaan pääsääntöisesti olisi tarvetta myöskään esimerkiksi 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa, joissa oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä olisi valitettu, sillä esityksessä ehdotetun mukaisesti valituksella ei olisi täytäntöönpanoa lykkävää vaikutusta.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi alakohtaa koskevaa asiasisältöistä sääntelyä. Alakohta on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

Artiklan 3 ja 4 kohdat sisältävät määräykset tiedottamisesta lykkäämisperusteiden soveltamista koskevissa tapauksissa. Kohdan 3 mukaan tilanteessa, jossa täytäntöönpanoa on lykätty 1 kohdan a alakohdan perusteella eli sen vuoksi, että täytäntöönpanossa kertyvä rahamäärä uhkaa useassa valtiossa tapahtuvan samanaikaisen täytäntöönpanon vuoksi ylittää tuomitun menettämisseuraamuksen määrän, on täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen ilmoitettava asiasta välittömästi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Kohdan mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on tällöin noudatettava 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja velvoitteita, eli esimerkiksi ilmoitettava toiselle täytäntöönpanovaltiolle siitä, että täytäntöönpanon enimmäismäärä on vaarassa ylittyä.

Artiklan 4 kohdan mukaisesti kohdan 1 b, c, d ja e alakohdissa tarkoitetuissa tapauksissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä toimitettava päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle selvitys lykkäämisestä sekä sen perusteista ja mahdollisuuksien mukaan lykkäämisen oletettu kesto. Kun perustetta lykkäämiselle ei enää ole, tulee täytäntöönpanovaltion viranomaisen viipymättä ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin päätöksen täytäntöönpanemiseksi, sekä ilmoittaa tästä päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Pohjoismainen yhteistoimintalaki tai yhteistoimintalaki ei sisällä vastaavia säännöksiä. Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen 30 artikla sisältää määräykset perusteluvollisuudesta lykkäämistapauksessa.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi 3 ja 4 alakohtia koskevia asiasisältöisiä säännöksiä. Alakohdat ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan.

11 artikla. Useita menetetyksi tuomitsemista koskevia päätöksiä

Artikla sisältää ohjeelliset määräykset etusijan määräytymisestä niin sanotussa kilpailevien tuomioiden tilanteessa. Artikla kattanee myös tilanteet, joissa täytäntöönpanovaltion oma menetetyksi tuomitsemista koskeva tuomio kilpailee toisen valtion tuomion kanssa.

Artikla koskee ensinnäkin tilanteita, joissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät kahta tai useampaa menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, jotka on tehty samaa luonnollista tai oikeushenkilöä vastaan, ja asianomaisella henkilöllä ei ole täytäntöönpanovaltiossa tarpeeksi varoja kaikkien päätösten täytäntöönpanoon. Artikla koskee myös tilanteita, joissa on kyseessä kaksi tai useampi tietyn saman omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä. Näissä tilanteissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen tulee päättää täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, mikä tai mitkä menetetyksi tuomitsemista koskevista päätöksistä pannaan täytäntöön. Päätöstä tehtäessä on asianmukaisesti otettava huomioon kaikki asiaan kuuluvat seikat, joihin artiklan mukaan voivat kuulua se, liittyykö tapaukseen jäädytettyjä varoja, rikoksen suhteellinen vakavuus ja sen tekopaikka sekä kunkin päätöksen tekemisajankohta ja kunkin päätöksen lähettämisaikajankohta.

Edellä selostetun mukaisesti artikla sisältää vain esimerkkiluettelon asioista, joita voidaan ottaa huomioon päätöstä tehtäessä.

Pohjoismainen yhteistoimintalaki tai yhteistoimintalaki ei sisällä asiaa koskevia määräyksiä. Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen 29 artikla koskee rinnakkaispyyntöjä. Artiklan 2 kohta sisältää vain määräyksen, jonka mukaan puitepäätöksen tilanteita vastaavassa tilanteessa pyynnöt vastaanottanut sopimuspuoli harkitsee neuvonpitoa pyynnön esittäneiden sopimuspuolten kanssa.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä, vaan sitä sovellettaisiin suoraan. Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, oikeusrekisterikeskus harkitsisi, minkä valtion tietyn omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskeva tuomio pannaan täytäntöön. Mikäli kyseessä olisi usea rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, oikeusrekisterikeskus tekisi harkinnan vastaavien kriteerien perusteella. Jos oikeusrekisterikeskus päättää ryhtyä panemaan täytäntöön useampaa samaan henkilöön kohdistuvaa rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, täytäntöönpano tapahtuisi artiklan ja 12 artiklan 1 kohdan edellyttämällä tavalla vastaavasti kuin kotimaisten päätösten täytäntöönpano. Näin ollen noudatettaisiin esimerkiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 13 §:n säännöstä maksujen kohdistamisesta, jonka mukaan tilanteessa, jossa maksuvelvollisen varat eivät riitä kaikkien häneltä perittävien saatavien suorittamiseen maksu kohdennetaan ensiksi aikaisemmin määrätyle saatavalle.

12 artikla. Täytäntöönpanoon sovellettava lainsäädäntö

Artikla sisältää määräykset täytäntöönpanoon sovellettavasta lainsäädännöstä, jo tapahtuneen täytäntöönpanon huomioimisesta, oikeushenkilöitä koskevien päätösten täytäntöönpanosta, sekä vaihtoehtoisista seuraamuksista.

Artiklan 1 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on kohdan mukaan yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä. Kohdan määräykset eivät kuitenkaan rajoita 3 kohdan soveltamista eli velvoitetta panna oikeushenkilöä vastaan tehty päätös täytäntöön, vaikka täytäntöönpanovaltio ei tunnustaisikaan oikeushenkilöiden rikosoikeudellisen vastuun periaatetta.

Kohdan määräykset merkitsevät sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, menettämisseuraamus pannaan täytäntöön niin kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa ja tarvittaessa ulosottolaissa säädetään.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 3 §:n pääsäännön mukaan toisen pohjoismaan määräämän seuraamuksen täytäntöönpano tapahtuu Suomen lain mukaan. Vastaavasti yhteistoimintalain 14 §:n 1 momentin mukaan yhteistoimintalaissa tarkoitettu täytäntöönpano tapahtuu Suomessa niin kuin Suomen tuomioistuimen antaman lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

Artiklan 2 kohdan mukaan mikäli rikoksen tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemistapauksessa osa varoista peritään muussa kuin täytäntöönpanovaltiossa, tämä määrä on kokonaisuudessaan vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanotavasta määrästä. Jos henkilö pystyy esittämään todisteen missä tahansa valtiossa tapahtuneesta menetetyksi tuomitsemisen täytäntöönpanosta joko kokonaan tai osittain, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuultava päätöksen tehneen valtion toimivaltaista viranomaista millä tahansa asianmukaisella tavalla.

Artiklan 3 kohdan eli oikeushenkilöitä koskevan täytäntöönpanovelvoitteen sisältö on selostettu edellä 1 kohdan yhteydessä. Suomessa tunnustetaan oikeushenkilön rikosoikeudellisen vastuun periaate oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevan rikoslain 9 luvun mukaisesti. Rikoslain 10 luvussa tarkoitettu menettämisseuraamus voidaan kohdistaa Suomessa myös oikeushenkilöön.

Artiklan 4 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltio ei voi määrätä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen vaihtoehtona toimenpiteitä, esimerkiksi vapausrangaistusta tai muuta henkilön vapautta rajoittavaa toimenpidettä, ellei päätöksen tehnyt valtio ole antanut tähän suostumustaan.

Suomen voimassaolevan lain mukaan menettämisseuraamusta ei voida muuntaa vaihtoehtoiseksi seuraamuksiksi, esimerkiksi vankeudeksi. Näin ollen 12 artiklan 1 kohdan säännöksen perusteella, täytäntöönpanon tapahtuessa Suomen lain mukaan, Suomessa ei sovellettaisi vaihtoehtoisia seuraamuksia menettämisseuraamuksen sijasta vaikka päätöksen tehnyt valtio sellaisen soveltamisen olisi lähettämänsä todistuksen 1 kohdassa sallinutkin. Vastaavasti Suomen toimivaltaisen viranomaisen tulisi lähettäessään Suomen tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon, ilmoittaa todistuksessa, että päätöksen tehnyt valtio ei salli vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamista.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa eikä yhteistoimintalaissa ole 2, 3 ja 4 kohtia vastaavia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklan 2 ja 3 kohtia koskevia asiasisältöisiä säännöksiä. Kohdat ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan. Artiklan 1 kohdan osalta täytäntöönpanolakiin otettaisiin Suomen lain soveltamista koskeva selventävä säännös. Samoin kohdan 4 osalta otettaisiin täytäntöönpanolakiin asiasisältöinen säännös.

13 artikla. Amnestia, armahdus, menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen uudelleen käsittely.

Artikla sisältää määräykset siitä, millä valtiolla on oikeus käyttää armahdusoikeutta ja missä valtiossa mahdollinen tuomion uudelleen käsittely eli tuomion purku on mahdollista käsitellä. Artiklan 1 kohdan mukaan sekä päätöksen tehnyt valtio että täytäntöönpanovaltio voivat myöntää sekä yleisen armahduksen että yksittäistapausta koskevan armahduksen.

Suomen perustuslain 105 §:n 1 momentissa on säännökset tasavallan presidentin oikeudesta myöntää armahdus yksittäistapauksessa. Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen lailla tapahtuvasta yleisestä armahduksesta. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 30 §:n 2 ja 3 momentit sekä yhteistoimintalain 16 § sisältävät asiasisällöltään puitepäätöksen 13 artiklan 1 kohtaa vastaavat säännökset.

Artiklan 2 kohdan mukaan vain päätöksen tehnyt valtio on oikeutettu ratkaisemaan päätöksen uudelleen käsittelyä koskevan hakemuksen. Kohdassa tarkoitettulla uudelleenkäsittelyllä tarkoitetaan Suomen lainsäädännössä oikeudenkäymiskaaren 31 luvussa tarkoitettua ylimääräistä muutoksenhakua. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole artiklan 2 kohtaa vastaavia säännöksiä. Myöskään yhteistoimintalaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Kohdan sisältämä määräys on kuitenkin asiallisesti luettavissa yhteistoimintalain 9b §:stä, jonka mukaan Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, seuraamuksen muuntamista koskevassa asiassa ei saa tutkia, onko tuomittu syyllistynyt siihen rikokseen, josta seuraamus on määrätty vieraassa valtiossa.

Artiklan määräykset ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklaa koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä.

14 artikla. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettämisen seuraukset

Artikla sisältää määräykset tilanteista, joissa menettämisseuraamuksen sisältävää päätöstä pannaan täytäntöön samanaikaisesti useassa jäsenvaltiossa ja joiden mukaisesti huolehditaan, että täytäntöönpanossa ei ylitetä tuomittua menettämisseuraamusta.

Artiklan 1 kohdan mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen yhdelle tai useammalle täytäntöönpanovaltiolle ei rajoita päätöksen tehneen valtion oikeutta panna itse täytäntöön päätös menetetyksi tuomitsemisesta. Tältä osin puitepäätös poikkeaa sakkopuitepäätöksestä, jonka mukaisesti täytäntöönpano on mahdollista vain yhdessä valtiossa kerrallaan.

Artiklan 2 kohta sisältää itsestään selvän määräyksen, jonka mukaan tilanteessa, jossa rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on lähetetty yhdelle tai useammalle täytäntöönpanovaltiolle, päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatava omaisuuden kokonaisarvo ei saa ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä määrättyä enimmäismäärää.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä.

Artiklan 3 kohta sisältää määräykset tiedottamisvelvollisuuksista, joilla pyritään estämään menettämisseuraamuksen sisältävän tuomion ylitäytäntöönpano. Sen mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi asianomaisen täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ensinnäkin mikäli se, mainitun täytäntöönpanovaltion tai jonkin toisen täytäntöönpanovaltion sille 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimittaman tiedon perusteella, katsoo täytäntöönpanon olevan vaarassa ylittää

enimmäismäärän. Mikäli täytäntöönpanovaltio on soveltanut 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa olevaa ylitytöntöönpanon vaaraa koskevaa lykkäämisperustetta, päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisimman pian, että tämä vaara on lakannut olemasta.

Alakohdan b mukaisesti päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi myös, jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantu kokonaan tai osittain täytäntöön päätöksen tehneessä valtiossa tai muussa täytäntöönpanovaltiossa. Tällöin on ilmoitettava tarkasti se määrä, jota ei ole vielä pantu täytäntöön.

Alakohdan c mukaisesti päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi myöskin, jos päätöksen tehneen valtion viranomaisen päätöksen lähettämisen jälkeen ottaa vastaan rahasumman, jonka asianomainen henkilö on vapaaehtoisesti maksanut. Alakohdan mukaan tällöin on sovellettava 12 artiklan 2 kohtaa, eli suoritettu määrä on vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanovasta määrästä, mikäli henkilö esittää todisteen suoritetusta maksusta. Asiallisesti sekä b että c alakohdan määräykset merkitsevät sitä, että jo suoritettu määrä tulee vähentää perittävästä määrästä.

Jos suoritus olisi tehty Suomessa, Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, tilanteen voidaan katsoa kuuluvan c kohdan alaisuuteen silloin kun suoritus olisi tehty vapaaehtoisesti suoraan oikeusrekisterikeskukselle. Jos oikeusrekisterikeskus olisi puolestaan esimerkiksi hakenut ulosottoviranomaisilta seuraamuksen täytäntöönpanoa ja suoritus tehtäisiin ulosottoviranomaisille, kuuluisi tilanne b alakohdan alaisuuteen. Lopputuloksen kannalta tällä valinnalla ei kuitenkaan ole asiallista merkitystä.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä. Esityksessä ehdotetaan, että artiklaa vastaavia asiasisältöisiä säännöksiä ei otettaisi täytäntöönpanolakiin. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

15 artikla. Täytäntöönpanon lopettaminen

Artikla sisältää määräykset päätösvaltion ilmoitusvelvollisuudesta koskien täytäntöönpanon lopettamista sekä täytäntöönpanovaltion velvollisuudesta lopettaa täytäntöönpano. Artiklan mukaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ratkaisusta tai toimenpiteestä, jonka seurauksena päätös menetetyksi tuomitsemisesta ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen tai se vedetään jostain muusta syystä pois täytäntöönpanovaltiosta. Artikla sisältää myöskin itsestään selvän määräyksen, jonka mukaan täytäntöönpanovaltion on lopetettava päätöksen täytäntöönpano heti kun se saa päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen ilmoituksen tällaisesta ratkaisusta tai toimenpiteestä.

Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, kohdassa tarkoitettu tilanne saattaisi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, jos henkilö on Suomessa kokonaisuudessaan suorittanut hänelle tuomitun rahanmääräisen menettämisseuraamuksen joka on lähetetty Suomesta täytäntöönpanovaksi toiseen jäsenvaltioon. Muita, joskin harvinaisia esimerkkejä ovat esimerkiksi päätöksentekovaltiossa tapahtunut tuomionpurku tai armahdus. Artiklassa ei ole kuitenkaan lainkaan edellytyksiä päätöksen pois vetämiselle täytäntöönpanovaltiosta. Se voi näin ollen tulla kyseeseen missä tahansa tilanteessa.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia määräyksiä, mutta artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanon keskeyttäminen lienee mahdollista ilman nimenomaista säännöstäkin. Yhteistoimintalain 14 §:n 3 momentin mukaan vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpano on heti lopetettava, kun asianomainen vieras valtio on ilmoittanut päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka mukaan seuraamusta ei voida enää panna täytäntöön.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta ei oteta asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin.

16 artikla. Menettely menetetyksi tuomitun omaisuuden suhteen

Artikla sisältää määräykset muun muassa täytäntöönpanossa kertyneiden varojen jaosta ja menettelystä muun omaisuuden suhteen.

Artiklan 1 kohta sisältää määräykset varojen jaosta. Sen mukaan, jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatu rahamäärä on alle 10 000 euroa tai sitä vastaava määrä, se kuuluu täytäntöönpanovaltiolle. Muussa tapauksessa päätöksen tehneelle valtiolle on siirrettävä 50 prosenttia täytäntöönpanon johdosta saadusta rahamäärästä.

Esimerkiksi palkan ulosmittauksen osalta sääntöä tulisi soveltaa niin, että varojen siirtäminen päätöksen tehneeseen jäsenvaltioon tulee kyseeseen vasta sitten, kun koko saatava on saatu perittyä taikka täytäntöönpanoa ei voida enää jatkaa.

Artiklan 2 kohta sisältää määräykset täytäntöönpanon johdosta saadun muun omaisuuden kuin rahan osalta. Näissä tilanteissa täytäntöönpanovaltio voi valita millä kolmesta kohdassa luetellusta tavasta se päättää toimia. Omaisuus voidaan ensinnäkin a alakohdan mukaan myydä, jolloin myynnin tuoton suhteen on meneteltävä artiklan 1 kohdan mukaisesti. Toiseksi omaisuus voidaan b alakohdan mukaan siirtää päätöksen tehneelle valtiolle. Jos päätös menetetyksi tuomitsemisesta koskee rahamäärää, omaisuus voidaan siirtää päätöksen tehneelle valtiolle vasta sitten, kun kyseinen valtio on antanut tähän suostumuksensa. Jos a eikä b alakohdalla voida soveltaa, voidaan c alakohdan mukaan omaisuuden suhteen menetellä jollain muulla tavalla täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti.

Yhteistoimintalain 14 §:n 2 momentin mukaan pantaessa vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus Suomessa täytäntöön, menee menetetyksi tuomittu omaisuus tai esine Suomen valtiolle. Vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä oikeusministeriö voi kuitenkin päättää, että omaisuus, osa siitä tai menetetyksi tuomittu esine luovutetaan vieraalle valtiolle. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä.

Sekä pohjoismaisen yhteistoimintalain 3 §:n että yhteistoimintalain 14 §:n 1 momentin mukaisesti vieraan valtion määräämä menettämisseuraamus pannaan täytäntöön Suomen lain mukaan. Näin ollen tilanteessa, jossa esimerkiksi vieraassa valtiossa tuomitun rahamääräisen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanotoimet olisivat edellyttäneet rahavarojen puuttuessa tietyn omaisuuden ulosmittaamista, muutettaisiin ulosmitattu omaisuus rahaksi ulosottolain 5 luvun säännöksiä noudattaen. Vastaavasti menetetyksi tuomitettujen esineiden osalta menetellään kuten Suomessa tuomitun esineen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon osalta menetellään. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 42 §:n mukaisesti sisäasiainministeriö antaa määräykset menetetyksi tuomittua omaisuutta koskevista täytäntöönpanotoimista, esimerkiksi rikoksentekeväliseenä käytetyn aseiden hävittämisestä.

Artiklan 3 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion ei tarvitse kuitenkaan myydä tai palauttaa menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevia yksittäisiä esineitä, jotka ovat kyseisen valtion kansalliseen perintöön kuuluvia kulttuuriesineitä. Kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvat kulttuuriesineet on määritelty edellä 2 artiklan g kohdassa selostetuin tavoin.

Artiklan 4 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan artiklan 1, 2 ja 3 kohtia sovelletaan, jos päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion välillä ei ole muuta sovittu.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole 3 ja 4 kohtaa vastaavia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa Suoraan.

Myöskin puitepäätöksen mukaisessa järjestelmässä toisen jäsenvaltion tuomitsema menettämisseuraamus pantaisiin 12 artiklan 1 kohdan määräyksen mukaisesti täytäntöön soveltaen täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä ja tämän valtion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä. Näin ollen toisen jäsenvaltion tuomitsema puitepäätöksessä tarkoitettu menettämisseuraamus pantaisiin Suomessa täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain ja ulosottolain säännöksiä soveltaen vastaavasti kuin kotimainen menettämisseuraamus. Artiklan 1 kohdan määräysten mukaisesti tietyissä tilanteissa osa varoista siirrettäisiin kuitenkin päätösvaltion. Kun 2 artiklan mukaisesti täytäntöönpanotoimien johdosta saadaan muuta omaisuutta kuin rahaa, menetellään vastaavasti kuin kansallisten menettämisseuraamusten osalta. Jos kyseessä on rahamääräinen menettämisseuraamus ja on ulosmitattu esimerkiksi esine, sovelletaan ulosottolain 5 luvun säännöksiä omaisuuden rahaksi muuttamisesta. Tällöin on toimittu artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti. Vastaavasti a alakohtaan kuuluvat tilanteet, joissa on kyseessä esimerkiksi kihlakunnan poliisilaitoksen täytäntöönpanema esineen menetetyksi tuomitseminen ja omaisuus voidaan sisäasiainministeriön ohjeiden mukaisesti myydä. Jos kyseessä olisi puolestaan esimerkiksi rikosentekovälineenä käytetty ase, se hävitettäisiin sisäasiainministeriön määräysten mukaisesti. Tällöin olisi kyse c alakohdan kuuluvasta tilanteesta. Alakohdan b mukaisia tilanteita ei käytännössä esiintyisi. Oikeusrekisterikeskus voisi kuitenkin tarvittaessa päättää, että esine siirretään päätöksen tehneeseen valtioon, mikäli esimerkiksi esineen myyminen aiheuttaisi huomattavia kustannuksia ja myynnin johdosta kertyvä rahamäärä olisi vähäinen tai esineen hävittäminen aiheuttaisi huomattavia kustannuksia.

Artiklan 4 alakohta sallii sen, että varojen jaosta voidaan tulevaisuudessa esimerkiksi valtiosopimuksin sopia toisin.

17 artikla. Täytäntöönpanon tuloksista ilmoittaminen

Artikla sisältää määräykset täytäntöönpanovaltion ilmoitusvelvollisuuksista. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ensinnäkin siitä, jos päätös on lähetetty täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti eli tilanteessa, jossa päätös on lähetetty väärälle viranomaiselle, joka on toimittanut sen

toimivaltaiselle viranomaiselle (a luetelmakohta). Toiseksi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tulee ilmoittaa päätöksestä olla tunnustamatta menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä sekä tällaisen kieltäytymispäätöksen perustelut (b luetelmakohta). Kolmanneksi ilmoitusvelvollisuus on myös tilanteissa, joissa menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on jätetty täytäntöönpanematta kokonaan tai osittain 11 artiklassa, 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tai 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista syistä. Mainitut tilanteet koskevat keskenään kilpailevia pyyntöjä, tuomion täytäntöönpanoa eli myös täytäntöönpanon keskeyttämistä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, muussa kuin täytäntöönpanovaltiossa perityn määrän vähentämistä täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanotavasta määrästä sekä armahdusta ja yleistä armahdusta.

Lisäksi päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tulee ilmoittaa kun tuomion täytäntöönpano on suoritettu loppuun (d luetelmakohta) sekä vaihtoehtoisten toimenpiteiden soveltamisesta 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti (e luetelmakohta).

Pohjoismaisen yhteistoimintalain täytäntöönpanoasetuksen 8 §:n mukaan täytäntöönpanoa kohdanneesta esteestä on ilmoitettava muun pohjoismaan viranomaiselle. Vastaavasti yhteistoimintalain täytäntöönpanoasetuksen 3 § sisältää tiedonantovelvollisuuksia koskevia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklan osalta asiasisältöisiä säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, toimivaltainen viranomainen eli esityksen mukaan oikeusrekisterikeskus voi soveltaa niitä suoraan.

18 artikla. Korvaaminen

Artikla sisältää määräykset korvausvelvollisuudesta tilanteissa, joissa toisen jäsenvaltion menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on aiheuttanut täytäntöönpanovaltiolle vahingonkorvausvelvollisuuden.

Artiklan 1 kohdan mukaan jos täytäntöönpanovaltio on lainsäädäntönsä nojalla vastuussa vahingosta, jonka sille toimitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on aiheuttanut jollekin asianosaiselle, päätöksentekovaltio korvaa täytäntöönpanovaltiolle asianosaiselle maksetut vahingonkorvaukset. Päätöksen tehneellä valtiolla ei kuitenkaan ole tätä korvausvelvollisuutta siltä osin kuin vahinko tai sen osa on aiheutunut yksinomaan täytäntöönpanovaltion menettelystä. Kohdassa oleva määräys ei kuitenkaan merkitse poikkeamista siitä 9 artiklan 2 kohdassa olevasta määräyksestä, jonka mukaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen aineelliset perusteet voi riitauttaa vain päätöksen tehneessä valtiossa.

Artiklan 2 kohdassa todetaan, että edellä selostettu 1 kohta ei rajoita luonnollisten tai oikeushenkilöiden vahingonkorvausvaatimuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamista.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia säännöksiä.

Artiklassa tarkoitettujen tilanteiden todennäköisesti melko harvinaisia. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin otettaisiin artiklaa koskeva asiasisältöinen säännös, jonka

mukaan päätöksen artiklassa tarkoitetun korvauksen pyytämisestä tai korvauksen suorittamisesta toiselle jäsenvaltiolle tekisi oikeusministeriö.

19 artikla. Kielet

Artiklan 1 kohta sisältää määräyksen, joka merkitsee sitä, että päätösvaltion on käännettävä täytäntöönpanovaltioon lähetettävä puitepäätöksessä tarkoitettu todistus täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä, jos virallisia kieliä on useita. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa, että se hyväksyy käännöksen yhdellä tai useammalla muulla Euroopan yhteisöjen toimielinten virallisella kielellä.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain ja yhteistoimintalain järjestelmässä ei ole edellytetty pyynnön olevan käännetty Suomen viralliselle kielelle. Suomi on tosin vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen 25 artiklan 3 kappaleen mukaisesti antanut selityksen jonka mukaan pyynnot ja niihin liitetyt asiakirjat on laadittava suomen, ruotsin, tanskan tai norjan taikka englannin, ranskan tai saksan kielellä tai niihin on liitettävä käännökset jollekin näistä kielistä. EU-jäädyyttämispuitepäätöksen 9 artiklan 2 ja 3 kohdissa on tätä artiklaa vastaavat määräykset. Mainitun puitepäätöksen täytäntöönpanolaisissa eli EU-jäädyyttämislain 7 §:ssä on hyväksytty todistuksen toimittaminen suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin kielellä. Lisäksi pykälässä on harkinnanvaraisesti mahdollistettu todistuksen hyväksyminen myös muulla kuin edellä mainituilla kielillä, mikäli hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Esityksessä ehdotetaan, että vastaavanlainen määräys otettaisiin täytäntöönpanolakiin myös esityksessä tarkoitettun puitepäätöksen osalta.

20 artikla. Kulut

Artikla sisältää määräykset täytäntöönpanosta johtuneista kuluista ja niitä koskevasta poikkeustapauksiin sovellettavasta korvausmahdollisuudesta. Artiklan 1 kohdan pääsäännön mukaan jäsenvaltiot eivät voi vaatia toisiltaan korvausta tämän puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista. Tämä määräys ei kuitenkaan vaikuta 16 artiklan määräyksiin, jonka mukaisesti tietyissä tapauksissa täytäntöönpanossa kertyneet varat jäävät täytäntöönpanovaltioon.

Artiklan 2 kohdan mukaan tilanteessa, jossa täytäntöönpanovaltiolla on ollut mielestään suuria tai poikkeuksellisia kuluja, se voi ehdottaa päätöksen tehneelle valtiolle, että kulut jaetaan. Täytäntöönpanovaltion tulee tällöin toimittaa asiaa koskeva yksityiskohtainen erittely. Päätöksen tehneen valtion tulee ottaa tällainen ehdotus huomioon, mutta mitään velvollisuutta kulujen jakamiseen ja korvaamiseen sillä ei ole.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 33 §:n mukaan kustannukset, jotka aiheutuvat Suomessa tapahtuvasta täytäntöönpanosta jäävät valtion vahingoksi, jollei niitä saada täytäntöönpanossa perityksi. Yhteistoimintalaissa ei ole asiaa koskevia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklan 1 kohdan osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä. Kohta on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Artiklan 2 kohdan osalta täytäntöönpanolakiin otettaisiin kuitenkin säännös, jonka mukaan kohdassa tarkoitettua poikkeuksellisten kulujen jakamista koskevan pyynnön tekisi

oikeusministeriö. Vastaavasti toisen jäsenvaltion kulujen jakamista koskevaan pyyntöön suostumisesta päättäisi oikeusministeriö.

21 artikla. Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin

Artikla sisältää määräykset puitepäätöksen mukaisen järjestelmän suhteesta muihin valtioiden välisiin menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpanoa koskeviin järjestelmiin. Artiklan mukaan puitepäätös ei vaikuta jäsenvaltioiden välisten kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamiseen, sikäli kuin ne entisestään yksinkertaistavat tai helpottavat menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpanomenettelyjä.

Artiklan määräys merkitsee sitä, että Suomi voisi edelleen soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia suhteissaan toisiin pohjoismaihin jotka ovat myös EU:n jäsenvaltioita. Kyseiset valtiot ovat Ruotsi ja Tanska. Pohjoismainen yhteistoimintalaki on osa niin sanottua yhdenmukaista pohjoismaista lainsäädäntöä. Toisissa pohjoismaissa on voimassa vastaavansisältöiset lait. Pohjoismaisen yhteistoimintalain voitaneen katsoa kokonaisuudessaan olevan sellainen että se entisestään helpottaa menettämisseuraamusten täytäntöönpanomenettelyjä. Pohjoismainen yhteistoimintalaki ei esimerkiksi sisällä kaksoisrangaistavuutta koskevaa kieltäytymismahdollisuutta. Muutoinkin kieltäytymisperusteet ovat lukumääräisesti vähäisemmät kuin puitepäätöksessä. Myös toiseen jäsenvaltioon toimitettavaksi vaaditut tiedot ovat vähäisemmät. Toisaalta pohjoismainen yhteistoimintalaki ei sisällä lainkaan velvollisuutta päätöksen täytäntöönpanoon, joskin yhdenmukaista lainsäädäntöä valmisteltaessa on sovittu, että lain edellytykset täyttävään täytäntöönpanopyyntöön yleensä suostutaan. Lisäksi pohjoismaisen yhteistoimintalain 25 § sisältää sellaisen saman asian vireilläoloa koskevan kieltäytymisperusteen, jollaista ei ole puitepäätöksessä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan täytäntöönpanolain yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin, että puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamista suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan ei näiden teoreettisten tilanteiden vuoksi täytäntöönpanolaisissa suljettaisi pois. Pääsääntöisesti pohjoismaiden välisissä suhteissa sovellettaisiin kuitenkin edelleen pohjoismaista yhteistoimintalakia.

Vastaavasti muiden kuin pohjoismaiden osalta puitepäätöksellä ei suljeta pois yhteistoimintalain ja esimerkiksi vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksen soveltamista. Myöskin yhteistoimintalaki sisältää vähemmän kieltäytymisperusteita kuin esityksessä tarkoitettu puitepäätös, mutta pohjoismaista yhteistoimintalakia vastaavasti yhteistoimintalaki ei sisällä velvollisuutta panna päätöstä täytäntöön. Lisäksi yhteistoimintalain mukaisesti seuraamus tulee muuntaa Suomen lain mukaiseksi menettämisseuraamukseksi, mikäli täytäntöönpanoa ei voida jatkaa suoraan. Vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus sisältää velvollisuuden seuraamisen täytäntöönpanoon. Esityksessä tarkoitettu puitepäätös sisältää muun muassa 8 artiklan 2 kohdan f alakohdassa sellaisen alueperiaatteeseen liittyvän kieltäytymisperusteen, jota yleissopimus ei tunne. Yhteistoimintalain ja esimerkiksi edellä mainitun yleissopimuksen mukaisen järjestelmän ei voida katsoa olevan kuitenkaan sillä tavalla kokonaisuudessaan suotuisampi, että sen soveltaminen olisi ensisijaista. Esityksessä tarkoitettujen puitepäätöksen tavoitteena on ollut juuri kehittää yleissopimuksen mukaista menettelyä. Näin ollen puitepäätöksen mukainen menettely olisi lähtökohtaisesti ensisijaista muiden EU:n jäsenvaltioiden kuin pohjoismaiden kanssa tehtävässä täytäntöönpanoyhteistyössä. Yksittäistapauksissa olisi kuitenkin edelleen mahdollista turvautua vanhoihin järjestelmiin, mikäli täytäntöönpano puitepäätöksen mukaisessa menettelyssä ei onnistuisi.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, kuitenkin, että täytäntöönpanolakiin otettaisiin artiklaa koskevat selkeyttävät asiasisällöiset säännökset.

22 artikla. Täytäntöönpano

Artikla sisältää määräykset puitepäätöksen täytäntöönpanotoimien aikataulusta, puitepäätöksen täytäntöönpanotoimien arviointimenettelyistä, neuvoston tiedotusvelvollisuuksista, riidanratkaisumenettelyistä, sekä neuvoston ja komission tiedottamisesta kieltäytymistapausten osalta.

Artiklan 5 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltioina toimivien jäsenvaltioiden on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kalenterivuoden alussa ilmoitus niiden tapausten lukumäärästä, joissa 17 artiklan b alakohtaa on sovellettu, sekä tiivistelmä päätösten perusteluista. Mainitussa b alakohdassa velvoitetaan ilmoittamaan päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä olla tunnustamatta päätöstä menetetyksi tuomitsemisesta sekä tällaisen päätöksen perustelut.

Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklaa koskevia asiasisällöisiä säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

Täytäntöönpanolain nojalla annettavalla asetuksella voitaisiin tarvittaessa antaa viranomaistoimintaa ohjaavia tarkempia säännöksiä esimerkiksi 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamisesta.

23 artikla. Voimaantulo

Artikla sisältää puitepäätöksen voimaantuloa koskevan määräyksen. Puitepäätös tuli voimaan x päivänä x kuuta 2006

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Puitepäätöksen täytäntöönpano.* Pykälä sisältäisi tavanomaisen kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisessa käytettyä sanamuotoa vastaavan säännöksen, jonka mukaisesti puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset olisivat Suomessa lakina voimassa. Yleisperusteluissa esitetyin tavoin puitepäätös pantaisiin täytäntöön vastaavalla tavalla kuin valtiosopimukset ja käyttäen niin sanottua sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaavaa täytäntöönpanotapaa.

Perustuslain 95 §:n 1 momentin mukaan valtiosopimuksen ja muun kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan, tämän esityksen yhteydessä tosin pannaan täytäntöön, lailla. Muilta osin kansainväliset velvoitteet saatetaan voimaan (tasavallan presidentin, 93 §:n 2 momentin johdosta tässä tapauksessa kuitenkin valtioneuvoston) asetuksella. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitettu hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset siihen katsomatta, onko määräys ristiriidassa tai sopuusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 10/2000 vp ja 11/2000 vp). Esityksessä tarkoitettujen puitepäätösten osalta ei eduskunnan hyväksymistä 94 §:ssä tarkoitettulla tavalla edellytetä, koska Euroopan unionin oikeusjärjestelmään kuuluvana erityisenä oikeudellisena sääntelyvälineenä ne eivät ole sellaisia kansainvälisiä velvoitteita, joita tarkoitetaan perustuslain 94 §:ssä. Tästä huolimatta määrittyy 95 §:n 1 momentissa tarkoitettu lainsäädännön ala näitä kriteerejä vastaavasti.

Edellä mainitun mukaisesti puitepäätöksessä on lähes yksinomaan määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Sakkopuitepäätöksen määräykset määritelmistä ja soveltamisalasta (1 artikla), toimivaltaisten viranomaisten määrittämisestä (2 artikla), lukuunottamatta 2 artiklan 3 kohtaa, perusoikeuksista (3 artikla), päätösten lähettämisestä ja keskusviranomaiseen turvautumisesta (4 artikla), soveltamisalasta ja kaksoisrangaistavuudesta (5 artikla, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta (6 artikla), kieltäytymisperusteista (7 artikla), maksettavan määrän määrittelystä (8 artikla), täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä (9 artikla), vaihtoehtoisista seuraamuksista (10 artikla), armahduksesta ja tuomion uudelleen käsittelystä (11 artikla), täytäntöönpanon lopettamisesta (12 artikla), päätöksen täytäntöönpanosta kertyneistä varoista (13 artikla), täytäntöönpanovaltion toimittamista tiedoista (14 artikla), päätöksen lähettämisen seurauksista (15 artikla), kielistä (16 artikla), kuluista (17 artikla), suhteesta muihin sopimuksiin ja järjestelyihin (18 artikla), alueellisesta soveltamisesta (19 artikla), sekä täytäntöönpanosta (20 artikla), lukuun ottamatta 20 artiklan 1, 5, 6, 7, 8 ja 9 kohtaa, kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälä sisältäisi säännöksen, jonka mukaan puitepäätöksen ja lain soveltamisalaan kuuluva ja puitepäätöksessä tarkoitettun järjestelmän mukaisesti toimitettu toisen EU:n jäsenvaltion viranomaisen tekemä taloudellista seuraamusta koskeva päätös pantaisiin täytäntöön puitepäätöksen määräyksiä ja tämän lain säännöksiä noudattaen. Vastaavasti samoin edellytyksin sovellettaisiin puitepäätöstä ja tässä tarkoitettua lakia Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio.

Pykälässä tarkoitettu viittaus puitepäätöksen mukaiseen täytäntöönpanoon merkitsee sitä, että puitepäätöksen 9 artiklan mukaisesti Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä samalla tavoin, kuin Suomen viranomaisten määräämään taloudelliseen seuraamukseen. Näin ollen viittaus merkitsee sitä, että esimerkiksi toisen jäsenvaltion tuomioistuimen määräämä sakkorangaistus pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain ja tarvittaessa ulosottolain mukaisessa järjestyksessä sen jälkeen kun 3 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen eli oikeusrekisterikeskus on tehnyt päätöksen sen hyväksymisestä täytäntöönpantavaksi Suomessa. Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii sakon täytäntöönpanosta vastaavalla tavalla kuin Suomen tuomioistuimen määräämästä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa tarkoitettusta seuraamuksesta.

Ehdotetun lain 6 §:ään otettaisiin tarkentava säännös, jonka mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemä päätös pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain

mukaisessa järjestyksessä. Tämä olisi useimmissa tapauksissa selvää jo puitepäätöksen 9 artiklan mukaisen määräyksen perusteella, sillä useimmissa tapauksissa toisesta EU:n jäsenvaltiosta lähetetyt päätökset vastaavat edellä mainitun lain 1 §:ssä lueteltuja seuraamuksia.

On kuitenkin teoriassa mahdollista, että toisessa EU:n jäsenvaltiossa on tai tulee olemaan käytössä esimerkiksi sellainen hallinnollinen seuraamus tai järjestelmä, jota vastaavaa Suomen oikeusjärjestys ei tunne, eikä Suomessa näin ollen olisi säännelty, mikä viranomaisen kyseisenlaisen seuraamuksen täytäntöönpanosta huolehtii. Tällaisia tilanteita varten on tarpeen säännellä, että kaikissa tapauksissa toisen jäsenvaltion puitepäätöksen mukaisesti toimittamien päätöksien täytäntöönpanosta huolehtii yksi viranomaisen eli oikeusrekisterikeskus ja yhden järjestelmän eli sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Näin siitäkkin huolimatta, että yksittäisessä tapauksessa vastaavan Suomalaisen seuraamuksen täytäntöönpano tapahtuisi jossakin muussa järjestyksessä. Esimerkkinä voidaan mainita kilpailunrajoituksista annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu kilpailunrikkomismaksu, joka ei puitepäätöksen 1 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin kuulu puitepäätöksen soveltamisalaan. Vastaavan kaltainen toisen EU:n jäsenvaltion lainsäädännössä määritelty kilpailulainsäädännön rikkomisen johdosta määrätty ja Suomeen täytäntöön pantavaksi lähetetty seuraamus saattaa kuitenkin kuulua puitepäätöksen soveltamisalaan, mikäli se kyseisessä jäsenvaltiossa määrätään puitepäätöksen 1 artiklan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvassa menettelyssä. Suomen järjestelmässä kilpailunrikkomismaksu määrätään kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) 7 §:n mukaan valtiolle ja se pannaan täytäntöön lain 21 §:n 4 momentin mukaisesti verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetun lain (367/1961) mukaisessa järjestyksessä. Esityksen mukaan kilpailunrikkomismaksua vastaava toisen jäsenvaltion seuraamus, jos se kuuluu puitepäätöksen soveltamisalaan, pantaisiin siis kuitenkin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Pykälän toinen momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) voidaan soveltaa tämän lain estämättä. Säännös merkitsee sitä, että esimerkiksi yleisperusteluissa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa 18 artiklan kohdalla selostetuin tavoin pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tarkoitettu järjestelmä on lähtökohtaisesti ensisijainen suhteissa Ruotsiin ja Tanskaan. Säännös on kuitenkin muotoiltu siten, että esimerkiksi yleisperusteluissa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa 18 artiklan kohdalla selostetun pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tarkoitettujen järjestelmien sijasta voitaisiin puitepäätöksessä tarkoitettua järjestelmää yksittäistapauksessa soveltaa, mikäli se johtaisi yhteistyön kannalta suotuisampaan lopputulokseen. Näin ollen mikäli esimerkiksi Ruotsin viranomaiset toimittaisivat täytäntöönpanopyyntönsä puitepäätöksen mukaisen järjestelmän mukaisesti esimerkiksi puitepäätöksessä tarkoitettua todistusta käyttäen, voitaisiin soveltaa puitepäätöksen mukaista menettelyä. Pykälän sisältämä teoreettinen mahdollisuus puitepäätöksen mukaisen järjestelmän soveltamiseen Ruotsin ja Tanskan kanssa tehtävän yhteistyön osalta on kuitenkin välttämätön sen vuoksi, että puitepäätös sallii vain sellaisten muiden järjestelmien soveltamisen, jotka entisestään yksinkertaistavat täytäntöönpanomenettelyä. Vaikka nykyinen pohjoismaisen järjestelmä on pääosin tehokkaampi kuin puitepäätöksessä tarkoitettu järjestelmä, menee puitepäätös kuitenkin tietyin osin pidemmälle kuin pohjoismaisen järjestelmä asettaen muun muassa velvollisuuden panna päätös täytäntöön.

Tanska on ottanut tässä tarkoitettujen puitepäätöksen täytäntöönpanolainsäädäntöönsä säännöksen, jonka mukaan yhteispohjoismaista lainsäädäntöä sovelletaan sikäli kun se mahdollistaa täytäntöönpanon laajemmin kuin puitepäätöksessä tarkoitettu järjestelmä.

3 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Puitepäätöksen 2 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot ilmoittavat, mitkä viranomaiset ovat toimivaltaisia viranomaisia puitepäätöksessä tarkoitettussa menettelyssä. Toimivaltainen viranomainen voidaan määritellä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Käsitettä käytetään eri puolilla puitepäätöstä. Esityksessä ehdotetaan, että yleisperusteluissa ja 2 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin toimivaltainen viranomainen Suomessa olisi oikeusrekisterikeskus. Oikeusrekisterikeskus olisi toimivaltainen viranomainen sekä Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio että täytäntöönpanovaltio. Puitepäätöksen lähtökohta on, että toisen jäsenvaltion viranomaisten määräämät taloudelliset seuraamukset pannaan täytäntöön vastaavalla tavalla kuin kotimaiset päätökset. Oikeusrekisterikeskus huolehtii nykyisinkin sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti kotimaisten sakkojen täytäntöönpanosta sekä pohjoismaisesta yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa.

Oikeusrekisterikeskuksen nimeäminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi merkitsee esimerkiksi sitä, että puitepäätöksen 4 artiklan mukaisesti oikeusrekisterikeskus vastaanottaa toisesta jäsenvaltiosta tulevat päätökset sekä päättää Suomen viranomaisten tekemien päätösten lähettämisestä täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Oikeusrekisterikeskus myös päättäisi 6 artiklassa tarkoitettua toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamisesta ja 7 artiklassa tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden soveltamisesta, sekä tarvittaessa seuraamuksen muuntamisesta 8 artiklan mukaisesti täytäntöönpanovaltion valuutaksi. Oikeusrekisterikeskuksen tehtäviin kuuluisi myöskin esimerkiksi 14 artiklassa tarkoitettu tietojen vaihto.

Oikeusrekisterikeskuksella olisi yleinen toimivalta ja tehtävä huolehtia tämän lain ja puitepäätöksen mukaisessa menettelyssä lähetettyjen päätösten täytäntöönpanosta Suomessa ja toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Vaikka kunkin jäsenvaltion itse määrittelemää toimivaltaisen viranomaisen käsitettä käytetään puitepäätöksen eri artikloissa määrittämään sitä, millä viranomaisella on toimivalta kussakin artiklassa tarkoitettuihin tehtäviin, on puitepäätöksessä tältä osin jostain syystä epätarkkuutta. Esimerkiksi oikeusrekisterikeskus olisi ehdotetun pykälän nojalla toimivaltainen päättämään myös 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua niin sanotun sakkokaton soveltamisesta esimerkiksi yhteisösakon osalta, vaikka kohdan mukaan ”täytäntöönpanovaltio voi päättää” sen soveltamisesta. Oikeusrekisterikeskuksella olisi tässä tarkoitettu yleinen huolehtimisvelvoite ja toimivalta ellei muualla lainsäädännössä toisin säädetä.

2 luku. Toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpano Suomessa

4 §. *Ehdoton kieltäytymisperuste.* Pykälän mukaan taloudellisen seuraamuksen täytäntöönpanosta tulisi ehdottomasti kieltäytyä, jos luonnollinen henkilö, jota päätös koskee, ei päätöksen perusteena olevan teon tehdessään ollut täyttänyt viittätoista vuotta. Puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdan f alakohta sisältää rikosoikeudellista vastuukärajaa koskevan harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen. Se sallii taloudellista seuraamusta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta kieltäytymisen sellaisissa tilanteissa, jossa päätös koskee luonnollista henkilöä, jota ei täytäntöönpanovaltion lain mukaan olisi ikänsä puolesta voitu vielä asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teoista, joista päätös on annettu. Rikosoikeudellinen vastuukärajä on Suomessa rikoslain 3 luvun 4 §:n mukaisesti viisitoista vuotta. Rikosoikeudellisen vastuukärajan on katsottava olevan sellainen oikeusjärjestelmän peruseriaatteisiin liittyvä ratkaisu, joka edellyttää puitepäätöksessä olevan harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen muuttamisen ehdottomaksi.

5 §. *Päätös tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.* Oikeusrekisterikeskuksen päätöksenteko on luonteeltaan hallintomenettelyä ja siinä sovelletaan hallintolakia (434/2003). Hallintolain 34 § sisältää pääsäännön, jonka mukaisesti asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Pykälän 2 momentin 4 luetelmakohta sallii kuulemisvelvollisuutta koskevasta pääsäännöstä poikkeamisen, mikäli kuuleminen saattaisi vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen. Nyt ehdotettu 5 § pykälä sisältäisi kuulemisvelvollisuudesta tehtävää poikkeusta tarkentavan säännöksen, jonka mukaan oikeusrekisterikeskus voisi tehdä päätöksen toisen jäsenvaltion 2 §:ssä tarkoitettua päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä. Momentissa tarkoitettu säännös on tarpeen sen turvaamiseksi, että toisessa jäsenvaltiossa määrätyt taloudelliset seuraamukset saadaan perittyä yhtä tehokkaassa menettelyssä kuin kotimaiset sakot. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n 3 momentin mukaan oikeusrekisterikeskuksen ei tarvitse lähettää maksukehotusta, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon johdosta tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos ulosottoimin tapahtuva täytäntöönpano saattaisi vaarantua. Sama säännös soveltuu, pantaessa toisen jäsenvaltion määräämiä taloudellisia seuraamuksia täytäntöön mainitun lain mukaisessa järjestyksessä. Säännöksen soveltaminen täytäntöönpanon vaarantumisen osalta saattaisi kuitenkin asiallisesti tulla merkityksettömäksi, mikäli henkilö saisi oikeusrekisterikeskuksen suorittaman kuulemisen yhteydessä tiedon Suomeen siirretystä täytäntöönpanosta. Henkilön oikeusturva ei kuitenkaan vaarantuisi, sillä ehdotetun 9 §:n mukaisesti valitusaika oikeusrekisterikeskuksen tekemän tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen osalta alkaisi kulua vasta kun henkilön katsotaan 9 §:n mukaisesti saaneen päätöksestä tiedon. Myöskin pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa järjestelmässä kuuleminen on pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n mukaisesti rajattu vain vapausrajoituksia koskevaan yhteistyöhön.

Vastaavasti Euroopan unionin alueella tapahtuvasta siviilituomioiden kansainvälisestä täytäntöönpanosta on säännökset neuvoston asetuksessa (EY) N:o 44/2001 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla. Myöskään siviilituomioiden täytäntöönpanossa ei täytäntöönpanovaltiossa tapahtuvassa tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisen yhteydessä asetuksen 41 artiklan mukaisesti kuulla sitä henkilöä, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan.

6 §. *Toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpano.* Pykälään otettaisiin säännös, jonka mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemä päätös pannaan täytäntöön Suomen lain mukaisesti ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Tämä olisi useimmissa tapauksissa selvää jo puitepäätöksen 9 artiklan mukaisen määräyksen perusteella, sillä useimmissa tapauksissa toisesta EU:n jäsenvaltiosta lähetetyt päätökset vastaavat edellä mainitun lain 1 §:ssä lueteltuja seuraamuksia. Ehdotetun 2 §:n perusteluissa selostetuilla tavoilla on kuitenkin perusteltua, että täytäntöönpanolakiin otetaan nimenomainen säännös, jonka mukaisesti kaikki puitepäätöksessä tarkoitettua toisen jäsenvaltion päätökset pannaan täytäntöön samassa järjestyksessä.

Pykälä sisältää lisäksi säännöksen, jonka mukaan toisen jäsenvaltion Suomeen täytäntöönpanotavaksi lähettämää sakkorangaistusta ei saisi täällä muuntaa vankeudeksi. Säännös vastaa pohjoismaisen yhteistoimintalain 3 §:n säännöstä. Toisessa valtiossa määrätyn taloudellisen seuraamuksen muuntaminen vankeudeksi Suomen viranomaisten yksipuolisin toimin ei ole perusteltua, sillä kaikissa tapauksissa Suomen viranomaisilla ei ole tietoa siitä kuinka pitkäksi vankeusrangaistukseksi seuraamus tulisi muuntaa. Päätöksen tehneen valtion

viranomainen voi todistuksessa ilmoittaa vankeuden enimmäistason, mutta Suomen viranomaisilla ei pääsääntöisesti olisi käytettävissään tietoa, miten toimia mahdollisessa osasuoritusta koskevassa tilanteessa. Näin ollen tilanteet, joissa rikosoikeudellisen vastuun toteuttaminen edellyttäisi sakon muuntamista vankeudeksi hoidettaisiin vastaavasti kuten nykyisin. Pohjoismaisen yhteistoiminnan osalta tämä merkitsisi sitä, että päätöksen tehnyt valtio suorittaisi itse sakon muuntamisen ja toimittaisi muuntorangaistuksen täytäntöönpantavaksi Suomeen pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa järjestyksessä. Muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa vastaava toiminta tulisi mahdolliseksi, mikäli jokin tuleva instrumentti kattaisi tässä tarkoitetun yhteistyön. Esityksessä valittu linja on perusteltu myös sen vuoksi, että myös kansallisesti Suomessa on pyritty vähentämään muuntorangaistusta suorittavien vankien vankeinhoidolle aiheuttamaa kuormitusta.

Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, toimivaltainen viranomainen eli oikeusrekisterikeskus säännönmukaisesti ilmoittaisi lähettämänsä todistuksen i kohdan mukaisesti, että päätöksen täytäntöönpanevassa valtiossa ei tulisi käyttää vaihtoehtoisia seuraamuksia. Ratkaisu on perusteltu ensinnäkin vastavuoroisuusnäkökohtien vuoksi. Toiseksi valittua vaihtoehtoa puoltavat osin tekniset syyt. Seuraamuksen muuntaminen vieraan valtion lainsäädännön mukaisesti vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi saattaa oikeusjärjestelmien eroavuuden johdosta johtaa seuraamuksen muuntamiseen sellaisella tavalla, jota ei sakkorangaistusta Suomessa tuomittaessa ole voitu ennakoida. Näin siitäkin huolimatta, että vaihtoehtoisen seuraamuksen enimmäistaso voidaan todistuksessa ilmoittaa vieraalle valtiolle. Vaihtoehtoisten seuraamusten määräämisen voi katsoa olevan vain pieni ja melko vähämerkityksellinen osa puitepäätöksessä tarkoitettua yhteistyötä. Näin ollen muuntamismahdollisuuden puuttumisen ei voi katsoa sanottavasti heikentävän rikosoikeudellisen täytäntöönpanoyhteistyön tehokkuutta.

7 §. *Kielet.* Pykälän mukaan puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu toisen jäsenvaltion päätöstä koskeva todistus on toimitettava joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Oikeusrekisterikeskus voisi kuitenkin hyväksyä myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä. Tarkoituksena on, että Suomen toimivaltainen viranomainen voisi joustavasti hyväksyä myös muilla kielillä tehtyjä todistuksia, vaikka siihen ei olisi velvollisuutta. Säännös perustuu puitepäätöksen 16 artiklan 1 kohtaan, jossa määrätään, että todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä, mutta jäsenvaltio voi ilmoittaa hyväksyvänsä käännöksen myös muulla Euroopan unionin toimielinten virallisella kielellä. Suomi tulisi kohdan nojalla tekemään ilmoituksen, jonka mukaan Suomi hyväksyisi todistukset virallisten kieltensä lisäksi myös englannin kielellä.

Pykälän 2 momentissa kuitenkin edellytettäisiin, että oikeusrekisterikeskus huolehtii todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle. Käytännössä Suomeen toimitettavat todistukset olisivat useimmiten englanninkielisiä ja tässä tarkoitettu käännöstyö olisi siten kääntämistä englannin kielestä suomen tai ruotsin kielelle. Todistuksen tulisi olla käytettävissä suomen tai ruotsin kielellä siinä vaiheessa, kun varsinaisiin täytäntöönpanotoimiin ryhdytään sen jälkeen, kun oikeusrekisterikeskus on päätöksellään hyväksynyt toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpantavaksi Suomessa. Käännös tulisi laatia mahdollisimman nopeasti todistuksen saapumisen jälkeen.

Päätöksen lähettänyt jäsenvaltio ei toimita täytäntöönpanovaltioon käännöstä taloudellisen seuraamuksen määräämistä koskevasta päätöksestä. Puitepäätöksessä ei tätä edellytetä, koska päätöksen täytäntöönpano tapahtuu todistuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella.

Täytäntöönpanovaltiossa ei tutkita toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemän päätöksen aineellisia perusteita. Tämän vuoksi ei pääsääntöisesti ole tarvetta myöskään sille, että Suomeen täytäntöönpantavaksi toimitettu päätös täällä käännettäisiin suomen tai ruotsin kielelle. Täytäntöönpanosta voidaan kuitenkin puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti kieltäytyä, jos todistus ei selvästi vastaa päätöstä. Tämän kieltäytymisperusteen tutkimiseksi voisi siten poikkeuksellisesti olla tarpeen kääntää myös päätös tai osa siitä suomen tai ruotsin kielelle. Tällaisen käännettämisen ajaksi voidaan puitepäätöksen 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti täytäntöönpanoa lykätä.

3 luku. Muutoksenhaku

8§. *Toimivaltainen käräjäoikeus.* Pykälän 1 momentin mukaan oikeusrekisterikeskuksen tekemästä toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä saisi valittaa Tampereen käräjäoikeuteen. Kyseessä olisi siten poikkeaminen tavanomaisesta hallintovalitustiestä. Muutoksenhakureittiä koskevaa ratkaisua on perusteltu yksityiskohtaisesti yleisperustelujen keskeisiä ehdotuksia koskevassa jaksossa.

Pykälän 2 momentin mukaan käräjäoikeus olisi päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Koska täytäntöönpanon nopea aloittaminen saattaa tietyissä tilanteissa olla tarpeen omaisuuden hävittämisen estämiseksi, olisi pykälän 3 momentissa säännös, jonka mukaan oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös voitaisiin panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana siten kuin ulosottolaissa säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta, ellei tuomioistuin toisin määrää. Säännös on tarpeen, sillä esityksen mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemän puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvan päätöksen täytäntöönpano Suomessa tapahtuisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Mainitun lain 2 §:n 1 momentin mukaan sakon ja omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Vaikka puitepäätöksen 1 artiklan a kohdan mukaan edellytyksenä puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamiselle on, että päätös on lopullinen eli lainvoimainen, ei päätöksen täytäntöönpanoon voitane kuitenkaan yksinomaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n 1 momentin perusteella ryhtyä, ellei oikeusrekisterikeskuksen vieraan valtion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös ole vielä lainvoimainen. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n mukaan rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta ja momentissa lueteltuja korvauksia koskeva lainvoimaa vailla oleva ratkaisu voidaan kuitenkin panna täytäntöön siten kuin ulosottolaissa säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta. Edellä mainitusta syystä pykälän 3 momenttiin ehdotettu säännös on tarpeen. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n 3 momentti sisältää vastaavankaltaisen säännöksen, jonka mukaan oikeusrekisterikeskuksen päätöstä koskeva valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

9 §. *Valituksen tekeminen.* Pykälässä säädettäisiin valituksen tekemisestä kuten valitusajasta ja sen laskemisesta. Pykälän 1 momentin mukaan valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun henkilö on saanut tiedon oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Kuten 8 §:ssä säädetään oikeusrekisterikeskuksen päätöksen täytäntöönpanotoimet voidaan aloittaa, vaikka päätös ei olisi vielä lainvoimainen. Näin ollen tiedoksianto voi käytännössä tapahtua monella eri tavalla. Henkilö voi saada tiedon päätöksestä vasta hänen läsnäollessaan toimitetussa

ulosmittauksessa, taikka muulla tavoin todisteellisesti. Lähtökohtaisesti hallintopäätöksen tiedoksiannosta säädetään hallintolain 9 ja 10 luvussa. Tässä tarkoitetun päätöksen tiedoksianto toimitetaan Suomessa hallintolain 60 §:n nojalla todisteellisena tiedoksiantona. Todisteellinen tiedoksianto tapahtuu postitse saantitodistusta vastaan (60 §:n 1 momentti). Todisteellisessa tiedoksiannossa asiakirja voidaan myös luovuttaa kirjallista todistusta vastaan tiedoksiannon vastaanottajalle tai tämän edustajalle (60 §:n 2 momentti). Jos viranomainen katsoo siihen olevan aihetta, tiedoksianto voidaan toimittaa haastetiedoksiantona (60 §:n 3 momentti). Myös asiakirjan luovuttaminen sijaistiedoksiantona on laissa tarkoitettu todisteellinen tiedoksiantotapa.

Momentin mukaan päätöksen tehneen henkilön katsottaisiin saaneen tiedon päätöksestä myöskin silloin, kun seuraamuksen suorittaminen on oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta vapaaehtoisesti aloitettu. Tämä hetki olisi käytännössä se, jolloin henkilö on tehnyt rahalaitokseen seuraamusta koskevan suorituksen. Tiedoksisaantiolettama on perusteltu sen vuoksi, että vapaaehtoisen suorittamisen aloittamisen edellytyksenä on nyt käsiteltävissä tapauksissa oikeusrekisterikeskuksen lähettämä maksukehotus. Mainitun maksukehotuksen sisältö on laaja ja sen myötä henkilö saa tiedon siitä, että oikeusrekisterikeskus on tehnyt 5 §:ssä tarkoitetun tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen toisen jäsenvaltion Suomeen täytäntöön pantavaksi toimittaman taloudellisen seuraamuksen johdosta. Selvää on, että mikäli maksukehotus lähetetään, tulisi siihen liittää näissä tapauksissa valitusosoitus.

Tietyissä tilanteissa on mahdollista, että päätöksen kohteena oleva henkilö asuu ulkomailla. Tällaisessa tilanteessa tiedoksianto toimitetaan ulkomaille hallintolain tai asianomaisen vieraan valtion lainsäädännön mukaan, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai velvoitteista muuta johdu (63 §:n 1 momentti).

Pykälän 2 momentti sisältäisi valituksen sisältöä koskevat säännökset. Sen mukaan valittajan olisi valituksessaan ilmoitettava vaatimuksensa ja niiden perusteet, sekä vaatiiko valittaja asian suullista käsittelyä tuomioistuimessa. Momentti sisältäisi myös säännöksen, jonka mukaan valittajan on valituksessaan ilmoitettava oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Tämä merkitsee ennen kaikkea sitä, että valittajan tulisi valituksessaan ilmoittaa se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotuksen ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*).

Momentin mukaan valituskirjelmä tulisi toimittaa oikeusrekisterikeskukselle.

Pykälän 3-5 momentissa on erityissäännöksiä oikeudenkäyntimenettelystä esityksessä tarkoitetuissa asioissa. Oikeusrekisterikeskuksen olisi viipymättä toimitettava saapunut valituskirjelmä Tampereen käräjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma lausumansa. Asiakirjoja käräjäoikeudelle toimitettaessa olisi ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut oikeusrekisterikeskukselle. Tuota ajankohtaa käytetään sen laskemisessa, onko valitus tehty säädetyssä määräajassa. Valitus tulee vireille käräjäoikeudessa silloin, kun asiakirjat saapuvat tuomioistuimen kansliaan. Tuomioistuimen tulisi viivytyksettä antaa valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle tieto mahdollisen istunnon ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista. Tässä tarkoitettu kutsu voitaisiin 10 §:ssä tarkoitetusta rikosasioiden käsittelyjärjestyksestä poiketen toimittaa valittajan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Jos valittaja on toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

10 §. *Asian käsittely tuomioistuimessa.* Pykälän mukaan asian käsittelystä olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään. Tuomioistuin ei kuitenkaan saisi valitusta käsitellessään tutkia, onko päätöksen kohteena oleva henkilö syyllistynyt siihen tekoon, josta seuraamus on määrätty vieraassa valtiossa. Viimeksi mainittu säännös perustuu osin puitepäätöksen 11 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan ainoastaan päätöksen antanut valtio saa ratkaista päätöksen uudelleen käsittelyä (tuomionpurku) koskevan hakemuksen. Vastaavanlainen säännös on yhteistoimintalain 9b §:ssä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan asia olisi käsiteltävä istunnossa, jos käräjäoikeus asian osan tai sen selvittämiseksi pitää asian istuntokäsittelyä tarpeellisena. Asia olisi käsiteltävä istunnossa myöskin, mikäli valittaja sitä vaatii, ellei käräjäoikeus pitäisi sitä ilmeisen tarpeettomana. Pääsääntönä olisi siten valituksen käsitteleminen kirjallisessa menettelyssä. Istunnon järjestäminen valittajan vaatimuksesta huolimatta olisi ilmeisen tarpeetonta esimerkiksi tilanteessa, jossa valittaja väittäisi olevansa syytön rikokseen, johon täytäntöönpantavana oleva seuraamus perustuu. Tällaista asiaa ei voida tutkia täytäntöönpanovaltiossa.

Tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa valitusasiassa ei olisi kysymys rikosasiasta, mutta rikosprosessin periaatteet soveltuisivat siihen paremmin kuin riita-asian oikeudenkäyntiperiaatteet. Valitusasiaa ei käräjäoikeudessa ajaisi virallinen syyttäjä vaan päätöksen kohteena oleva luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Rikosasioiden käsittelyjärjestystä koskevan viittauksen nojalla tulisi soveltuvin osin noudatettavaksi erityisesti mahdollisen istuntokäsittelyn tilanteissa lähinnä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 6, 6a ja 11 luvun mukainen käsittelyjärjestys. Viittaus koskisi myös asian valmistelua ja mahdollistaisi asiassa esitettyjen vaatimusten täydentämisen ja muunkin valmistelun ennen pääkäsittelyä.

Asian selvittämisen kuten näytön hankkimisen osalta tulisivat sovellettaviksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 8 §:stä ilmenevät periaatteet. Tuomioistuimella olisi oikeusturvavasyistä kuitenkin keskeinen rooli asian selvittämisessä. Tämän vuoksi pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että käräjäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi. Tuomioistuimen velvollisuutena olisi siten aktiivisen prosessin johdon keinoin ja tarvittaessa myös omasta aloitteestaan selvittää asiaa ja hankkia siihen liittyvää selvitystä. Tuomioistuin olisi muun muassa oikeutettu oma-aloitteisesti hankkimaan näyttöä siinä määrin kuin se katsotaan tarpeelliseksi. Tuomioistuimen aktiivisen roolin tulisi luonnollisesti nojautua asian tasapuolisen ja puolueettoman käsittelyn vaatimukseen.

Mikäli asiassa järjestettäisiin istunto, ratkaistaisiin asia käräjäoikeudessa suullisessa ja välittömässä pääkäsittelyssä. Pykälän 4 momentin mukaan oikeusrekisterikeskusta edustavan virkamiehen olisi oltava läsnä käräjäoikeuden istunnossa valitusta käsiteltäessä. Valituksen tekijällä olisi myös oikeus olla läsnä istunnossa. Tuomioistuimen olisi 9 §:n 3 momentissa ehdotetulla tavalla ilmoitettava valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle mahdollisen istunnon ajankohdasta. Tilanteessa, jossa valittaja esimerkiksi asuisi ulkomailla, voidaan kutsu lähettää oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3a §:n mukaisesti valittajan valituksessaan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Myöskin niin sanotun EU:n vuoden 2000 oikeusapuyhteisösovetuksen (SopS 57/2004) 5 artikla sisältää määräyksiä oikeudenkäyntiasiakirjojen lähettämisestä ja tiedoksiannosta, jotka voivat tulla sovellettavaksi tietyissä tilanteissa, joissa käräjäoikeus käsittelee asiaa ja huolehtii tiedoksiannosta. Yleissopimus täydentää niin sanotun eurooppalaisen oikeusapuyhteisösovetuksen (SopS 30/1981) lisäpöytäkirjan (SopS 14/1985) määräyksiä. Lisäpöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti eurooppalaista oikeusapuyhteisösovetusta

sovelletaan myös muun muassa tuomion täytäntöönpanoa koskevien asiakirjojen tiedoksiantamiseen. Prosessiosoitteen ilmoittaminen on tärkeää sen vuoksi, että EU:n vuoden 2000 oikeusapuyhteisösuhteen 5 artiklan 1 kohdan mukaan pääsääntönä on asiakirjojen lähettäminen suoraan postitse.

Valitusasia tulee toisaalta voida ratkaista siinäkin tilanteessa, jossa valittaja ei saavu asian pääkäsittelyyn. Siksi 4 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta ratkaista asia valituksen tekijän poissaolosta huolimatta. Tuolloin olisi edellytyksenä, ettei kärjäoikeus pidä valittajan henkilökohtaista kuulemistarpeellisenä ja hänet on kutsuttu tällaisella uhalla kärjäoikeuteen. Valittajan olisi siten oltava tietoinen mahdollisuudesta asian ratkaisemiseen hänen poissaolostaan huolimatta. Valittajan poissaolo ei kuitenkaan merkitsisi sitä, että asia ratkaistaisiin automaattisesti poissaolon perusteella valittajan vahingoksi. Kärjäoikeuden olisi joka tapauksessa tutkittava valitus asiallisesti.

11 §. *Muutoksenhaku kärjäoikeuden päätökseen.* Pykälän 1 momentin mukaan muutosta kärjäoikeuden ratkaisuun haettaisiin valittamalla hovioikeudelta siten kuin oikeudenkäymiskaassa säädetään. Käytännössä vain asiaa kärjäoikeudessa ajava henkilö eli se, joka on valittanut oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä kärjäoikeuteen voisi valittaa kärjäoikeuden päätöksestä. Oikeusrekisterikeskuksella ei valitusoikeutta ole, sillä se on asiassa vain kuultavan roolissa.

Pykälän 2 momentin mukaan asian käsittelystä ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään. Hovioikeuden olisi valitusasiaa käsitellessään varattava oikeusrekisterikeskukselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää selvitystä.

12 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän mukaan tuomioistuimen olisi ilmoitettava valitusasiaa koskevasta päätöksestään oikeusrekisterikeskukselle. On tärkeää, että oikeusrekisterikeskus saa tässä tarkoitetun tiedon, sillä oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia asiassa tarkoitetun taloudellisen seuraamuksen mahdollisesta täytäntöönpanosta.

4 luku. Erinäiset säännökset

13 §. *Vaihtoehtoiset seuraamukset.* Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan Suomessa määrättyä puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvaa taloudellista seuraamusta ei saisi toisessa jäsenvaltiossa muuntaa vankeudeksi tai muuksi vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi. Sakkopuitepäätöksen 10 artiklan sekä lain 6 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuilla tavoilla puitepäätöksessä tarkoitettu rajat ylittävällä täytäntöönpanoyhteistyössä ei ole pidetty perusteltuna esimerkiksi sakon muuntamista vankeudeksi.

14 §. *Suhde muihin lakeihin ja kansainvälisiin velvoitteisiin.* Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan tässä laissa ja puitepäätöksessä tarkoitettujen yhteistyön osalta on lisäksi voimassa, mitä siitä on erikseen sovittu tai säädetty. Kyseessä on lähinnä selkiyttävä säännös, sillä jo puitepäätös sisältää viittauksia siihen, että tietyistä asioista voidaan valtioiden välillä sopia puitepäätöksestä poikkeavalla tavalla. Esimerkiksi 13 artiklassa tarkoitettuja varojen jaosta voidaan artiklan nimenomaisen määräyksen perusteella valtioiden välillä sopia toisin. Lisäksi 18

artiklassa todetaan olevan mahdollista soveltaa valtioiden välillä sellaisia puitepäätöksestä poikkeavia järjestelyitä, jotka entisestään tehostavat täytäntöönpanoyhteistyötä. Tällainen järjestely on esimerkiksi 18 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa selostettu yhdenmukaiseen pohjoismaiseen lainsäädäntöön perustuva pohjoismainen yhteistyö. Edellä 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuista tavoista pohjoismaisessa yhteistyössä olisi pääsääntönä edelleen pohjoismaisen yhteistoimintalain soveltaminen, mutta puitepäätöksen mukaisen järjestelmän soveltaminen ei kuitenkaan olisi poissuljettua silloin kun puitepäätöksen soveltaminen yksittäistapauksessa johtaisi tehokkaampaan yhteistyöhön. Nämä pohjoismaisen yhteistyön tilanteet kattava säännös on kuitenkin ehdotettu erikseen otettavaksi 2§:n 2 momenttiin.

Pykälän säännöksellä on tarkoitettu katettavaksi myöskin sellaiset tilanteet, joissa asian käsittelyssä tulisi sovellettavaksi esimerkiksi 10 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoista jonkin kansainvälisen sopimuksen tiedoksiantomääräykset.

15 §. *Asetuksenantovaltuus*. Pykälä sisältäisi säännöksen, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitkä puitepäätöksen määräykset ovat asetuksena noudatettavia ja annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä puitepäätöksen ja lain täytäntöönpanosta. Säännöksellä on kaksi tehtävää. Ensinnäkin säännös mahdollistaa puitepäätöksen asetuksentasoisten määräysten saattamisen asetuksena noudatettavaksi. Säännös on tarpeen, sillä toisin kuin yleissopimukset, puitepäätöstä ei esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevassa jaksossa tarkemmin selostetuista tavoista saateta kansallisesti voimaan voimaansaattamislakilla ja –asetuksella, sillä erillisiä voimaansaattamistoimia ei edellytetä. Puitepäätöksen osalta kyse on vain sen velvoitteiden kansallisista täytäntöönpanotoimista. Esityksessä ehdotettu puitepäätöksen täytäntöönpanolaki ei säädä lakina noudatettavaksi sellaisia puitepäätöksen määräyksiä, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan. Näiltä osin täytäntöönpanotoimet on suoritettava valtioneuvoston asetuksella.

Toiseksi säännös sisältää valtuutuksen, jonka nojalla voidaan antaa tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä puitepäätöksen ja lain täytäntöönpanosta. Perustuslakivaliokunnan antamien lausuntojen mukaisesti (PeVL 40/2002 vp) viimeksi mainittua lain täytäntöönpanoa koskevaa asetuksenantovaltuutta on tulkittava ja sovellettava supistavasti. Valtuutus ei merkitse, että asetuksella voitaisiin antaa yleisesti säännöksiä kaikista ehdotetulla lailla säännellyistä asioista, vaan sen nojalla voidaan antaa vain lain asianmukaisen täytäntöönpanon kannalta välttämättömiä säännöksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi välttämättömät viranomaistoimintaa ohjaavat säännökset. Esitystä annettaessa ei ole vielä kattavasti arvioitavissa minkälaisia säännöksiä mahdollisesti tarvitaan.

16 §. *Voimaantulo*. Pykälän 1 momentin mukaan laki tulisi voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007. Ehdotus perustuu puitepäätöksen 20 artiklan 1 kohdan määräykseen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 22 päivään maaliskuuta 2007 mennessä.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovellettaisiin sen voimaantulon jälkeen täytäntöönpanotavaksi toimitettuihin päätöksiin.

2.2 Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja (puitepäätöksen) soveltamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Puitepäätöksen täytäntöönpano.* Pykälä sisältäisi tavanomaisen kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisessa käytettyä sanamuotoa vastaavan säännöksen, jonka mukaisesti puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset olisivat Suomessa lakina voimassa. Yleisperusteluissa esitetyin tavoin puitepäätös pantaisiin täytäntöön vastaavalla tavalla kuin valtiosopimukset ja käyttäen niin sanottua sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaavaa täytäntöönpanotapaa.

EU-sakkotäytäntöönpanolakia koskevan esityksen 1 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa on tarkemmin selostettu lainsäädännön alan määräytyminen Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön valossa. Sen mukaisesti puitepäätöksessä on lähes yksinomaan määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Konfiskaatiopuitepäätöksen määräykset tavoitteesta (1 artikla), määritelmistä (2 artikla), toimivaltaisista viranomaisista (3 artikla), 3 artiklan 3 kohtaa lukuun ottamatta, päätöksen lähettämisestä (4 artikla), päätöksen lähettämisestä yhdelle tai useammalle täytäntöönpanovaltiolle (5 artikla), rikoksista (6 artikla), tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta (7 artikla), kieltäytymisperusteista (8 artikla), oikeussuojakeinoista (9 artikla), täytäntöönpanon lykkäämisestä (10 artikla), useista menetetyksi tuomitsemista koskevista päätöksistä (11 artikla), täytäntöönpanoon sovellettavasta lainsäädännöstä (12 artikla), armahduksesta ja menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen uudelleen käsittelystä (13 artikla), menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettämisen seurauksista (14 artikla), täytäntöönpanon lopettamisesta (15 artikla), menettelystä menetetyksi tuomitun omaisuuden suhteen (16 artikla), täytäntöönpanon tuloksista tiedottamisesta (17 artikla), korvauksista (18 artikla), kielistä (19 artikla), kuluista (20 artikla), suhteesta muihin sopimuksiin ja järjestelyihin (21 artikla), sekä täytäntöönpanosta (22 artikla), lukuun ottamatta 22 artiklan 1 ja 3 kohtaa, kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälä sisältäisi säännöksen, jonka mukaan puitepäätöksen ja lain soveltamisalaan kuuluva ja puitepäätöksessä tarkoitettun järjestelmän mukaisesti toimitettu toisen EU:n jäsenvaltion viranomaisen tekemä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös pantaisiin täytäntöön puitepäätöksen määräyksiä ja tämän lain säännöksiä noudattaen. Vastaavasti samoin edellytyksin sovellettaisiin puitepäätöstä ja tässä tarkoitettua lakia Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio.

Pykälässä tarkoitettu viittaus puitepäätöksen mukaiseen täytäntöönpanoon merkitsee sitä, että puitepäätöksen 12 artiklan mukaisesti Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä samalla tavoin, kuin Suomen tuomioistuimen tekemän menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen. Näin ollen viittaus merkitsee sitä, että esimerkiksi toisen jäsenvaltion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain ja tarvittaessa ulosottolain mukaisessa järjestyksessä sen jälkeen kun 3 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen eli oikeusrekisterikeskus on tehnyt päätöksen sen hyväksymisestä täytäntöönpanotavaksi Suomessa. Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta vastaavalla tavalla kuin Suomen tuomioistuimen määräämästä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa tarkoitettua seuraamuksesta.

Ehdotetun lain 5 §:ään otettaisiin selkeyden vuoksi tarkentava säännös, jonka mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemä päätös pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Tämä olisi useimmissa tapauksissa selvää kuitenkin jo puitepäätöksen 12 artiklan mukaisen määräyksen perusteella.

Pykälän toinen momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) voidaan soveltaa tämän lain estämättä. Säännös merkitsee sitä, että esimerkiksi yleisperusteluissa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa 21 artiklan kohdalla selostetuin tavoin pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tarkoitettu järjestelmä on lähtökohtaisesti ensisijainen suhteissa Ruotsiin ja Tanskaan. Säännös on kuitenkin muotoiltu siten, että esimerkiksi yleisperusteluissa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa 21 artiklan kohdalla selostetuin tavoin pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisen järjestelmän sijasta voitaisiin tässä tarkoitettua järjestelmää yksittäistapauksessa soveltaa, mikäli se johtaisi yhteistyön kannalta suotuisampaan lopputulokseen. Näin ollen mikäli esimerkiksi Ruotsin viranomaiset toimittaisivat täytäntöönpanopyyntönsä puitepäätöksen mukaisen järjestelmän mukaisesti esimerkiksi puitepäätöksessä tarkoitettua todistusta käyttäen, voitaisiin soveltaa puitepäätöksen mukaista menettelyä. Säännöksen sisältämä teoreettinen mahdollisuus puitepäätöksen mukaisen järjestelmän soveltamiseen Ruotsin ja Tanskan kanssa tehtävän yhteistyön osalta on kuitenkin välttämätön sen vuoksi, että puitepäätös sallii vain sellaisten muiden järjestelmien soveltamisen, jotka entisestään yksinkertaistavat täytäntöönpanomenettelyä. Vaikka nykyinen pohjoismaisen järjestelmä on pääosin tehokkaampi kuin puitepäätöksessä tarkoitettu järjestelmä, menee puitepäätös kuitenkin tietyin osin pidemmälle kuin pohjoismaisen järjestelmä asettaen muun muassa velvollisuuden panna päätös täytäntöön.

Tanska on ottanut tässä tarkoitettua puitepäätöksen täytäntöönpanolainsäädäntönsä säännöksen, jonka mukaan yhteispohjoismaista lainsäädäntöä sovelletaan sikäli kun se mahdollistaa täytäntöönpanon laajemmin kuin puitepäätöksessä tarkoitettu järjestelmä.

3 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Puitepäätöksen 3 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot ilmoittavat, mitkä viranomaiset ovat toimivaltaisia viranomaisia puitepäätöksessä tarkoitettussa menettelyssä. Toimivaltainen viranomainen voidaan määritellä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Käsitettä käytetään eri puolilla puitepäätöstä. Esityksessä ehdotetaan, että yleisperusteluissa ja 3 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin toimivaltainen viranomainen Suomessa olisi oikeusrekisterikeskus. Oikeusrekisterikeskus olisi toimivaltainen viranomainen sekä Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio että täytäntöönpanovaltio. Puitepäätöksen lähtökohta on, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus pannaan täytäntöön vastaavalla tavalla kuin kotimainen menettämisseuraamus. Oikeusrekisterikeskus huolehtii nykyisinkin sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti kotimaisten menettämisseuraamusten täytäntöönpanosta sekä pohjoismaisesta yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa.

Oikeusrekisterikeskuksen nimeäminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi merkitsee esimerkiksi sitä, että puitepäätöksen 4 artiklan mukaisesti oikeusrekisterikeskus vastaanottaa toisesta jäsenvaltiosta tulevat päätökset sekä päättää Suomen tuomioistuimien menetyksi tuomitsemista koskevien päätösten lähettämisestä täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Oikeusrekisterikeskus myös päättäisi 7 artiklassa tarkoitettua toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamisesta ja 8 artiklassa tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden soveltamisesta.

Oikeusrekisterikeskuksen tehtäviin kuuluisi myöskin esimerkiksi 8 ja 14 artiklassa tarkoitettu tietojen vaihto.

Oikeusrekisterikeskuksella olisi momentin perusteella yleinen toimivalta ja tehtävä huolehtia tämän lain ja puitepäätöksen mukaisessa menettelyssä lähetettyjen päätösten täytäntöönpanosta Suomessa ja toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Vaikka kunkin jäsenvaltion itse määrittelemää toimivaltaisen viranomaisen käsitettä käytetään puitepäätöksen eri artikloissa määrittämään sitä, millä viranomaisella on toimivalta kussakin artiklassa tarkoitettuihin tehtäviin, ei kaikkien artiklojen yhteydessä ole viittausta toimivaltaiseen viranomaiseen. Esimerkiksi oikeusrekisterikeskus olisi momentissa tarkoitettun säännöksen nojalla toimivaltainen päättämään myös 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja varojen siirtämisestä, vaikka kohdan mukaan ”täytäntöönpanovaltion on meneteltävä...seuraavasti”. Oikeusrekisterikeskuksella olisi tässä tarkoitettu yleinen huolehtimisvelvoite ja toimivalta ellei muualla lainsäädännössä toisin säädetä.

Pykälän 2 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen puitepäätöksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on kuitenkin pääsäännöstä poiketen ulosottoviranomainen. Kyseessä on lähinnä Suomen lainsäädännön mukaisen täytäntöönpanomenettelyn huomioiva tekninen säännös. Puitepäätöksen 7 artiklan 3 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan tilanteessa, jossa päätös koskee rahamäärää ja maksua ei saada, täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset panevat menetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön 1 kohdan mukaisesti kohdistamalla täytäntöönpanon mihin tahansa kyseiseen tarkoitukseen saatavilla olevaan omaisuuteen. Momentissa ehdotettu säännös on tarpeen sen vuoksi, että puitepäätöksessä tarkoitettu ja 1 momentissa määritelty *toimivaltainen viranomainen* on Suomessa oikeusrekisterikeskus. Asiallisesti kohdassa tarkoitettu määräys ei edellyttäisi sääntelyä täytäntöönpanolakiin. Tässä kohdassa tarkoitettut toimet suorittaa kuitenkin Suomessakin tuomittujen menettämisseuraamusten osalta ulosottoviranomainen. Menettämisseuraamus pantaisiin esityksen 5 §:n mukaisesti Suomessa täytäntöön käytännössä vastaavalla tavalla kuin Suomessa tuomittu menettämisseuraamus. Kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa, kuten vastaavissa kansallisissakin tapauksissa, oikeusrekisterikeskuksen tulisi hakea menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa ulosottoviranomaiselta sakon täytäntöönpanosta annetun lain 38 §:n 2 momentin ja 8 §:n mukaisesti. Tällöin ulosottoviranomainen panee maksuvelvoitteen täytäntöön ulosottolain säännösten mukaisesti.

2 luku. Toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpano Suomessa

4 §. *Päätös tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.* Oikeusrekisterikeskuksen päätöksenteko on luonteeltaan hallintomenettelyä ja siinä sovelletaan hallintolakia (434/2003). Hallintolain 34 § sisältää pääsäännön, jonka mukaisesti asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Pykälän 2 momentin 4 luetelmakohta sallii kuulemisvelvollisuutta koskevasta pääsäännöstä poikkeamisen, mikäli kuuleminen saattaisi vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen. Nyt ehdotettu 5 § pykälä sisältäisi kuulemisvelvollisuudesta tehtävää poikkeusta tarkentavan säännöksen, jonka mukaan oikeusrekisterikeskus voisi tehdä päätöksen toisen jäsenvaltion 2 §:ssä tarkoitettun päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä. Momentissa tarkoitettu säännös on tarpeen joissain tapauksissa sen turvaamiseksi, että toisessa jäsenvaltiossa määrätyt menettämisseuraamukset saadaan perittyä yhtä tehokkaassa menettelyssä kuin vastaavat kotimaiset seuraamukset. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n 3 momentin mukaan oikeusrekisterikeskuksen ei tarvitse lähettää maksukehotusta, jos sitä voidaan aikaisemman

täytäntöönpanon johdosta tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos ulosottoihin tapahtuva täytäntöönpano saattaisi vaarantua. Sama säännös soveltuu, pantaessa toisen jäsenvaltion määräämiä arvokonfiskaatioita täytäntöön mainitun lain mukaisessa järjestyksessä. Säännöksen soveltaminen täytäntöönpanon vaarantumisen osalta saattaisi kuitenkin asiallisesti tulla joissain tapauksissa merkityksettömäksi, mikäli henkilö saisi oikeusrekisterikeskuksen suorittaman kuulemisen yhteydessä tiedon Suomeen siirretystä täytäntöönpanosta. Henkilön oikeusturva ei kuitenkaan vaarantuisi, sillä ehdotetun 9 §:n mukaisesti valitusaika oikeusrekisterikeskuksen tekemän tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen osalta alkaisi kulua vasta kun henkilön katsotaan 9 §:n mukaisesti saaneen päätöksestä tiedon. Myöskin pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa järjestelmässä kuuleminen on pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n mukaisesti rajattu vain vapausrangaistuksia koskevaan yhteistyöhön.

Vastaavasti Euroopan unionin alueella tapahtuvasta siviilituomioiden kansainvälisestä täytäntöönpanosta on säännökset neuvoston asetuksessa (EY) N:o 44/2001 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla. Myöskään siviilituomioiden täytäntöönpanossa ei täytäntöönpanovaltiossa tapahtuvassa tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisen yhteydessä asetuksen 41 artiklan mukaisesti kuulla sitä henkilöä, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan.

5 §. *Toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpano.* Pykälään 1 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemä päätös pannaan täytäntöön Suomen lain mukaisesti ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Tämä olisi useimmissa tapauksissa selvää jo puitepäätöksen 12 artiklan mukaisen määräyksen perusteella. Ehdotetun 2 §:n perusteluissa selostetuin tavoin on kuitenkin myös selkeyden vuoksi perusteltua, että täytäntöönpanolakiin otetaan asiaa koskeva nimenomainen säännös.

Momentti sisältää lisäksi säännöksen, jonka mukaan toisen jäsenvaltion Suomeen täytäntöönpanotavaksi lähettämään menetetyn tuomitsemista koskevaan päätökseen ei sovelleta 12 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja vaihtoehtoisia toimenpiteitä. Tämäkin olisi selvää jo 12 artiklan 1 kohdan määräyksen perusteella, jonka mukaisesti Suomeen toimitetun tuomion täytäntöönpanoon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä. Menettämisseuraamuksia ei Suomessa kansallisestikaan muunneta esimerkiksi vankeusrangaistukseksi.

Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, toimivaltainen viranomainen eli oikeusrekisterikeskus säännönmukaisesti ilmoittaisi lähettämänsä todistuksen 1 kohdan mukaisesti, että Suomi ei salli vaihtoehtoisten toimenpiteiden soveltamista. Vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisen salliminen ei olisi edes käytännössä mahdollista, sillä oikeusrekisterikeskus ei pystyisi todistuksen 1 kohdan 2 alakohdan mukaisesti ilmoittamaan vaihtoehtoisen seuraamuksen laatua ja enimmäistasoa.

Pykälän toinen momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tiettyä omaisuutta koskevan täytäntöönpanon sijasta suoritettavaan omaisuuden arvoa vastaavaan rahamäärään kohdistettavaan täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä vain mikäli päätöksen tehnyt jäsenvaltio ilmoittaa tuomioistuimen määräämän omaisuuden arvoa vastaavan rahamäärän. Tällaisessa tilanteessa esineeseen kohdistuva täytäntöönpano Suomessa lakkaisi ja täytäntöönpano kohdistettaisiin vain omaisuuden arvoon.

Säännös liittyy puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohtaan, joka sisältää määräyksen, jonka mukaan tilanteessa, jossa täytäntöönpanopyyntö koskee tiettyä omaisuutta, päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat, jos se on kyseisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaista, sopia, että menetetyksi tuomitseminen voidaan täytäntöönpanovaltiossa panna täytäntöön määrämällä maksettavaksi omaisuuden arvoa vastaava rahamäärä.

Puitepäätöksen 7 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuin tavoin pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole asiaa koskevia säännöksiä. Yhteistoimintalain 9a § puolestaan sisältää asiaa koskevan säännöksen sellaisia tilanteita varten, joissa oikeusministeriö on katsonut, että täytäntöönpanoa ei voida jatkaa suoraan vaan on ryhdytty seuraamuksen muuntamismenettelyyn tuomioistuimessa. Tällöin tuomioistuin voi pykälän 2 momentin mukaan vieraassa valtiossa määrätyn tiettyä esinettä koskevan menettämisen sijasta määrätä esineen arvon menetettäväksi, mikäli arvon menettämiseen voitaisiin tuomita Suomen lain mukaan vastaavanlaisesta rikoksesta tuomittaessa ja vieras valtio on sitä pyytänyt tai siihen suostunut. Käytännössä tällaisilla tilanteilla voitaisiin tarkoittaa tapauksia, joissa rikoslain 10 luvun 4 tai 5 §:ssä tarkoitettun esineen arvo voitaisiin 8 §:n mukaisesti Suomessa tuomita menetetyksi. Asiallisesti menettely tarkoittaa uuden, aikaisemman seuraamuksen korvaavan menettämisseuraamuksen määräämistä Suomen tuomioistuimessa. Tämänkaltaisen ratkaisun tekeminen voitaneen antaa vain tuomioistuimen tehtäväksi.

Puitepäätöksen johdanto-osan 4 kohdasta ilmi käyvin tavoin puitepäätöksellä on tarkoitus lakkauttaa kaikki jäsenvaltioiden väliset järjestelmät, joilla menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös muunnetaan kansalliseksi päätökseksi. Päätökset olisi siten voitava panna täytäntöön sellaisenaan. Toisen jäsenvaltion määräämän menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten ei ole perusteltua luoda tuomioistuimen menettelyä, jossa tässä tarkoitettut tilanteet säännönmukaisesti käsiteltäisiin. Näin ollen esityksen mukaan oikeusrekisterikeskus suorittaisi vieraan valtion esinettä koskevan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon sijasta esineen arvoa vastaavan täytäntöönpanon vain, mikäli vieras valtio jo alunperin toimittamassaan todistuksessa tai erikseen myöhemmin ilmoittaa määrän, joka kyseisen valtion tuomioistuimen antaman päätöksen mukaan tulee panna täytäntöön.

6 §. *Kielet.* Pykälän mukaan puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu toisen jäsenvaltion päätöstä koskeva todistus on toimitettava joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännos jollekin näistä kielistä. Myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitettu todistus voidaan hyväksyä, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä. Tarkoituksena on, että Suomen toimivaltainen viranomainen voisi joustavasti hyväksyä myös muilla kielillä tehtyjä todistuksia, vaikka siihen ei olisi velvollisuutta. Säännös perustuu puitepäätöksen 19 artiklan 1 kohtaan, jossa määrätään, että todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä, mutta jäsenvaltio voi ilmoittaa hyväksyvänsä käännoksen myös muulla Euroopan yhteisöjen toimielinten virallisella kielellä. Suomi tulisi kohdan nojalla tekemään ilmoituksen, jonka mukaan Suomi hyväksyisi todistukset virallisten kieltensä lisäksi myös englannin kielellä.

Pykälän 2 momentissa kuitenkin edellytettäisiin, että oikeusrekisterikeskus huolehtii todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle. Käytännössä Suomeen toimitettavat todistukset olisivat useimmiten englanninkielisiä ja tässä tarkoitettu käännoistyö olisi siten kääntämistä englannin kielestä suomen tai ruotsin kielelle. Todistuksen tulisi olla käytettävissä suomen tai ruotsin kielellä siinä vaiheessa, kun varsinaisiin täytäntöönpanotoimiin ryhdytään sen jälkeen,

kun oikeusrekisterikeskus on päätöksellään hyväksynyt toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpantavaksi Suomessa. Käännös tulisi laatia mahdollisimman nopeasti todistuksen saapumisen jälkeen.

Päätöksen lähettänyt jäsenvaltio ei toimita täytäntöönpanovaltioon käännöstä menetetyksi tuomitsemista koskevasta päätöksestä. Puitepäätöksessä ei tätä edellytetä, koska päätöksen täytäntöönpano tapahtuu todistuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella.

Täytäntöönpanovaltiossa ei tutkita toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemän päätöksen aineellisia perusteita. Tämän vuoksi ei pääsääntöisesti ole tarvetta myöskään sille, että Suomeen täytäntöönpantavaksi toimitettu päätös täällä käännettäisiin suomen tai ruotsin kielelle.

Täytäntöönpanosta voidaan kuitenkin puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti kieltäytyä, jos todistus ei selvästi vastaa päätöstä. Tämän kieltäytymisperusteen tutkimiseksi voisi siten poikkeuksellisesti olla tarpeen kääntää myös päätös tai osa siitä suomen tai ruotsin kielelle. Tällaisen käännettämisen ajaksi voidaan puitepäätöksen 10 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti täytäntöönpanoa lykätä.

7 §. *Korvaaminen ja kulut.* Pykälän 1 momentin mukaan oikeusministeriö päättäisi puitepäätöksen 18 artiklassa tarkoitetun korvauksen vaatimisesta tai sellaisen maksamisesta toiselle jäsenvaltiolle. Artikla koskee täytäntöönpanon johdosta syntynyttä vahingonkorvausvelvollisuutta. Artiklan sisältö on selostettu 18 artiklaa koskevien yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan oikeusministeriö päättäisi myös puitepäätöksen 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta kulujen jakamisesta tai kulujen jakamisen pyytämisestä toiselta jäsenvaltiolta. Mainittu kohta koskee poikkeustapauksissa tapahtuvaa kulujen jakamista päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion kesken. Mainitun kohdan sisältö on selostettu 20 artiklan yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

3 luku. Muutoksenhaku

8§. *Toimivaltainen käräjäoikeus.* Pykälän 1 momentin mukaan oikeusrekisterikeskuksen tekemästä toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä saisi valittaa Tampereen käräjäoikeuteen. Kyseessä olisi siten poikkeaminen tavanomaisesta hallintovalitustiestä. Muutoksenhakureittiä koskevaa ratkaisua on perusteltu yksityiskohtaisesti yleisperustelujen keskeisiä ehdotuksia koskevassa jaksossa. Niiden lisäksi eräs keskeisin peruste käräjäoikeuslinjan valitsemiselle on se, että konfiskaatiopuitepäätös on jatkoa EU:n jäädyttämispuitepäätökselle ja sitä koskevalle EU-jäädyttämislaille. Jäädyttämispyyntö tai –määräys eli turvaamistoimet ovat yhteistyön ensimmäinen vaihe, jota ideaalitapauksessa seuraa konfiskaatiopuitepäätöksen mukaisesti lähetetty tuomion täytäntöönpanopyyntö. EU-jäädyttämislain 8 §:ssä edellytetään, että jo jäädyttämispyyntön mukana tulisi olla myös tuomion täytäntöönpanopyyntö tai vähintään siinä pitää ilmoittaa tällaisen täytäntöönpanoa koskevan pyynnön arvioitu esittämisajankohta. Myös esimerkiksi EU-jäädyttämislain erään kieltäytymisperusteen (4 §:n 1 momentin 3 kohta) osalta jäädyttämispyyntöön suostumisesta päättävän viranomaisen ja toisena vaiheena muutoksenhakuasteen eli käräjäoikeuden tulee ennakoita lopullista oikeusapua eli konfiskaatiopuitepäätöksen mukaisen kieltäytymisperusteen soveltamista. Näin ollen olisi jossain määrin ongelmallista, mikäli tuomioistuinlinja vaihtuisi kesken ”saman” menettelyn.

Pykälän 2 momentin mukaan käräjäoikeus olisi päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Koska täytäntöönpanon nopea aloittaminen saattaa tietyissä tilanteissa olla tarpeen omaisuuden hävittämisen estämiseksi, olisi pykälän 3 momentissa osin selkeyden vuoksi vastaavakaltainen säännös kuin EU-sakkotäytäntöönpanolaissa, jonka mukaan oikeusrekisterikeskuksen päätöstä koskeva valitus ei estäisi täytäntöönpanoa, ellei tuomioistuin toisin määrää. Omaisuutta ei kuitenkaan saisi myydä tai varoja tilittää ennen kuin oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös on lainvoimainen. Esityksen mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemän puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvan päätöksen täytäntöönpano Suomessa tapahtuisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Mainitun lain 2 §:n 1 momentin mukaan sakon ja omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Vaikka puitepäätöksen 2 artiklan c kohdan mukaan edellytyksenä puitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamiselle on, että päätös on lopullinen eli lainvoimainen, ei päätöksen täytäntöönpanoon voitane lähtökohtaisesti kuitenkaan yksinomaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n 1 momentin perusteella ryhtyä, ellei oikeusrekisterikeskuksen vieraan valtion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös ole vielä lainvoimainen. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 3 § sisältää kuitenkin säännöksen, jonka mukaan rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta ja momentissa lueteltuja korvauksia koskeva lainvoimaa vailla oleva ratkaisu voidaan kuitenkin panna täytäntöön siten kuin ulosottolaissa säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta. Näin ollen rahamäärään kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanotoimiin voitaisiin ryhtyä ilman nimenomaista säännöstäkin vaikka oikeusrekisterikeskuksen päätös ei vielä näissä tilanteissa olisi lainvoimainen. Pykälän 3 momenttiin ehdotettu säännös on kuitenkin tarpeen sekä selkeyden että yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi suhteessa EU-sakkotäytäntöönpanolakiin. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n 3 momentti sisältää vastaavankaltaisen säännöksen, jonka mukaan oikeusrekisterikeskuksen päätöstä koskeva valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

9 §. *Valituksen tekeminen.* Pykälässä säädettäisiin valituksen tekemisestä kuten valitusajasta ja sen laskemisesta. Pykälän 1 momentin mukaan valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun henkilö on saanut tiedon oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Kuten 8 §:ssä säädetään, oikeusrekisterikeskuksen päätöksen täytäntöönpanotoimet voidaan aloittaa, vaikka päätös ei vielä olisi lainvoimainen. Näin ollen tiedoksianto voi käytännössä tapahtua monella eri tavalla. Henkilö voi saada tiedon päätöksestä vasta hänen läsnäollessaan toimitetussa ulosmittauksessa, taikka muulla tavoin todisteellisesti. Lähtökohtaisesti hallintopäätöksen tiedoksiannosta säädetään hallintolain 9 ja 10 luvussa. Tässä tarkoitettujen päätöksen tiedoksianto toimitetaan Suomessa hallintolain 60 §:n nojalla todisteellisena tiedoksiantona. Todisteellinen tiedoksianto tapahtuu postitse saantitodistusta vastaan (60 §:n 1 momentti). Todisteellisessa tiedoksiannossa asiakirja voidaan myös luovuttaa kirjallista todistusta vastaan tiedoksiannon vastaanottajalle tai tämän edustajalle (60 §:n 2 momentti). Jos viranomainen katsoo siihen olevan aihetta, tiedoksianto voidaan toimittaa haastetiedoksiantona (60 §:n 3 momentti). Myös asiakirjan luovuttaminen sijaistiedoksiantona on laissa tarkoitettu todisteellinen tiedoksiantotapa.

Momentin mukaan päätöksen tehneen henkilön katsottaisiin saaneen tiedon rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevasta päätöksestä myöskin silloin, kun seuraamuksen suorittaminen on oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta vapaaehtoisesti aloitettu. Tämä hetki olisi käytännössä se, jolloin henkilö on tehnyt rahalaitokseen rahamääräistä menettämisseuraamusta koskevan suorituksen.

Tiedoksisaantiolettama on perusteltu sen vuoksi, että vapaaehtoisen suorittamisen aloittamisen edellytyksenä on nyt käsiteltävissä tapauksissa oikeusrekisterikeskuksen lähettämä maksukehotus. Mainitun maksukehotuksen sisältö on laaja ja sen myötä henkilö saa tiedon siitä, että oikeusrekisterikeskus on tehnyt 5 §:ssä tarkoitetun tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen toisen jäsenvaltion Suomeen täytäntöön pantavaksi toimittaman taloudellisen seuraamuksen johdosta. Selvää on, että mikäli maksukehotus lähetetään, tulisi siihen liittää näissä tapauksissa valitusosoitus.

Tietyissä tilanteissa on mahdollista, että päätöksen kohteena oleva henkilö asuu ulkomailla. Tällaisessa tilanteessa tiedoksianto toimitetaan ulkomaille hallintolain tai asianomaisen vieraan valtion lainsäädännön mukaan, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai velvoitteista muuta johdu (63 §:n 1 momentti).

Pykälän 2 momentti sisältäisi valituksen sisältöä koskevat säännökset. Sen mukaan valittajan olisi valituksessaan ilmoitettava vaatimuksensa ja niiden perusteet, sekä vaatiiko valittaja asian suullista käsittelyä tuomioistuimessa. Momentti sisältäisi myös säännöksen, jonka mukaan valittajan on valituksessaan ilmoitettava oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Tämä merkitsee ennen kaikkea sitä, että valittajan tulisi valituksessaan ilmoittaa se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotuksen ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*).

Momentin mukaan valituskirjelmä tulisi toimittaa oikeusrekisterikeskukselle.

Pykälän 3-5 momentissa on erityissäännöksiä oikeudenkäyntimenettelystä esityksessä tarkoitetuissa asioissa. Oikeusrekisterikeskuksen olisi viipymättä toimitettava saapunut valituskirjelmä Tampereen käräjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma lausumansa. Asiakirjoja käräjäoikeudelle toimitettaessa olisi ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut oikeusrekisterikeskukselle. Tuota ajankohtaa käytetään sen laskemisessa, onko valitus tehty säädetyssä määräajassa. Valitus tulee vireille käräjäoikeudessa silloin, kun asiakirjat saapuvat tuomioistuimen kansliaan. Tuomioistuimen tulisi viivytyksettä antaa valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle tieto mahdollisen istunnon ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista. Tässä tarkoitettu kutsu voitaisiin 10 §:ssä tarkoitetusta rikosasioiden käsittelyjärjestyksestä poiketen toimittaa valittajan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Jos valittaja on toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

10 §. *Asian käsittely tuomioistuimessa.* Pykälän mukaan asian käsittelystä olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään. Tuomioistuin ei kuitenkaan saisi valitusta käsitellessään tutkia onko päätöksen kohteena oleva henkilö syyllistynyt siihen tekoon, josta menettämisseuraamus on määrätty vieraassa valtiossa. Viimeksi mainittu säännös perustuu osin puitepäätöksen 13 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan ainoastaan päätöksen antanut valtio saa ratkaista menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen uudelleen käsittelyä (tuomionpurku) koskevan hakemuksen. Vastaavanlainen säännös on yhteistoimintalain 9b §:ssä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan asia olisi käsiteltävä istunnossa, jos käräjäoikeus asian osan tai sen selvittämiseksi pitää asian istuntokäsittelyä tarpeellisena. Asia olisi käsiteltävä istunnossa myöskin, mikäli valittaja sitä vaatii, ellei käräjäoikeus pitäisi sitä ilmeisen tarpeettomana. Pääsääntönä olisi siten valituksen käsitteleminen kirjallisessa menettelyssä. Istunnon järjestäminen valittajan vaatimuksesta huolimatta olisi ilmeisen tarpeetonta esimerkiksi tilanteessa, jossa valittaja väittäisi olevansa syytön rikokseen, johon

täytäntöönpantavana oleva seuraamus perustuu. Tällaista asiaa ei voida tutkia täytäntöönpanovaltiossa.

Tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa valitusasiassa ei olisi kysymys rikosasiasta, mutta rikosprosessin periaatteet soveltuisivat siihen paremmin kuin riita-asian oikeudenkäyntiperiaatteet. Valitusasiaa ei kärjäoikeudessa ajaisi virallinen syyttäjä vaan päätöksen kohteena oleva luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Rikosasioiden käsittelyjärjestystä koskevan viittauksen nojalla tulisi soveltuvin osin noudatettavaksi erityisesti mahdollisen istutuskäsittelyn tilanteissa lähinnä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 6, 6a ja 11 luvun mukainen käsittelyjärjestys. Viittaus koskisi myös asian valmistelua ja mahdollistaisi asiassa esitettyjen vaatimusten täydentämisen ja muunkin valmistelun ennen pääkäsittelyä.

Asian selvittämisen kuten näytön hankkimisen osalta tulisivat sovellettaviksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 8 §:stä ilmenevät periaatteet. Tuomioistuimella olisi oikeusturvavasyistä kuitenkin keskeinen rooli asian selvittämisessä. Tämän vuoksi pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että kärjäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi. Tuomioistuimen velvollisuutena olisi siten aktiivisen prosessin johdon keinoin ja tarvittaessa myös omasta aloitteestaan selvittää asiaa ja hankkia siihen liittyvää selvitystä. Tuomioistuin olisi muun muassa oikeutettu oma-aloitteisesti hankkimaan näyttöä siinä määrin kuin se katsotaan tarpeelliseksi. Tuomioistuimen aktiivisen roolin tulisi luonnollisesti nojautua asian tasapuolisen ja puolueettoman käsittelyn vaatimukseen.

Mikäli asiassa järjestettäisiin istunto, ratkaistaisiin asia kärjäoikeudessa suullisessa ja välittömässä pääkäsittelyssä. Pykälän 4 momentin mukaan oikeusrekisterikeskusta edustavan virkamiehen olisi oltava läsnä kärjäoikeuden istunnossa valitusta käsiteltäessä. Valituksen tekijällä olisi myös oikeus olla läsnä istunnossa. Tuomioistuimen olisi 9 §:n 3 momentissa ehdotetulla tavalla ilmoitettava valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle mahdollisen istunnon ajankohdasta. Tilanteessa, jossa valittaja esimerkiksi asuisi ulkomailla, voidaan kutsu lähettää oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3a §:n mukaisesti valittajan valituksessaan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Myöskin niin sanotun EU:n vuoden 2000 oikeusapuyleissopimuksen (SopS 57/2004) 5 artikla sisältää määräyksiä oikeudenkäyntiasiakirjojen lähettämisestä ja tiedoksiannosta, jotka voivat tulla sovellettavaksi tietyissä tilanteissa, joissa kärjäoikeus käsittelee asiaa ja huolehtii tiedoksiannosta. Yleissopimus täydentää niin sanotun eurooppalaisen oikeusapusopimuksen (SopS 30/1981) lisäpöytäkirjan (SopS 14/1985) määräyksiä. Lisäpöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti eurooppalaista oikeusapusopimusta sovelletaan myös muun muassa tuomion täytäntöönpanoa koskevien asiakirjojen tiedoksiantamiseen. Prosessiosoitteen ilmoittaminen on tärkeää sen vuoksi, että EU:n vuoden 2000 oikeusapuyleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan pääsääntönä on asiakirjojen lähettäminen suoraan postitse.

Valitusasia tulee toisaalta voida ratkaista siinäkin tilanteessa, jossa valittaja ei saavu asian pääkäsittelyyn. Siksi 4 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta ratkaista asia valituksen tekijän poissaolosta huolimatta. Tuolloin olisi edellytyksenä, ettei kärjäoikeus pidä valittajan henkilökohtaista kuulemista tarpeellisenä ja hänet on kutsuttu tällaisella uhalla kärjäoikeuteen. Valittajan olisi siten oltava tietoinen mahdollisuudesta asian ratkaisemiseen hänen poissaolostaan huolimatta. Valittajan poissaolo ei kuitenkaan merkitsisi sitä, että asia ratkaistaisiin automaattisesti poissaolon perusteella valittajan vahingoksi. Kärjäoikeuden olisi joka tapauksessa tutkittava valitus asiallisesti.

11 §. *Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen.* Pykälän 1 momentin mukaan muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun haettaisiin valittamalla hovioikeudelta siten kuin oikeudenkäymiskaassa säädetään. Käytännössä vain asiaa käräjäoikeudessa ajava henkilö eli se, joka on valittanut oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä käräjäoikeuteen voisi valittaa käräjäoikeuden päätöksestä. Oikeusrekisterikeskuksella ei valitusoikeutta ole, sillä se on asiassa vain kuultavan roolissa.

Pykälän 2 momentin mukaan asian käsittelystä ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään. Hovioikeuden olisi valitusasiaa käsitellessään varattava oikeusrekisterikeskukselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää selvitystä.

12 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän mukaan tuomioistuimen olisi ilmoitettava valitusasiaa koskevasta päätöksestään oikeusrekisterikeskukselle. On tärkeää, että oikeusrekisterikeskus saa tässä tarkoitetun tiedon, sillä oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia asiassa tarkoitetun menettämisseuraamuksen mahdollisesta täytäntöönpanosta.

4 luku. Erinäiset säännökset

13 §. *Vaihtoehtoiset seuraamukset.* Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan Suomessa tuomittua menettämisseuraamusta ei saisi toisessa jäsenvaltiossa muuntaa vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi. Konfiskaatiopuitepäätöksen 12 artiklan 4 kohdan sekä lain 5 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuvin tavoin puitepäätöksessä tarkoitetussa rajat ylittävässä täytäntöönpanoyhteistyössä ei ole pidetty perusteltuna menettämisseuraamusten muuntamista muiksi vaihtoehtoisiksi seuraamuksiksi.

14 §. *Suhde muihin lakeihin ja kansainvälisiin velvoitteisiin.* Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan tässä laissa ja puitepäätöksessä tarkoitetun yhteistyön osalta on lisäksi voimassa, mitä siitä on erikseen sovittu tai säädetty. Kyseessä on lähinnä selkiyttävä säännös, sillä jo puitepäätös sisältää viittauksia siihen, että tietyistä asioista voidaan valtioiden välillä sopia puitepäätöksestä poikkeavalla tavalla. Esimerkiksi 16 artiklassa tarkoitetusta menettelystä menetetyksi tuomitun omaisuuden suhteen voidaan artiklan 4 kohdan nimenomaisen määräyksen perusteella valtioiden välillä sopia toisin. Lisäksi 21 artiklassa todetaan olevan mahdollista soveltaa valtioiden välillä sellaisia puitepäätöksestä poikkeavia järjestelyitä, jotka entisestään tehostavat täytäntöönpanoyhteistyötä. Tällainen järjestely on esimerkiksi 21 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa selostettu yhdenmukaiseen pohjoismaiseen lainsäädäntöön perustuva pohjoismainen yhteistyö. Edellä 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuvin tavoin pohjoismaisessa yhteistyössä olisi pääsääntönä edelleen pohjoismaisen yhteistoimintalain soveltaminen, mutta puitepäätöksen mukaisen järjestelmän soveltaminen ei kuitenkaan olisi poissuljettua silloin kun puitepäätöksen soveltaminen yksittäistapauksessa johtaisi tehokkaampaan yhteistyöhön.

Pykälän säännöksellä on tarkoitettu katettavaksi myöskin sellaiset tilanteet, joissa asian käsittelyssä tulisi sovellettavaksi esimerkiksi 10 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin jonkin kansainvälisen sopimuksen tiedoksiantomääräykset.

15 §. *Asetuksenantovaltuus*. Pykälä sisältäisi säännöksen, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitkä puitepäätöksen määräykset ovat asetuksena noudatettavia ja annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä puitepäätöksen ja lain täytäntöönpanosta. Säännöksellä on kaksi tehtävää. Ensinnäkin säännös mahdollistaa puitepäätöksen asetuksentasoisten määräysten saattamisen asetuksena noudatettavaksi. Säännös on tarpeen, sillä toisin kuin yleissopimukset, puitepäätöstä ei esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevassa jaksossa tarkemmin selostetuin tavoin saateta kansallisesti voimaan voimaansaattamislailla ja –asetuksella, sillä erillisiä voimaansaattamistoimia ei edellytetä. Puitepäätöksen osalta kyse on vain sen velvoitteiden kansallisista täytäntöönpanotoimista. Esityksessä ehdotettu puitepäätöksen täytäntöönpanolaki ei säädä lakina noudatettavaksi sellaisia puitepäätöksen määräyksiä, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan. Näiltä osin täytäntöönpanotoimet on suoritettava valtioneuvoston asetuksella.

Toiseksi säännös sisältää valtuutuksen, jonka nojalla voidaan antaa tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä puitepäätöksen ja lain täytäntöönpanosta. Perustuslakivaliokunnan antamien lausuntojen mukaisesti (PeVL 40/2002 vp) viimeksi mainittua lain täytäntöönpanoa koskevaa asetuksenantovaltuutta on tulkittava ja sovellettava supistavasti. Valtuutus ei merkitse, että asetuksella voitaisiin antaa yleisesti säännöksiä kaikista ehdotetulla lailla säännellyistä asioista, vaan sen nojalla voidaan antaa vain lain asianmukaisen täytäntöönpanon kannalta välttämättömiä säännöksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi välttämättömät viranomaistoimintaa ohjaavat säännökset. Esitystä annettaessa ei ole vielä kattavasti arvioitavissa minkälaisia säännöksiä mahdollisesti tarvitaan.

16 §. *Voimaantulo*. Pykälän 1 momentin mukaan laki tulisi voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007. Puitepäätöksen 22 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet päivään kuuta 200x mennessä. Tässä esityksessä tarkoitettua toisen puitepäätöksen eli sakkopuitepäätöksen mukaisen menettelyn soveltamisen on puitepäätöstä koskevan esityksen mukaan määrää alkaa 22 päivänä maaliskuuta 2007. Koska molempien puitepäätöksien mukaiset menettelyt vastaavat pitkälti toisiaan on perusteltua, että niiden soveltaminen alkaa samaan aikaan.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovellettaisiin sen voimaantulon jälkeen täytäntöönpanotavaksi toimitettuihin päätöksiin.

2.3 Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta.

2 §. Pykälää muutettaisiin siten, että tämän lain estämättä voitaisiin soveltaa pohjoismaisen yhteistoimintalain säännösten lisäksi EU-konfiskaatiolain säännöksiä. Säännös on tarpeen, sillä muiden EU:n jäsenvaltioiden kuin pohjoismaiden kesken sovellettaisiin ensisijaisesti EU-konfiskaatiolain ja konfiskaatiopuitepäätöksen mukaista järjestelmää. Säännös ei kuitenkaan merkitse sitä, etteikö lain voimaantulon jälkeen poikkeustapauksessa voitaisi soveltaa myöskin yhteistoimintalakia ja esimerkiksi vuoden 1990 rahanpesuyleissopimusta EU:n jäsenvaltioiden välisissä suhteissa. Tällainen tilanne voisi tulla kyseeseen silloin kun toinen jäsenvaltio ei vielä olisi suorittanut puitepäätöksen edellyttämiä täytäntöönpanotoimia ja toimittaisi vanhan järjestelmän mukaisen oikeusapupyynnön. Vanha järjestelmä voi tulla sovellettavaksi myöskin muissa tilanteissa, sillä konfiskaatiopuitepäätöksen 21 artiklan mukaan muita kuin

puitepäätöksen mukaisia järjestelyjä voidaan soveltaa, mikäli ne entisestään yksinkertaistavat täytäntöönpanoa koskevaa yhteistyötä. Puitepäätös sisältää muun muassa sellaisen kieltäytymisperusteen, jota esimerkiksi vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus ei tunne.

2.4 Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

1 §. *Lain soveltamisala.* Lain 1 §:ään lisättäisiin uusi 8 kohta, jonka mukaan tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön myös EU-sakkotäytäntöönpanolaissa tarkoitettu toisen jäsenvaltion viranomaisen määräämä taloudellinen seuraamus sekä EU-konfiskaatiolaissa tarkoitettu toisen jäsenvaltion tuomioistuimen tekemä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös.

EU-sakkotäytäntöönpanolain 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä perusteella on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että kaikki toisen jäsenvaltion puitepäätöksen mukaisesti Suomeen täytäntöön pantavaksi toimittamat taloudelliset seuraamukset pannaan täytäntöön samassa järjestyksessä ja niiden täytäntöönpanosta huolehtii sama viranomainen riippumatta siitä, vaikka yksittäistapauksessa vastaavassa tilanteessa Suomen viranomaisten määräämän seuraamuksen perintä ei tapahtuisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä taikka vastaavan kaltaista seuraamusta ei Suomessa edes olisi. Vastaavasti kohta sisältää johdonmukaisuuden vuoksi säännöksen siitä, että kaikki EU-konfiskaatiolaissa tarkoitettut menettämisseuraamukset pannaan täytäntöön tämän lain mukaisessa järjestyksessä.

3. Puitepäätöksiä nojalla tehtävät ilmoitukset

Sakkopuitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdan ja konfiskaatiopuitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä viranomainen tai mitkä viranomaiset ovat jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisia puitepäätöksen mukaisesti, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen antanut valtio tai päätöksen täytäntöönpanovaltio. Kyseisten artiklojen 2 kohdat sallivat lisäksi keskusviranomaisten nimeämisen vastaamaan päätösten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltainen viranomaisten avustamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi tekisi sakkopuitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdan ja konfiskaatiopuitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdan nojalla ilmoitukset, joiden mukaan toimivaltainen viranomainen on Suomessa oikeusrekisterikeskus. Kohdissa 2 tarkoitettujen keskusviranomaisten nimeäminen ei ole tarpeen, sillä oikeusrekisterikeskus vastaanottaa ja lähettää suoraan puitepäätöksissä tarkoitettuja päätöksiä.

Sakkopuitepäätöksen 16 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin mainita neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa, että se oman virallisen kielensä tai kieltensä lisäksi hyväksyy kohdassa tarkoitettua todistuksen käännettyä yhdellä tai useammalla muulla Euroopan unionin toimielinten virallisella kielellä. Konfiskaatiopuitepäätöksen 19 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio voi sakkopuitepäätöstä vastaavasti ilmoittaa, että se oman virallisen kielensä tai kieltensä lisäksi hyväksyy 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua todistuksen käännettyä yhdellä tai useammalla muulla Euroopan yhteisöjen toimielinten virallisella kielellä.

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi tekisi sakkopuitepäätöksen 16 artiklan 1 kohdan ja konfiskaatiopuitepäätöksen 19 artiklan 2 kohdan nojalla ilmoitukset, joiden mukaan Suomi hyväksyy puitepäätöksissä tarkoitetut todistukset virallisten kieltensä lisäksi myös englannin kielellä. Tämä on käytännössä välttämätöntä puitepäätösten mukaisten järjestelmien tehokkaan toiminnan takaamiseksi. Suomen- tai ruotsinkielisen käännöksen tekeminen päätöksen lähettävässä jäsenvaltiossa veisi usein tarpeettomasti aikaa.

Konfiskaatiopuitepäätöksen 7 artiklan 5 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio voi neuvoston pääsihteeristöön talletettavalla ilmoituksella ilmoittaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset eivät tunnusta eivätkä pane täytäntöön päätöksiä menetetyksi tuomitsemisesta tilanteessa, jossa omaisuus tuomittiin menetetyksi 2 artiklan d alakohdan iv alakohdassa tarkoitettujen laajempien menetetyksi tuomitsemisvaltuuksien nojalla. Kohdan mukaan tällainen ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa.

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi ei tekisi 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta. Kohdan sisältö vastaa asiallisesti konfiskaatiopuitepäätöksen 8 artiklan 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettua kieltäytymisperustetta. Mainitussa 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on sanamuotonsa mukaisesti vapaaehtoinen, eikä ilmoituksen tekemättä jättäminen estäne 8 artiklan 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettua laajennettua menetetyksi tuomitsemista koskevan harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen soveltamista tarvittaessa. Kohdassa tarkoitettu ilmoitus voidaan siten tehdä tai peruuttaa lähinnä informatiivisuussyistä. Käytännössä tällaisen ilmoituksen tehnevät sellaiset jäsenvaltiot, jotka muuttavat tässä tarkoitettua kieltäytymisperusteen harkinnanvaraisesta ehdottomaksi. Suomen ei ole syytä tällaista muuntamista tehdä, sillä Suomen omatkin laajennettua menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset voivat kuulua 8 artiklan 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettua kieltäytymisperusteen soveltamisalaan.

4. Voimaantulo

Sakkopuitepäätöksen 20 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 22 päivään maaliskuuta 2007 mennessä. Konfiskaatiopuitepäätöksen 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti konfiskaatiopuitepäätöksen osalta tarvittavat toimenpiteet on toteutettava viimeistään x päivänä kuuta 200x. Esityksessä ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007.

5. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Puitepäätökset otettiin käyttöön vuonna 1997 tehdyllä ja vuonna 1999 voimaan tulleella Amsterdamin sopimuksella (SopS 55/1999). Puitepäätöksen unionin niin sanotun kolmannen pilarin keinovalikoimaan lisännyt säännös oli eduskunnan perustuslakivaliokunnan (PeVL 10/1998 vp) mukaan yksi säännös, joka edellytti Amsterdamin sopimuksen käsittelemistä supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Valiokunta totesi puitepäätösten muistuttavan lainsäädännön harmonisointinormeina EY:n direktiivejä. Valiokunnan mukaan päätösmenettelyn on kokonaisuutena tarkastellen katsottava rajoittavan eduskunnalle ja tasavallan presidentille kuuluvaa lainsäädäntövaltaa.

Amsterdamin sopimuksen voimaansaattamisen supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä voidaan katsoa olleen tarpeen sen vuoksi, että puitepäätos merkitsee sitä, ettei tällaista kansainvälistä velvoitetta enää perustuslain 94 §:n edellyttämällä tavalla saateta eduskunnan hyväksyttäväksi. Sen sijaan niitä koskee perustuslain 93 §:n 2 momentti. Sen mukaan valtioneuvosto vastaa Euroopan unionissa tehtävien päätösten kansallisesta valmistelusta ja päättää niihin liittyvistä Suomen toimenpiteistä, jollei päätös vaadi eduskunnan hyväksymistä. Asiasisällöstään riippumatta puitepäätökset sitovat siis Suomea ilman erillisiä voimaansaattamistoimia. Sen sijaan ne jo unionisopimuksenkin mukaan edellyttävät erillisiä kansallisia täytäntöönpanotoimia ja muistuttavat tässä suhteessa direktiivejä. Kansallisesti kyse on tällaisten puitepäätösten osalta ainoastaan, puitepäätösten jo ollessa voimassa, kansallisista täytäntöönpanotoimista perustuslain 95 §:n mukaisesti. Näin on siitä huolimatta, että perustuslain 95 §:ssä käytetään käsitettä voimaansaattaminen.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2003 vp todennut puitepäätöksen olevan sellainen kansainvälinen velvoite, jonka täytäntöönpanemista merkitsevän lakiehdotuksen käsittelyjärjestys määräytyy perustuslain 95 §:n 2 momentin säännösten mukaisesti. Vaikka lausunnossa oli kyse poikkeuslakimenettelyn soveltamisesta erään puitepäätöksen osalta, voidaan perustuslakivaliokunnan kannan katsoa näin ollen tukevan sitä, että puitepäätöksien täytäntöönpanotimet voidaan suorittaa valtiosopimusten voimaansaattamista vastaavalla tavalla. Lausunnossa tarkoitettu käsittelyjärjestystä koskeva viittaus tarkoittanee kuitenkin kyseisen lausunnon osalta vain juuri mahdollisuutta soveltaa perustuslain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslakimenettelyä.

Täytäntöönpanotapa kummankin puitepäätöksen osalta olisi siten eräs valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytetty malli eli sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaava täytäntöönpanolaki. Blankettityyppisellä tai sekamuotoisella lailla tapahtuvalle puitepäätöksen täytäntöönpanolle ei rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla voine katsoa olevan estettä. Nyt kysymyksessä olevat puitepäätökset ovat siinä määrin yksityiskohtaisia ja tarkkoja, että tarvittavan täydentävän sääntelyn määrä on vähäinen. Se mitkä puitepäätösten määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan ja ovat siten lakina noudatettavia on selostettu puitepäätösten täytäntöönpanolakien 1 §:ien yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Muutoksenhaun osalta keskeisin perustuslakia koskeva asia olisi se, että oikeusrekisterikeskuksen päätöksistä ei uudessa järjestelmässä valitettaisi hallinto-oikeuteen. Tämä olisi poikkeus perustuslain 98 ja 99 §:n mukaisesta tuomioistuinlaitoksen perusrakenteesta ja tuomioistuinten tehtävistä, jonka mukaisesti hallintoviranomaisten (oikeusrekisterikeskus) päätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen. Oikeusrekisterikeskuksen tekemästä vieraan valtion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä saisi esityksen mukaan valittaa Tampereen käräjäoikeuteen. Poikkeamista voidaan perustella tässä esityksessä tarkoitettujen päätösten erityisellä luonteella. Valituksia käsittelevä tuomioistuin käsittelee ennen kaikkea puitepäätöksissä tarkoitettuja kieltäytymisperusteita, jotka ovat luonteeltaan rikosoikeudellisia. Rikosoikeudellisten kysymysten arviointi kuuluu luontevimmin yleisille tuomioistuimille. Kieltäytymisperusteet ovat pitkälti samoja kuin muissa EU:n vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen sisältävissä instrumenteissa ja niiden täytäntöönpanolaeissa kuten EU-luovuttamislaisissa (2, 5 ja 6 §) ja EU-jäädyttämislaisissa (3 ja 4 §). Mainituissa laeissa päätöksentekijänä tai muutoksenhakuasteena on tietyt neljä käräjäoikeutta joista yksi on Tampereen käräjäoikeus. On perusteltua, että rikosoikeudellista erityisasiantuntemusta vaativat tehtävät keskitetään tiettyihin käräjäoikeuksiin. Näin voidaan taata paremmin asiassa vaadittavan asiantuntemuksen ja erikoistumisen syntyminen sekä yhdenmukaisen linjan kehittyminen. Tässä esityksessä on katsottu perustelluksi keskittää

muutoksenhaku Tampereen käräjäoikeuteen, sillä se sijaitsee maantieteellisesti lähellä Hämeenlinnassa sijaitsevaa oikeusrekisterikeskusta.

Eräs keskeisin peruste käräjäoikeuslinjan valitsemiselle on se, että tarkoituksenmukaisinta on luoda samanlaiset menettelyt ja muutoksenhakusäännökset sekä sakkopuitepäätöksen että konfiskaatiopuitepäätöksen mukaiseen täytäntöönpanoon. Molempien puitepäätösten mukainen täytäntöönpano tulee esityksen mukaan tapahtumaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Konfiskaatiopuitepäätöksen täytäntöönpanolain muutoksenhakusäännösten yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin on erityisen tärkeää, että konfiskaatiopuitepäätöksen ja EU-jäädymislain mukaisessa menettelyssä on käytössä sama tuomioistuinlinja. Muussa tapauksessa tuomioistuinlinja vaihtuu kesken ”saman” menettelyyn.

Vaikka valitustien ohjaaminen hallintoviranomaisen päätöksestä yleiseen tuomioistuimeen on poikkeuksellista perustuslain 98 ja 99 §:n tuomioistuinlaitoksen perusrakennetta ja tuomioistuinten tehtäviä koskeva sääntely huomioon ottaen, myöskään perustuslakivaliokunta ei ole nähnyt järjestelylle estettä, kunhan sille on ollut esitettävissä asianmukaiset perustelut. Lausunnossaan hallituksen esityksestä rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (PeVL 9/2001 vp) perustuslakivaliokunta on pitänyt johdonmukaisena, että muutoksenhaku täytäntöönpanovaiheessa tehtäviin rangaistuksen piteeseen vaikuttaviin hallintopäätöksiin suunnataan siihen tuomioistuinlinjaan, jossa varsinaiset vankeusrangaistuksetkin määrätään. Lakiehdotukset on siten katsottu voitavan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt kysymystä muutoksenhakutiestä myös antaessaan lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä sekä laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (PeVL 54/2001). Perustuslakivaliokunta on tuossakin tapauksessa katsonut olevan perusteita ohjata säilönsäpidon aikaisia oikeuksia koskevat valitukset samalle tuomioistuinlinjalle, jossa käsitellään kysymys säilöön ottamisesta. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt muutoksenhakutietä koskevaa kysymystä myöskin lausunnossaan (PeVL 32/2005) koskien hallituksen esitystä laeiksi aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Tuossa yhteydessä perustuslakivaliokunta on pitänyt hallintoviranomaisen päätöksestä tehtävän muutoksenhaun ohjaamista yleiseen tuomioistuimeen perusteltuna muun muassa kysymyksessä olleen tuomioistuimen erityisasiantuntemuksen sekä asioiden keskittämisen vuoksi.

Perustuslain 21 §:ssä tarkoitettu oikeusturva liittyy asian tuomioistuinikäsitelyssä noudatettavaan menettelyyn. Oikeusturvasyistä esityksessä on päädytty ehdottamaan, että asian käsittelyssä noudatettaisiin täytäntöönpanolaeissa olevan erityissääntelyn lisäksi soveltuvien osin mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

Vaikka ehdotetussa sääntelyssä asiallisesti laajennetaan toisen jäsenvaltion viranomaisen julkisen vallan käyttöä Suomessa koskevaa mahdollisuutta laajentamalla niitä tilanteita, joissa vieraan valtion tuomion täytäntöönpano on Suomessa mahdollista ja poistamalla mahdollisuus erityisesti konfiskaatiopuitepäätöksessä tarkoitettun menettämisseuraamuksen muuntamiseen suomalaiseksi seuraamukseksi, ehdotus vaikuttaa kokonaisuutena arvostellen vain vähäisessä määrin Suomen täysivaltaisuuteen. Kansainvälinen yhteistoiminta tuomioiden täytäntöönpanossa on omiaan myötävaikuttamaan yhteiskunnan kehittymiseen perustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Hallituksen käsityksen mukaan esitykseen sisältyvät lakiehdotukset puitepäätösten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta eivät koske perustuslakia sen 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Ehdotusta valmisteltaessa on edellä mainituilla perusteilla katsottu, että lakiehdotukset voidaan käsitellä perustuslain 72 §:n mukaisessa tavallisessa käsittelyjärjestyksessä. Koska asiaan kuitenkin liittyy useita perustuslakikysymyksiä, esityksestä olisi suotavaa hankkia perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä olevan perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1.

Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 § Puitepäätöksen täytäntöönpano

Brysselissä 24 päivänä helmikuuta 2005 vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2005/214/YOS), jäljempänä sakkopuitepäätös, lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 § Soveltamisala

Tämän lain ja sakkopuitepäätöksen mukaisesti pannaan Suomessa täytäntöön sakkopuitepäätöksessä tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen tekemä ja sakkopuitepäätöksen mukaisesti lähettämä päätös tai lähetetään Suomen viranomaisen päätös täytäntöönpantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) voidaan soveltaa tämän lain estämättä.

3 § *Toimivaltainen viranomainen*

Puitepäätöksessä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Suomessa oikeusrekisterikeskus.

2 luku

Toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpano Suomessa

4 § *Ehdoton kieltäytymisperuste*

Täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos henkilö, jota päätös koskee, ei päätöksen perusteena olevan teon tehdessään ollut täyttänyt viittätoista vuotta.

5 § *Päätös tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta*

Oikeusrekisterikeskus voi päättää toisen jäsenvaltion 2 §:ssä tarkoitetun päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä.

6 §. *Toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpano*

Toisen jäsenvaltion 2 §:ssä tarkoitettu päätös pannaan täytäntöön Suomen lain mukaan ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä. Sakkoa ei kuitenkaan saa täällä muuntaa vankeudeksi.

7 § *Kielet*

Sakkopuitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu toisen jäsenvaltion päätöstä koskeva todistus on toimitettava joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käänös jollekin näistä kielistä. Oikeusrekisterikeskus voi hyväksyä myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Oikeusrekisterikeskus huolehtii todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

3 luku

Muutoksenhaku

8 § *Toimivaltainen käräjäoikeus*

Oikeusrekisterikeskuksen tämän lain ja sakkopuitepäätöksen mukaisesti tekemän toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Tampereen käräjäoikeuteen.

Käräjäoikeus on päätösvaltainen kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana siten kuin ulosottolaissa säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta, jollei tuomioistuin toisin määrää.

9 §. *Valituksen tekeminen*

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun päätöksen kohteena oleva henkilö on hänen läsnäollessaan toimitetussa ulosmittauksessa taikka muulla tavoin todisteellisesti saanut tiedon oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Päätöksen kohteena olevan henkilön katsotaan saaneen tiedon päätöksestä silloin, kun seuraamuksen suorittaminen on oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta vapaaehtoisesti aloitettu.

Valittajan on valituksessaan ilmoitettava vaatimuksensa ja niiden perusteet, sekä vaatiiko valittaja asian suullista käsittelyä. Valittajan on valituksessaan ilmoitettava myös oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Valituskirjelmä toimitetaan oikeusrekisterikeskukselle.

Oikeusrekisterikeskuksen on viipymättä toimitettava valituskirjelmä käräjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma lausumansa. Asiakirjoja käräjäoikeudelle toimitettaessa on ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut.

Valitus tulee vireille käräjäoikeudessa silloin, kun 2 momentissa tarkoitettut asiakirjat saapuvat tuomioistuimen kansliaan. Tuomioistuimen on viivytyksettä annettava valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle tieto mahdollisen istunnon ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista.

Jos valittaja on toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

10§. *Asian käsittely tuomioistuimessa*

Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään. Tuomioistuin ei valitusta käsitellessään saa tutkia onko päätöksen kohteena oleva henkilö syyllistynyt siihen tekoon, josta seuraamus on määrätty vieraassa valtiossa.

Asia on käsiteltävä istunnossa, jos käräjäoikeus asian tai sen osan selvittämiseksi pitää asian istuntokäsittelyä tarpeellisena taikka, jos valittaja sitä vaatii, eikä käräjäoikeus pidä sitä ilmeisen tarpeettomana.

Käräjäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi.

Oikeusrekisterikeskusta edustavan virkamiehen on oltava läsnä käräjäoikeuden istunnossa valitusta käsiteltäessä. Valituksen tekijällä on oikeus olla läsnä käräjäoikeuden istunnossa. Asia voidaan tutkia ja ratkaista valituksentekijän poissaolosta huolimatta, jollei käräjäoikeus pidä hänen henkilökohtaista kuulemistaan tarpeellisena ja jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu käräjäoikeuteen.

11§. *Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen*

Muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun haetaan hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaassa säädetään.

Asian käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään. Hovioikeuden on valitusasiaa käsiteltäessä varattava oikeusrekisterikeskukselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää selvitystä.

12§. *Ilmoitusvelvollisuus*

Tuomioistuimen on ilmoitettava päätöksestään oikeusrekisterikeskukselle.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §. *Vaihtoehtoiset seuraamukset*

Suomessa määrättyä puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvaa taloudellista seuraamusta ei saa toisessa jäsenvaltiossa muuntaa vankeudeksi tai muuksi vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi.

14 §. *Suhde muihin lakeihin ja kansainvälisiin velvoitteisiin*

Tässä laissa tarkoitetun yhteistyön osalta on lisäksi voimassa, mitä siitä on erikseen sovittu tai säädetty.

15 §. *Asetuksenantovaltuus*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitkä sakkopuitepäätöksen määräykset ovat asetuksena noudatettavia ja annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä sakkopuitepäätöksen ja lain täytäntöönpanosta.

16 §. *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007.

Lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen täytäntöön pantavaksi toimitettuihin päätöksiin.

2.

Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 § Puitepäätöksen täytäntöönpano

Brysselissä päivänä kuuta 200x vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen (200x/ /YOS), jäljempänä konfiskaatiopuitepäätös, lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 § Soveltamisala

Tämän lain ja konfiskaatiopuitepäätöksen mukaisesti pannaan Suomessa täytäntöön puitepäätöksessä tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion tuomioistuimen tekemä ja puitepäätöksen mukaisesti lähettämä päätös tai lähetetään Suomen tuomioistuimen päätös täytäntöönpantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) voidaan soveltaa tämän lain estämättä.

3 § *Toimivaltainen viranomainen*

Puitepäätöksessä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Suomessa oikeusrekisterikeskus.

Toimivaltainen viranomainen puitepäätöksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on kuitenkin ulosottoviranomainen.

2 luku

Toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpano Suomessa

4 § *Päätös tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta*

Oikeusrekisterikeskus voi päättää toisen jäsenvaltion 2 §:ssä tarkoitetun päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä.

5 §. *Toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpano*

Toisen jäsenvaltion 2 §:ssä tarkoitettu päätös pannaan täytäntöön Suomen lain mukaan ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä. Menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen ei sovelleta puitepäätöksen 12 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja vaihtoehtoisia toimenpiteitä.

Puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tiettyä omaisuutta koskevan täytäntöönpanon sijasta suoritettavaan omaisuuden arvoa vastaavaan rahamäärään kohdistettavaan täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä vain mikäli päätöksen tehnyt jäsenvaltio ilmoittaa tuomioistuimen määräämän omaisuuden arvoa vastaavan rahamäärän. Tällöin esineeseen kohdistuva täytäntöönpano Suomessa lakkaa.

6 § *Kielet*

Puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu toisen jäsenvaltion päätöstä koskeva todistus on toimitettava joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitettu todistus voidaan hyväksyä, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Oikeusrekisterikeskus huolehtii todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

7 § *Korvaaminen ja kulut*

Oikeusministeriö päättää puitepäätöksen 18 artiklassa tarkoitetun korvauksen vaatimisesta toiselta jäsenvaltiolta tai maksamisesta toiselle jäsenvaltiolle.

Oikeusministeriö päättää myös 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kulujen jakamisesta toisen jäsenvaltion kanssa tai kulujen jakamisen pyytämisestä toiselta jäsenvaltiolta.

3 luku

Muutoksenhaku

8 § Toimivaltainen käräjäoikeus

Oikeusrekisterikeskuksen tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti tekemän toisen jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Tampereen käräjäoikeuteen.

Käräjäoikeus on päätösvaltainen kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Valitus ei estä täytäntöönpanoa, ellei tuomioistuin toisin määrää. Omaisuutta ei kuitenkaan saa myydä tai varoja tilittää ennen kuin oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös on lainvoimainen.

9 §. Valituksen tekeminen

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun päätöksen kohteena oleva henkilö on hänen läsnäollessaan toimitetussa ulosmittauksessa taikka muulla tavoin todisteellisesti saanut tiedon oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Päätöksen kohteena olevan henkilön katsotaan saaneen tiedon rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta koskevasta päätöksestä, silloin kun seuraamuksen suorittaminen on oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta vapaaehtoisesti aloitettu.

Valittajan on valituksessaan ilmoitettava vaatimuksensa ja niiden perusteet, sekä vaatiiko valittaja asian suullista käsittelyä. Valittajan on valituksessaan ilmoitettava myös oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Valituskirjelmä toimitetaan oikeusrekisterikeskukselle.

Oikeusrekisterikeskuksen on viipymättä toimitettava valituskirjelmä käräjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma lausumansa. Asiakirjoja käräjäoikeudelle toimitettaessa on ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut.

Valitus tulee vireille käräjäoikeudessa silloin, kun 2 momentissa tarkoitettut asiakirjat saapuvat tuomioistuimen kansliaan. Tuomioistuimen on viivytyksettä annettava valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle tieto mahdollisen istunnon ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista.

Jos valittaja on toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

10§. Asian käsittely tuomioistuimessa

Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään. Tuomioistuin ei valitusta käsitellessään saa tutkia onko päätöksen kohteena oleva henkilö syyllistynyt siihen tekoon, josta seuraamus on määrätty vieraassa valtiossa.

Asia on käsiteltävä istunnossa, jos käräjäoikeus asian tai sen osan selvittämiseksi pitää asian istutokäsittelyä tarpeellisenä taikka, jos valittaja sitä vaatii, eikä käräjäoikeus pidä sitä ilmeisen tarpeettomana.

Käräjäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsiteltyksi.

Oikeusrekisterikeskusta edustavan virkamiehen on oltava läsnä käräjäoikeuden istunnossa valitusta käsiteltäessä. Valituksen tekijällä on oikeus olla läsnä käräjäoikeuden istunnossa. Asia voidaan tutkia ja ratkaista valituksentekijän poissaolosta huolimatta, jollei käräjäoikeus pidä hänen henkilökohtaista kuulemistaan tarpeellisenä ja jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu käräjäoikeuteen.

11 §. Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen

Muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun haetaan hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaassa säädetään.

Asian käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään. Hovioikeuden on valitusasiaa käsiteltäessä varattava oikeusrekisterikeskukselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää selvitystä.

12 §. Ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen on ilmoitettava päätöksestään oikeusrekisterikeskukselle.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §. Vaihtoehtoiset seuraamukset

Suomessa tuomittua menettämisseuraamusta ei saa toisessa jäsenvaltiossa muuntaa vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi.

14 §. Suhde muihin lakeihin ja kansainvälisiin velvoitteisiin

Tässä laissa tarkoitetun yhteistyön osalta on lisäksi voimassa, mitä siitä on erikseen sovittu tai säädetty.

15 §. Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitkä konfiskaatiopuitemääräysten määräykset ovat asetuksena noudatettavia ja annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä konfiskaatiopuitemääräysten ja lain täytäntöönpanosta.

16 §. Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007.

Lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen täytäntöönpantavaksi toimitettuihin päätöksiin.

3.

Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa 16 päivänä tammikuuta 1987 annetun lain (21/1987) 2 §, seuraavasti:

2 §

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annettua lakia (/07) voidaan soveltaa tämän lain estämättä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007 .

4.

Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sakon täytäntöönpanosta 9 päivänä elokuuta 2002 annetun lain (672/2002) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1206/2005, seuraavasti:

1 §. *Lain soveltamisala.* Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

- 1) rikoslain (39/1889) 2 a luvun 3 §:n 1 momentin mukaisesti päiväsakoin vahvistettu sakko sekä uhkasakko, yhteisösakko, rikesakko ja kurinpitosaakko (*sakko*);
- 2) sotilaskurinpitolain (331/1983) 44 §:n 2 momentissa ja 45 b §:ssä tarkoitettu maksu;
- 3) omaisuuteen tai rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus;
- 4) rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus;
- 5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos virallinen syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;

6) valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen;

7) rikosvahinkolain (1204/2005) 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuva valtion saaminen korvauksen saajalta;

8) vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamista taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (xxx/2007) tarkoitettu taloudellinen seuraamus sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (/2007) tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

LAGFÖRSLAG

1.

Lag om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff och om tillämpningen av rambeslutet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Genomförande av rambeslutet*

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 24 februari 2005 antagna rambeslutet (2005/214/RIF) om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff, nedan rambeslutet om bötesstraff, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §. *Tillämpningsområde*

I enlighet med denna lag och rambeslutet om bötesstraff verkställs i Finland sådana av en myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen utfärdade beslut som översänts i enlighet med rambeslutet om bötesstraff eller översänds en finsk myndighets beslut till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet.

Lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963) kan tillämpas utan hinder av denna lag.

3 §. *Behörig myndighet*

I Finland är rättsregistercentralen den behöriga myndighet som avses i rambeslutet.

2 kap.

Verkställighet i Finland av beslut som utfärdats av en annan medlemsstat

4 §. *Ovillkorlig grund för förvägrande*

Verkställighet skall förvägras, om den som beslutet gäller inte hade fyllt femton år när den gärning som ligger till grund för beslutet begicks.

5 §. *Beslut om erkännande och verkställighet*

Rättsregistercentralen kan fatta beslut om att erkänna och verkställa ett i 2 § avsett beslut som utfärdats av en annan medlemsstat utan att höra den som beslutet gäller.

6 §. *Verkställighet av ett beslut som utfärdats av en annan medlemsstat*

Ett i 2 § avsett beslut som utfärdats av en annan medlemsstat verkställs i enlighet med finsk lag och i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Ett bötesstraff får dock inte förvandlas till fängelse i Finland.

7 §. *Språk*

Ett i artikel 4 i rambeslutet om bötesstraff avsett intyg som gäller ett beslut av en annan medlemsstat skall vara skrivet på finska, svenska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk. Rättsregistercentralen kan också godta intyg på något annat språk än finska, svenska eller engelska, om det inte finns något annat hinder för godtagandet.

Rättsregistercentralen skall se till att intyget översätts till finska eller svenska.

3 kap.

Ändringssökande

8 §. *Behörig tingsrätt*

Ett beslut som rättsregistercentralen har fattat i enlighet med denna lag och rambeslutet om bötesstraff och som gäller erkännande och verkställighet av ett beslut av en annan medlemsstat får överklagas hos Tammerfors tingsrätt.

Tingsrätten är domför med ordföranden ensam.

Rättsregistercentralens beslut enligt 1 mom. kan verkställas innan det har vunnit laga kraft så som i utsökningslagen föreskrivs om verkställande av en icke lagakraftvunnen dom som gäller betalningsskyldighet, om inte domstolen beslutar något annat.

9 §. Anförande av besvär

Besvär skall anföras skriftligen inom 30 dagar efter det att den som beslutet gäller vid utmätning som skett i dennes närvaro eller på något annat sätt bevisligen har fått del av rättsregistercentralens beslut. Delfäendet anses ha skett när betalningen av påföljden frivilligt har inletts med anledning av rättsregistercentralens betalningsuppsmaning.

I besvären skall den som söker ändring uppge sina yrkanden och grunderna för dem samt om ändringssökanden yrkar på muntlig behandling av ärendet. I besvären skall även lämnas de uppgifter som avses i 5 kap. 2 § 2 mom. i rättegångsbalken. Besvärsskriften skall tillställas rättsregistercentralen.

Rättsregistercentralen skall utan dröjsmål sända besvärsskriften till tingsrättens kansli och bifoga kopior av handlingarna i ärendet och sitt eget utlåtande. När handlingarna sänds till tingsrätten skall det uppges när besvärsskriften har anlänt.

Besvären blir anhängiga i tingsrätten när de handlingar som avses i 2 mom. anländer till domstolens kansli. Domstolen skall utan dröjsmål informera ändringssökanden och rättsregistercentralen om tid och plats för ett eventuellt sammanträde samt om följderna av ändringssökandens utevaro.

En ändringssökande som inom föreskriven tid har gett in besvärsskriften direkt till den behöriga domstolen förlorar inte sin talan.

10 §. Behandlingen av ett ärende i domstol

Angående behandlingen av ett ärende gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om rättegång i brottmål. Vid behandlingen av besvär får domstolen inte pröva om den som beslutet gäller har gjort sig skyldig till den gärning som ligger till grund för påföljden i den främmande staten.

Ett ärende skall behandlas vid sammanträde, om tingsrätten anser att utredningen av ärendet eller en del av det kräver det eller om ändringssökanden yrkar på behandling vid sammanträde och tingsrätten inte anser det vara uppenbart onödigt.

Tingsrätten skall se till att ärendet blir grundligt behandlat.

En tjänsteman som företräder rättsregistercentralen skall närvara vid tingsrättens sammanträde när besvären behandlas. Den som söker ändring har rätt att närvara vid sammanträdet. Ärendet kan prövas och avgöras trots ändringssökandens utevaro, om inte tingsrätten anser det nödvändigt att höra ändringssökanden personligen och om denne har kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd.

11 §. Sökande av ändring i tingsrättens beslut

Ändring i tingsrättens avgörande får sökas hos hovrätten genom besvär i enlighet med vad som föreskrivs i rättegångsbalken.

Angående behandlingen av besvärssärendet i hovrätten och sökande av ändring hos högsta domstolen gäller i tillämpliga delar 26 och 30 kap. i rättegångsbalken. När hovrätten behandlar ett besvärssärende skall rättsregistercentralen ges tillfälle att bli hörd med anledning av besvären och vid behov lägga fram utredning.

12 §. *Anmälningsskyldighet*

Domstolen skall underrätta rättsregistercentralen om sina beslut.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

13 §. *Alternativa påföljder*

Ett i Finland påfört bötesstraff som hör till rambeslutets tillämpningsområde får inte förvandlas till fängelse eller någon annan alternativ påföljd i en annan medlemsstat.

14 §. *Förhållande till andra lagar och internationella förpliktelser*

I fråga om samarbete som avses i denna lag gäller dessutom vad som särskilt avtalats eller föreskrivits om detta.

15 §. *Bemyndigande att utfärda förordning*

Genom förordning av statsrådet föreskrivs vilka av bestämmelserna i rambeslutet om bötesstraff som är i kraft som förordning och utfärdas vid behov närmare bestämmelser om verkställigheten av rambeslutet och lagen.

16 §. *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 22 mars 2007.

Lagen tillämpas på beslut som översänts för verkställighet efter ikraftträdandet.

2.

Lag om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpningen av rambeslutet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §. Genomförande av rambeslutet

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 200x antagna rambeslutet (200 / /RIF) om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande, nedan förverkanderambeslutet, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §. Tillämpningsområde

I enlighet med denna lag och förverkanderambeslutet verkställs i Finland sådana av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen utfärdade beslut som översänts i enlighet med rambeslutet eller översänds en finsk domstols beslut till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet.

Lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963) kan tillämpas utan hinder av denna lag.

3 §. *Behörig myndighet*

I Finland är rättsregistercentralen den behöriga myndighet som avses i rambeslutet.

Utsökningsmyndigheten är dock behörig myndighet i de situationer som avses i artikel 7.3 i rambeslutet.

2 kap.

Verkställighet i Finland av beslut som utfärdats av en annan medlemsstat

4 §. *Beslut om erkännande och verkställighet*

Rättsregistercentralen kan fatta beslut om att erkänna och verkställa ett i 2 § avsett beslut som utfärdats av en annan medlemsstat utan att höra den som beslutet gäller.

5 §. *Verkställighet av ett beslut som utfärdats av en annan medlemsstat*

Ett i 2 § avsett beslut som utfärdats av en annan medlemsstat verkställs i enlighet med finsk lag och i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter (672/2002). På ett beslut om förverkande tillämpas inte de alternativa åtgärder som avses i artikel 12.4 i rambeslutet.

Verkställighet som i stället för förverkande av en viss specifik egendom avser ett penningbelopp som motsvarar värdet av denna egendom kan ske endast om den utfärdande staten uppger vilket penningbelopp som enligt domstolen motsvarar egendomens värde. Verkställigheten i fråga om ett föremål upphör då i Finland.

6 §. *Språk*

Ett i artikel 4 i rambeslutet avsett intyg som gäller ett beslut av en annan medlemsstat skall vara skrivet på finska, svenska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk. Också intyg på något annat språk än finska, svenska eller engelska kan godtas, om det inte finns något annat hinder för godtagandet.

Rättsregistercentralen skall se till att intyget översätts till finska eller svenska.

7 §. *Ersättningar och kostnader*

Justitieministeriet beslutar om ersättning skall krävas av en annan medlemsstat eller betalas till en annan medlemsstat enligt artikel 18 i rambeslutet.

Justitieministeriet beslutar också om kostnader skall delas med en annan medlemsstat eller om ett förslag om delning av kostnader skall läggas fram hos en annan medlemsstat enligt artikel 20.2.

3 kap.

Ändringssökande

8 §. *Behörig tingsrätt*

Ett beslut som rättsregistercentralen har fattat i enlighet med denna lag och rambeslutet och som gäller erkännande och verkställighet av ett beslut av en domstol i en annan medlemsstat får överklagas hos Tammerfors tingsrätt.

Tingsrätten är domför med ordföranden ensam.

Besvär utgör inget hinder för verkställighet, om inte domstolen bestämmer annorlunda. Egendom får dock inte säljas eller medlen redovisas förrän rättsregistercentralens i 1 mom. avsedda beslut har vunnit laga kraft.

9 §. *Anförande av besvär*

Besvär skall anföras skriftligen inom 30 dagar efter det att den som beslutet gäller vid utmätning som skett i dennes närvaro eller på något annat sätt bevisligen har fått del av rättsregistercentralens beslut. Delfäendet av ett beslut om förverkandepåföljd som avser ett penningbelopp anses ha skett när betalningen av påföljden frivilligt har inlett med anledning av rättsregistercentralens betalningsuppsmaning.

I besvären skall den som söker ändring uppge sina yrkanden och grunderna för dem samt om ändringssökanden yrkar på muntlig behandling av ärendet. I besvären skall även lämnas de uppgifter som avses i 5 kap. 2 § 2 mom. i rättegångsbalken. Besvärsskriften skall tillställas rättsregistercentralen.

Rättsregistercentralen skall utan dröjsmål sända besvärsskriften till tingsrättens kansli och bifoga kopior av handlingarna i ärendet och sitt eget utlåtande. När handlingarna sänds till tingsrätten skall det uppges när besvärsskriften har anlänt.

Besvären blir anhängiga i tingsrätten när de handlingar som avses i 2 mom. anländer till domstolens kansli. Domstolen skall utan dröjsmål informera ändringssökanden och rättsregistercentralen om tid och plats för ett eventuellt sammanträde samt om följderna av ändringssökandens utevaro.

En ändringssökande som inom föreskriven tid har gett in besvärsskriften direkt till den behöriga domstolen förlorar inte sin talan.

10 §. *Behandlingen av ett ärende i domstol*

Angående behandlingen av ett ärende gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om rättegång i brottmål. Vid behandlingen av besvär får domstolen inte pröva om den som beslutet gäller har gjort sig skyldig till den gärning som ligger till grund för påföljden i den främmande staten.

Ett ärende skall behandlas vid sammanträde, om tingsrätten anser att utredningen av ärendet eller en del av det kräver det eller om ändringssökanden yrkar på behandling vid sammanträde och tingsrätten inte anser det vara uppenbart onödigt.

Tingsrätten skall se till att ärendet blir grundligt behandlat.

En tjänsteman som företräder rättsregistercentralen skall närvara vid tingsrättens sammanträde när besvären behandlas. Den som söker ändring har rätt att närvara vid sammanträdet. Ärendet kan prövas och avgöras trots ändringssökandens utevaro, om inte tingsrätten anser det nödvändigt att höra ändringssökanden personligen och om denne har kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd.

11 §. *Sökande av ändring i tingsrättens beslut*

Ändring i tingsrättens avgörande får sökas hos hovrätten genom besvär i enlighet med vad som föreskrivs i rättegångsbalken.

Angående behandlingen av besvärsärendet i hovrätten och sökande av ändring hos högsta domstolen gäller i tillämpliga delar 26 och 30 kap. i rättegångsbalken. När hovrätten behandlar ett besvärsärende skall rättsregistercentralen ges tillfälle att bli hörd med anledning av besvären och vid behov lägga fram utredning.

12 §. *Anmälningsskyldighet*

Domstolen skall underrätta rättsregistercentralen om sina beslut.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

13 §. *Alternativa påföljder*

En förverkandepåföljd som har dömts ut i Finland får inte förvandlas till någon alternativ påföljd i en annan medlemsstat.

14 §. *Förhållande till andra lagar och internationella förpliktelser*

I fråga om samarbete som avses i denna lag gäller dessutom vad som särskilt avtalats eller föreskrivits om detta.

15 §. *Bemyndigande att utfärda förordning*

Genom förordning av statsrådet föreskrivs vilka av bestämmelserna i förverkanderambeslutet som är i kraft som förordning och utfärdas vid behov närmare bestämmelser om verkställigheten av rambeslutet och lagen.

16 §. *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 22 mars 2007.

Lagen tillämpas på beslut som översänts för verkställighet efter ikraftträdandet.

3.

Lag om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 januari 1987 om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987) 2 § som följer:

2 §

Lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963) och lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpningen av rambeslutet (/ 07) kan tillämpas utan hinder av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 2007.

4.

Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 9 augusti 2002 om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1206/2005, som följer:

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

1) böter som bestämts som dagsböter enligt 2 a kap. 3 § 1 mom. i strafflagen (39/1889) samt vite, samfundsbot, ordningsbot och disciplinbot (*böter*),

2) avgift som avses i 44 § 2 mom. och 45 b § i militära disciplinlagen (331/1983),

3) förverkandepåföljd som avser egendom eller ett penningbelopp,

4) staten tilldömd ersättning som grundar sig på ett brott,

5) staten tilldömd ersättning i andra ärenden och mål än brottmål, om allmänna åklagaren uppträtt i dem på tjänstens vägnar,

6) staten tilldömd ersättning som grundar sig på en sådan ersättning för kostnader i samband med en rättegång som betalats av statens medel,

7) en på statens regressrätt enligt 31 § i brottsskadelagen (1204/2005) grundad fordran på den som ansvarar för en skada och en fordran som staten har på ersättningstagaren enligt beslut om återkrav som avses i 42 § 2 mom. i nämnda lag,

8) bötesstraff som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff och om tillämpningen av rambeslutet (/2007) samt beslut om förverkande som avses i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpningen av rambeslutet (/2007).

Denna lag träder i kraft den 2007.

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoa soveltamalla annetut säädökset)

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS 2005/214/YOS,

tehty 24 päivänä helmikuuta 2005,

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan a kohdan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, Ranskan tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan aloitteen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, josta olisi tultava unionin oikeudellisen yhteistyön peruskivi sekä riita- että rikosasioissa.
- (2) Vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta olisi sovellettava myös oikeus- tai hallintoviranomaisten määräämiin taloudellisiin seuraamuksiin niiden täytäntöönpanon helpottamiseksi muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa seuraamukset on määrätty.
- (3) Neuvosto hyväksyi 29 päivänä marraskuuta 2000 Tampereen päätelmien mukaisesti toimenpideohjelman rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi ⁽³⁾ antaen etusijan sellaisen välineen hyväksymiselle, jossa sovelletaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon (toimenpide 18).
- (4) Tähän puitepäätökseen olisi kuuluttava teliikenerikkomusten johdosta määrättyt sakkorangaistukset.
- (5) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta ⁽⁴⁾, erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita. Minkään tässä puitepäätöksessä ei voida tulkita estävän kieltäytymästä taloudellisen seuraamuksen maksa-

mista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta, jos on objektiivisia perusteita katsoa, että taloudellisella seuraamuksella on tarkoitus rangaista henkilöä hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielenä, poliittisten mielipiteidensä tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella tai että jokin kyseisistä syistä voi vahingoittaa hänen asemaansa.

- (6) Tämä puitepäätös ei estä jäsenvaltioita soveltamasta valtiotäytäntönsä sisältyviä oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta ja ilmaisunvapautta muissa tiedotusvälineissä koskevia säännöksiä,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

- a) "päätöksellä" lopullista päätöstä, jossa luonnollinen tai oikeushenkilö veloitetaan taloudellisen seuraamuksen suorittamiseen ja jonka on antanut:
 - i) päätöksen antaneen valtion tuomioistuin teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos;
 - ii) päätöksen antaneen valtion muu viranomainen kuin tuomioistuin teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos, edellyttäen, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa;
 - iii) päätöksen antaneen valtion muu viranomainen kuin tuomioistuin mainitun valtion kansallisen lainsäädännön nojalla lainrikkomuksina rangaistavien tekojen johdosta edellyttäen, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa;
 - iv) tuomioistuin, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa, jos sen antama päätös koskee iii alakohdassa tarkoitettua päätöstä;

⁽¹⁾ EYVL C 278, 2.10.2001, s. 4.

⁽²⁾ EYVL C 271 E, 7.11.2002, s. 423.

⁽³⁾ EYVL C 12, 15.1.2001, s. 10.

⁽⁴⁾ EYVL C 364, 18.12.2000, s. 1.

- b) "taloudellisella seuraamuksella" velvollisuutta maksaa:
- i) rahasumma, joka on päätöksessä määrätty maksettavaksi jonkin rangaistavan teon johdosta;
 - ii) samassa päätöksessä maksettavaksi määrätty korvaus rikoksen uhreille, jolloin uhri ei saa olla asianosaisena oikeudenkäynnissä ja tuomioistuimien käyttää rikosoikeudellista lainkäyttövaltaansa;
 - iii) rahasumma päätökseen johtaneesta oikeudenkäynnistä tai hallinnollisesta menettelystä aiheutuneiden kulujen johdosta;
 - iv) rahasumma, joka on samassa päätöksessä määrätty maksettavaksi julkiselle rahastolle tai rikoksen uhrien tukijärjestölle.

Taloudelliseen seuraamukseen eivät sisälly:

- rikosentekovälineiden tai rikoksen tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemista koskevat määräykset,
 - yksityisoikeudelliset määräykset, jotka johtuvat vahingonkorvausvaateesta ja jotka ovat täytäntöönpanokelpoisia tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 ⁽¹⁾ mukaisesti;
- c) "päätöksen antaneella valtiolla" jäsenvaltiota, jossa tässä puitepäätöksessä tarkoitettu päätös on annettu;
- d) "täytäntöönpanovaltiolla" jäsenvaltiota, johon päätös on siirretty täytäntöönpanoa varten.

2 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen

1. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä viranomainen on tai mitkä viranomaiset ovat jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisia tämän puitepäätöksen mukaisesti, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen antanut valtio tai päätöksen täytäntöönpanovaltio.
2. Sen estämättä, mitä 4 artiklassa säädetään, kukin jäsenvaltio voi, jos sen järjestelmän rakenne sitä edellyttää, nimetä yhden tai useamman keskusviranomaisen vastaanamaan päätösten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten avustamisesta.

⁽¹⁾ EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 2245/2004 (EUVL L 281, 28.12.2004, s. 10).

3. Neuvoston pääsihteeristön on saatettava saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

3 artikla

Perusoikeudet

Tämä puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita.

4 artikla

Päätösten lähettäminen ja keskusviranomaiseen turvautuminen

1. Tässä puitepäätöksessä tarkoitettu päätös voidaan yhdessä tässä artiklassa tarkoitettujen todistuksen kanssa lähettää sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa sillä luonnollisella tai oikeushenkilöllä, jota vastaan päätös on annettu, on omaisuutta tai tuloja taikka asuinpaikkansa tai, jos on kyse oikeushenkilöstä, rekisteröity kotipaikkansa.

2. Päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava ja todistettava sisällöltään oikeaksi todistus, jonka malli on liitteessä.

3. Päätöksen antaneen valtion toimivaltainen viranomainen lähettää päätöksen tai sen oikeaksi todistetun jäljennöksen yhdessä todistuksen kanssa suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta sen aitouden. Alkuperäinen päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus lähetetään täytäntöönpanovaltioon tämän sitä vaatiessa. Virallinen yhteydenpito tapahtuu niin ikään suoraan mainittujen toimivaltaisten viranomaisten välillä.

4. Päätöksen antanut valtio lähettää päätöksen ainoastaan yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan.

5. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tiedossa, viimeksi mainitun on suoritettava kaikki tarpeelliset tiedustelut, myös Euroopan oikeudellisen verkoston ⁽²⁾ yhteyspisteiden kautta, saadakseen tämän tiedon täytäntöönpanovaltiolta.

6. Jos päätöksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa päätöstä ja toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, sen on viran puolesta toimitettava päätös toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

⁽²⁾ Neuvoston yhteinen toiminta 98/428/YOS 29 päivältä kesäkuuta 1998 Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta (EYVL L 191, 7.7.1998, s. 4).

7. Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti voivat kumpikin antaa ilmoituksen, että päätös on yhdessä todistuksen kanssa toimitettava sen ilmoituksessa nimeämän keskusviranomaisen tai nimeämien keskusviranomaisten kautta. Kyseiset jäsenvaltiot voivat milloin tahansa uudella ilmoituksella rajoittaa tällaisen ilmoituksen soveltamisalaa, jotta 3 kohta voidaan ottaa paremmin huomioon. Se niiden on tehtävä silloin, kun Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen määräykset keskinäisestä avunannosta tulevat niiden osalta voimaan. Ilmoitus talletetaan neuvoston pääsihteeristöön ja siitä ilmoitetaan komissiolle.

5 artikla

Soveltamisala

1. Seuraavat rangaistavat teot, mikäli ne ovat päätöksen antaneessa valtiossa rangaistavia ja sellaisina kuin ne on määritelty päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä, edellyttävät päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa tämän puitepäätöksen mukaisesti ja ilman kaksoisrangaistavuuden tutkimista:

- rikollisjärjestöön osallistuminen,
- terrorismi,
- ihmiskauppa,
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia,
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa,
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa,
- lahjonta,
- petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdystä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos,
- rahanpesu,
- rahan, myös euron, väärentäminen,
- tietoverkkorikollisuus,
- ympäristörikollisuus, myös uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa,
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,
- ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa,
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen,
- rasismi ja muukalaisviha,
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,
- kulttuuriomaisuuden, myös antiikki- ja taide-esineiden, laitton kauppa,
- petollinen menettely,
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys,
- tuotteiden laitton jäljentäminen ja väärentäminen,
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä,
- maksuvälineväärennykset,
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa,
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa,
- varastettujen ajoneuvojen kauppa,
- raiskaus,
- murhapoltto,
- Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus,
- tuhotyö,
- tieliikenne rikkomukset, mukaan lukien ajo- ja lepoaikoja sekä vaarallisia aineita koskevien säännösten rikkominen,
- tavaroiden salakuljetus,
- aineettomien oikeuksien loukkaaminen,
- henkilöihin kohdistuvat uhkaukset ja väkivallanteot, mukaan lukien väkivaltaisuudet urheilutapahtumien aikana,
- vahingonteko,
- varkaus,
- teot, jotka päätöksen antanut valtio on säätänyt rangaistaviksi pannakseen täytäntöön Euroopan yhteisön perustamisopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla hyväksytyistä välineistä johtuvat velvoitteet.

2. Neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdan edellytyksin päättää milloin vain lisätä muita rikoslajeja 1 kohdassa oleviin luetteloihin.

Neuvosto tarkastelee sille 20 artiklan 5 kohdan mukaisesti toimitetun kertomuksen perusteella, onko luetteloa aiheellista laajentaa tai muuttaa. Neuvosto harkitsee asiaa tarkemmin myöhemmässä vaiheessa puitepäätöksen käytännön soveltamista koskevan kertomuksen perusteella, jonka komissio laatii viiden vuoden kuluessa 20 artiklan 1 kohdassa mainitusta päivämäärästä.

3. Rangaistavien tekojen, jotka eivät kuulu 1 kohdan soveltamisalaan, osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että päätös liittyy menettelyyn, joka olisi rangaistava täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, riippumatta sen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta.

6 artikla

Päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano

Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava ja pantava täytäntöön 4 artiklan mukaisesti lähetetty päätös ilman muita muodollisuuksia ja toteutettava viipymättä kaikki sen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet, jollei toimivaltainen viranomainen päättä vedota johonkin 7 artiklan mukaisista perusteista tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.

7 artikla

Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tai täytäntöönpanemasta päätöstä, jos 4 artiklassa edellytettyä todistusta ei ole toimitettu, se on puutteellinen tai selvästi ei vastaa päätöstä.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tai täytäntöönpanemasta päätöstä myös, jos todetaan, että:

- tuomittua henkilöä vastaan on annettu päätös samoista teoista täytäntöönpanovaltiossa tai missä tahansa muussa valtiossa kuin päätöksen antaneessa tai täytäntöönpanovaltiossa ja että viimeksi mainitussa tapauksessa kyseinen päätös on pantu täytäntöön;
- 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa päätös liittyy tekoihin, jotka eivät ole rangaistavia täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan;

c) oikeus panna päätös täytäntöön on vanhentunut täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, ja päätös liittyy tekoihin, jotka kuuluvat kyseisen valtion toimivaltaan sen oman lainsäädännön mukaan;

d) päätös liittyy tekoihin, jotka:

- katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyiksi kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai siihen rinnastettavassa paikassa, tai
- on tehty päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella eikä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ole mahdollista nostaa syytettä samoista rangaistavista teoista, jos ne on tehty sen alueen ulkopuolella;

e) on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen koskemattomuus, joka tekee päätöksen täytäntöönpanon mahdottomaksi;

f) päätös koskee luonnollista henkilöä, jota ei täytäntöönpanovaltion lain mukaan olisi ikänsä puolesta voitu vielä asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teoista, joista päätös on annettu;

g) 4 artiklassa edellytetyn todistuksen mukaan kyseinen henkilö:

- ei ole kirjallisen menettelyn ollessa kyseessä päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti saanut henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta ilmoitusta oikeudestaan riitauttaa asia ja tällaista oikeuskeinoa koskevista aikarajoista, tai

- ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä, ellei todistuksessa todeta, että

— menettelystä on hänelle annettu henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta tieto päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti, tai

— henkilö on ilmoittanut, ettei hän riitauta asiaa;

h) langetettu taloudellinen seuraamus on alle 70 euroa tai sitä vastaava summa.

3. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on 1 kohdassa ja 2 kohdan c ja g alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, ennen kuin se tekee päätöksen olla tunnustamatta päätöstä ja panematta sitä täytäntöön joko kokonaan tai osittain, kuultava päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaisista asianmukaisin keinoin ja tarvittaessa pyydyttävä sitä toimittamaan mahdolliset tarvittavat tiedot viipymättä.

8 artikla

Maksettavan määrän määrittely

1. Kun päätöksen todetaan liittyvän tekoihin, joita ei ole tehty päätöksen antaneen valtion alueella, täytäntöönpanovaltio voi päättää alentaa täytäntöönpanotavan seuraamuksen määrän siten, että se vastaa samankaltaisista teoista täytäntöönpanovaltion kansallisen lain mukaan säädettyä enimmäismäärää, kun teot kuuluvat kyseisen valtion toimivaltaan.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa muunnettava seuraamus täytäntöönpanovaltion valuuttaksi seuraamuksen määräämisajankohdan valuuttakurssia käytäen.

9 artikla

Täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö

1. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion määräämään taloudelliseen seuraamukseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 3 kohdan ja 10 artiklan soveltamista. Täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, myös täytäntöönpanon lopettamispe-
rusteista.

2. Jos tuomittu henkilö pystyy toimittamaan todisteen missä tahansa valtiossa joko kokonaan tai osittain suoritetusta maksusta, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuultava päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista 7 artiklan 3 kohdassa säädetyllä tavalla. Seuraamuksesta mitä tahansa tapaa käyttäen, missä tahansa valtiossa peritty osuus on kokonaisuudessaan vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanotavasta määrästä.

3. Oikeushenkilöä vastaan langettu taloudellinen seuraamus on pantava täytäntöön, vaikka täytäntöönpanovaltio ei tunnusta oikeushenkilöiden rikosoikeudellisen vastuun periaatetta.

10 artikla

Perimättä jääneen taloudellisen seuraamuksen sijaan määrättävä vankeusrangaistus tai muu vaihtoehtoinen seuraamus

Jos päätöstä ei voida panna kokonaan tai osittain täytäntöön, täytäntöönpanovaltio voi soveltaa vaihtoehtoisia seuraamuksia, vapausrangaistukset mukaan lukien, jos sen omassa lainsäädännössä tällaisissa tapauksissa sitä edellytetään ja päätöksen antanut valtio on 4 artiklassa tarkoitettussa todistuksessa sallinut kyseisten vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisen. Vaihtoehtoisen seuraamuksen ankaruus on määrättävä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, mutta se ei saa ylittää päätöksen antaneen valtion toimittamassa todistuksessa mahdollisesti ilmoitettua enimmäistasoa.

11 artikla

Amnestia, armahdus, tuomion uudelleen käsittely

1. Päätöksen antanut valtio ja myös täytäntöönpanovaltio voivat myöntää yleisen armahduksen tai armahduksen.

2. Ainoastaan päätöksen antanut valtio saa ratkaista päätöksen uudelleenkäsittelyä koskevan hakemuksen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan soveltamista.

12 artikla

Täytäntöönpanon lopettaminen

1. Päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka seurauksena päätös ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen tai se vedetään jostain muusta syystä pois täytäntöönpanovaltiosta.

2. Täytäntöönpanovaltion on lopetettava päätöksen täytäntöönpano heti kun päätöksen antaneen valtion toimivaltainen viranomainen ilmoittaa sille kyseisestä päätöksestä tai toimenpiteestä.

13 artikla

Päätösten täytäntöönpanosta kertyneet varat

Päätösten täytäntöönpanosta kertyneet varat saa täytäntöönpanovaltio, jollei päätöksen antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion kesken ole sovittu toisin, erityisesti 1 artiklan b kohdan ii alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

14 artikla

Täytäntöönpanovaltion toimittamat tiedot

Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle millä tahansa tavalla, josta jää kirjallinen todiste:

- a) päätöksen lähettämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle 4 artiklan 6 kohdan mukaisesti;
- b) päätöksestä olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön päätöstä 7 artiklan tai 20 artiklan 3 kohdan mukaisesti sekä päätöksen perustelut;
- c) päätöksen täytäntöönpanematta jättämisestä kokonaan tai osittain 8 artiklassa, 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa sekä 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista syistä;

d) päätöksen täytäntöönpanosta heti kun se on suoritettu loppuun;

18 artikla

e) vaihtoehdoisen seuraamuksen soveltamisesta 10 artiklan mukaisesti.

15 artikla

Päätöksen lähettämisen seuraukset

1. Päätöksen antanut valtio ei saa jatkaa 4 artiklan mukaisesti lähetetyn päätöksen täytäntöönpanoa, ellei 2 kohdan säännöksistä muuta johdu.

19 artikla

2. Oikeus panna päätös täytäntöön palautuu päätöksen antaneelle valtiolle, kun

Alueellinen soveltaminen

a) täytäntöönpanovaltio on ilmoittanut sille täydellisestä tai osittaisesta päätöksen tunnustamatta tai täytäntöön panematta jättämisestä 7 artiklassa tarkoitettussa tapauksessa, 7 artiklan 2 kohdan a alakohdtaa lukuun ottamatta, 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa ja 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa, tai

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

20 artikla

b) päätöksen antanut valtio on ilmoittanut täytäntöönpanovaltiolle, että päätös on vedetty pois täytäntöönpanovaltiosta 12 artiklan mukaisesti.

Täytäntöönpano

3. Jos päätöksen antaneen valtion viranomainen, sen jälkeen kun päätös on 4 artiklan mukaisesti lähetetty, ottaa vastaan rahasumman, jonka tuomittu henkilö on päätöksen johdosta vapaaehtoisesti maksanut, kyseisen viranomaisen on ilmoitettava tästä viipymättä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Sovelletaan 9 artiklan 2 kohtaa.

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 22 päivään maaliskuuta 2007 mennessä.

2. Kukin jäsenvaltio voi enintään viiden vuoden ajan tämän puitepäätöksen voimaantulosta lukien rajata sen soveltamisen:

16 artikla

Kielet

1. Todistus, jonka vakiolomake on liitteessä, on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä. Jäsenvaltio voi tätä puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin mainita neuvoston pääsihteeristön tallettavassa ilmoituksessa, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle Euroopan unionin toimielinten viralliselle kielelle tehdyn käännöksen.

a) 1 artiklan a kohdan i ja iv alakohdassa mainittuihin päätöksiin, ja/tai

b) oikeushenkilöiden osalta päätöksiin, jotka liittyvät menettelyyn, jonka osalta eurooppalaisessa välineessä edellytetään oikeushenkilöiden vastuun periaatteen soveltamista.

2. Päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä ajaksi, joka on tarpeen sen käännettämiseksi täytäntöönpanovaltion kustannuksella.

Jäsenvaltion, joka haluaa soveltaa tätä kohtaa, on tehtävä asiasta ilmoitus neuvoston pääsihteeristölle tämän puitepäätöksen tekemisen yhteydessä. Ilmoitus julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

17 artikla

Kulut

Jäsenvaltiot eivät saa vaatia toisiltaan korvausta tämän puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista.

3. Kukin jäsenvaltio voi, mikäli 4 artiklassa tarkoitettua todistuksen perusteella on aihetta olettaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia tai oikeudellisia perusperiaatteita on rikottu, päättää olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön päätöksiä. Sovelletaan 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

4. Jäsenvaltio voi soveltaa vastavuoroisuusperiaatetta 2 kohtaa soveltavaan toiseen jäsenvaltioon.

5. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet tämän puitepäätöksen mukaisten velvoitteiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Neuvosto arvioi näihin tietoihin pohjautuvan ja komission laatiman kertomuksen perusteella viimeistään 22 päivänä maaliskuuta 2008, miten jäsenvaltiot ovat noudattaneet tätä puitepäätöstä.

6. Neuvoston pääsihteeristö antaa 4 artiklan 7 kohdan ja 16 artiklan nojalla toimitetut ilmoitukset jäsenvaltioille ja komissiolle tiedoksi.

7. Jäsenvaltio, joka on kokenut toistuvia ongelmia tai toisen jäsenvaltion toimimattomuutta päätösten vastavuoroisessa tunnustamisessa ja täytäntöönpanossa voi, jos kyseisiä ongelmia ei ole saatu ratkaistua kahdenvälisissä neuvotteluissa, ilmoittaa asiasta neuvostolle tämän puitepäätöksen täytäntöönpanon arvioimiseksi jäsenvaltioiden tasolla, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklan 7 kohdan soveltamista.

8. Jäsenvaltion, joka on kalenterivuoden aikana soveltanut 3 kohtaa, on ilmoitettava seuraavan kalenterivuoden alussa neuvostolle ja komissiolle tapauksista, joissa on sovellettu kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja perusteita olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön päätöstä.

9. Komissio laatii saamiensa tietojen perusteella seitsemän vuoden kuluessa tämän puitepäätöksen voimaantulosta kertomuksen ja liittää siihen mahdollisesti aiheellisiksi katsomiaan aloitteita. Neuvosto tarkastelee kyseisen kertomuksen perusteella uudelleen tätä artiklaa arvioidakseen, onko 3 kohta syytä säilyttää tai korvata yksityiskohtaisemmalla säännöksellä.

21 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 24 päivänä helmikuuta 2005.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

N. SCHMIT

LIITE

TODISTUS

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/214/YOS 4 artiklassa tarkoitettu todistus

a)

* Päätöksen antanut valtio:

* Täytäntöönpanovaltio:

b) Päätöksen taloudellisen seuraamuksen määrittämisestä antanut viranomainen

Virallinen nimi:

Osoite:

Asiakirjan viitetiedot (...):

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

Kielet, joilla päätöksen antaneen viranomaisen kanssa voi olla yhteydessä:

Niiden henkilöiden yhteystiedot, joilta saa lisätietoja päätöksen täytäntöönpanoa varten tai, tarvittaessa, täytäntöönpanosta kertyneiden varojen siirtämiseksi päätöksen antaneeseen valtioon (nimi, virkanimike tai -asema, puhelinnumero, faksinumero ja sähköposti, jos on):

- c) Viranomainen, joka on toimivaltainen panemaan taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen täytäntöön päätöksen antaneessa valtiossa (jos eri kuin b kohdassa mainittu viranomainen)

Virallinen nimi:

.....

Osoite:

.....

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

Kielet, joilla päätöksen täytäntöönpanoon toimivaltaisen viranomaisen kanssa voi olla yhteydessä:

.....

Niiden henkilöiden yhteystiedot, joilta saa lisätietoja päätöksen täytäntöönpanoa varten tai, tarvittaessa, täytäntöönpanosta kertyneiden varojen siirtämiseksi päätöksen antaneeseen valtioon (nimi, virkanimike tai -asema, puhelinnumero, faksinumero ja sähköposti, jos on):

.....

.....

- d) Jos on nimetty keskusviranomainen vastaamaan taloudellisen seuraamuksen määräämispäätösten hallinnollisesta lähettämisestä päätöksen antaneessa valtiossa:

Keskusviranomaisen nimi:

.....

Mahdollinen yhteyshenkilö (virkanimike tai -asema sekä nimi):

.....

Osoite:

.....

Asiakirjan viitetiedot:

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

e) Viranomainen tai viranomaiset, joihin voidaan ottaa yhteyttä (jos c kohta ja/tai d kohta on täytetty):

b kohdassa mainittuun viranomaiseen

voidaan ottaa yhteyttä seuraavissa asioissa:

c kohdassa mainittuun viranomaiseen

voidaan ottaa yhteyttä seuraavissa asioissa:

d kohdassa mainittuun viranomaiseen

voidaan ottaa yhteyttä seuraavissa asioissa:

f) Sitä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä koskevat tiedot, jolle taloudellinen seuraamus on määrätty:

1. Luonnollinen henkilö:

Nimi:

Etunimi (-nimet):

Mahdollinen tyttönimi:

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus (jos on):

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Viimeinen tunnettu osoite:

Henkilön ymmärtämä kieli tai ymmärtämät kielet (jos tiedossa):

a) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että henkilön, jota päätös koskee, asuinpaikka on siellä:

Asuinpaikka täytäntöönpanovaltiossa:

.....

.....

b) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että henkilöllä, jota päätös koskee, on siellä omaisuutta:

Kuvaus henkilön omaisuudesta:

Henkilön omaisuuden sijaintipaikka:

- c) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että henkilöllä, jota päätös koskee, on siellä tuloja:

Kuvaus henkilön tulojen lähteestä tai lähteistä:

Henkilön tulojen lähteen tai lähteiden sijaintipaikka:

2. Oikeushenkilö:

Nimi:

Oikeushenkilön muoto:

Kaupparekisterinumero (jos saatavilla) ⁽¹⁾:

Rekisteröity kotipaikka (jos saatavilla) ⁽¹⁾:

Oikeushenkilön osoite:

- a) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että oikeushenkilöllä, jota päätös koskee, on siellä omaisuutta:

Kuvaus oikeushenkilön omaisuudesta:

Oikeushenkilön omaisuuden sijaintipaikka:

.....

- b) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että oikeushenkilöllä, jota päätös koskee, on siellä tuloja:

Kuvaus oikeushenkilön tulojen lähteestä tai lähteistä:

Oikeushenkilön tulojen lähteen tai lähteiden sijaintipaikka:

.....

- g) Taloudellisen seuraamuksen määräämispäätös:

1. Taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen luonne (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

i) Päätöksen antaneen valtion tuomioistuimen päätös teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos.

ii) Päätöksen antaneen valtion muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antama päätös teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön mukaan on rikos. Vahvistetaan, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa.

iii) Päätöksen antaneen valtion muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antama päätös mainitun valtion kansallisen lainsäädännön nojalla lainrikkomuksina rangaistavien tekojen johdosta. Vahvistetaan, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa.

iv) Erityisesti rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen päätös, joka koskee iii alakohdassa tarkoitettua päätöstä.

Päätös annettiin (päivämäärä):

⁽¹⁾ Jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että oikeushenkilön, jota päätös koskee, rekisteröity kotipaikka on kyseisessä valtiossa, kohdat "kaupparekisterinumero" ja "rekisteröity kotipaikka" on täytettävä.

Päätöksestä tuli lainvoimainen (päivämäärä):

Päätöksen numero (jos on):

Taloudellisen seuraamuksen perusteella syntynyt maksuvelvollisuus (merkitään rasti yhteen tai useampaan ruutuun ja ilmoitetaan maksettava(t) määrä(t) sekä valuutta):

i) Rahasumma, joka on päätöksessä määrätty maksettavaksi rangaistavan teon johdosta.

Määrä:

ii) Samassa päätöksessä maksettavaksi määrätty korvaus rikoksen uhreille, jolloin uhri ei saa olla asianosaisena oikeudenkäynnissä ja tuomioistuin käyttää rikosoikeudellista lainkäyttövaltaansa.

Määrä:

iii) Rahasumma päätöksen johtaneesta oikeudenkäynnistä tai hallinnollisesta menettelystä aiheutuneiden kulujen johdosta.

Määrä:

iv) Rahasumma, joka on samassa päätöksessä määrätty maksettavaksi julkiselle rahastolle tai rikoksen uhrien tukijärjestölle.

Määrä:

Taloudellisen seuraamuksen kokonaismäärä ja valuutta:

.....

2. Yhteenveto tosiseikoista ja kuvaus olosuhteista, joissa rangaistava teko tai rangaistavat teot tehtiin, aika ja paikka mukaan lukien:

.....

.....

.....

.....

.....

Rangaistavan teon tai rangaistavien tekojen luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä sovellettavat säännökset/lait, joiden perusteella päätös tehtiin:

.....

.....

.....

3. Merkitään rasti asianmukaisiin kohtiin, jos edellä 2 kohdassa tarkoitetuissa rangaistavissa teoissa on kyse yhdestä tai useammasta seuraavista:

rikollisjärjestöön osallistuminen

terrorismi

ihmiskauppa

lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia

huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa

aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa

- lahjonta
- petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdystä yleissopimuksesta tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos
- rahanpesu
- rahan, myös euron, väärentäminen
- tietoverkkorikollisuus
- ympäristörikollisuus, myös uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- rasismi ja muukalaisviha
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- kulttuuriomaisuuden, myös antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa
- petollinen menettely
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys
- tuotteiden laiton jäljentäminen ja väärentäminen
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä
- maksuvälineväärennykset
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa
- varastettujen ajoneuvojen kauppa
- raiskaus
- murhapoltto
- Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- tuhotyö
- tieliikenneriikkomukset, mukaan lukien ajo- ja lepoaikoja sekä vaarallisia aineita koskevien säännösten rikkominen
- tavaroiden salakuljetus
- aineettomien oikeuksien loukkaaminen
- henkilöihin kohdistuvat uhkaukset ja väkivallanteot, mukaan lukien väkivaltaisuuudet urheilutapahtumien aikana

- vahingonteko
- varkaus
- teot, jotka päätöksen antanut valtio on säätänyt rangaistaviksi pannakseen täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla hyväksytyistä välineistä johtuvat velvoitteet.
Jos tähän ruutuun on merkitty rasti, ilmoitetaan EY:n perustamissopimuksen tai EU:sta tehdyn sopimuksen nojalla hyväksytyin välineen nimelliset säännökset, joihin rangaistava teko liittyy:

.....

.....

4. Jos 2 kohdassa tarkoitettu rangaistava teko ei kuulu (tai teot eivät kuulu) 3 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin, on siitä (niistä) annettava täydellinen kuvaus:

.....

.....

.....

h) Taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen status

1. Vahvistetaan, että (rasti ruutuun)

- a) päätös on lainvoimainen
- b) todistuksen antavan viranomaisen tietojen mukaan samaa henkilöä vastaan ei ole samoista teoista annettu päätöstä täytäntöönpanovaltiossa ja että tällaista muussa kuin päätöksen antaneessa valtiossa tai täytäntöönpanovaltiossa annettua päätöstä ei ole pantu täytäntöön.

2. Ilmoitetaan, onko asia käsitelty kirjallisessa menettelyssä:

- a) Ei
- b) Kyllä. Vahvistetaan, että kyseinen henkilö on saanut päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta ilmoituksen oikeudestaan riitauttaa asia ja tällaista oikeuskeinoa koskevista aikarajoista.

3. Ilmoitetaan, onko kyseinen henkilö ollut henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä:

- a) Kyllä
- b) Ei. Vahvistetaan:
 - että kyseinen henkilö on saanut henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta tiedon menettelystä päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti,
 - tai
 - että henkilö on ilmoittanut, ettei hän riitauta asiaa

4. Seuraamuksen osittainen maksaminen

Jos osa seuraamuksesta on jo maksettu päätöksen antaneelle valtiolle tai todistuksen antaneen viranomaisen tietojen mukaan jollekin muulle valtiolle, ilmoitetaan maksettu määrä:

.....

i) Vaihtoehtoiset seuraamukset, mukaan lukien vapausrangaistukset

1. Ilmoitetaan, salliiko päätöksen antanut valtio täytäntöönpanovaltion soveltaa vaihtoehtoisia seuraamuksia siinä tapauksessa, että seuraamuksen määräämispäätöstä ei voida panna täytäntöön kokonaan tai osittain:

kyllä

ei

2. Jos sallii, ilmoitetaan, mitä seuraamuksia voidaan soveltaa (seuraamusten luonne ja enimmäistaso):

Vankeus, enimmäisaika:

Yhdyskuntapalvelu (tai vastaava), enimmäisaika:

Muut seuraamukset, niiden kuvaus:

.....

j) Muita tapaukseen liittyviä seikkoja (mahdollisia lisätietoja):

.....

.....

k) Taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen teksti liitetään todistukseen.

Todistuksen antavan viranomaisen ja/tai sen edustajan allekirjoitus, jolla todistuksen sisältö vahvistetaan oikeaksi:

.....

Nimi:

Tehtävät (virkanimike tai -asema):

Päivämäärä:

Virallinen leima (jos on)

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 17. joulukuuta 2004
(OR. en)**

14622/04

COPEN 135

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: Neuvoston puitepäättös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta
menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin

NEUVOSTON PUIITEPÄÄTÖS 2004/.../YOS,

tehty ,

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta
menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan 1 kohdan
a alakohdan sekä 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Tanskan kuningaskunnan aloitteen¹,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon²,

¹ EYVL C 184, 2.8.2002, s. 8.

² Lausunto annettu 20. marraskuuta 2002 (EUVL C 25E, 29.1.2004, s. 205).

sekä katsoo seuraavaa:

- 1) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto korosti, että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta olisi tultava oikeudellisen yhteistyön kulmakivi unionissa sekä siviili- että rikosoikeudellisissa asioissa.
- 2) Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmien 51 kohdan mukaan rahanpesu on keskeisellä sijalla järjestäytyneessä rikollisuudessa ja se olisi kitkettävä kaikkialta, missä sitä esiintyy; Eurooppa-neuvosto on päättänyt pitää huolen siitä, että ryhdytään konkreettisiin toimiin rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämiseksi, jäädyttämiseksi, takavarikoimiseksi ja menetetyksi tuomitsemiseksi. Tältä osin Eurooppa-neuvosto kehottaa päätelmiensä 55 kohdassa lähentämään rahanpesun torjuntaa koskevia rikosoikeudellisia säännöksiä ja menettelyjä (esimerkiksi varojen jäljittäminen, jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen).
- 3) Kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesusta, etsinnästä, takavarikosta ja menetetyksi tuomitsemisesta 8 päivänä marraskuuta 1990 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen ('vuoden 1990 yleissopimus'). Yleissopimus velvoittaa sen allekirjoittaneita sopimuspuolia tunnustamaan ja panemaan täytäntöön toisen sopimuspuolen päätökset menetetyksi tuomitsemisesta tai saattamaan pyynnön omien toimivaltaisten viranomaistensa käsittelyyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemiseksi ja sen täytäntöön panemiseksi. Sopimuspuolet voivat evätä menetetyksi tuomitsemista koskevan pyynnön muun muassa silloin, jos rikos, jota pyyntö koskee, ei olisi rikos pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, tai jos rikos, jota pyyntö koskee, ei voi olla perusteena menetetyksi tuomitsemiselle pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan.

- 4) Neuvosto hyväksyi 30 päivänä marraskuuta 2000 toimenpideohjelman rikosasioissa annettujen päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi pitäen ensisijaisena painopistealueena (toimenpiteet 6 ja 7) sellaisen välineen hyväksymistä, jonka nojalla vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta sovelletaan todistusaineiston ja omaisuuden jäädyttämiseen. Ohjelman 3.3 kohdan mukaan toimenpideohjelman on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti määrä parantaa jäsenvaltiossa tehdyn, menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa toisessa jäsenvaltiossa muun muassa rikoksen uhrille palautettavan omaisuuden osalta, ottaen huomioon vuoden 1990 yleissopimus. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tällä puitepäätöksellä vähennetään sen soveltamisalalla perusteita täytäntöönpanosta kieltäytymiselle ja sillä lakkautetaan kaikki jäsenvaltioiden väliset järjestelmät, joilla menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös muunnetaan kansalliseksi päätökseksi.
- 5) Neuvoston puitepäätöksessä 2001/500/YOS¹ vahvistetaan rahanpesua ja rikosentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamista, jäljittämistä, jäädyttämistä, takavarikoimista ja menetetyksi tuomitsemista koskevat säännökset. Puitepäätöksen mukaan jäsenvaltiot eivät saa tehdä tai pitää voimassa varauksia vuoden 1990 yleissopimuksen menetetyksi tuomitsemista koskevan 2 artiklan osalta siltä osin kuin rikoksesta voi enimmillään seurata yli yhden vuoden pituinen vankeusrangaistus tai vapaudenrajoituksen käsittävä turvaamistoimenpide.
- 6) Neuvosto hyväksyi 22 päivänä heinäkuuta 2003 puitepäätöksen 2003/577/YOS omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa².

¹ EYVL L 182, 5.7.2001, s. 1.

² EUVL L 196, 2.8.2003, s. 45.

- 7) Järjestäytyneen rikollisuuden päävaikuttimena on taloudellinen hyöty. Järjestäytyneen rikollisuuden tehokas ennaltaehkäisy ja torjunta edellyttävät siten toimien suuntaamista rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämiseen, jäädyttämiseen, takavarikoimiseen ja menetetyksi tuomitsemiseen. Väliaikaisten oikeudellisten toimenpiteiden, kuten jäädyttämisen ja takavarikon, vastavuoroisen tunnustamisen varmistaminen Euroopan unionissa ei yksin riitä, vaan tehokas talousrikollisuuden torjunta edellyttää myös rikoksen tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista.
- 8) Tämän puitepäätöksen tavoitteena on helpottaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten keskinäisessä tunnustamisessa ja täytäntöönpanossa, niin että jäsenvaltion on tunnustettava ja pantava täytäntöön omalla alueellaan toisen jäsenvaltion rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen tekemä päätös menetetyksi tuomitsemisesta. Tämä puitepäätös liittyy rikoksen tuottaman hyödyn, rikoksentekovälineiden ja rikoksella saadun omaisuuden menetetyksi tuomitsemisesta ... tehtyyn puitepäätökseen 2004/.../YOS¹. Viimeksi mainitun puitepäätöksen tarkoituksena on varmistaa, että kaikilla jäsenvaltioilla on tehokkaat säännöt siitä, milloin rikoksen tuottama hyöty voidaan tuomita menetetyksi, muun muassa säännöt todistustaakasta järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvästä rikoksesta tuomitun henkilön hallussa olevien varojen alkuperän suhteen.
- 9) Oikeuden päätösten vastavuoroiseen tunnustamiseen ja välittömään täytäntöönpanoon perustuva jäsenvaltioiden välinen yhteistyö edellyttää luottamusta siihen, että tunnustettavat ja täytäntöön pantavat päätökset tehdään aina laillisuus-, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudattaen. Samoin edellytetään, että asianosaisten tai vilpittömässä mielessä toimivien kolmansien osapuolten oikeudet turvataan. Tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä asianmukaista huomiota siihen, että estetään oikeushenkilöiden tai luonnollisten henkilöiden epärehellisten vaatimusten menestyminen.

¹ Ks. tämän virallisen lehden s

- 10) Tämän puitepäätöksen asianmukainen käytännön soveltaminen edellyttää asianosaisten toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tiivistä yhteistyötä erityisesti niissä tapauksissa, jotka koskevat menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen samanaikaista täytäntöönpanoa useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa.
- 11) Tässä puitepäätöksessä käytetyt ilmaisut 'rikoksen tuottama hyöty' ja 'rikosentekovälineet' on määritelty riittävän väljästi, jotta ne kattavat tarvittaessa rikoksen kohteet.
- 12) Jos menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä tarkoitetun omaisuuden sijainti on epäselvä, jäsenvaltioiden olisi pyrittävä selvittämään kaikin käytettävissä olevin keinoin, myös kaikkia käytettävissä olevia tietojärjestelmiä käyttäen, missä tämä omaisuus tosiasiallisesti sijaitsee.
- 13) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta, erityisesti sen VI luvusta, ilmeneviä periaatteita. Tässä puitepäätöksessä ei ole mitään sellaista, minkä voidaan katsoa estävän kieltäytymästä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta, jos on objektiivisia perusteita olettaa, että päätös menetetyksi tuomitsemisesta on tehty jonkun henkilön asettamiseksi syyteeseen tai rankaisemiseksi hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielensä, poliittisen mielipiteensä tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella tai että jokin kyseisistä syistä voi vahingoittaa hänen asemaansa.
- 14) Tämä puitepäätös ei estä jäsenvaltioita soveltamasta valtiosääntönsä sisältyviä, oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta ja ilmaisunvapautta muissa viestintävälineissä koskevia säännöksiä.

- 15) Tässä puitepäätöksessä ei käsitellä omaisuuden palauttamista lailliselle omistajalleen.
- 16) Tämä puitepäätös ei vaikuta siihen, mihin tarkoitukseen jäsenvaltio käyttää päätöksen soveltamisen seurauksena saatuja varoja.
- 17) Tällä puitepäätöksellä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 33 artiklan mukaisesti,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tavoite

1. Tämän puitepäätöksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden nojalla jäsenvaltioiden on omalla alueellaan tunnustettava ja pantava täytäntöön toisen jäsenvaltion rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen tekemä päätös menetetyksi tuomitsemisesta.
2. Tämä puitepäätös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita eikä niitä koskeviin oikeusviranomaisten velvoitteisiin.

2 artikla

Määritelmät

Tässä puitepääöksessä tarkoitetaan:

- a) 'päättöksen tehneellä valtiolla' jäsenvaltiota, jossa tuomioistuin on tehnyt menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen rikosoikeudellisessa menettelyssä;
- b) 'täytäntöönpanovaltiolla' jäsenvaltiota, jolle päätös menetetyksi tuomitsemisesta on toimitettu täytäntöönpanoa varten;
- c) 'menetetyksi tuomitsemista koskevalla päätöksellä' ja 'päättöksellä menetetyksi tuomitsemisesta' tuomioistuimen oikeudenkäynnissä rikoksen tai rikosten perusteella määräämää lopullista seuraamusta tai toimenpidettä, jolla omaisuus otetaan lopullisesti pois;
- d) 'omaisuudella' kaikenlaista aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä oikeudellisia asiakirjoja ja todistuksia omistus- tai muusta oikeudesta tällaiseen omaisuuteen, jonka päätöksen tehneen valtion tuomioistuin on päättänyt:
 - i) olevan rikoksen tuottamaa hyötyä tai tällaisen hyödyn arvoa kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta, tai

- ii) muodostavan tällaisen rikoksen tekovälineen, tai
- iii) olevan menetetyksi tuomittavaa, koska päätöksen tehneessä jäsenvaltiossa sovelletaan rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikoksentekovälineiden menetetyksi tuomitsemista koskevan puitepäätöksen 2004/.../YOS¹ 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja laajempia valtuuksia menetetyksi tuomitsemiseen, tai
- iv) olevan menetetyksi tuomittavaa päätöksen tehneen valtion lainsäädännön mukaisten, laajempia valtuuksia menetetyksi tuomitsemiseen koskevien muiden säännösten nojalla.
- e) 'rikoksen tuottamalla hyödyllä' rikoksista koituvaa taloudellista etuutta. Se voi olla mitä tahansa omaisuutta;
- f) 'rikoksentekovälineillä' omaisuutta, jota osaksi tai kokonaan käytetään tai aiotaan käyttää millä tavalla tahansa rikoksen tai rikosten tekemiseen;
- g) 'kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvat kulttuuriesineet' määritellään jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta 15 päivänä maaliskuuta 1993 annetun direktiivin 93/7/ETY² 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

¹ Huomautus julkaisutoimistolle: lisää johdanto-osan kappaleessa 8 mainitun puitepäätöksen numero.

² EYVL L 74, 27.3.1993, s. 74, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/38/EY (EYVL L 187, 10.7.2001, s. 43).

- h) jos menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtava rikosoikeudellinen menettely sisältää esirikoksen sekä rahanpesua, 8 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettu rikos tarkoittaa esirikosta.

3 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen

1. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä viranomainen tai mitkä viranomaiset ovat sen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisia toimimaan tämän puitepäätöksen mukaisesti, kun kyseinen jäsenvaltio on
 - päätöksen tehnyt valtio tai
 - täytäntöönpanovaltio.
2. Sen estämättä, mitä 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, kukin jäsenvaltio voi, jos sen sisäinen järjestelmä sitä edellyttää, nimetä yhden tai useamman keskusviranomaisen, jonka tehtävänä on menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten hallinnollinen lähettäminen ja vastaanottaminen ja toimivaltaisten viranomaisten avustaminen.
3. Neuvoston pääsihteeristö toimittaa kyseiset tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

4 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen

1. Jos kyseessä on rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja 2 kohdassa edellytetty todistus, jonka malli on liitteessä, voidaan lähettää sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt uskoa sillä luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, jota vastaan päätös menetetyksi tuomitsemisesta on tehty, olevan omaisuutta tai tuloja.

Jos kyseessä on tietyn omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös ja todistus voidaan lähettää sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt uskoa menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevaa omaisuutta olevan.

Jos ei ole olemassa perusteita, joiden nojalla päätöksen tehnyt valtio voisi määrittää, mihin jäsenvaltioon päätös menetetyksi tuomitsemisesta voidaan lähettää, menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa on sen luonnollisen henkilön asuinpaikka tai sen oikeushenkilön rekisteröity kotipaikka, jota vastaan menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on tehty.

2. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja todistus suoraan sen täytäntöönpanemiseen toimivaltaiselle täytäntöönpanovaltion viranomaiselle jollakin sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, niin että täytäntöönpanovaltio voi todeta aitouden. Alkuperäinen päätös menetetyksi tuomitsemisesta tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus on täytäntöönpanovaltion pyynnöstä lähetettävä tälle. Kaiken virallisen yhteydenpidon on tapahduttava suoraan mainittujen toimivaltaisten viranomaisten välillä.
3. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava todistus ja todistettava se sisällöltään oikeaksi.
4. Jos viranomainen, joka on toimivaltainen panemaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön, ei ole päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tiedossa, viimeksi mainitun on suoritettava kaikki tarpeelliset tiedustelut, myös Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteiden kautta, saadakseen tietoja täytäntöönpanovaltiolta.
5. Jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa päätöstä ja toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, sen on viran puolesta lähetettävä päätös viranomaiselle, joka on toimivaltainen panemaan päätöksen täytäntöön, ja ilmoitettava siitä päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

5 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen yhdelle tai useammalle täytäntöönpanovaltiolle

1. Päätös menetetyksi tuomitsemisesta voidaan lähettää 4 artiklan mukaisesti vain yhdelle täytäntöönpanovaltiolle kerrallaan, ellei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu.

2. Tietyn omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää useampaan täytäntöönpanovaltioon samanaikaisesti, jos:
 - päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt uskoa, että menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevaa omaisuutta on eri täytäntöönpanovaltioissa, tai

 - tietyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevan omaisuuden täytäntöönpano edellyttää toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa, tai

 - päätöksen tehneen valtion toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt uskoa, että tietty menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena oleva omaisuus on yhdessä kahdesta tai useammasta nimetystä täytäntöönpanovaltiosta.

3. Rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää samanaikaisesti useampaan täytäntöönpanovaltioon, jos päätöksen tehneen valtion toimivaltainen viranomainen katsoo, että siihen on erityinen tarve, esimerkiksi, jos:

- asianomaista omaisuutta ei ole jäädytetty vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämiseen¹ ... tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2004/.../YOS¹ mukaisesti, tai
- sen omaisuuden arvo, joka voidaan saada menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta päätöksen tehneessä valtiossa ja jossakin täytäntöönpanovaltiossa, ei todennäköisesti riitä päätöksen panemiseksi täytäntöön sen koko määrän osalta.

6 artikla

Rikokset

1. Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantava täytäntöön ilman teon kaksoisrangaistavuuden tutkimista, jos teko, joka johti menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen, muodostaa jonkin tai joitakin seuraavista rikoksista päätöksen tehneen valtion lainsäädännössä määriteltyinä ja jos siitä voidaan päätöksen tehneessä valtiossa määrätä vapausrangaistus, joka on enimmillään vähintään kolme vuotta:

- rikollisjärjestöön osallistuminen
- terrorismi
- ihmiskauppa
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia

¹ EUVL L ...

- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa
- lahjonta
- petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdystä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos
- rahanpesu
- rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen
- tietoverkkorikollisuus
- ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- rasismi ja muukalaisviha
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa
- petollinen menettely
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys
- tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä

- maksuvälineväärennykset
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa
- varastettujen ajoneuvojen kauppa
- raiskaus
- murhapoltto
- Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- tuhotyö.

2. Neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdan edellytyksin päättää milloin vain lisätä muita rikoslajeja 1 kohdassa olevaan luetteloon. Neuvosto tarkastelee komission sille 22 artiklan mukaisesti antaman kertomuksen perusteella, onko tätä luetteloa aiheellista laajentaa tai muuttaa.

3. Rikosten osalta, jotka eivät kuulu 1 kohdan piiriin, täytäntöönpanovaltio voi asettaa menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että teko, joka johti menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen, on rikos, joka täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan mahdollistaa menetetyksi tuomitsemisen, riippumatta rikoksen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta päätöksen tehneen valtion lainsäädännössä.

7 artikla

Tunnustaminen ja täytäntöönpano

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset tunnustavat 4 ja 5 artiklan mukaisesti lähetetyn päätöksen menetetyksi tuomitsemisesta vaatimatta muita muodollisuuksia ja toteuttavat viipymättä kaikki tarvittavat toimet sen täytäntöönpanemiseksi, paitsi jos toimivaltaiset viranomaiset päättävät vedota johonkin 8 artiklan mukaiseen perusteeseen olla tunnustamatta päätöstä tai panematta sitä täytäntöön tai johonkin 10 artiklan mukaiseen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisperusteeseen.
2. Mikäli täytäntöönpanopyyntö koskee tiettyä omaisuutta, päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat, jos se on kyseisten valtioiden lainsäädännön mukaista, sopia, että menetetyksi tuomitseminen voidaan täytäntöönpanovaltiossa panna täytäntöön määräämällä maksettavaksi omaisuuden arvoa vastaava rahamäärä.
3. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää ja jos maksua ei saada, täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset panevat menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön 1 kohdan mukaisesti kohdistamalla täytäntöönpanon mihin tahansa kyseiseen tarkoitukseen saatavilla olevaan omaisuuteen.
4. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää, täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset muuttavat tarvittaessa täytäntöönpanotavan määrän täytäntöönpanovaltion valuutaksi menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemisajankohdan valuuttakurssia käyttäen.

5. Kukin jäsenvaltio voi neuvoston pääsihteeristöön talletettavalla ilmoituksella ilmoittaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset eivät tunnusta eivätkä pane täytäntöön päätöksiä menetetyksi tuomitsemisesta tilanteessa, jossa omaisuus tuomittiin menetetyksi 2 artiklan d alakohdan iv alakohdassa tarkoitettujen laajempien menetetyksi tuomitsemisvaltuuksien nojalla. Tällainen ilmoitus voidaan peruuttaa milloin tahansa.

8 artikla

Perusteet olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön päätöstä menetetyksi tuomitsemisesta, jos 4 artiklassa edellytettyä todistusta ei esitetä, se on puutteellinen tai se ei selvästikään vastaa päätöstä.
2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen oikeusviranomainen, joka määritellään kyseisen valtion lainsäädännössä, voi myös kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön päätöstä menetetyksi tuomitsemisesta, jos todetaan, että:
 - a) menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano olisi vastoin *ne bis in idem*-periaatetta;
 - b) jossakin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista tapauksista menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen perusteena oleva teko ei ole menetetyksi tuomitsemisen mahdollistava rikos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan. Veron, maksun, tullin tai valuuttatoimen osalta menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä sen perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädäntö ei määrää samantyyppisiä veroja tai maksuja tai se ei sisällä veroja, maksuja, tulleja tai valuuttatoimia koskevia samantyyppisiä säännöksiä kuin päätöksen tehneen valtion lainsäädäntö;

- c) on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen koskemattomuus tai erioikeus, joka estäisi asianomaisen omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevan kansallisen päätöksen täytäntöönpanon;
- d) täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaiset asianosaisten, mukaan lukien vilpittömässä mielessä toimivien kolmansien osapuolten, oikeudet tekevät menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön panemisen mahdottomaksi, myös jos tämä johtuu 9 artiklan mukaisten oikeussuojakeinojen käyttämisestä;
- e) asianomainen henkilö ei 4 artiklan 2 kohdassa edellytetyn todistuksen mukaan ollut henkilökohtaisesti läsnä eikä hänellä ollut edustajanaan lainoppinutta asiamiestä menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, ellei todistuksesta käy ilmi, että oikeudenkäynnistä annettiin hänelle henkilökohtaisesti tai hänen kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajansa kautta tieto päätöksen tehneen valtion lainsäädännön mukaisesti tai että henkilö on ilmoittanut, ettei hän riitautta menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä;
- f) päätös menetetyksi tuomitsemisesta perustuu sellaisia rikoksia koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, jotka
- katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyiksi kokonaan tai osittain sen alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa, tai
 - on tehty päätöksen tehneen valtion alueen ulkopuolella eikä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ole mahdollista ryhtyä oikeudenkäyntiin kyseisistä rikoksista, jos ne on tehty täytäntöönpanovaltion alueen ulkopuolella;

g) päätös menetetyksi tuomitsemisesta tehtiin kyseisen viranomaisen mielestä tilanteessa, jossa omaisuus tuomittiin menetetyksi 2 artiklan d alakohdan iv alakohdassa tarkoitettujen laajempien menetetyksi tuomitsemisvaltuuksien nojalla;

h) menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano-oikeus on täytäntöönpanovaltion vanhentumissäännösten mukaan vanhentunut, edellyttäen, että teot kuuluvat kyseisen valtion lainkäyttövallan piiriin sen oman rikoslainsäädännön mukaan.

3. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen katsoo, että:

– päätös menetetyksi tuomitsemisesta tehtiin tilanteessa, jossa omaisuus tuomittiin menetetyksi 2 artiklan d alakohdan iii alakohdassa tarkoitettujen laajempien menetetyksi tuomitsemisvaltuuksien nojalla, ja

– päätös menetetyksi tuomitsemisesta jää sen vaihtoehdon soveltamisalan ulkopuolelle, jonka täytäntöönpanovaltio on valinnut puitepäätöksen 2004/.../YOS¹ 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti,

sen on pantava päätös menetetyksi tuomitsemisesta täytäntöön vähintään samassa laajuudessa kuin mitä kansallisessa lainsäädännössä säädetään samanlaisten kansallisten tapausten osalta.

4. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on erityisesti harkittava päätöksen tehneen valtion toimivaltaisten viranomaisten kuulemista kaikin asianmukaisin keinoin ennen kuin ne päättävät olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä 2 kohdan nojalla tai ennen kuin ne päättävät rajata täytäntöönpanon 3 kohdan nojalla. Kuuleminen on pakollista tapauksissa, joissa päätös todennäköisesti perustuu:

– 1 kohtaan, tai

¹ Lisää numero johdanto-osan kappaleesta 8.

- 2 kohdan a, e, f tai g alakohtaan, tai
- 2 kohdan d alakohtaan, jos tietoja ei toimiteta 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti, tai
- 3 kohtaan.

5. Jos päätöstä menetetyksi tuomitsemisesta on mahdotonta panna täytäntöön siitä syystä, että menetetyksi tuomittu omaisuus on jo tuomittu menetetyksi, kadonnut tai tuhoutunut tai sitä ei pystytä löytämään todistuksessa mainitusta paikasta tai omaisuuden sijaintipaikkaa ei ole riittävän tarkasti ilmoitettu, edes päätöksen tehneen valtion kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen, siitä on ilmoitettava viipymättä päätöksen tehneen valtion toimivaltaisille viranomaisille.

9 artikla

Oikeussuojakeinot tunnustamista ja täytäntöönpanoa vastaan täytäntöönpanovaltiossa

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat järjestelyt sen varmistamiseksi, että kaikilla asianosaisilla, mukaan lukien vilpittömässä mielessä toimivilla kolmansilla osapuolilla, on oikeuksiensa suojelemiseksi käytettävissään oikeussuojakeinot menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen 7 artiklan mukaista tunnustamista ja täytäntöönpanoa vastaan. Kanne nostetaan täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti. Kanteella voi olla lykkäävä vaikutus täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla.

2. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tekemisen aineellisia perusteita ei voi riitauttaa täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa.
3. Jos kanne nostetaan täytäntöönpanovaltion tuomioistuimessa, siitä on ilmoitettava päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

10 artikla

Täytäntöönpanon lykkäminen

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi lykätä 4 ja 5 artiklan mukaisesti lähetetyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa:
 - a) jos se rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen osalta katsoo, että päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatavan omaisuuden kokonaisarvo on vaarassa ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä määrätyn määrän sen vuoksi, että päätös menetetyksi tuomitsemisesta pannaan samanaikaisesti täytäntöön useammassa jäsenvaltiossa; tai
 - b) 9 artiklassa tarkoitetuissa oikeussuojakeinotapauksissa; tai
 - c) jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano saattaisi haitata parhailaan suoritettavaa rikostutkintaa tai rikosoikeudellista menettelyä, siihen saakka kun se katsoo tämän olevan asianmukaista; tai

- d) jos katsotaan olevan tarpeen käännättää täytäntöönpanovaltion kustannuksella menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös tai osia siitä, kunnes päätöksestä tehty käänös saadaan käyttöön; tai
- e) jos omaisuus on jo menetetyksi tuomitsemista koskevan menettelyn kohteena täytäntöönpanovaltiossa.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ryhdyttävä lykkäyksen aikana kaikkiin toimenpiteisiin, joihin se ryhtyisi samanlaisessa kansallisessa tapauksessa sen estämiseksi, ettei omaisuus olisikaan enää saatavilla menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten.

3. Jos täytäntöönpanoa on lykätty 1 kohdan a alakohdan nojalla, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi asiasta päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle jollakin sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, ja päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on noudatettava 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja velvoitteita.

4. Edellä 1 kohdan b, c, d ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä toimitettava päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle selvitys lykkäämisestä, mukaan lukien lykkäämisen perusteet ja jos mahdollista sen oletettu kesto, jollakin sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

Kun perustetta lykkäämiselle ei enää ole, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava viipymättä tarpeelliset toimenpiteet menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanemiseksi ja ilmoitettava siitä päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle jollakin sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

11 artikla

Useita menetetyksi tuomitsemista koskevia päätöksiä

Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät:

- kahta tai useampaa rahamäärän menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, jotka on tehty samaa luonnollista tai oikeushenkilöä vastaan, ja asianomaisella henkilöllä ei ole täytäntöönpanovaltiossa tarpeeksi varoja kaikkien päätösten täytäntöönpanoon, tai
- kahta tai useampaa tietyn saman omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä,

täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen päättää täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, mikä tai mitkä menetetyksi tuomitsemista koskevista päätöksistä pannaan täytäntöön, ottaen asianmukaisesti huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, joihin voivat kuulua se, liittykö tapaukseen jäädytettyjä varoja, rikoksen suhteellinen vakavuus ja sen tekopaikka sekä kunkin päätöksen tekemisajankohta ja kunkin päätöksen lähettämisaikajankohta.

12 artikla

Täytäntöönpanoon sovellettava lainsäädäntö

1. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä, ja tämän valtion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista.
2. Jos asianomainen henkilö pystyy esittämään todisteen menetetyksi tuomitsemisen täytäntöönpanosta joko kokonaan tai osittain missä tahansa valtiossa, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuultava päätöksen tehneen valtion toimivaltaista viranomaista millä tahansa asianmukaisella tavalla. Mikäli rikoksen tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemistapauksessa osa varoista peritään menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mukaisesti muussa kuin täytäntöönpanovaltiossa, tämä määrä on kokonaisuudessaan vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanotavasta määrästä.
3. Oikeushenkilöä vastaan tehty päätös menetetyksi tuomitsemisesta on pantava täytäntöön, vaikka täytäntöönpanovaltio ei tunnustaisikaan oikeushenkilöiden rikosoikeudellisen vastuun periaatetta.
4. Täytäntöönpanovaltio ei voi määrätä 4 ja 5 artiklan mukaisesti lähetetyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen vaihtoehtona toimenpiteitä, esimerkiksi vapausrangaistusta tai muuta henkilön vapautta rajoittavaa toimenpidettä, ellei päätöksen tehnyt valtio ole antanut tähän suostumustaan.

13 artikla

Amnestia, armahdus, menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen uudelleen käsittely

1. Sekä päätöksen tehnyt valtio että täytäntöönpanovaltio voivat myöntää yleisen armahduksen tai armahduksen.
2. Ainoastaan päätöksen tehnyt valtio voi ratkaista menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen uudelleen käsittelyä koskevat hakemukset.

14 artikla

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettämisen seuraukset

1. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettäminen yhdelle tai useammalle täytäntöönpanovaltiolle 4 ja 5 artiklan mukaisesti ei rajoita päätöksen tehneen valtion oikeutta panna itse täytäntöön päätös menetetyksi tuomitsemisesta.
2. Jos päätös rahamäärän menetetyksi tuomitsemisesta on lähetetty yhdelle tai useammalle täytäntöönpanovaltiolle, päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatavan omaisuuden kokonaisarvo ei saa ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä määrättyä enimmäismäärää.
3. Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asiasta välittömästi asianomaisen täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle jollakin sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste:

- a) jos se esimerkiksi täytäntöönpanovaltion sille 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimittaman tiedon perusteella katsoo täytäntöönpanon olevan vaarassa ylittää enimmäismäärän. Jos sovelletaan 10 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisimman pian, että tämä vaara on lakannut olemasta.
- b) jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on pantu kokonaan tai osittain täytäntöön päätöksen tehneessä valtiossa tai muussa täytäntöönpanovaltiossa. Se määrä, jonka osalta menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä ei ole vielä pantu täytäntöön, on ilmoitettava tarkasti.
- c) jos päätöksen tehneen valtion viranomainen, sen jälkeen kun päätös menetetyksi tuomitsemisesta on 4 ja 5 artiklan mukaisesti lähetetty, ottaa vastaan rahasumman, jonka asianomainen henkilö on päätöksen johdosta vapaaehtoisesti maksanut. Tällöin sovelletaan 12 artiklan 2 kohtaa.

15 artikla

Täytäntöönpanon lopettaminen

Päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle jollakin sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste, ratkaisusta tai toimenpiteestä, jonka seurauksena päätös menetetyksi tuomitsemisesta ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen tai se vedetään jostain muusta syystä pois täytäntöönpanovaltiosta. Täytäntöönpanovaltion on lopetettava menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano heti kun se saa päätöksen tehneen valtion toimivaltaisen viranomaisen ilmoituksen tällaisesta ratkaisusta tai toimenpiteestä.

16 artikla

Menettely menetetyksi tuomitun omaisuuden suhteen

1. Täytäntöönpanovaltion on meneteltävä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatujen rahamäärien suhteen seuraavasti:
 - a) jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatu määrä on alle 10 000 euroa tai sitä vastaavaa määrää, se kuuluu täytäntöönpanovaltiolle.
 - b) kaikissa muissa tapauksissa täytäntöönpanovaltion on siirrettävä 50 prosenttia menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saadusta määrästä päätöksen tehneelle valtiolle.
2. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saadun muun omaisuuden kuin rahan suhteen on meneteltävä jollakin seuraavista tavoista täytäntöönpanovaltion valinnan mukaan:
 - a) omaisuus voidaan myydä, jolloin myynnin tuoton suhteen menetellään 1 kohdan mukaisesti.
 - b) omaisuus voidaan siirtää päätöksen tehneelle valtiolle. Jos päätös menetetyksi tuomitsemisesta koskee rahamäärää, omaisuus voidaan siirtää päätöksen tehneelle valtiolle vasta sitten, kun kyseinen valtio on antanut tähän suostumuksensa.

c) kun ei voida soveltaa a eikä b kohtaa, omaisuuden suhteen voidaan menetellä jollain muulla tavalla täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, täytäntöönpanovaltion ei tarvitse myydä tai palauttaa menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevia yksittäisiä esineitä, jotka ovat kyseisen valtion kansalliseen perintöön kuuluvia kulttuuriesineitä.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohtaa sovelletaan, jos päätöksen tehneen valtion ja täytäntöönpanovaltion välillä ei ole muuta sovittu.

17 artikla

Täytäntöönpanon tuloksista tiedottaminen

Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä päätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle jollakin sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste:

- a) menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen lähettamisestä toimivaltaiselle viranomaiselle 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti;
- b) päätöksestä olla tunnustamatta päätöstä menetetyksi tuomitsemisesta sekä tällaisen päätöksen perustelut;

- c) menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen jättämisestä täytäntöönpanematta kokonaan tai osittain 11 artiklassa, 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tai 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista syistä;
- d) menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta heti kun se on suoritettu loppuun;
- e) vaihtoehtoisten toimenpiteiden soveltamisesta 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

18 artikla

Korvaaminen

1. Jos täytäntöönpanovaltio on lainsäädäntönsä nojalla vastuussa vahingosta, jonka sille 4 ja 5 artiklan mukaisesti toimitetun, menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano on aiheuttanut jollekin 9 artiklassa mainitulle asianosaiselle osapuolelle, päätöksen tehnyt valtio korvaa täytäntöönpanovaltiolle kyseisen vastuun nojalla mainitulle osapuolelle maksetut vahingonkorvaukset, paitsi jos ja siltä osin kuin vahinko tai sen osa on aiheutunut yksinomaan täytäntöönpanovaltion menettelystä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 9 artiklan 2 kohdan soveltamista.
2. Edellä 1 kohta ei rajoita luonnollisten tai oikeushenkilöiden vahingonkorvausvaatimuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön soveltamista.

19 artikla

Kielet

1. Todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä.
2. Jäsenvaltio voi tätä puitepääöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa, että se hyväksyy käännöksen yhdellä tai usealla muulla Euroopan yhteisöjen toimielinten virallisella kielellä.

20 artikla

Kulut

1. Jäsenvaltiot eivät voi vaatia toisiltaan korvausta tämän puitepääötksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista, sanotun kuitenkin rajoittamatta 16 artiklan soveltamista.
2. Jos täytäntöönpanovaliolla on ollut mielestään suuria tai poikkeuksellisia kuluja, se voi ehdottaa päätöksen tehneelle valtiolle, että kulut jaetaan. Päätöksen tehnyt valtio ottaa tällaisen ehdotuksen huomioon täytäntöönpanovaltion toimittamien yksityiskohtaisten erittelyjen pohjalta.

21 artikla

Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin

Tämä puitepäättös ei vaikuta jäsenvaltioiden välisten kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamiseen, sikäli kuin ne entisestään yksinkertaistavat tai helpottavat menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpanomenettelyjä.

22 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tämän puitepäättöksen säännösten noudattamiseksi viimeistään*.
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina säännökset, joilla jäsenvaltioiden tästä puitepäättöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi niiden kansallista lainsäädäntöä. Neuvosto arvioi komission näiden tietojen avulla laatiman kertomuksen perusteella viimeistään ...**, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tämän puitepäättöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet.
3. Neuvoston pääsihteeristö antaa 7 artiklan 5 kohdan ja 19 artiklan 2 kohdan nojalla tehdyt ilmoitukset tiedoksi jäsenvaltioille ja komissiolle.

*

**

4. Jäsenvaltio, joka on kokenut toistuvia ongelmia tai toisen jäsenvaltion toimimattomuutta menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisessa tunnustamisessa ja täytäntöönpanossa voi, jos kyseisiä ongelmia ei ole saatu ratkaistua kahdenvälisissä neuvotteluissa, ilmoittaa asiasta neuvostolle tämän puitepäätöksen täytäntöönpanon arvioimiseksi jäsenvaltioiden tasolla.

5. Täytäntöönpanovaltioina toimivien jäsenvaltioiden on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kalenterivuoden alussa ilmoitus niiden tapausten lukumäärästä, joissa 17 artiklan b alakohtaa on sovellettu, sekä tiivistelmä päätösten perusteluista.

Komissio laatii viimeistään ...* selvityksen vastaanottamiensa tietojen pohjalta ja esittää asianmukaiseksi katsomansa aloitteet.

23 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

* Viiden vuoden kuluttua 1 kohdassa tarkoitettusta päivämäärästä.

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta
menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehdyn
neuvoston puitepäätöksen 2004/.../YOS 4 artiklassa tarkoitettu

TODISTUS

a) Päätöksen tehnyt valtio ja täytäntöönpanovaltio

Päätöksen tehnyt valtio:

Täytäntöönpanovaltio:

b) Tuomioistuin, joka on tehnyt päätöksen menetetyksi tuomitsemisesta:

Virallinen nimi:

Osoite:

.....

Asiakirjan viitetiedot:

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

Kielet, joilla tuomioistuimen kanssa voi olla yhteydessä:

.....

Niiden henkilöiden yhteystiedot, joilta saa lisätietoja menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tai, tarvittaessa, kahteen tai useampaan täytäntöönpanovaltioon toimitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon koordinoimiseksi taikka täytäntöönpanosta kertyneiden varojen tai omaisuuden siirtämiseksi päätöksen tehneeseen valtioon (nimi, virkanimike tai -asema, puhelinnumero, faksinumero ja sähköposti, jos on):

.....

.....

.....

- c) Viranomainen, joka on toimivaltainen panemaan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöön päätöksen tehneessä valtiossa (jos eri kuin b kohdassa mainittu tuomioistuin)

Virallinen nimi:

.....

Osoite:

.....

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

.....

Kielet, joilla päätöksen täytäntöönpanoon toimivaltaisen viranomaisen kanssa voi olla yhteydessä:

.....

Niiden henkilöiden yhteystiedot, joilta saa lisätietoja menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tai, tarvittaessa, kahteen tai useampaan täytäntöönpanovaltioon toimitetun menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon koordinoimiseksi taikka täytäntöönpanosta kertyneiden varojen tai omaisuuden siirtämiseksi päätöksen tehneeseen valtioon (nimi, virkanimike tai -asema, puhelinnumero, faksinumero ja sähköposti, jos on):

.....

.....

d) Jos on nimetty keskusviranomaisen vastaamaan menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta päätöksen tehneessä valtiossa:

Keskusviranomaisen nimi:

Mahdollinen yhteyshenkilö (virkanimike tai -asema sekä nimi):

Osoite:

Asiakirjan viitetiedot:

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

e) Viranomaisen tai viranomaiset, johon tai joihin voidaan ottaa yhteyttä (jos c kohta ja/tai d kohta on täytetty):

b kohdassa mainittu viranomainen

Yhteyttä voidaan ottaa seuraavissa asioissa:

c kohdassa mainittu viranomainen

Yhteyttä voidaan ottaa seuraavissa asioissa:

d kohdassa mainittu viranomainen

Yhteyttä voidaan ottaa seuraavissa asioissa:

f) Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on jatkoa täytäntöönpanovaltiolle omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa 22 päivänä heinäkuuta 2003 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2003/577/YOS¹ mukaisesti lähetetylle jäädyttämispäätökselle, asiaankuuluvat tunnistetiedot jäädyttämispäätöksestä (jäädyttämispäätöksen tekemis- ja lähettämispäivämäärä, viranomainen, jolle jäädyttämispäätös on lähetetty, ja mahdollinen viitenumero):

g) Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on lähetetty useampaan kuin yhteen täytäntöönpanovaltioon, annetaan seuraavat tiedot:

1. Täytäntöönpanovaltiot, joille päätös on lähetetty (valtio ja viranomainen):

¹ EUVL L 196, 2.8.2003, s. 45.

2. Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on lähetetty useampaan kuin yhteen täytäntöönpanovaltioon seuraavasta syystä (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

2.1 Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee tiettyä omaisuutta:

- Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevaa omaisuutta uskotaan olevan eri täytäntöönpanovaltioissa.
- Tietyn omaisuuden osalta täytäntöönpano edellyttää toimia useammassa täytäntöönpanovaltiossa.
- Tietyn menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena olevan omaisuuden uskotaan olevan yhdessä kahdesta tai useammasta nimetystä täytäntöönpanovaltiosta

2.2 Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää:

- Asianomaista omaisuutta ei ole jäädytetty omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanoa Euroopan unionissa koskevan, 22 päivänä heinäkuuta 2003 tehdyn puitepäätöksen 2003/577/YOS mukaisesti.
- Sen omaisuuden arvo, joka voidaan saada menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta päätöksen tehneessä valtiossa ja jossakin täytäntöönpanovaltiossa, ei todennäköisesti riitä päätöksen panemiseksi täytäntöön sen koko määrän osalta.
- Muu syy tai muut syyt (mikä tai mitkä):

.....
.....

h) Sitä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä koskevat tiedot, jota päätös menetetyksi tuomitsemisesta koskee:

1. Luonnollinen henkilö:

Nimi:

Etunimi (-nimet):

Mahdollinen tyttönimi:

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus (jos mahdollista):

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Viimeinen tunnettu osoite:

.....

Henkilön ymmärtämä kieli tai ymmärtämät kielet (jos tiedossa):

.....

1.1 Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää:

Päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon, koska (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

- a) – päätöksen antaneella valtiolla on perustellut syyt uskoa, että henkilöllä, jota menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee, on omaisuutta tai tuloja täytäntöönpanovaltiossa. Lisätään seuraavat tiedot:

Syyt uskoa, että henkilöllä on omaisuutta tai tuloja:

Kuvaus henkilön omaisuudesta tai tulolähteestä:

Henkilön omaisuuden tai tulolähteen sijaintipaikka (jos ei tiedossa, viimeisin tiedossa oleva sijaintipaikka):

- b) – ei ole olemassa a kohdassa tarkoitettuja perusteltuja syitä, joiden nojalla päätöksen tehnyt valtio voisi määrittää jäsenvaltion, johon menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää, mutta henkilön, jota menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee, asuinpaikka on täytäntöönpanovaltiossa. Lisätään seuraavat tiedot:

Asuinpaikka täytäntöönpanovaltiossa:

.....
.....

1.2 Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee tiettyä omaisuutta:

Päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon, koska (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

- a) – tietty omaisuus sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa. (ks. i kohta)
- b) – päätöksen tehneellä valtiolla on perustellut syyt uskoa, että tietty menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena oleva omaisuus tai osa siitä sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa. Lisätään seuraavat tiedot:

Syyt uskoa, että omaisuus sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa:

.....
.....

- c) – ei ole olemassa b kohdassa tarkoitettuja perusteltuja syitä, joiden nojalla päätöksen tehnyt valtio voisi määrittää jäsenvaltion, johon menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää, mutta henkilön, jota menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee, asuinpaikka on täytäntöönpanovaltiossa.

Asuinpaikka täytäntöönpanovaltiossa:

.....
.....

2. Oikeushenkilö

Nimi:

Oikeushenkilön muoto:

Kaupparekisterinumero (jos saatavilla)¹:

Rekisteröity kotipaikka (jos saatavilla)¹:

Oikeushenkilön osoite:

2.1 Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää:

päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon, koska (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

- a) – päätöksen tehneellä valtiolla on perustellut syyt uskoa, että oikeushenkilöllä, jota menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee, on omaisuutta tai tuloja täytäntöönpanovaltiossa. Lisätään seuraavat tiedot:

Syyt uskoa, että oikeushenkilöllä on omaisuutta tai tuloja:

.....

Kuvaus oikeushenkilön omaisuudesta tai tulolähteestä:

.....

Oikeushenkilön omaisuuden tai tulolähteen sijaintipaikka (jos ei tiedossa, viimeinen tunnettu sijaintipaikka):

.....

¹ Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että oikeushenkilön, jota menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee, rekisteröity kotipaikka on kyseisessä valtiossa, kohdat 'kaupparekisterinumero' ja 'rekisteröity kotipaikka' on täytettävä.

- b) ei ole olemassa a kohdassa tarkoitettuja perusteltuja syitä, joiden nojalla päätöksen tehnyt valtio voisi määrittää jäsenvaltion, johon menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää, mutta oikeushenkilön, jota menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee, rekisteröity kotipaikka on täytäntöönpanovaltiossa. Lisätään seuraavat tiedot:

Rekisteröity kotipaikka täytäntöönpanovaltiossa:

.....
.....

2.2 Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee tiettyä omaisuutta:

päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon, koska (rasti asiaankuuluvaan ruutuun)

- a) tietty omaisuus sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa. (Ks. i kohta)
- b) päätöksen tehneellä valtiolla on perustellut syyt uskoa, että tietty menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kohteena oleva omaisuus tai osa siitä sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa. Lisätään seuraavat tiedot:

Syyt uskoa, että tietty omaisuus sijaitsee täytäntöönpanovaltiossa:

.....

- c) ei ole olemassa b kohdassa tarkoitettuja perusteltuja syitä, joiden nojalla päätöksen tehnyt valtio voisi määrittää jäsenvaltion, johon menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös voidaan lähettää, mutta oikeushenkilön, jota menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee, rekisteröity kotipaikka on täytäntöönpanovaltiossa. Lisätään seuraavat tiedot:

Rekisteröity kotipaikka täytäntöönpanovaltiossa:

.....

- i) Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös:

Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös tehtiin (päivämäärä):

.....

Menetetyksi tuomitsemista koskevasta päätöksestä tuli lainvoimainen

(päivämäärä):

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen numero (jos saatavilla):

1. Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen luonne

- 1.1 Päätös menetetyksi tuomitsemisesta koskee (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

- rahamäärää

Täytäntöönpanovaltiossa täytäntöön pantavana oleva määrä ja valuutta (numeroin ja

kirjoitettuna):

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen kokonaismäärä ja valuutta (numeroin ja

kirjoitettuna):

- tiettyä omaisuutta

Tietyn omaisuuden kuvaus:

.....

Tietyn omaisuuden sijaintipaikka (jos ei tiedossa, viimeisin tiedossa oleva sijaintipaikka):

.....

.....

Jos tietyn omaisuuden osalta täytäntöönpano edellyttää toimia useammassa

täytäntöönpanovaltiossa, kuvaus vaadittavista toimista:

.....

.....

1.2 Tuomioistuin on päättänyt, että omaisuus (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

- i) on rikoksen tuottamaa hyötyä tai tällaisen hyödyn arvoa kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta,

- ii) muodostaa rikoksen tekovälineen,

- iii) on menetetyksi tuomittavaa, koska päätöksen tehneessä valtiossa sovelletaan laajempia a, b ja c kohdassa eriteltyjä valtuuksia menetetyksi tuomitsemiseen. Päätös perustuu siihen, että tuomioistuin on täsmällisten tosiseikkojen perusteella täysin vakuuttunut, että kyseinen omaisuus on peräisin

- a) tuomitun henkilön rikollisesta toiminnasta kyseisestä rikoksesta tuomitsemista edeltävänä aikana, jonka tuomioistuin arvioi kohtuulliseksi tapaukseen liittyvien olosuhteiden perusteella, tai

- b) tuomitun henkilön vastaavanlaisesta rikollisesta toiminnasta kyseisestä rikoksesta tuomitsemista edeltävänä aikana, jonka tuomioistuin arvioi kohtuulliseksi tapaukseen liittyvien olosuhteiden perusteella, tai
- c) tuomitun henkilön rikollisesta toiminnasta, ja on osoitettu, että omaisuuden arvo on suhteeton verrattuna kyseisen henkilön laillisiin tuloihin,

- iv) on menetetyksi tuomittavaa jonkin muun laajempia valtuuksia menetetyksi tuomitsemiseen koskevan, päätöksen tehneen valtion lainsäädännön mukaisen säännöksen nojalla.

Jos on tuomittu menetetyksi kahteen tai useampaan luokkaan kuuluvaa omaisuutta, yksilöidään, mikä omaisuus kuuluu mihinkin luokkaan:

.....

2. Menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtanutta rikosta tai johtaneita rikoksia koskevat tiedot

2.1. Yhteenvedo tosiseikoista ja kuvaus olosuhteista, joissa menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtanut rikos tai johtaneet rikokset tehtiin, mukaan lukien aika ja paikka:

.....
.....
.....

2.2 Menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtaneen rikoksen tai johtaneiden rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä sovellettavat säännökset/lait, joiden perusteella päätös tehtiin:

.....
.....
.....
.....

2.3 Soveltuvissa tapauksissa merkitään rastilla yksi tai useampi seuraavista rikoslajeista, joihin 2.2 kohdassa mainittu rikos kuuluu tai mainitut rikokset kuuluvat, jos rikoksesta tai rikoksista voidaan päätöksen tehneessä valtiossa määrätä vapausrangaistus, joka on enimmillään vähintään kolme vuotta (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

- rikollisjärjestöön osallistuminen
- terrorismi
- ihmiskauppa
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa
- lahjonta
- petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdystä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos
- rahanpesu
- rahan, myös euron, väärentäminen

- tietoverkkorikollisuus
- ympäristörikollisuus, myös uhanalaisten eläinlajien laitton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laitton kauppa
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ihmisen elinten ja kudosten laitton kauppa
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- rasismi ja muukalaisviha
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- kulttuuriomaisuuden, myös antiikki- ja taide-esineiden, laitton kauppa
- petollinen menettely
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys
- tuotteiden laitton väärentäminen ja jäljentäminen
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä
- maksuvälineväärennykset
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa
- varastettujen ajoneuvojen kauppa
- raiskaus
- murhapoltto
- Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- tuhotyö

2.4 Jos 2.2 kohdassa tarkoitettu menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtanut rikos ei kuulu (tai rikokset eivät kuulu) 2.3 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin, on siitä (niistä) annettava täydellinen kuvaus (kuvaus tosiasiallisesta rikollisesta toiminnasta eikä esimerkiksi oikeudellinen luokittelu):

.....
.....
.....

j) Menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtanut oikeudenkäynti

Annetaan seuraavat tiedot menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen johtaneesta oikeudenkäynnistä (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

- a) asianomainen henkilö oli henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä
- b) asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä mutta häntä edusti lainopillinen asiamies
- c) asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä eikä häntä edustanut lainopillinen asiamies. Vahvistetaan, että:
 - asianomainen henkilö sai henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajansa kautta tiedon oikeudenkäynnistä päätöksen tehneen valtion lainsäädännön mukaisesti,
 - tai
 - henkilö on ilmoittanut, ettei hän riitauta menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä.

k) Omaisuuden muuntaminen ja siirtäminen

1. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee tiettyä omaisuutta, salliiko päätöksen tehnyt valtio, että menetetyksi tuomitseminen pannaan täytäntöönpanovaltiossa täytäntöön määrämällä maksettavaksi omaisuuden arvoa vastaava rahamäärä?
 Kyllä
 Ei

2. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee rahamäärää, voidaanko menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatu muu omaisuus kuin raha siirtää päätöksen tehneelle valtiolle?
 Kyllä
 Ei

l) Vaihtoehtoiset toimenpiteet, mukaan lukien vapausrangaistukset

1. Salliiko päätöksen tehnyt valtio täytäntöönpanovaltion soveltaa vaihtoehtoisia toimenpiteitä siinä tapauksessa, että menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä ei voida lainkaan tai osittain panna täytäntöön?
 Kyllä
 Ei

2. Jos sallii, mitä seuraamuksia voidaan soveltaa (seuraamusten luonne ja enimmäistaso):

- Vankeus (enimmäisaika):
- Yhdyskuntapalvelu (tai vastaava) (enimmäisaika):
- Muut seuraamukset (niiden kuvaus):
.....

m) Muita tapaukseen liittyviä seikkoja (mahdollisia lisätietoja):

.....
.....

n) Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös liitetään todistukseen.

Todistuksen antavan viranomaisen ja/tai sen edustajan allekirjoitus, jolla todistuksen sisältö vahvistetaan oikeaksi:

.....

Nimi:

Tehtävät (virkanimike tai -asema):

Päivämäärä:

Virallinen leima (jos saatavilla)
